FORMULÁŘ

BISKUPA TOBIÁŠE Z BECHYNĚ.

(1279—1296.)

VYDAL

PH. DR. JAN BEDŘICH NOVÁK,

KONCIPISTA ZEMSKÉHO ARCHIVU KRÁL. ČESKÉHO.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1903.

TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE,
KNIHTISKAŘE ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

ÚVOD.

Formulář biskupa Pražského Tobiáše z Bechyně jako celek je novum; znám byl dosud jen začátek a nepatrné zlomky. Prvních 23 čísel bylo připojeno k sbírce protonotáře Jindřicha Italika v rukopise kapituly Pražské K 33 a vydáno od Jos. Emlera na konci druhého dílu Regesta Bohemiae. Ve své směrodatné práci ‚Die Kanzlei Přemysl Ottokars II und Wenzels II' st. 55 pronáší Emler o těchto 23 kusech správnou domněnku, že jsou asi zlomkem většího formuláře pocházejícího z kanceláře biskupa Tobiáše. Též Konst. Höfler měl již určité vědomí o existenci takové sbírky. V rukopisné práci své, o níž se zmiňuje Ant. Frind v ‚Kirchengeschichte Böhmens' II st. 59—60, nazývá tuto část kapitulního rukopisu ‚Codex epistolaris Tobiae'.[1]) Jiné listy této sbírky nalezl Ferd. Tadra v rukopise královské knihovny v Mnichově č. 22.303 a vydal ve ‚Věstníku král. čes. spol. nauk 1889' st. 82—117 jako součástku formuláře Jindřicha Vlacha, s nímž jsou v rukopise mnichovském sloučeny v jeden celek. Konečně byly některé listy Tobiášovy vydány z tak zvané ‚Cancellaria' biskupa Jana z Dražic podle rukopisu kapitoly Pražské J 40^b a rukopisu wilherinského od Františka Palackého v díle ‚Ueber Formelbücher' I—II, ovšem většinou pod nesprávným jménem biskupa Jana, jež autor ‚cancellarie' Janovy klade v čelo jednotlivých listin a následkem toho pod chybným datem.

Teprvé nálezem a spracováním rukopisu inšpruckého objevil se formulář biskupa Tobiáše v své plné a pravé podobě, a zmatek, jejž zavinila fingovaná jména sbírky Janovy, mohl býti odstraněn. Rukopis inšprucký obsahuje až na nepatrnou výjimkou tří kusů, o něž má zlomek mnichovský více, všechny z jmenovaných formulářů dosavad známé listy a listiny Tobiášovy a poskytuje mimo to přes 200 nových kusů z jeho doby. Myslím, že není

---

[1]) Že Höfler tím nemyslí nic jiného než zlomek formuláře rukopisu kapitulního K 33, dokazují nejlépe ukázky, které z Höflerova ‚listáře Tobiášova' podává Frind na st. 60 jmenovaného díla.

třeba šířiti se o tom, jaký význam má tato číslice pro 13 století, z jehož bohatých listinných pramenů se zachovaly na naše časy jen nepatrné zbytky.

Jak mnoho listin se nám z té doby ztratilo, osvětlují právě formuláře. Podám malý příklad. Z let 1287 – 1290 vykazují Emlerova Regesta 7 listin biskupa Tobiáše zachovaných v originále neb authentickém opise. Ve sbírce naší, která až na malé výjimky je založena na materiálu kanceláře biskupské z těchto čtyř let, máme listin a listů vydaných od téhož biskupa přes 200. Tento číselný poměr nám ukazuje nejlépe, z jak nepatrných trosek jsou rekonstruovány naše vědomosti o dějinách druhé poloviny 13 století. Z toho je ovšem také patrno, že formulářům 13 věku je třeba věnovati ještě mnoho péče, vždyť právě v nich máme nejúplnější obrazy veřejných i soukromých poměrů doby.

Sbírka Tobiášova podává mnohý nový doklad k politické historii let plných převratů na začátku vlády Václava II a poskytuje nám první celkový obraz církevní správy v Čechách nejen se všemi světlými stránkami pevné a důsledné organisace, ale i se stíny různých nedostatků a neřestí, proti nimž již počala místy vznikat oposice, která později se stupňujíc propukla v mocné protihierarchické hnutí konce XIV a počátku XV století. Též pro dějiny právní a hospodářské chová sbírka tato mnohé dosud neznámé doklady.

Diplomatiky bude zajímat tím, že je to první, z biskupské kanceláře v Praze pocházející formulář, v němž se mnohdy dají nalézti stopy po poměrech v této kanceláři, která poskytuje bohatý material pro diplomatiku biskupských listin a jest základem podobných sbírek pozdějších.

I. RUKOPISY A JICH VZÁJEMNÝ POMĚR.

1. Rukopis inšprucký.

Formulář biskupa Tobiáše, spojený s jinými podobnými sbírkami v jeden pergamenový kodex formátu malého folia (12 × 15), jest majetkem c. k. universitní knihovny v Inšpruku a uložen je pod č. 714 v c. k. místodržitelském archivu v témž městě. Rukopis ten objeven byl r. 1899 Fr. Wilhelmem, který, věda, že se zabývám českými formuláři 13 století, laskavě mi jej dal k volnému použití. Kodex je v novější papírové vazbě a má na hřbetě zlacený nápis ‚Notulä rethoricales'. Zda teprve tato vazba, při níž nešetrným způsobem s okrajem též něco textu seříznuto, různorodé sbírky těchto ‚notulí' spojila, aneb zda již v starší době byly pohromadě, nedá se zjistiti. Původně bylo to pět samostatných celků, jak již různé druhy pergamenu ukazují, první od fol. 1—78, druhý fol. 79—102, třetí fol. 103—118, čtvrtý fol. 119—197, pátý fol. 198—234 Číslování listů 1—234 jest novější, asi stejného věku s vazbou.

Sbírka Tobiášova obsažena je na prvních 49 listech sestávajících ze 6 pergamenových složek. Složky jsou označovány na posledním listu dole římskou číslicí, která byla často při vazbě seříznuta. Sbírka tato psána je dvojí rukou, jednu lze rozeznat od začátku do fol. 15′ čís. 107 incl., nazveme ji ruka A; písmo její je drobnější a hustší. Druhou rukou B tahu kulatějšího a volnějšího psáno je pokračování až do fol. 49. Miniem vyzdobena je celá sbírka od písaře B, jak iniciálky tak nadpisy jednotlivých kusů. V prvé části napsán byl dřív text a pak teprve do vynechaných mezer rukou B doplněny nadpisy, při čemž často při nedostatku prostoru psáno kolmo dolů na okraji. Při opravách a doplňcích vyskytují se v prvé části obě ruce, v druhé jen ruka B, ač se při nestejnoměrnosti tahu často zdá, jakoby marginalie pocházely od někoho jiného. Obojí písmo pochází ze začátku XIV století. Psáno je in extenso, linkováno inkoustem, text na obou okrajích ohraničen kolmými inkoustovými liniemi. Na listu 49 končí naše sbírka.

Na následujících pěti stránkách střídá se až do fol. 51 rychle za sebou trojí nová ruka. Hned za posledním řádkem sbírky Tobiášovy zaznamenává ruka C nepatrný zlomek nějakého psaní, v kterém se mluví o stavu sv. země a kde někdo je žádán, aby se tam vypravil. Ruka D podává na fol. 49′—50 bez názvu a bližšího udání stručný výtah theoretické předmluvy saské sbírky ‚Summa prosarum dictaminis‘, a to odstavce VI a VII, jež nesou dle vydání Rockingerova název ‚De differentia litterarum‘ a ‚De privilegiis universis‘.[1] Táž ruka podává na fol. 50′ několik úryvků z Galiena pod titulem: ‚Galienus dicit‘ a je přerušena v polovině stránky třetí rukou E zapisující tam jakýsi lékařský recept. Na fol. 51 pokračuje opět ruka D a hned nahoře na okraji zapisuje letopočet: ‚Anno domini millesimo CCCIX^{0}‘ a připisuje pod něj slova: ‚Postquam autem surrexero‘. Datum toto samo o sobě stojící a poznámka při něm jest mimovolný projev písařský, udávající nám rok, kdy tato část kodexu byla napsána. Pro předcházející obsah kodexu jest letopočet ten terminem ad quem. Všechno až po tento list bylo do r. 1309 do rukopisu inšpruckého opsáno.

Nyní následuje bezvýznamný list, v němž jakýsi H. jakémusi Ch. řečenému ‚Sagmaister‘ dovoluje zřídit si pilu u hradu ‚Nontany‘. Pokračování a dokončení této stránky tvoří dva kusy podobné obsahem, jimiž mistr Rapota probošt Týnský (Magister Rappt. Thinensis praepositus, iudex a domino Jo. Pragensi episcopo delegatus) cituje před biskupa Jana v prvém případě ševce Hermanna řečeného Sper. na den po sv. Matěji, ve druhém pekaře Jindřicha řečeného H. na den po sv. Martinu. Obojí má datum ‚Prage XV Kal. Octobr.‘

Počínaje fol. 51 má rukopis schema dvousloupcové, sloupce jsou opět kolmými liniemi ohraničeny. Listy 51′—66 obsahují formulář Domi-

[1]) Rockinger, Quellen und Erörterungen IX, I st. 214—219.

nika Dominici z Viseu[1]) pod názvem: ‚Incipit summa dictaminis, secundum quod notarii episcoporum debent notarie officium exercere'. Psána je opět rukou B a shoduje se celkem až na některé odchylky v textu s vydáním Rockingerovým; končí se na fol. 66 slovy: ‚Explicit summa maior et minor secundum stilum curie'. Nyní zase přerušuje písaře ruka D, která vpisuje 7 veršovaných řádků bezvýznamného obsahu.

Na to pokračuje ruka B ve své práci a začíná ještě na fol. 66 ku konci prvního sloupce novou sbírku. Jest to dosud neznámý zlomek Jindřicha Italika obsahující 46 kusů a jdoucí až do konce fol. 78. Má nadpis: ‚Incipit summa Nycolai compilata per magistrum Henricum Ytalicum'.[2])

Listem 79 začíná jiný, hladší, lépe calcinovaný pergamen a nová ruka F, již možno sledovat až po fol. 102. Písmo toto náleží také XIV století. Úprava je opět dvousloupcová, podobná předešlé. Obsahem těchto listů počínajících slovy: ‚Assit principio sancta Maria meo' jest jakýsi formulář, který jen tím vede nás pravděpodobně na stopu svého původu, že na několika místech vykazuje jména ‚Brunswic', a ‚Otto Hildesheimensis episcopus', ač jiná téměř všude vynechává. Jeden list této sbírky týká se též krále českého (Přemysla Otokara II?), zapsán je na fol. 102 a zní:

‚Rogavit nos rex Bohemie, ut sibi quadringentos armatos adversus Vngariam[3]) ad defendendum sue provincie terminos in auxilium mitteremus. Et quia ipsius causam in omnibus, quibus possumus, tenemur et volumus promovere, et suam necessitatem nostram esse putamus, sibi predictos armigeros in auxilium destinamus, vestre fidelitati ipsos committimus transmittendos'.

Od listu 103—118 jest opět pergamen hrubší a temnější. Již první a poslední stránka svým otřelým a pošpiněným zevnějškem nasvědčuje tomu, že tato část kodexu byla kdysi samostatným celkem. Psána je in extenso rukou G pocházející ze XIV století. Na první prázdné stránce je nápis ‚Rethoricale E 1'. Srovnav listy této sbírky s Rockingrem, shledal jsem, že je to formulář Ludolfa Hildesheimského, jemuž schází začátek i konec. Počíná odstavcem, jenž u Rockingera[4]) má název ‚De multitudine personarum' a to právě těmi slovy, jimiž Rockinger počíná st. 361 prvého dílu, a končí pojednáním ‚De indulgenciis'. S vydáním Rockingerovým se mnohdy neshoduje.

Od fol. 119—197 s jemnějším a bělejším pergamenem začíná opět nový obsah, jsou to různé latinské modlitby psané trojí rukou fol. 119 až 125 rukou H, list 126 je prázdný, fol. 127—141 rukou J, list 142 je opět prázdný a fol. 143—197 rukou K, vesměs ze století XIV.

---

[1]) Rockinger, QE IX, II st 525. Rukopis tento nebyl znám Rockingerovi, který při vydání čtyř jiných použil.

[2]) O tomto zlomku bude šíře pojednáno na místě jiném.

[3]) ‚Vngarie' rk.

[4]) Rockinger, QE IX, I st 360.

Poslední část kodexu tvoří listy 198—234. Zde je pergamen opět tužší a temnější; psáno je ve dvou sloupcích, a to až do fol. 229 rukou K. Obsah listů těchto jest jakýsi mravoučný traktát; počíná slovy: ‚Sciencia moralis de expulsione vicii et adepcione virtutis hic incipit'. Na fol. 230, psaném in extenso, přerušuje písaře K v pokračování téže látky ruka L, avšak přestává již ve dvou třetinách stránky, aby ponechala dokončení této morálky i celého kodexu ruce M. Ani tato písma nevykročují ještě ze XIV století.

2. Rukopis mnichovský.

Kodex 22303 královské knihovny v Mnichově formátu $17^1/_2 \times 24^1/_2$ obsahuje v dřevěných, novou žlutohnědou koží potažených deskách celou sbírku různých rukopisů. Popsán je Ferd. Tadrou ve ‚Věstníku král. čes. spol. nauk 1889' st. 82 a násl., mohu se tudíž omeziti na nejnutnější a přidati některé doplňky. Rukopis ten obsahuje 222 pergamenových listů číslovaných stejnou rukou, dle formy číslic ze století XV. Tedy nejpozději v této době dostaly se různorodé části kodexu toho dohromady. Od fol. 192 do konce je staré, následkem zetlení pravého horního rohu vydrolené číslování nahrazeno moderními, doleji psanými číslicemi.

Prvých pět dvanáctilistových složek označeno je římskými číslicemi na posledních stránkách dole. Následující složky nejsou číslovány, až zas ku konci kodexu od fol. 132—219 jsou osmilistové složky označeny číslicemi I—XI.

Písmo prvé části rukopisu od fol. 1—131 pochází od několika písařů a má vesměs ráz XIV století. Písmo druhé, starší části od fol. 132 do konce je minuskula XII stol.

Na fol. 1—69 píše ruka A dva traktáty, na fol. 1—16 ‚Auctoritates in summam viciorum et virtutum' a odtud do fol. 69 ‚Summa viciorum'.

Na fol. 70—79 opsána je rukou B ‚Summa dictaminum' Ludolfa Hildesheimského. Se sbírkou touto začíná jiný jemnější pergamen. Na listech 79 a 80 je prvý zlomek českého (t. j. obsahem českého) formuláře obsahující 17 kusů psaných rukou C as v prvé polovině XIV století. Některé z těchto kusů pocházejí od Jindřicha Italika, v jiných jsou zahlazeny skoro všechny individuelní stopy, dva jsou pozdější, a sice z let 1312 a 1314. Po tomto přerušení pokračuje na fol. 81 opět ruka B a vepisuje až do fol. 105 ‚Summu' Guidona Faby.

Na fol. 105' jsou tři fingované listy pocházející od Jindřicha z Isernie, totiž hrozba uherského krále králi českému s odpovědí a list sultána babylonského papeži. Prvé dva zapisuje nová ruka,[1]) D, list sultánův psán je rukou C jako prvý zlomek českých formulářů.

[1]) F. Tadra v pojednání svrchu uvedeném na st. 83 považuje ruku těchto listů za totožnou s rukou prvního českého zlomku, tedy C. Písmo obojí je si ovšem po-

Až dosud měl kodex, vyjma prvních 16 listů, schema dvousloupcové, sloupce oddělené kolmými inkoustovými vlasovými čarami, linkované inkoustem, iniciálky a nadpisy psané miniem. Ve sbírce Ludolfa Hildesheimského a Guidona Faby střídají se iniciálky červené s modrými. List 106 je vyříznut a od fol. 107—130 psáno je in extenso, linkováno jako dříve inkoustem. ale bez barevných nadpisů a iniciálek. Pergamen tuhý střídá se po složkách s jemnějším, od fol. 132 do konce je pergamen nejtvrdší.

Na fol. 107—114 jest novou rukou E, která svým rázem silně upomíná na písmo listinné a patří nejpozději začátku XIV stol., vepsán třetí český zlomek tohoto kodexu, a sice 21 kusů ze sbírky protonotáře Jindřicha Italika. Zlomek tento obsahuje samostatnou osmilistovou složku, která jak písmem, tak tuhým pergamenem se liší od svého sousedství a teprve později k ostatním sbírkám byla přivázána. Hned na to od fol. 115 až 130 následuje čtvrtý a největší zlomek český. Jest to kompilace sbírky protonotáře Jindřicha Italika a biskupa Tobiáše z Bechyně obsahující celkem 88 kusů; listy Tobiášovy obsahují čísla 49—88. Psán je novou rukou F, pocházející z prvé poloviny XIV stol.

Na listu 131 naposledy se objevuje ruka prvého českého zlomku, C a vepisuje opět ve dvou sloupcích nejdříve několik bezcenných dopisů v záležitostech manželských a na fol. 131′ pod názvem ‚De victoria belli‘ tři listy vztahující se k boji mezi Rudolfem a Přemyslem Otokarem II. První je rozkaz jakémusi poddanému, aby přitáhl na pomoc proti (českému?) králi. V druhém král Rudolf ve formě chvalozpěvu ohlašuje svoje vítězství nad králem českým. Třetí je odpověď na toto oznámení; boj obou králů se srovnává zde s bojem Davida s Goliášem. Oba tyto listy mají povahu slohových cvičení, jsou však svým obsahem velmi zajímavy.

Od fol. 132 do konce je nejstarší část kodexu, a to traktát Hugona a Sancto Victore ‚De sacramentis dei christiane fidei‘ z 12 století.[1])

3. Rukopis kapituly Pražské K 33.

Rukopis pod značkou K 33 v knihovně kapituly Pražské uložený popsal Jos. Emler v pojednání svém ‚Die Kanzlei Přemysl Ottokars II und Wenzels II‘ na st. 55. Jest to pergamenový kodex formátu malého oktavu v dřevěných, tmavočervenou koží potažených deskách a obsahuje 116 listů. Na konci byla s ostatním rukopisem jen volně spojena osmilistová složka, na které bylo psáno 25 listů[2]) biskupa Tobiáše. Ve svých Regestech

---

dobno, jistě jedna škola, avšak celkový způsob, jakým ruka C špičatí dole dříky všech písmen, vedl mne k rozlišení od ruky D, která ponechává dříky všude stejnoměrně tlusté a dole je poněkud zahýbá na pravo.

[1]) V popisu Tadrově na st. 82 stojí nedopatřením neb snad chybou tisku: ‚ze 13 století‘; k písmu se určení toto vztahovat nemůže, jest to zřejmá minuskula 12 století. Hugo a Sancto Victore také nepatří století třináctému (1097—1141).

[2]) V ‚Kanzlei‘ udává Emler číslo 25, v regestech otiskl jich jen 23.

označuje je Emler foliem 117—124. Nyní tato složka v kodexu schází, snad byla někam založena a později se zase objeví. Zlomek tento tvoří jen začátek sbírky Tobiášovy, poslední jeho kus přestává dle popisu Emlerova uprostřed textu.

Hlavním obsahem tohoto kodexu je formulář protonotáře Jindřicha Italika; zaujímá listy 1—107 a psán je vesměs jednou rukou pocházející ze století XIV. Emler určuje stáří písma tohoto na první čtvrt aneb dokonce na prvé desítiletí XIV století. Některé znaky však ukazují, že písmo to náleží již pokročilejšímu XIV věku. Libovolné zacházení se zkratkami jako $d\bar{ra}$ = differentia, a^0 = alio a pod., užívání kursivního r vzniklého ze spřežky or, kladení zkratky pro ‚et' za libovolnou jinou koncovku a jiné podobné mínění toto potvrzují.

Rukopis je linkován inkoustem, nadpisy jednotlivých kusů psány miniem, výjimečně modře. Iniciálky jsou většinou červené a modré, někdy také žluté a zelené. Rukou textu jsou provedeny četné pozdější opravy. Prvé tři strany, obsahující nedostatečný rejstřík a předmluvu, psány jsou ve dvou sloupcích, ostatně celý kodex in extenso.

Na konci kodexu (fol. 107—116) je špatný opis jedné části baumgartenberského formuláře [1]) a to ‚Pars principalis tertia', k němuž je na začátku a na konci ještě několik kusů připojeno. První z nich na fol. 107 až 107′ má datum: ‚MCCCV, tercio Idus Mai indiccionis decime', předposlední ‚MCCC⁰, XII Kalendas Decembres'. I tato část pochází od téže ruky jako sbírka Jindřicha Italika. O poslední německé listině kodexu tvrdí Emler, že je psána jinou rukou, avšak zdá se, že jen proto, že text je německý od ostatního latinského poněkud se odchyluje. Jakou rukou byla psána složka, obsahující zlomek formuláře Tobiášova, nyní ztracená, Emler neurčuje.

4. Rukopis kapituly Pražské J 40ᵇ a rukopis wilherinský.

Rukopis pod značkou J 40ᵇ v knihovně kapituly Pražské uložený je papírový kodex formátu 20 × 30 v původních dřevěných, hnědou koží potažených, silně otřelých deskách se starým nápisem na hřbetě ‚Formularius Joannis Przimda'. Popsal jej Fr. Palacký ve svém díle ‚Ueber Formelbücher' II st. 5—7. Obsahuje 370 rukou XV století číslovaných papírových listů, na začátku je jeden papírový a jeden pergamenový list bez číslování. Psán je veskrz písmem XV století.

Na fol. 1 je miniem nadepsáno: ‚Incipit formularius Johannis dicti Przymda filii Nicolai aurige seu vectoris, publici notarii de Tusta, in quo continentur diverse cancellarie'. Jméno ‚Johannis dicti Przymda filii Nicolai' je psáno na rasuře. Nadpis tento ukazuje, že tu jde o snůšku různých sbírek.

---

[1]) Rockinger, QE IX, II st. 759 a násl.

Není mou úlohou na tomto místě podati rozbor této pozdní kompilace, otázce této a vůbec činnosti nadepsaného notáře domažlického bude nutno věnovati samostatné obšírnější pojednání. Stačí odkázati k popisu kodexu, jak nám jej Palacký v jmenovaném díle podává; zevrubné popsání celého obsahu bude úkolem vydavatele důležité sbírky Přimdovy.

Zde jde jen o tu část kodexu, která obsahuje sbírku od Palackého nazvanou ‚Cancellaria Johannis de Dražic', která začíná na fol. 221′ po krátkém traktátu o jednání při soudě (fol. 217—221) a jde až do fol. 281, kde zakončena je slovy: ‚Explicit summa optima'. S těmito slovy souvisí nadpis udávající obsah následující části kodexu: ‚Alter liber inchoatur statuta et innovaciones quedam contra apostatas ordinis s. Benedicti'. Jsou to listiny týkající se většinou řádu Benediktinů, jdou až po fol. 291 a obsahují také několik kusů biskupa Jana.

Od fol. 291 až do konce je sbírka listin nejrůznějšího obsahu, jsou tu četné listiny biskupa Jana, listiny papežské, císařské, královské, arcibiskupské i soukromé. Mezi nimi jsou mnohé důležité kusy, připomínám jen listinu krále Jana z r. 1310 ‚Concessio libertatum' a mnohé cenné listiny a listy Václava IV.

Sbírka zvaná ‚Cancellaria Johannis de Dražic' obsahuje jen na začátku od fol. 221′—226′ listiny biskupa Jana, počtem 29 kusů, od fol. 226′—281 jest to, jak níže ukáži, formulář biskupa Tobiáše pod fingovanými jmény.

Celá tato část kodexu psána je jednou rukou, ačkoliv tato jeví tak neustálenou formu, že se místy zdá, jakoby písmo pocházelo od jiného písaře. Na fol. 244, 249 a 251 je patrno, jak písař mění svůj rukopis, jak přechází od jedné formy písma k druhé. Častěji jsou dolejší okraje vyplněny zápisy týkajícími se Domažlic, pocházejícími patrně od notáře téhož města Jana Přimdy. Ruka těchto zápisů se na první pohled odlišuje od ostatního textu, avšak po důkladném srovnání písma je viděti, že obojí psáno je od téhož písaře, zápisy dolejší jen písmem drobnějším a zběžnějším. Rukou Přimdovou psána je tedy sbírka Janova i Tobiášova jako vůbec většina celého kodexu. Charakteristickými tahy jeho ruky jsou nahoře otevřená bříška u písmena ‚p' a zkratky pro ‚con' a pak pravidelně se opakující rozmanitost tvarů u mnoha písmen.

Iniciálky psány jsou většinou miniem, někde malovány zelenou barvou. Nadpisy jednotlivých kusů jsou později touž rukou doplňovány miniem. Často však na to písař zapomněl, takže místo pro nadpis je nevyplněno, a tento jest jen na okraji předepsán černým inkoustem. Celá sbírka Janova i Tobiášova psána je in extenso a bez linek.

K téže redakci jako tento rukopis patří jiný opis ‚cancellarie Janovy zachovaný v rukopise zvaném ‚Formularius diversorum dictaminum,' který chová se v knihovně kláštera Wilheringu v Hor. Rakousích. Popsán je Palackým ve ‚Formelbücher' I st. 247—253, kdež také důležitější kusy vydány. Na těchto lze pozorovat, že i v tomto rukopisu listy Tobiášovy jsou pod *týmiž fingovanými* jmény biskupa Jana jako v rukopisu kapitulním,

který dle tvrzení Palackého[1]) má obyčejně správnější text než rukopis wilherinský. Pro náš účel edice sbírky Tobiášovy stačí, upozorníme-li ve variantech na fikce ‚cancellarie Janovy' ze správnějšího rukopisu kapitulního; uváděti *tytéž fikce* z druhého horšího rukopisu, byla by zbytečná práce. Proto až na nepatrné výjimky neuvádím variantů rukopisu wilherinského, jelikož by se tím edice jenom přetížila.

5. Vzájemný poměr rukopisů.

První otázky, které žádají zodpovědění, jsou, jaký je vzájemný poměr, jaká příbuznost jednotlivých právě popsaných rukopisů, je mezi nimi původní předloha vzniklá v kanceláři biskupské, závisí rukopisy dochované jeden na druhém?

K posledním otázkám jest odpověď záporná. Rukopisy nejsou mezi sebou v poměru odvislosti, pocházejí všechny buď přímo neb nepřímo z jedné předlohy, která je však neznáma, nazveme ji X. Při srovnání textů je vidět, že rukopisy inšprucký a mnichovský mají lepší a úplnější čtení než rukopis kapitulní K 33, všechny tyto tři rukopisy pak vykazují správnější text než rukopisy ‚cancellarie Janovy' kapitulní J 40 a wilherinský.

Několik příkladů stačí, aby tvrzení o poměru textů bylo doloženo. Tak hned v č. 1. naší sbírky mají správné datování rukopisy inšprucký a mnichovský, bez data jsou kapitulní K 33 i ‚cancellarie Janova', tato má jakožto vydavatele listu nesprávně ‚E. d. g. episcopus Pragensis', kdežto ostatní mají ‚Thobias' atd. Při datování a vlastních jménech platí totéž o č. 5., v rukopise inšpruckém a mnichovském je správně datum opsáno, v druhých schází, ‚cancellarie Janova' má opět fikci ve jméně vydavatele. Tato fikce se vleče celou touto sbírkou, jejíž text je vůbec velmi porušen, mnoho slov i vět při opisování buď zkomoleno neb docela vynecháno. Z jejích dvou rukopisů je kapitulní J 40 ještě správnější než wilherinský, jak již výše podotknuto. Přes všechny nesprávnosti a nedostatky ‚cancellarie Janovy' mohlo býti rukopisu kapitulního J 40 přece někdy při vydání s prospěchem užito, někdy bylo možno pomocí jeho doplnit a opravit text druhých rukopisů[2]), z čehož vidíme, že ‚cancellarie Janova' je od ostatních rukopisů úplně neodvislá. V jakém poměru stojí k původní předloze, vyložím doleji.

Z ostatních tří rukopisů nebyl ani jeden předlohou druhému. Nejúplnější je rukopis inšprucký, který obsahuje 271 kusů, kdežto druhé dva jsou jen zlomky, mnichovský se 40 a kapitulní K 33 s 23 kusy. O samostatnosti rukopisu inšpruckého vzhledem k těmto posledním mluví již tato čísla, jde tedy jen o to doložit, že rukopis tento nebyl předlohou oběma jmenovaným zlomkům. O rukopisu mnichovském lze tuto domněnku snadně

[1]) Formelbücher II st. 7.

[2]) Srov. ku př. v č. 1 větu ‚Cum itaque ...' a v č. 17 poslední větu.

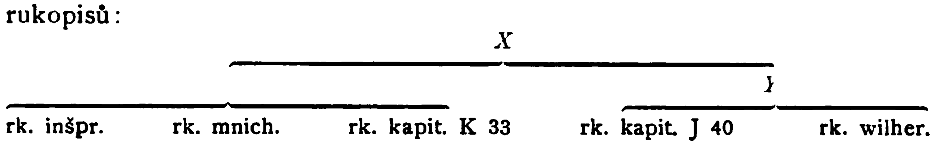
popříti, protože má jednak o tři kusy více, které v rukopise inšpruckém vůbec nejsou, a pak nad něj v textu někdy vyniká úplnějším vypsáním jmen.[1]) Co se týče zlomku rukopisu kapitulního K 33, mohlo by se zdáti, že byl opsán z rukopisu inšpruckého, s jehož začátkem se úplně kryje. Srovnání však textu nám ukazuje, že ani zde tomu tak není. Ačkoli rukopis inšprucký je celkem úplnější a správnější, nalezneme přece na některých místech rukopisu kapitulního K 33 lepší čtení, které pochází jistě z jiné předlohy. Uvedu některé příklady:

v č. 15. rk. inšp.: ‚*adicientes . . . penam LX m. . . . quam nobis tribuerunt.*
rk. kapit.: K 33: ‚*adicientes . . . penam XL m . . . quam nobis* ***partes*** *tribuerunt*‘.
v č. 18. rk. inšp.: ‚***cum*** *devocionis*‘.
rk. kapit. K 33: ‚***causa*** *devocionis*‘,
v č. 21. rk. inšp.: ‚*potestis et* ***credideris.***‘,
rk. kapit. K 33: ‚*potestis et* ***creditis***‘.

Zbývá ještě otázka, nejsou-li oba jmenované zlomky, mnichovský a kapitulní K 33 navzájem odvislé. Na tu dávají nejlépe odpověď přiložené tabulky, které ukazují, že oba zlomky obsahují vedle společné také rozdílnou látku.

Jsou tedy rukopisy inšprucký, mnichovský a kapitulní K 33 od sebe neodvislé a pocházejí buď přímo nebo nepřímo z původní předlohy *X*. Že by mezi touto originální předlohou a všemi těmito třemi rukopisy prostředkoval ještě nějaký jiný opis, nedá se dokázati. Rukopisy ‚Cancellarie Janovy‘ nepocházejí však přímo z předlohy *X*, mezi nimi a touto leží, jak doleji ukáži, ještě jiný neznámý rukopis *Y*, vzniklý v kanceláři biskupa Jana z Dražic. Také mezi sebou nejsou v poměru odvislosti, jak ukazuje srovnání textu.[2])

Na základě těchto vývodů možno sestrojit následující rodokmen rukopisů:

Nyní jde o to, v kterém rukopisu se zachovalo původní aneb aspoň původnímu blízké seřazení materiálu. Níže položené tabulky ukazují, že rukopis inšprucký má pořad čísel originálu nejbližší, a z toho důvodu pořad jeho položen za základ jak tabulkám tak vydání. Hned na začátku vidíme, že prvních 22 čísel se celkem shoduje v rukopise inšpruckém a kapitulním K 33. Také dvě skupiny mnichovského rukopisu odpovídají tomuto seřazení v inšpruckém, a sice č. 82—87 mnichovského rovnají se číslům 11—15 inšpruckého a dále č. 73—76 = 17—20.

---

[1]) Srov. ku př. č. 27, 28, 29, 96 a j.
[2]) Srov. varianty u č. 30.

Kdežto rukopis kapitulní K 33 téměř úplně a rukopis mnichovský částečně se zde shodují s inšpruckým, má rukopis kapitulní J 40 pořádek úplně změněný.[1]) V dalších partiích nalézáme však i v rukopise kapitufním J 40 celé skupiny, kde se jeho seřazení látky kryje s rukopisem inšpruckým, tak čísla 75—78 kapitulního J 40 s čísly 27—30 inšpruckého, čísla 92—107 prvého s čísly 62—78 druhého atd., jak vidno dle tabulek. Kde se tyto dva rukopisy shodují, tam máme před sebou zcela určitě pořádek původní předlohy. Kde se rozcházejí, tam se přidržíme rukopisu inšpruckého, protože jsme viděli na začátku, kde nám podává srovnávací materiál také rukopis mnichovský a kapitulní K 33, že rukopis inšprucký si zachoval pořádek původní — shoda tří rukopisů navzájem neodvislých jistě není nahodilá — kdežto rukopis kapitulní J 40 seřazení kusů zcela změnil.

Jistoty ovšem nemáme, že písař inšpruckého rukopisu také místy některých kusů nepřestavěl, celkem však na základě těchto vývodů a srovnání v tabulkách můžeme tvrditi, že dost věrně se přidržel své předlohy a že nám podává nejlépe zachovaný obraz originální ztracené sbírky i co do seskupení látky i co do úplnosti sbírky. Z ostatních rukopisů máme jen tři kusy a to č. 59, 79 a 80 rukopisu mnichovského, které v inšpruckém scházejí.[2])

Tabulky, které nyní následují, rozděleny jsou na 5 sloupců, v prvém jsou čísla listů a listiny rukopisu inšpruckého od 1—271 v arithmetické řadě, v druhém čísla rukopisu mnichovského s těmito se shodující. Tato jdou od č. 49—88, poněvadž zlomek ten jest již v rukopise a ve vydání Tadrově číslován ve spojení se zlomkem Jindřicha Italika, který tvoří prvých 48 čísel. V třetím sloupci jsou udána folia rukopisu kapitulního J 40 a do závorky dána čísla řadová jednotlivých kusů, poněvadž tyto v rukopise číslovány nejsou. Ve čtvrtém sloupci jsou jen folia rukopisu kapitulního K 33, poněvadž čísla tohoto nyní ztraceného zlomku v Regestech Emlerových udána nejsou. V posledním sloupci jest udáno, které kusy byly již vydány a označeno číslo neb strana edice.

6. Srovnávací tabulky.

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
1	69	(1) f. 226'	f. 117	Emler, RB. II č. 2541.
2		(28) f. 232	f. 117	Emler, RB. II č. 2535.
3		(29) f. 232'	f. 117	Emler, RB. II č. 2532.

[1]) Rukopis wilherinský při otázce této možno vůbec pominouti, protože stačí popis Palackého (Formelbücher I. st. 249—251), aby se zjistilo, že má nejen pořádek také docela jiný, nýbrž i cizími listy tak promísený, že při této otázce vysvětlení podati nemůže.

[2]) Tyto jsou otištěny na konci celé sbírky.

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
4		(25) f. 232	f. 117	Emler, RB. II č. 2533.
5	70	(5) f. 227	f. 117	Emler, RB. II č. 2530.
6	71	(21) f. 231′	f. 118	Emler, RB. II č. 2529.
7	68	(6) f. 228	f. 118	Emler, RB. II č. 2538.
8	77	(13) f. 229	f. 118	Emler, RB. II č. 2543.
9	78	(7) f. 228	f. 118	Emler, RB. II č. 2548.
10	81	(134) f. 256	f. 118, 119? [1]	Emler, RB. II č. 2720.
11	82 a 83	(62) f. 239	f. 119	Emler, RB. II č. 2524.
12	84	(63) f. 239′	f. 119	Emler, RB. II č. 2523.
13	85	(51) f. 237		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 117.
14	86	(90) f. 245	f. 120? [1]	Emler, RB. II č. 2723.
15	87	(218) f. 274	f. 120	Emler, RB. II č. 2525. Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 87.
16		(219) f. 275		
17	73	(2) f. 227	f. 121	Emler, RB. II č. 2534.
18	74		f. 121	Emler, RB. II č. 2542. Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 86.
19	75	(14) f. 229	f. 121	Emler, RB. II č. 2539.
20	76	(15) f. 229′	f. 122	Emler, RB. II č 2540.
21	88	(154) f. 259	f. 122	Palacký, Formelbücher II st. 167. Emler, RB. II. č. 2522.
22		(155) f. 259′	f. 123	Palacký, Formelbücher II st. 166. Emler, RB. II č. 2521.
23				
24			f. 124	Emler, RB. II č. 2546.
25			f. 124	Emler, RB. II č. 2547.
26		(30 a 31) f. 232	f. 124	Emler, RB. II č. 2537.
27	62	(75) f. 241′		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 112.
28	63	(76) f. 241′		Palacký, Formelbücher II st. 17. Emler, RB. II č. 1993. 3. Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 112.
29	64	(77) f. 242		Palacký, Formelbücher II st. 17. Emler, RB. II č. 1304. .1. Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 113.
30	61	(78) f. 242		Palacký, Formelbücher I st. 324. Emler, RB. II č. 1992. 1.
31		(238) f. 279		
32		(239) f. 279		
33		(217) f. 273		
34		(54) f. 237′		
35		(55) f. 237′		
36		(3) f. 227		
37		(4) f. 227′		
38		(32) f. 233		
39		(216) f. 273		Palacký, Formelbücher II st. 210.
40		(215) f. 273		
41		(127) f. 255		

[1]) Zde jsou otazníky položeny proto, poněvadž tyto kusy jsou v Regestech Boh. otištěny i bez udání folia, ale dle pořádku v rukopise inšpruckém a mnichovském na tato folia pohřešované složky patří.

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
42		(230) f. 277′		
43		(123) f. 254		
44		(66) f. 240′		
45		(214) f. 273		
46		(213) f. 272		
47	60	(161) f. 261		Palacký, Formelbücher II st. 14. Emler, RB. II. č. 2297.
48		(122) f. 254		
49		(124) f. 254′		
50		(121) f. 253′		
51		(125) f. 254′		
52		(126) f. 254′		
53		(120) f. 253′		
54		(231) f. 277′—278		
55		(119) f. 253		
56		(64) f. 239′		
57		(156) f. 260		
58	65	(157) f. 260		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 114.
59		(132 a 133) f 255′—256		
60		(65) f. 240		
61		(65) f. 240		
62		(92) f. 246		
63		(93) f. 246′		Palacký, Formelbücher II st. 166.
64		(94) f. 247		
65		(95) f. 247′		
66		(96) f. 247′		
67		(97) f. 248		
68		(98) f. 248		
69		(99) f. 248′		
70		(100) f. 248′		
71		(101) f. 248′		
72		(102) f. 249		
73		(103) f. 249		
74		(104) f. 249′		
75		(105) f 249′		
76		(106) f. 250		
77		(108) f 250′		
78		(107) f. 250		
79		(184) f. 265		
80		(69) f. 240′		
81		(70) f 240′		
82		(71) f. 241		
83		(73) f. 241		
84		(138) f. 256′		
85		(109) f 250′		
86		(139) f. 256′		
87		(140) f. 257		
88		(158) f. 260′		
89		(110) f. 251		
90		(111) f. 251′		
91		(112) f. 251′		

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
92		(128) f. 255		
93		(113) f. 252		
94		(159) f. 260′		
95		(185 a 202) f. 265 a 269′		
96	55	(228) f. 276—277		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 107.
97	55ᵃ	(229) f. 277′		
98	56	(137) f. 256′		
99	57	(135) f. 256		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 110.
100	58			Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 111.
101		(26) f. 232		
102		(61) f. 239		
103		(160) f. 260′		
104		(220) f. 275		
105		(33) f. 233		
106		(22) f. 231′		
107		(221) f. 275		
108		(129) f. 255		
109				
110		(250) f. 281		
111		(249) f. 281		
112		(248) f. 281		
113		(246) f. 280′		Emler, RB. II č. 2608.
114		(247) f. 280′		
115		(115) f. 279		
116				
117		(87) f. 244′		
118		(89) f. 245		
119		(88) f. 245		
120		(114) f. 252		
121		(115) f. 252′		
122		(117) f. 253		
123		(167) f. 262		
124		(168) f. 262		
125		(169) f. 262′		
126		(143) f. 257′		
127		(170) f. 262′		
128		(232) f. 278		
129		(233) f. 278		
130		(67) f. 240′		
131		(68) f. 240′		
132		(60) f. 239		Emler, RB. II č. 1432 z kodexu sv. Tomášského.
133		(144) f. 257′		
134		(145) f. 257′		
135		(74) f. 241		
136		(16) f. 230		
137		(146) f. 257′		
138		(52) f. 237′		
139				
140		(56) f. 238		
141		(50) f. 237		

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
142		(57) f. 238		
143		(58) f. 238′		
144		(34) f. 233		Palacký, Formelbücher I st. 337.
145		(35) f. 233′		Palacký, Formelbücher I st. 338.
146		(36) f. 234		Palacký, Formelbücher I st. 338.
147		(37) f. 234		Emler, RB. II č. 1386 z orig. archivu křižov. v Praze.
148		(38) f. 234′		Palacký, Formelbücher I st. 338.
149		(212) f. 271′		Emler, RB. II č. 1491 z orig. archivu kap. Pražské.
150		(8) f. 228		
151		(147) f. 258		
152		(141) f. 257		
153		(148) f. 258		
154		(142) f. 257′		
155		(130) f. 255′		
156		(211) f. 271′		Palacký, Formelbücher II st. 210.
157		(210) f. 271		
158		(131) f. 255′		
159		(116) f. 252′		
160		(222) f. 275		Palacký, Formelbücher II st. 14. Emler, RB. II č. 1442.
161		(223) f. 275′		Palacký, Formelbücher II st. 15. Emler, RB II č. 1443.
162		(224) f. 275′		
163		(225) f 275′		
164		(209) f. 271		
165		(208) f. 270′		
166		(165) f 261′		
167		(9) f. 228′		
168		(245) f. 280′		
169		(166) f. 261′		
170		(10) f. 228′		
171		(149) f. 258		
172		(150) f. 258′		
173		(151) f. 258′		
174		(91) f. 245′		
175		(152) f. 259		
176				
177		(153) f. 259		
178		(17) f. 230		
179		(18) f. 230		
180		(174) f. 263		
181		(175) f. 263′		
182		(176) f. 263′		
183		(177) f. 264		
184				
185				Pangerl, Fontes rer. Aust. II, XXIII st. 39. Emler, RB. II č. 1495 z orig.
186		(118) f. 253		

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
187		(79) f. 242'		Palacký, Formelbücher I st. 324. Emler RB. II č. 1992. 2.
188		(80) f. 243		Palacký, Formelbücher I st. 325. Emler, RB. II č. 1992 3.
189		(81) f. 243		
190		(82) f. 243'		Palacký, Formelbücher II st. 18. Emler, RB. II č. 1993. 4.
191		(83) f. 243'		
192		(84) f. 243'		Palacký, Formelbücher II st 15. Emler, RB. II č. 1991.
193		(85) f. 244		Palacký, Formelbücher II st. 17. Emler, RB. II č. 1993. 2.
194		(186) f. 265		
195		(206) f. 270		
196				
197				
198		(162) f. 261		
199		(40) f. 235		
200		(136) f. 256		
201				Dolliner, Cod. ep. Prim. Ott. II st. 44. Emler, RB. II č. 1045.
202				
203		(244) f. 280		
204		(163) f. 261		
205		(59) f. 238'		
206				
207		(44) f. 235'		
208		(45) f. 235'		
209		(46) f. 236		
210		(47) f. 236		
211		(48) f. 236'		
212		(49) f. 236'		
213		(226) f. 275'		
214		(41 a 42) f. 235'		
215		(171) f. 262'		
216		(178) f. 264		
217		(53) f. 237'		
218				
219		(43) f. 235'		
220		(27) f. 232		
221		(182) f. 264'		
222		(172) f. 263		
223		(179) f. 264'		
224		(180) f. 264'		
225		(181) f. 264'		
226		(183) f. 264'		
227				
228		(11) f. 228'		
229		(72) f. 241		
230				

In	Mn	Kap. J	Kap. K	Tištěno
231		(206) f. 270		Palacký, Formelbücher II st. 211. Čelakovský, Privil. II st. 140.
232		(205) f. 270		
233		(204) f. 269'		
234		(12) f. 229		
235		(86) f. 244'		
236		(235) f. 278'		
237		(173) f. 263		
238		(234) f. 278'		
239	66	(242) f. 279'		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 114.
240				
241		(243) f. 280		
242		(164) f. 261'		
243		(203) f. 269'		
244	72	(19) f. 230		
245				
246	67	(241) f. 279'		Palacký, Formelbücher II st. 19. Emler, RB. II č. 1993 5. Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 115.
247		(227) f. 276		
248	49			Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 101.
249	50			
250	51			Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 102.
251	52			Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 104.
252	53			Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 105.
253	54	(240) f. 279'		Tadra, Věst. sp. nauk 1889 st. 106.
254		(24) f. 232		
255		(201) f. 269		
256		(200) f. 269		
257		(199) f. 268'		
258		(198) f. 268'		
259		(197) f. 268'		
260		(196) f. 268		
261		(195) f. 268		
262		(194) f. 267'		
263		(193) f. 267'		
264		(192) f. 267		Palacký, Formelbücher II st. 209. Čelakovský, Privil. II st. 138.
265		(187) f. 265		
266		(188) f. 265'		Palacký, Formelbücher II st. 208.
267		(189) f. 266		
268		(190) f. 266'		
269		(191) f. 266'		
270		(20) f. 230'		
271		(23) f. 231'		

7. Poměr formuláře Tobiášova k formuláři biskupa Jana z Dražic.

Formulář obsahující fol. 221—281 rukopisu kapitulního J 40 (tak zv. rukopisu Přimdova) znám byl dosud pod jménem ‚Cancellaria Johannis de Dražic‘ [1]) a listiny i listy v něm zachované připisovány biskupovi Janovi IV z Dražic (1301—1343). [2]) Skutečně stojí až na nepatrné výjimky jméno biskupa Jana v čele jednotlivých kusů jakožto jméno vydavatele. Poněvadž pak prvých 29 čísel na fol. 221′—226 opravdu pochází z kanceláře Janovy, nebylo důvodu, pochybovati o následujících listinách a listech témuž biskupovi připsaných.

Při probírání sbírky Tobiášovy přišel jsem na shodu některých kusů s listy ze sbírky Jana z Dražic, uveřejněné Palackým v díle ‚Ueber Formelbücher‘ a po něm Emlerem v Regesta Boh. II. To mne vedlo k domněnce, že asi více listů Tobiášových přešlo do této sbírky a proto jsem celou ‚cancellarii biskupa Jana‘ za tím účelem probral a srovnal s formulářem biskupa Tobiáše. Výsledek té práce byl překvapující; shledal jsem, že 250 kusů z ‚cancellarie Janovy‘ jest obsaženo v sbírce Tobiášově v rukopise inšpruckém, jak vidno z předcházejících tabulek, a že jen 29 čísel patří biskupovi Janovi.

Pracoval tedy sestavovatel formuláře v kanceláři Janově tím způsobem, že když mu vlastní látka došla, opisoval listy a listiny ze starší sbírky, která v kanceláři biskupské vznikla za biskupa Tobiáše, a jméno ‚Thobias‘ jednoduše proměňoval v jméno ‚Johannes‘. Takovým způsobem vznikl rukopis dnes ztracený, který jsem nazval Y a který byl přímou nebo nepřímou předlohou pozdější kompilace Přimdovy. Že rukopis tento byl psán za biskupa Jana a ne později, dokazuje právě tato manie písařova proměňovat jméno vydavatele z Tobiáše ve jméno ‚Johannes‘, které mu denní kancelářský návyk diktoval.

Tvrzení, jak sestavovatel sbírky Janovy svou předlohu měnil, doložím několika příklady, aby nemohlo vzniknouti mínění, že snad na ‚cancellarii‘ Janově byla za účelem nám neznámým provedena záměna jmen a že výsledek této práce je naše sbírka, kde vlastně jméno Tobiášovo je fingováno. Mimo to by se mohlo také tvrditi, že v ‚cancellarii‘ Janově máme skutečně od biskupa Jana vydané listy a listiny, při kterých jen starších kancelářských předloh bylo použito. Že ani tato druhá domněnka, která je pravděpodobnější než prvá, není správná, ukazují následující příklady.

Tak list pod č. 160 z r. 1288 květ. 6, kterým královna Guta oznamuje biskupovi Tobiášovi šťastné narození syna, vyskytuje se ve sbírce biskupa Jana z Dražic ve změněném rouše, tam totiž královna Guta totéž

[1]) Palacký, Formelbücher II st. 7.
[2]) Na př. Emler, RB. II č. 1991—1993.

sděluje s biskupem Janem. Zde ovšem bije záměna jmen do očí.[1]) Královna Guta byla v době biskupování Janova již dávno mrtva

Ještě poučnější je, srovnáme-li se sbírkou Jana z Dražic dopis pod č. 192, jímž Tobiáš blahopřeje králi Václavovi k úspěchům v Polsku, děkuje za jmenování bratra Miloty purkrabím v Olomouci a stěžuje si, že druhý bratr jeho Čeněk z Kamenice byl zajat Vítkem, bratrem Záviše z Falkenštejna, a odveden do Budějovic. Není pochyby, že list ten vztahuje se k válce biskupa Tobiáše se stranou Závišovou r. 1289,[2]) avšak cestou do ‚cancellarie' Janovy stala se s ním taková změna, že jej Palacký a po něm Emler položili do r. 1303.[3]) V první polovici se oba listy celkem kryjí až na to, že v sbírce Janově je vynecháno jméno Opava, kde král Václav měl sjezd s knížaty polskými. Tam, kde v našem listu děkuje Tobiáš za jmenování bratra Miloty purkrabím v Olomouci, jest jméno Milota proměněno v Martin a místo Olomouce položeno neurčité ‚talis'. Avšak jasně je viděti, srovnáme-li zakončení obou listů, jak násilně se svou předlohou nakládal sestavovatel sbírky Janovy. Proto kladu tato místa doslovně vedle sebe.

Sbírka Tobiášova:	Sbírka Janova:
Ad hoc, licet inviti, dolorem gaudiis cumulando, dominacioni vestre intimamus, quod ***Chonko*** *frater noster* ***dictus de Kamnicz****, miles vester fidelis, per* ***hominum Witkonis fratris Zauissii*** *frandulenter deceptus insidias, captus per ipsos, ad eundem* ***Witkonem in Budiuogouich*** *est deductus et ibidem graviter detinetur.*	*Ad hoc, licet inviti, dolorem gaudii cumulando, dominacioni vestre intimamus, quod C. frater noster* ***dilectus de***. ., *miles vester fidelis, per* ***hominem C. fratris*** *fraudulenter deceptus insidiis, captus per ipsos, ad eundem* ***M.*** *est deductus, et ibidem adhuc graviter detinetur.*

Jak vidno, dosazována jsou v listě druhém libovolná písmena za vlastní jména prvého a text vůbec silně porušen.

Podobné změny pozorujeme na listech týkajících se prokurace papežského legáta Jana biskupa Tusculského z let 1287 a 1288. Tak čísla naší sbírky 21 a 63 proměněna jsou ve sbírce Jana z Dražic tak, jakoby list pod č. 21 psán byl od biskupa Tomáše a list pod č. 63 od biskupa Jana. Zde opět jsou nad vši pochybnost jména druhé sbírky nesprávna.

Na mnoha místech usvědčuje se autor ‚cancellarie' Janovy sám z úmyslného proměňování jména Tobiáš ve jméno Jan. To vidíme v tako-

---

[1]) Také již u Palackého (Formelbücher II sl. 14) za jménem biskupa Jana ‚sic' a u Emlera (RB. II č. 1442) jméno Jan opraveno v Tobiáš.

[2]) Srov. pozn. u č. 192.

[3]) Palacký, Formelbücher II st. 15, Emler, RB. II. č. 1991.

vých případech, kde biskup Tobiáš mluví v listině o svém předchůdci Janovi (Jan III z Dražic 1258—1278). Tak v č. 207 potvrzuje Tobiáš ustanovení svého nejbližšího předchůdce (*‚proximi predecessoris nostri‘*) biskupa Jana, jímž udělena byla fara jakémusi C. Ve formuláři Janově je jakožto vydavatel této listiny ‚Johannes‘, jehož nejbližší předchůdce ovšem nebyl Jan nýbrž Řehoř. Podobně obnovuje biskup Tobiáš listinu svého předchůdce Jana (*‚proximum predecessorem nostrum‘*) v č. 212, kdežto v ‚cancellarii‘ Janově je opět jméno ‚Thobias‘ změněno v nemožné ‚Johannes‘. Takových příkladů je ve formuláři Janově více.

V č. 216 biskup Tobiáš doporučuje biskupovi Vratislavskému jakéhosi kněze. List začíná slovy: *‚Reverendo in Christo patri domino episcopo Wratislauiensi Th(obias) d. g. Pragensis episcopus salutem‘*, což autor sbírky Janovy změnil následujícím chybným způsobem: *‚Jo. episcopo eadem gracia Pragensi episcopo (sic) salutem‘*. V č. 69 prohlašuje probošt Oldřich a děkan Řehoř, že nejmenované osoby byly exkomunikovány od biskupa Tobiáše. Jméno Tobiášovo v ‚cancellarii‘ Janově opět změněno v Jan, písař však při tom zapomněl také proměnit jméno proboštovo a děkanovo, která jsou možna jen pro dobu Tobiášovu, a tím se opět sám usvědčuje z fikce.

Tyto příklady nám dávají dostatečně vniknouti do způsobu práce sestavovatele sbírky Janovy. Poučno je taky pozorovat, jak písař tento kolísal v udávání jména vydavatele, když mu došla vlastní látka z kanceláře Janovy a když počal opisovat sbírku Tobiášovu. V prvním kuse, který z této sbírky převzal, položil písmeno ‚E.‘ místo ‚Th.‘, v druhém a třetím[1]) jméno ‚Thomas‘ místo ‚Thobias‘, v třech následujících již ‚Johannes‘ v sedmém kuse vynechal jméno vůbec, v osmém má zase ‚Thomas‘, pak vystřídal ve jméně vydavatele písmena O, A, G, Jo., B, A, H, O, O, E, F, T, K, načež se vrátil k jménu ‚Johannes‘ a skoro výhradně při něm zůstal až do konce sbírky.

Avšak nejen v jménech vydavatele nýbrž i v ostatních dopouštěl se autor sbírky Janovy libovolných změn. To jsme viděli již výše, kde jsou oba texty dopisu č. 192 vedle sebe položeny. Totéž nám ukazuje ku př. listina pod č. 147, jejíž originál se též zachoval v archivu křižovníků v Praze, a kde vidíme, jak místo jména ‚Chunegundis‘ má sbírka Janova písmeno ‚M‘ a místo ‚Elyzabeth‘ jméno ‚Katherina‘. V listině pod č. 11 položil písař ‚cancellarie‘ Janovy jednou písmeno ‚P‘, jednou ‚No‘ a jednou nechal správně ‚Jo‘.

Nemůžeme tedy nikde spoléhat ani na ostatní v textu uvedená jména ve sbírce Janově. Jen v takových případech, kde písař tak mechanicky opisoval, že si ani toho nebyl vědom, že píše vlastní jméno, možno počítat na správný údaj a možno s prospěchem doplnit text ostatních rukopisů. Ovšem při takovém doplňování je třeba velké opatrnosti.

---

[1]) T. j. č. 17 a 36 sbírky Tobiášovy, srov. tabulky.

Tato, nyní dostatečně doložená, přeměna sbírky Tobiášovy v ,cancellarii Janovu' stala se osudnou pro celou řadu politicky důležitých listů, pocházejících z let 1288 a 1289, které následkem fingovaných jmen sbírky Janovy položeny byly do r. 1303 a 1304. Jsou to čísla 28, 29, 30, 187, 188, 190, 192, 193 a 246[1]) naší sbírky obsahující stížnosti biskupa Tobiášc králi Václavovi, jimiž líčí vpády nepřátel a pustošení svých měst a statků a dovolává se královské pomoci.

Pro léta 1288 a 1289 jsou velmi cenným historickým materiálem, protože prameny o těchto bouřích v Čechách jsou velmi chudé. Ovšem položeny do let 1303 a 1304 vytvořují nám zcela zvrácený obraz o politické situaci, přesunujíce události z doby Tobiášovy do doby Janovy.

Právě na těchto listech je viděti, že není možno vysvětlovat shodu mezi oběma sbírkami tím, že listů formuláře Tobiášova bylo použito jako předloh v kanceláři Janově, a že ve sbírce Jana z Dražic máme také skutečně od biskupa Jana vydané listy a listiny. V těchto dopisech jde o podrobné líčení jednotlivýeh episod válečných s velmi složitým pozadím a stačí si přečísti jen jeden z nich, aby se vidělo, že se může vztahovat jen k jednomu určitému případu.

II. ROZBOR LÁTKY A CHRONOLOGICKÉ POZNÁMKY.

1. Původ sbírky a její předlohy.

Na otázku, odkud pochází látka sbírky zde vydané, odpovídají číslice. Listy a listiny vydané od biskupa Tobiáše obsahují přes 80 procent sbírky. Ze zbytku pak velká část jsou listy a listiny adresované biskupovi Tobiášovi. Není tudíž pochyby, že práce tato vznikla v kanceláři biskupské, kde měl sestavovatel všechen materiál po ruce. Jméno ani stav svůj autor nikde neudává, byl to však pravděpodobně písař nebo notář kanceláře biskupovy, poněvadž by asi sotva někdo jiný měl přístup k listinám a aktům biskupským a mohl si z nich podle libosti sestavovat formulář.

Nyní nastává otázka, jaký druh kancelářského materiálu to byl, jehož autor používal jako předloh pro svůj formulář. Zde máme čtyři možnosti: 1. mohl užívat listin a listů v originále; 2. konceptů, které zůstaly v kanceláři; 3. register, ovšem měla-li jaká kancelář; 4. opisů, a to buď jednotlivých neb již v jiných sbírkách obsažených.

Zde především se obrátíme o vysvětlení k takovým kusům, na nichž se zachovaly nějaké kancelářské poznámky, které nepatří přímo k textu. Tak listinou pod č. 36 uděluje biskup Tobiáš odpustky všem, kdož se

[1]) RB. II č. 1991—1993. Čísla 29, 30 a 246 také Tadra (Věstník st. 89) klade do prvních let krále Václava, ale o tom, že jsou v Emlerových Regestech již vydána a chybně biskupovi Janovi připsána, se nezmiňuje.

zúčastní slavnostního přenesení ostatků svatých, darovaných králem Václavem patronovi nejmenovaného kostela. Listina slibuje i těm odpustky, kdož ve výroční den tohoto přenesení kostel ten navštíví. Při tom je poznámka, která nepatří do textu listiny: ‚*Si sit maior gracia, tunc dicatur specialiter cuiuslibet sanctorum predictorum nomine XL dies.*‘ Poznámka tato může míti svůj původ jenom z konceptu. Notář ještě nevěděl, zda bude poskytnuta menší neb větší milost,[1]) což asi záviselo na obnosu, který měl příjemce listiny zaplatit, a proto upozorňuje ingrossátora, aby v případě druhém vyjmenoval specielně všechny světce, jichž ostatky byly přeneseny, a jichž jménem se udílejí odpustky. Není možno, že by poznámka tato pocházela teprve od sestavovatele formuláře, poněvadž předně se při opisování tak mnoho nemyslelo a za druhé slova: ‚*sanctorum predictorum nomine*‘ by nebyla vysvětlitelna, neboť jména těch svatých, která v konceptu v první větě textu jistě byla, ve formuláři jsou vynechána.

V jiné listině podobného obsahu, totiž v č. 19, kde biskup Tobiáš potvrzuje udělení odpustků několika biskupů těm, kdož navštíví kapli královskou na hradě Pražském, stojí ku konci poznámka: ‚*Datum ad idem, nisi permutacio est.*‘ Hned na to následuje pod č. 20 tatáž listina s formálními změnami v textu. Tyto okolnosti se dají vysvětliti jen tím, že notář si při koncipování nebyl jist, nebude-li v textu ještě něco proměněno, a že na to upozornil v té poznámce písaře, aby listinu ještě definitivně nedatoval. Tato proměna v textu skutečně se stala, jak vidno z č. 20. Nedá se tedy tato poznámka vysvětlit odjinud než z konceptu.

Při jiné listině, a to při vyjednávání o mír mezi stranami r. 1284, čteme na začátku průvodního listu, který pod č. 97 dává král a jeho strana (stoupenci Záviše z Falkenštejna) pánům z Bechyně a z Klinberka, tato slova: ‚*Tunc sic dicatur ex parte regis et baronum dominis de Bechin et de Clinberch.*‘ Před tímto průvodním listem je listina č. 96, kterou se uzavírá příměří mezi oběma stranami. Vydavatelem této listiny je strana pánů z Bechyně, za kterou stojí také biskup Tobiáš. Vydavatelem listiny č. 97 má býti strana královská. Poznámka: ‚*Tunc sic dicatur ex parte regis et baronum*‘ pochází asi z konceptu, který byl zhotoven v biskupské kanceláři a v kterém byl podán straně protivné návrh klausule, jíž se zaručovala osobní bezpečnost jednotlivým osobám strany Bechyňských.

Těžko by se dala tato poznámka vysvětliti redakční prací sestavovatele formuláře. V tom případě bychom musili předpokládati, že opisoval obě listiny do své sbírky a při druhé se odvolal na text prvé a jen část, v které se obě listiny různily, uvedl slovy: ‚*Tunc sic dicatur*... Avšak takovým způsobem se autor v celé sbírce nikde neodvolává k dřívějšímu stejnému textu, nýbrž všude slovy: ‚*ut supra in* . . .‘ nebo ‚*ut supra,*‘ ale to jen tam, kde se texty vskutku úplně kryjí, zejména, kde

[1]) Jest lhostejno, myslí-li se zde slovem ‚gracia‘ *milost*, či jde-li jen o slavnostnější neb jednodušší *privilegium*.

jde o nějakou známou formuli. V tomto případě však, třeba se jednalo o jednu věc, totiž o příměří, nemůžeme myslet na úplnou identitu obou textů, vždyť druhé listině jest vydavatelem král v čele své strany, a následkem toho již musely nastat změny. Kdyby sestavovatel sbírky byl měl před sebou listinu z kanceláře královské pro stranu Bechyňských došlou, byl by ji opsal celou, aneb aspoň začátek a text tam, kde se různí, a na shodných místech by odkázal slovy ‚ut supra' k prvé listině. Zde však vidíme, že měl před sebou opět jen koncept v kanceláři biskupské zhotovený.

Při jiných podobných poznámkách nedá se dokázat, zda pocházejí z konceptu neb od autora sbírky, a proto mohou být při této otázce pominuty. Nalezáme však ještě jiné doklady svědčící pro koncepty jakožto předlohy formuláře.

Vyskytují-li se ve sbírce formulářů takové dopisy, které dle obsahu tomu nasvědčují, že bezprostředně po vyhotovení byly z kanceláře odeslány, nemohly se do sbírky naší dostat odjinud než z konceptů, které v kanceláři zůstaly. (Na registra při pouhých listech, jimiž se něco sděluje, zde myslet nemůžeme.) A takové dopisy v záležitostech, kde bylo na spěch, se ve formuláři Tobiášově skutečně nalezají. Ku př. zákazy církevně pochovat zesnulého, klatbou stíženého pustošitele církevních statků, jako máme pod č. 23, byly jistě co nejrychleji vypraveny, a tu nebylo možno čekat, až si je notář neb písař do své sbírky opíše. To platí také o mnohých stížnostech, jež posílá biskup rychle za králem, kde posel stíhá posla, jako při č. 187 a 188. Podobně se to má s listy č. 94 a 242, v kterých volá biskup své důvěrníky, aby *co nejrychleji* k němu do Prahy přijeli.

Při č. 149 dá se zase jiným způsobem dokázati, že předlohou zde byl koncept a ne vyhotovená listina. Zde se totiž zachoval originál v archivu kapituly Pražské. Srovnáme-li text formuláře s textem originálu, pozorujeme nápadné rozdíly. Především jest v originální listině položen větší důraz na účastenství probošta Oldřicha a děkana Řehoře, kdežto ve formuláři jsou jen odbyti frasí: ‚*de comuni consensu et unanimi voluntate.*' Dále je topografické určení ve formuláři mnohem přesnější než v originále, kdežto zde je vesnice Polehrady určena jen slovy: ‚*sita prope Hradek*', čteme ve formuláři: ‚*villam Poludrat . . . sitam prope et inter Zahorzie, Pouoci, Leua, Brazdim, villas provincie, que Moziryeche vulgariter appelatur, non longe de Costelecz atque Hradecz.*' Je otázka, odkud má autor formuláře toto přesnější místní určení? Jistě to není jeho fantasie, neboť odpovídá skutečné poloze místa.

Zde opět nám vše vysvětlí jen koncept. Patrně zde jde o dvoj koncipování, podobné, jako jsme již nahoře viděli při č. 19 a 20. Prvý koncept byl zamítnut, nebyli s ním asi srozuměni probošt a děkan, a listina koncipována znova a s těmito změnami teprve vydána. Zamítnutý koncept zůstal však v kanceláři a dostal se mezi ostatními do formuláře.

Podobnou ukázku dvojího koncipování máme při č. 44 a 130. Biskup posílá k papežskému penitenciáři jakéhosi Martina za příčinou pokání. Obsah je v obou stejný, ale formou je list č. 130 mnohem uctivější, což ukazuje již položení adresy a salutace. Patrně byl prvý koncept č. 44 notáři vrácen pro svůj nepatřičný tón a list koncipován znova. Koncepty oba zůstaly v kanceláři a přešly do sbírky. Jiný příklad dvojího koncipování máme při č. 60 a 61 a při č. 192 a 230.

Na těchto zde uvedených příkladech vidíme, že při sestavování naší sbírky bylo užíváno konceptů jako předloh. Tím ovšem není řečeno, že všechna její látka pochází z tohoto pramene. Naopak máme důkazy, že také originální listy sloužily sestavovateli formuláře jako předlohy.

Jsou to takové kusy, které byly brány z materiálu do kanceláře došlého. Tak na př. č. 25, kde farář se omlouvá biskupovi z účastenství svého na jakési vesnické bitce, může pocházet jen z originálního dopisu farářova. O konceptu neb registrech nemůže býti řeči. Podobně listy č. 31, kde Jan probošt v Sadské žádá biskupa o odepření církevního pohřbu jakémusi pustošiteli kapitulních statků, č. 115, kde se probošt Oldřich omlouvá biskupovi, že mu zaslal nějakou mylnou zprávu, č. 184, kde kapitula Olomoucká si stěžuje biskupovi na výpad bratra jeho Miloty z Kojetína, dále č. 168, 199, 206, 241, 243 mohou pocházet jen z originálních listů do kanceláře došlých.

Při listinách, jichž příjemce je biskup Tobiáš, nemáme té jistoty jako při dopisech. Zde autor sbírky také ovšem mohl používat originálů, není však vyloučeno, že při některých byl mu předlohou koncept, a to při takových, které byly vyhotoveny od příjemce samého, které tedy byly koncipovány v kanceláři biskupské.

Takovou listinou je ku př. č. 232, kde purkmistr a rada města Pelhřimova zavazují se město osadit a opevnit do 4 let. Srovnáme-li listinu tuto s privilegiem, které Pelhřimovským dává biskup Tobiáš v téže záležitosti pod č. 231, pozorujeme takovou shodu ve stilisaci, že ihned vidíme, jak obě listiny vznikly. Celá smlouva pro obě strany byla sepsána v biskupské kanceláři a Pelhřimovští, kteří ani vlastní pečeti neměli, dali si pak k své listině jen přivěsiti pečeť města Prahy.

V tomto a podobných jiných případech, mohl být předlohou formuláře právě tak koncept jako vyhotovená listina.

Materiál z kanceláře vypravený i do kanceláře došlý byl tedy pramenem této sbírky. My však se tam setkáváme s takovými kusy, jimž biskup Tobiáš není ani vydavatelem ani příjemcem. Jakým způsobem ty se dostaly mezi akta biskupské kanceláře?

Listin a listů takových jest u porovnání k ostatní látce malý zlomek. Jedny z nich dostaly se do kanceláře asi tím způsobem, že si je strana dala od biskupského notáře vyhotovit a koncept že zůstal mezi ostatním kancelářským materiálem a s tím přešel do sbírky. To se mohlo státi ku př. u č. 260 a 261, v kterých jsou obsaženy dvě smlouvy mezi kon-

ventem kláštera sv. Jiří a Tobiášem z Kamenice o doživotní nájem vsí, nebo u č. 269, kde arcijáhen boleslavský pronajímá tři lány v Žerčicích měšťanu pražskému a j.

Podobným způsobem dá se vysvětliti, že také některé listy nižších orgánů církevních dostaly se do této sbírky jako na př. č. 66, kde arcijáhen nařizuje děkanovi, aby co nejrychleji zaplatil obnos naň připadající na prokuraci papežského legáta. Jest pravdě podobno, že z kanceláře biskupské při upomínání o peníze vyhotoven byl arcijáhnovi, aby se řízení urychlilo, již také jeho vlastní rozkaz k děkanům. Srovnáme-li stilisaci listu tohoto s jinými podobného obsahu, jsme v této domněnce utvrzeni. Není to snad náhodou, že právě na tomto mandátu je dole poznámka: *‚Addicio si placet‘* s doplněním výhrůžné formule týkajícím se nesnadné absoluce církevní klatby. Slova *‚si placet‘* se snad obracejí k arcijáhnovi; ovšem jistoty zde není, mohou také pocházet teprve od autora formuláře.

Podobně bychom si mohli vysvětliti vznik listu č. 240, kde jakýsi opat žádá šlechtice, aby zakázal správci svému pronásledovati jeho poddané. Zde zase pozorujeme, že je dána na vybranou dvojí arenga. Na konci prvé stojí poznámka *‚vel sic‘* a list začíná znova. Opat asi žaloval biskupovi na bezpráví mu učiněné a vyžádal si poučení, jakým způsobem má zakročiti proti svému utiskovateli. Za tím účelem byl mu asi tento list koncipován v biskupské kanceláři:

Druhá skupina takového materiálu, který nemá biskupa ani za vydavatele ani za příjemce, jsou takové listy a listiny, které se nepřímo přece vztahují k biskupovi a které asi proto zůstaly v kanceláři.

Jistě nikoho nepřekvapí, že průvodní list č. 99, daný od (Záviše z Falkenštejna) bratru biskupa Tobiáše, nalézá se mezi dokumenty biskupskými. Také snadno se dá vysvětliti ,že pod č. 181 obsahuje naše sbírka přímluvný list krále Rudolfa za synovce biskupova Tobiáše z Benešova. Nalézáme-li pod č. 111 a 112 akta týkající se uzavření příměří mezi Rakušany a Čechy z r. 1288, vidíme i zde nepřímý vztah k biskupovi, vždyť on byl hlavní oporou strany rakouské a pánové z Bechyně měli na vyjednávání s Albrechtem r. 1288 přímé účastenství. [1])

Rovněž není nápadné, jsou-li ve sbírce naší pod č. 147 a 148 listiny obsahující privilegia krále Václava II. křižovníkům sv. Františka, neboť v číslech předcházejících potvrzuje biskup Tobiáš křižovníkům královské listiny. Za účelem potvrzení byly tyto do kanceláře biskupské poslány a tam opsány. Do sbírky naší se mohly dostati buď z originálů, které v kanceláři as delší dobu ležely, neb z opisů při této příležitosti pořízených.

---

[1]) Srov. listinu z r. 1288 květ. 20, Redlich, Wiener Briefssammlung st. 253. a Mitth. d. IÖG IV Ergbd. st. 154, 155.

Třetí skupina tohoto cizího materialu v naší sbírce nedá se žádným svrchu uvedeným způsobem vysvětlit a pochází částečně z jiných formulářů. O číslech 109, 113, 116, 160—163, 201, 250 a 251 můžeme s jistotou tvrdit, že byly převzaty jednak z listáře Jindřicha z Isernie jednak ze sbírky některého jeho žáka.

Zbývá ještě osm kusů, které nás nechávají v úplné nejistotě, jak se dostaly do naší sbírky. Jsou to čísla 47, 110, 239, 247, 248, 249, 252 a 253. Buď pocházejí z nějakých jiných formulářů, aneb jsou opsány z listin a listů, které samy neb v opisech neznámým způsobem zabloudily do kanceláře biskupské.

Shrneme-li výsledky těchto úvah, přicházíme k následujícím závěrům:

1. O těch kusech, v kterých je biskup Tobiáš vydavatelem listiny neb listu, dá se v mnohých případech dokázati, že jim byly předlohou koncepty. Dle analogie může se s velkou pravděpodobností totéž usoudit o většině materiálu od biskupa Tobiáše vydaného, kde přímých dokladů pro koncept není. Ovšem vyloučeno není, že tu a tam byl předlohou opis neb vyhotovená listina, zůstala-li déle v kanceláři.

2 Z těch kusů, v kterých je biskup Tobiáš příjemcem, byla jedna část a to dopisy opsány dle originalů do kanceláře došlých, kdežto při listinách nemůžeme rozhodnouti, byl-li předlohou originál neb koncept, v tom případě, kde tušíne, že listina je vyhotovena od příjemce samého.

3. Z materiálu, kde není biskup Tobiáš ani vydavatelem ani příjemcem, při první skupině se rozhodneme pro koncept jakožto předlohu formuláře, při druhé pravděpodobně pro vyhotovenou listinu a někdy snad také pro opis. Při třetí skupině jsou předlohou jednak formuláře jiné, jednak je nám předloha úplně neznáma.

Na začátku jsem uvedl ještě jednu možnou předlohu naší sbírky a to registra.[1]) Zde by šlo hlavně o listiny, jichž vydavatelem je biskup Tobiáš. Sbírka sama nedává nám však na tuto otázku nikde odpovědi. Stopy po registrech se v ní nikde nevyskytují. Není nemožno, že sbírky konceptů uspořádaných dle obsahu a chronologie — a k tomu, jak níže dovozuji, sbírka naše ukazuje — sloužily v kanceláři před zavedením řádných register k témuž účelu, za kterým později tato byla založena. Domněnku, že register ještě nebylo, sesiluje ta dost nápadná okolnost, že v této sbírce, založené na materiálu nahromaděném v kanceláři biskupské, existence řádných register nikde se neprojevuje.

2. Věrohodnost textu.

Při otázce věrohodnosti formulářů nestačí jen poukázati k předlohám, jichž sestavovatel používal; tu jde hlavně o to, zda textu předloh svých neměnil, lze-li spoléhati zejména na vlastní jména, neb na začáteční

[1]) O počátku register v Čechách v kanceláři královské a jich poměru k sbírce Jindřicha Italika srov. Čelakovský, O domácích a cizích registrech st. 28—31.

písmena místo nich dosazená a na data. Z jiných sbírek máme zkušenosti, že se jmény a daty se zachází často docela libovolně, poněvadž právě na nich ve formulářích, jakožto takových, nejméně záleží.

V této otázce nám podají nejlepší objasnění takové kusy, kde se zachoval také originál aneb opis jeho jinde. V naší sbírce je jich velmi málo, ale přece stačí, abychom si učinili pojem o tom, jakým způsobem autor sbírky se svou předlouhou zacházel.

Srovnáme-li ku př. č. 185 s originálem, [1]) pozorujeme, že jména dostala se do formuláře beze změny a že také text až na nepatrné odchylky se shoduje. Datum ovšem, jako obyčejně, ve formuláři vynecháno. Totéž platí o č. 132 a 147 u porovnání s originálním textem. Ve vlastních jménech si nedovolil sestavovatel sbírky opět žádných libovolností. Ovšem některá jsou vynechána, ale kde jména celá neb aspoň začáteční písmena se vyskytují, tam odpovídají úplně originálu.

Odchylky formuláře při č. 149 od originálu jsem již výše vysvětlil dvojím koncipováním. I zde zacházeno s vlastními jmény s největší přesností. Čteme-li tam místo jména ‚Bohuslaus‘ začáteční písmeno ‚R‘, není to zúmyslná změna, je to jen chyba písařská; ‚B‘ s ‚R‘ zaměněno je ve sbírce naší několikrát.

Tyto příklady nám podaly bezpečné ukázky, jak šetrně autor naší sbírky zacházel se svou předlohou. Můžeme se však ještě jiným způsobem přesvědčit o autentičnosti jmen vlastních a věcných údajů ve formulářích.

Kde autor takové sbírky si počíná se jmény neb začátečními písmeny jmen libovolně, tam se to obyčejně snadno pozná, poněvadž často již na konci listiny zapomíná, jaká písmena dosadil na začátku na místě jména téže osoby neb místa. To jsem ukázal výše ve sbírce nazvaré ‚cancellarii Janovou‘, totéž platí ku př. o sbírce Zdenka z Třebíče.

Kdyby autor sbírky Tobiášovy dosazoval za vlastní jména libovolná písmena neb jména jiná, nedalo by se vysvětliti, že tam, kde několik listin neb listů jedná o těchže osobách a místech, můžeme pozorovat úplnou shodu v začátečních písmenech a jménech. Stačí jen srovnati onu skupinu listů a listin, které se týkají placení prokurace papežského legáta Jana a vyjednávání o exkomunikaci v téže záležitosti (č. 21, 22, 59—77).

Co se týče dat, kterých je bohužel ve sbírce naší pořídku, usnadňuje nám kritiku ta okolnost, že se užívá vedle letopočtu po Kr. také indikce a let panování. Kdyby při datování si počínal autor sbírky libovolně, neshodoval by se jeden údaj chronologický s druhým.

Můžeme tudíž věcné údaje sbírky považovati za autentické. Výjimky ovšem nalézáme také, ale ty se dají téměř všude redukovati na písařské chyby, kde ku př., jak již výše poznamenáno, místo ‚B‘ stojí ‚R‘ neb ‚H‘ místo ‚T‘ ‚P‘, kde při římských číslicích přehlédnut počet jednotek a pod.; a i těch je v sbírce naší poměrně málo. Úmyslných změn však v ní není.

---

[1]) Srov. varianty při č. 185.

Máme tedy ve sbírce biskupa Tobiáše historický pramen první třídy, založený až na nepatrné výjimky na úředním materiálu kanceláře biskupské a z tohoto věrohodným způsobem přejatý. Kde v jednotlivostech jsou pochybnosti, upozorňuji na ně ve vydání.

3. Seřazení látky a doba sestavení sbírky.

Nyní ještě zbývají dvě otázky, předně, s jakého hlediska je látka ve sbírce naší seřazena, nedá-li se z jejího seskupení těžiti pro chronologické určení, a za druhé, kdy sbírka tato byla sestavena.

Pozorujeme-li pořádek, v jakém nám podává jednotlivá čísla rukopis inšprucký (a o tom jsem výše ukázal, že je nejen nejúplnější ale i seskupením látky původní ztracené sbírce nejbližší), vidíme, že se zachovaly celé skupiny listů a listin pohromadě, které se vztahují k témuž předmětu z téže doby.

Tak nalézáme pohromadě pod č. 27—30 čtyři dopisy, jimiž si biskup Tobiáš stěžuje na vpády nepřátel r. 1288 a 1289. Druhou skupinu máme pod č. 49—52. Zde jsou pohromadě čtyři kusy týkající se sporu křižovníků u sv. Františka v Praze s biskupem o stavbu jezu. Pořádek jejich je přesně chronologický, nejprvé rozkaz děkanovi, aby prohlásil klatbu, pak exkomunikace a konečně dvě listiny křižovníků, jimiž upouštějí od stavby jezu nyní i na časy budoucí.

Jiný souvislý celek tvoří listy a listiny týkající se zaplacení prokurace papežského legáta Jana, jenž dal nad biskupem vyhlásiti klatbu, a vyjednávání o snětí klatby. Tato řada jdoucí od č. 56—77 (vyjma č. 58) obsahuje 21 kusů, a není to náhodou, že prvé čtyři patří do r. 1287 a ostatní do r. 1288. z těch pak zase prvých 11 do začátku téhož roku. Tedy i tu celkem zachován chronologický pořádek.

Jinou malou skupinu tvoří č. 80—82; č. 80 je rozkaz faráři v Kouřimi, aby přebýval na své faře, v č. 81 se mu vyměřuje lhůta k přestěhování na 2 měsíce a v č. 83 se tato o další 3 měsíce prodlužuje. Chronologicky jdou přesně za sebou.

Dále máme pod č. 117—122 šest listů týkajících se pustošení Příbrami a zákazu pohřbíti tělo pustošitele církevních statků. Hned na to následují tři listy, též k jedné věci se vztahující; jsou to listy biskupa Tobiáše k faráři a městské radě v Mostě o nepřátelském jejím vystoupení proti darům a odkazům věnovaným duchovenstvu.

Dále pozorujeme souvislou skupinu při č. 139—141, kde se jedná o dovolení klášteru Kladrubskému ozazovati faru v Touškově, pak při č. 186—191 vztahujících se k válce mezi biskupem Tobiášem a stranou Záviše z Falkenštejna r. 1289.

Často pozorujeme, že pohromadě je přípis a odpověď týkající se jedné záležitosti.

Toto uspořádání není však ve sbírce provedeno důsledně. Někdy nalézáme daleko od sebe listy, které k sobě věcně náležejí, a ani skupiny, o nichž jsme jednali, nejsou úplné, mnohdy nalezneme rozptýleně ve sbírce kusy k nim patřící. V seřazení látky formuláře nelze vůbec pozorovat nějaké pevné a vědomé redakční práce.

Často bývá ve formulářích zvykem, že se látka přesně roztřídí dle rozličných druhů listin, tak že jsou pohromadě ku př. listiny týkající se udílení beneficií, pohromadě průvodní listy, exkomunikace, udílení odpustků atd. To však v naší sbírce až na malé výjimky provedeno není, zde nalézáme všechny druhy listin mezi sebou promíseny. Autor formuláře přejímal materiál asi tak, jak jej v kanceláři nalezl, a tím způsobem se dá vysvětliti, že ve sbírce máme tolik skupin listin a listů jednajících vždy o určité záležitosti.

Je přirozeno, že si v kanceláři ponechávali pohromadě akta a listiny vztahující se k jednomu předmětu, aby byli pro další eventuelní jednání v téže věci orientováni. Ovšem nesmíme si představovati, že by pořádek tento byl proveden důsledně; sem tam nějaká listina neb nějaký koncept neb složka, na níž bylo několik konceptů napsáno, dostaly se do jiného oddělení neb do jiného svazku, někdy zase větší časový rozdíl zavinil nedůslednost v rovnání materiálu, vždyť takové případy i v našich kancelářích, vedených s byrokratickou úzkostlivostí, nejsou zjevem nemožným.

Tím méně důslednosti můžeme požadovat od autora naší sbírky, tomu asi mnoho na tom nezáleželo, vynechal-li jednou z některého svazečku nějaký kus a pak jej později na jiném místě zas připsal. Celkem však můžeme ve skupinách v jeho sbírce se vyskytujících viděti trosky pořádku, jaký byl v biskupské kanceláři.

Toto poznání není jen zajímavé diplomaticky, z něho se dá často těžiti pro chronologické určení některých listin a listů, které samy o sobě posuzovány, by nás v otázce chronologie vždy nechávaly bez odpovědi.

Celkem se dá ve sbírce pozorovati, že v první části až do č. 60 převládá rok 1287, pak až k č. 81 na malé výjimky rok 1288. Ještě před ukončením prvé stovky se vyskytuje několikrát rok 1289, s nímž se nejprvé potkáváme u č. 29.

Zdá se, že tato partie tvořila základ sbírky a že, když jí byl jaksi zběžně materiál v kanceláři, který byl právě po ruce, vyčerpán, obrátil se sestavovatel i k látce starší, neboť číslem 96 přeskakuje najednou do r. 1284 a nevyhýbá se ani cizím neúředním listům, pocházejícím ze sbírky Jindřicha z Isernie. Celkem se zdá, jakoby v té části, která sahá asi k č. 184, paběrkoval znova v kanceláři, neboť v ní nalézáme střídavě listiny a listy z let 1284, 1287, 1288 a 1289, avšak také se zde již vyskytuje dvakrát rok 1290 a to při č. 149 a 185. Ovšem zde při pohledu na srovnávací tabulky rukopisu inšpruckého a kapitulního J 40^b pozorujeme, že ani č. 149 ani 185 nejsou pravděpodobně na svém původním místě a že je asi písař rukopisu inšpruckého přestavil. Tomu nasvědčuje ta okolnost,

že od č. 186—238 převládá nápadně rok 1289 a že při č. 201, které obsahuje stížný list Přemysla Otokara II nad zradou Jindřicha Bavorského, přejatý ze sbírky Jindřicha z Isernie, jest beze všeho věcného důvodu připsán jako datum rok 1289.

Jest velmi pravděpodobno, že autor tímto datem nám udává pevný chronologický bod určující dobu vzniku sbírky. Nejpřirozenější výklad při tomto datu je ten, že autor připsal zde letopočet, v kterém se právě nalézal; zde neuspokojuje vysvětlení, že by snad byl sveden ostatní látkou z r. 1289, kterou měl před rukama a jíž používal jako předloh, vždyť on asi při čtyřiceti předcházejících kusech datum vůbec vynechal.

Že při opisování této skupiny byl právě v proudu roku 1289, tomu nasvědčuje celý dosavadní chronologický postup látky vyjma č. 149 a 185, jichž položení se dá bez všech násilností vysvětlit přestavením.

Materiál pocházející většinou z tohoto roku, totiž 1289, náleží číslům 186—238. Zde zase, jak se zdá, došla sestavovateli sbírky látka kancelářská, které v této partii používal, a on se obrací zase k starším kusům, zase začíná paběrkovat a tak pozorujeme od č. 243 do konce různé listiny a listy z rozličných let od r. 1268—1291, pocházející od rozmanitých vydavatelů.

Tato skupina činí již tímto dojem pouhého doplňku sbírky, při kterém nenalézáme dokladů, kdy byl ostatní sbírce přivtělen. Některé kusy této části patří již pozdější době, tak č. 260 a 261 nebyla napsána před r. 1291 a možná ještě později.

Hlavní část sbírky až po č. 238 byla tedy pravděpodobně sestavována během roku 1289, začátek byl učiněn snad již dříve, snad již r. 1287, z něhož pocházejí skoro všechny až do č. 26, a konec, od č. 239 počínaje, pochází z pozdějších let vlády Tobiášovy.

Toto zjištění má pro chronologické určení jednotlivých listin a listů velikou cenu. Když uvážíme, že až do č. 238 jen dvě pravděpodobně přestavené listiny mají datum 1290, můžeme, počítáme-li i s možným pozdějším změněním pořádku některých čísel s velkou pravděpodobností takovým listům a listinám, které stojí ve sbírce před č. 238, a jež nebylo možno jiným způsobem chronologicky určiti, položiti rok 1290 za poslední možný termín.

Kde v edici z těchto důvodů a ne z vnitřních listy a listiny tímto rokem jsou chronologicky omezeny, tam stojí za datem otazník. Jinde jsou důvody chronologického určení vždy uváděny v poznámkách.

4. Chronologie listů z války 1288—1289.

Při jedné skupině listů a to při těch, které jsou politicky nejdůležitější, které se týkají války strany Závišovy proti biskupovi Tobiášovi, nebylo možno jednotlivě v poznámkách prováděti důvody chronologického

zařazení, poněvadž se listy ty navzájem určují a doplňují, a bylo tudíž nutno věnovati skupině této souvislé pojednání.

Při kritice těchto listů činí obtíže u některých nejistota, patří-li do let 1283—1284 neb do r. 1289, poněvadž v obou případech stála strana Záviše z Falkenštejna proti biskupovi Tobiášovi. Nutno tudíž začíti s určováním takových listů, při nichž lze bezpečně dokázati, že pocházejí z domácí války v Čechách po pádu Závišově, a s těmito hledati souvislost ostatních.

Tak možno celou skupinu listů od č. 186—193 určitě vřadit do r. 1289. Psaní biskupa Tobiáše pod č. 192 uvádí nás ve prostřed situace válečné tohoto roku.[1]) Král Václav je zaměstnán ve Slezsku úmluvami s polskými knížaty, zatím co biskup Tobiáš v Čechách čelí odboji Vítkovců povstavších za příčinou osvobození zajatého Záviše z Falkenšteina. Čeněk z Kamenice, bratr biskupův, padne do zálohy lidí Vítka bratra Závišova a je odveden do zajetí do Budějovic, biskup naříká nad tímto úspěchem nepřátel a prosí krále o pomoc.

Srovnáme-li psaní toto s listy předcházejícími, pozorujeme souvislost celé skupiny pocházející z doby, kdy Václav v Praze není přítomen a biskup Tobiáš, od nepřátel napadán, se k němu obrací písemně o pomoc.

Tak v č. 187 žaluje na Zbislava z Třebouně a jeho plen v Příbrami a okolí ve čtvrtek svatodušního týdne. V č. 188 naříká na téhož Zbislava z Třebouně, že sotva týden uplynul od plenu příbramského a že již zas zpustošil a zloupil společně se Švihovcem ve středu po sv. Trojici vsi biskupovy Dušníky a Chrášťany.[2]) O dřívějším násilí že poslal králi zprávu po svém poslu, který snad ještě ku králi ani nedorazil. Byl tedy král dle slov těchto značně vzdálen domova, což se hodí velmi dobře na jeho pobyt na Moravě a ve Slezsku r. 1289; v tom roce datuje Václav 23. dubna v Hradci,[3]) 15. srpna je v Opavě dle listu naší sbírky č. 192, 23. srpna datuje v Olomouci[4]) a 10. září ve Velehradě.[5])

Listem č. 190 obrací se biskup k protonotáři Janovi; praví, že nemůže déle snášeti neustálých útoků pana H(roznaty z Husic) a že je nucen králi si stěžovat; prosí protonotáře, aby vlivem svým u krále zabránil vydání nějakých listů k úředníkům pražským, které by byly proti obeslání H(roznaty) k zemskému soudu. Jan probošt v Sadské doprovázel krále jakožto protonotář pro záležitosti moravské[6]) na cestách jeho r. 1289 na Moravě; vyhotovuje listinu danou králem Václavem na Velehradě 10. září.[5])

---

[1]) Srov. poznámku u č. 192, kde najdou se bližší důvody, proč list ten položen do r. 1289.

[2]) Že tyto dopisy nemohou pocházet z války r. 1283—1284, dokazuje jméno Zbislava z Třebouně, který tehdá stál na straně Tobiáše z Bechyně proti Závišovi z Falkenštejna, jak patrno z listiny 1284 květ. 24 (Emler, RB II. č. 1316).

[3]) Emler, RB II. č. 1473.

[4]) RB II. č. 1478.

[5]) RB II. č. 1479.

[6]) Srov. Emler, Die Kanzlei Přemysl Ottokars II u. Wenzels II. st. 63.

Okolnosti ty, že biskup se obrací k protonotáři pro záležitosti moravské, že tento r. 1289 skutečně s králem na Moravě byl, že v dopise se zmiňuje o jiné stížnosti na své nepřátele králi zaslané a pak sousedství, v jakém se nám kus ten zachoval, svědčí i v tomto případě pro rok 1289.

Obsahově souvisí list tento s následujícím č. 191, kde biskup žádá krále o rozkazy k úředníkům pražským, aby učinili právu zadost v záležitosti soudu jeho se Zbislavem z Třebouně, který, jak biskup králi již oznámil, statky biskupské u Prahy a jinde nepřestává pustošit. Toto oznámení může se vztahovat jen na listy stížné pod č. 187 a 188. Situace, k jaké ukazuje tento list, že totiž Zbislav ještě stále pustoší statky biskupské a že se biskup opět písemně obrací ku králi, ukazuje zase k r. 1289, a to k době po 8. červnu, kdy vypleněny byly Dušníky a Chrášťany, nač se vztahují slova stížnosti této: ‚*qui* (totiž Zbislav), *sicut regali precellencie vestre intimavimus conquerendo, episcopatus nostri* ***bona apud Pragam*** *et alias predari hostiliter et invadere ausu sacrilego* ***non desistit.***‘

O následujícím dopise č. 192 ukazuji již na začátku, že patří do r. 1289. K téže skupině patří č. 193, kde biskup Tobiáš si stěžuje králi na B(udivoje) syna (Hroznaty z Husic), který z Hradiště pustoší statky biskupské, na zetě jeho Ondřeje (z Říčan), který vyplenil Liblice, a na lidi Zdislava ze Šternberka, kteří pustoší, kde se jim zlíbí. V listě tom praví biskup, že si nedávno stěžoval dopisem, když král byl v Hradci (‚*cum essetis in Grecz*‘), na tyto násilnosti. Hradec tento jest nejspíše totožný s Hradcem u Opavy, kde král byl skutečně v srpnu 1289, jak ukazuje list pod č. 192.

S touto žalobou úzce souvisí list pod č. 189, jímž biskup žaluje na syny H(roznaty z Husic), kteří přepadli poddané jeho jedoucí z Benešova do Prahy na trh a mnohé zjímavše do Hradiště odvlekli.

Oba tyto dopisy navzájem se opírají; Hradiště, které v obou je východiskem výpadů, ukazuje, že v č. 193 uvedený ‚B.‘ je Budivoj, syn Hroznaty z Husic, právě jako ‚Jen.‘ listu 189 jest syn téhož Hroznaty Jenec. Hroznata z Husic a tři jeho synové Jenec, Arnošt a Budivoj byli po pádu Záviše z Falkenštejna hlavními odpůrci biskupa Tobiáše. [1])

Z téže příčiny se domnívám, že nařízení biskupovo děkanovi chýnovskému pod č. 186, aby přiměl bratry R. a J. k vydání vsí biskupských ‚Plan‘ a Lžína, se vztahuje k týmž bratřím Jenci a Budivojovi (R. v rukopise místo B.), synům Hroznaty z Husic, a že i toto nařízení spadá do války domácí po pádu Závišově. Domněnku tu potvrzují listy po tomto hned následující, obsahující vesměs stížnosti z oné doby.

Listem tím počíná tato skupina dopisů z r. 1289, které úzce navzájem souvisí a k těmže věcem se vztahují, a končí průvodním listem pod č. 194,

---

[1]) Srov. Šusta, Záviš z Falkenštejna ČČH. I. st. 389 a 391.

kterým pověřuje biskup Tobiáš svého příbuzného ,Z.' jakožto svého důvěrného posla ku králi Václavovi.

I tento list musíme položit do r. 1289, srovnáme-li jej s č. 235, kde se mluví o tomto poslu Z., po kterém poslal biskup své žaloby ku králi. Sousedství, v jakém se průvodní list č. 194 nalézá, nás v tom utvrzuje.

Tato skupina listů tvoří pro kritiku ostatních ve sbírce roztroušených listů podobného obsahu pevný základ, o nějž lze mnohdy opřít i kusy velmi vrátké povahy.

Tak list č. 89, v kterém biskup nařizuje arcijáhnu bechyňskému, aby prohlásil interdikt nad kostely pana ,H. z . .', který zpustošil biskupské město Chýnov a z kostelů svých dělá tvrze, jest pravděpodobně v souvislosti s listem č. 186, dle kterého měl děkan chýnovský vystoupiti církevní censurou proti synům Hroznaty z Husic. Útok na Chýnov byla asi odpověď na zakročení církevního hodnostáře. Že se zde jedná o Hroznatu z Husic a jeho akci z r. 1289, ukazuje též topografie. Statky Hroznatovy nebyly daleko od Chýnova, střediskem jeho válečných operací bylo Hradiště u Vlašimě.

Obsahem souvisí list tento s následujícím č. 90, kde biskup nařizuje nejmenovanému děkanovi, patrně též chýnovskému jako v č. 186, aby prohlásil interdikt nad panem ,B.', který nechce učiniti zadost škodám, jež způsobil pustošením biskupských statků. Tento ,B' není pravděpodobně nikdo jiný než Budivoj, syn Hroznatův, týž, o němž jedná také list č. 186.

V jiném listu a to v č. 30 žaluje biskup králi Václavovi na Konráda a (Jindřicha) z (Altenburku), že mu vyplenili Liblice a jiné dvě vsi u Českého Brodu a toto město vypálili po odchodu královĕ z Prahy. Srovnáním s listem č. 193, pocházejícím z r. 1289, kde si biskup také stěžuje na pustošení u Liblic, a vzhledem k sousednímu listu č. 29, jenž také obsahuje stížnost na plenění nepřátel r. 1289, můžeme i tento dopis položiti do téhož roku.

List č. 29 obsahuje žalobu na vyplenění Příbramě a okolí jako č. 187, zde je obviněn nám z č. 188 známý Dětřich Švihovec a opět lidé Zdislava ze Šternberka; útok byl podniknut z Orlíka, kamž také plen i zajatí dopraveni. Není pochyby, že akce Zbislava z Třebouně souvisí s tímto výpadem z Orlíka a že jde o systematické útoky proti Příbrami a okolí zde o velkonocích, tam o letnicích roku 1289.

V č. 28 žaluje biskup na Hynka ml. z Lichtenburka, Dětřicha Švihovce a soudruhy jeho z Orlíka, kteří statky biskupské pustoší. Marně prý se namáhal purkrabí pražský H(roznata) a podkomoří královský Th(eodericus) a někteří váženější měšťané pražští u přítomnosti Hynka (st. z Lichtenburka), aby přiměli syna jeho Hynka k smíru s biskupem.

Jména Švihovce a hradu Orlíka ukazují souvislost s listem č. 29; jména úředníků H. a Th. nejsou však již možna v roce 1289, kdy ani

Hroznata není již purkrabím pražským, ani Dětřich podkomořím [1]. Podkomoří tohoto jména vyskytuje se v době té jen jednou a to v listině královské z 1288 27. ledna. [2] Vnitřní souvislost nepřátelských útoků, podnikaných lidmi Švihovcovými z Orlíka, o nichž list tento mluví, s výpadem z Orlíka proti Příbrami o Velkonocích r. 1289, jejž líčí list č 29, jest nepochybna. Nutno tedy události tyto, pokud možno, blízko sebe položiti. Jména úředníků nedovolují posunouti list ten přes r. 1288. Nutno tedy rokem tímto datovati tuto stížnost, čímž ovšem vznik bouří proti biskupovi přesunuje se z r. 1289 o rok zpět.

Ještě bližší chronologické určení nám v případě tomto poskytuje listina pod č. 246. Jest to svědectví rychtáře a měšťanů pražských, že při prostředkování míru mezi biskupem Tobiášem a Hynkem ml. z Lichtenburka, který s Dětřichem Švihovcem statky biskupské pustošil, Hynek ml., ač mu i otec jeho Hynek domlouval, nesmířen, ještě s většími hrozbami Prahu opustil. Tento pokus smíru stal se dle znění listiny ‚feria quarta post octavam Epyfanie', tedy pro rok 1288 14. ledna. List č. 28 se odvolává k tomuto marnému pokusu, byl však jistě brzy po zmařeném vyjednávání králi zaslán. Pocházejí tedy oba listy č. 28 i č. 246 ze začátku roku 1288.

Podobně mluví i žaloba pod č. 27, a také tu nelze daleko od obou předcházejících položiti. Máme tedy v č. 27—30 druhou menší skupinu listů obsahujících stížnosti biskupovy z domácí války 1288 a 1289.

V listech č. 117 a 118 nejdřív prosbami a pak klatbou naléhá biskup na ‚přítele svého' (Zdislava ze Šternberka?) [3], aby dal náhradu ze škody jež lidé jeho způsobili při pustošení (Příbramě) a okolí, v listě č. 119 žádá dominikány, aby jej k tomu přiměli. Obsah těchto psaní odpovídá úplně tomu, co v listech výše uvedených jsme četli o Zdislavovi ze Šternberka, který, ač ‚přítel biskupův', t. j. stoupenec strany královské — stalť se Zdislav po pádu Závišově purkrabím pražským [4] — přece dovoluje svým lidem plenit jeho statky. Obsah listů těchto souhlasí s vpádem do Příbramska nám známým z listu č. 29, tak že i tyto dopisy musíme položit do r. 1289.

Listina z r. 1290 srp. 21 mluví o Zdislavovi z Šternberka již jako o zesnulém [5] a není to náhoda, že právě listy po třech dopisech, o nichž jsme právě jednali, následující, totiž č. 120—122, obsahují zákazy biskupa Tobiáše církevně pohřbít zesnulého šlechtice, exkomunikovaného pro pustošení církevních statků.

[1]) Srov. jména svědků v listině z 10. ledna 1289, Emler, RB II. č. 1466.
[2]) RB II. č. 1430.
[3]) Srov. poznámku u č. 117 a 118.
[4]) Srov. Šusta l. c. str. 388.
[5]) Emler, RB II. č. 1510.

Jest velmi pravděpodobno, že tyto zákazy se týkají smrti Zdislava ze Šternberka, spadající asi již do r. 1289 [1]), což podporuje ta okolnost, že v č. 117—122 máme opět skupinu listů, které již asi v kanceláři byly pohromadě, a že v listech 120 a 121 se jedná také o dominikány, aby zemřelému odepřeli pohřeb, jako v č. 119, kde jsou žádáni, aby přiměli svého pána k náhradě škod biskupovi způsobených.

List č. 238, kde biskup Tobiáš očekává návrat králův a těší se, že se ho král ujme proti jeho nepřátelům, patří též do doby, kdy Václav byl na Moravě a ve Slezsku, jako list nám již známý pod č. 192, kde biskup blahopřeje králi k úspěchům v Polsku. V obou listech je situace stejná, biskup naříká králi nepřítomnému na své protivníky a těší se z jeho úspěchů. Zdá se, že na první král připověděl svůj brzký návrat, a tímto druhým se biskup těší na jeho příchod do Prahy. Také poznámka v listu tomto, že biskup dle rozkazu králova navštěvuje děti jeho, klade list ten do r. 1289, a to za 6. říjen, kdy se narodila královská dvojčata Václav a Anežka.

Žaloba biskupova pod č. 235 na Vítka, bratra Záviše z Falkenštejna, a syny Hroznaty z Husic, že vyplenili Pelhřimov a Týn nad Vltavou s okolím, doplňuje nám jen obrazy o jich činnosti z r. 1289 známé nám z listů 189, 192 a 193.

Zbývá ještě průvodní list pod č. 200, jímž biskup Tobiáš ručí Vítkovi z Hluboké a bratřím jeho, Hroznatovi z Husic a synům jeho za bezpečnost na cestě do Prahy ke králi a zpět s platností až k oktávu tří králů. Tento glejt pochází nejspíše z konce roku 1289, kdy král se vrátil do Prahy [2]) a zahájil asi vyjednávání se stranou odbojnou. Není pravdě podobno, že by zde šlo o cestu k soudu do Prahy r. 1290, poněvadž vzdavší se Vítkovci [3]) po popravě Závišově by byli asi jako zajatci odvedeni do Prahy a ne posláni s průvodními listy. Též postavení listu tohoto ve sbírce mluví pro rok 1289. [4])

* * *

Podobným způsobem jako při této souvislé a složité látce pohromadě, provedeno je při jiných listech a listinách jednotlivě chronologické určení. Všude vedle historických dokladů pomáhá diplomatika, všude ohled na seskupení látky jdoucí zpět až do kanceláře biskupské sesiluje často nedostatečné historické vývody.

[1]) Naposledy se vyskytuje jméno purkrabí pražského Zdislava ze Šternberka v listině ze 6. února 1289 (RB II. č. 1467), v pozdějších královských listinách r. 1289 ho již nenalézáme a r. 1290 21. srpna se mluví o něm již jako o mrtvém.

[2]) R. 1289 21. prosince datuje Václav v Praze. Emler, RB II č. 1488.

[3]) Srov. Šusta l. c. st. 391.

[4]) Srov. úvod st. XXXIV.

Z toho vysvítá, že v edici bylo nutno zachovati původní pořádek. Měniti při formulářích sestavení látky znamená uváděti všechno ve zmatek. Proto byl v edici zachován pořad čísel originální ztracené sbírce nejbližší, jak jej totiž nalézáme v rukopise inšpruckém.

Aby však bylo usnadněno historikům používání této sbírky, přidávám ku konci chronologický seznam stručných regest.

Edici za základ je položen rukopis inšprucký. Kde za příčinou zřejmé chyby učiněna od rukopisu tohoto odchylka, vždy na to upozorňuje poznámka pod čarou. Kde na místech nečitelných text rekonstruován, tam užito hranatých závorek [. . .], jak při edicích všeobecně zavedeno. Kde však na místě vynechaného jména neb slova text doplněn odjinud, buď z jiných rukopisů, neb kombinací na základě srovnání s jiným historickým materiálem — a to právě je v naší sbírce skoro pravidlem — užito bylo závorek kulatých (. . .) asi takovým způsobem, jak to učinil O. Redlich ve své výtečné edici ‚Eine Wiener Briefsammlung'. Ostrými závorkami <. . .> označeny jsou ony části textu, které jsou buď kancelářskými aneb redakčními poznámkami a které k původnímu znění listiny neb listu nepatří.

Kde text rukopisu byl zkomolen tak, že jednoduchou emendací nebylo možno ho rekonstruovat, užito bylo obvyklého ‚sic'. Na chyby, které se pravidelně opakují, a jichž třeba hledati v notářově nedostatečné znalosti latiny, neupozorňuji v edici. Jsou to hlavně špatné vazby s coniunctivem, kladení coniunctivu imperfecti místo praesentis, přeskakování s jedné osoby do druhé neb z jednoho čísla do druhého při náměstkách a mnohé často barbarské nepravidelnosti a poklesky slovosledu. Také na to upozorňuji hned nyní a ne při jednotlivých kusech, že latinské nadpisy, které autor sbírky kladl nad jednotlivé listy, velmi často jsou chybné a neodpovídají obsahu listu.

Varianty druhých rukopisů uvádím při vlastních jménech a číslech všechny, třeba mnohdy šlo o očividnou fikci jako u rukopisu kapitulního J 40,[1]) při textu však jsou označeny jen takové varianty, které nejsou pouhými písařskými chybami. Místy bylo třeba učinit výjimky, aby byl poskytnut materiál srovnávací při otázce příbuznosti jednotlivých rukopisů. V edici rukopisy jsou označeny jen značkami a to:

rukopis inšprucký	značkou	In
rukopis mnichovský	»	Mn
rukopis kapitulní K 33	»	Kap. K
rukopis kapitulní J 40^{b}	»	Kap. J
rukopis wilherinský	»	Wilh.

Odevzdávaje tuto knihu veřejnosti, vzdávám nejvřelejší díky všem, kdož mi v práci byli nápomocni radou a podporou. Především děkuji

[1]) Varianty rukopisu wilherinského, obsahující tytéž fikce jako rukopis kapitulní J 40, jsou až na malé výjimky, pominuty.

svému příteli a kollegovi panu dru. Fr. Wilhemovi, koncipistovi archivu c. k. ministerstva vnitra, který v místodržitelském archivě v Inšpruku nalezl rukopis č. 714 a věda, že se zabývám českými formuláři 13. století, mě na obsah jeho upozornil a s nevšední kollegiálností mi rukopis dal k volnému použití. Dále děkuji za zapůjčení neb sprostředkování rukopisů slavným správám c. k. místodržitelského archivu v Inšpruku, královské knihovny v Mnichově, kapitulní knihovny v Praze, c. k. universitní knihovny v Praze, archivu král. hlavního města Prahy a archivu zemského království Českéko.

Slavné I. třídě České Akademie vzdávám nejhlubší díky za přijetí této práce k uveřejnění. Za mnohou dobrou radu a laskavou podporu děkuji p. t. pánům panu prof. dru. Jar. Čelakovskému, panu prof. dru. Jos. Kalouskovi, panu dru. Vojt. Nováčkovi a panu šk. radovi dru. Zikm. Wintrovi. Referentovi této publikace p. t. panu kustodovi Ferd. Tadrovi vzdávám povinné díky za pečlivé a zevrubné přehlédnutí celé práce, které mne vyvarovalo nejednoho omylu a zejména mnohými dobrými emendacemi velmi obtížného textu edici bylo nemálo na prospěch. Konečně děkuji svým přátelům a kollegům panu dru. Gust. Friedrichovi, který se mnou laskavě konferoval těžko čitelná místa rukopisu inšpruckého, a panu dru. Kam. Kroftovi, který laskavou revisí druhé korrektury mne ještě na mnohý nedostatek textu upozornil.

1.

Tobiáš biskup Pražský žádá věřící o podporu na opravu kostelů p. Marie, sv. Krištofa a sv. Jakuba v Týně nad Vltavou, které byly v době válek zpustošeny, a slibuje odpustky.

V Praze, 1287 březen 23.

Thobias[a] dei gracia Pragensis episcopus etc. universis Christi etc. Quoniam, ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi, recepturi prout in corpore gessimus, sive bonum fuerit, sive malum, oportet nos diem messionis extreme operibus misericordie prevenire ac eternorum intuitu ea seminare in terris, que reddente domino cum multiplicato fructu recolligere valeamus in celis, firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce et metet, et qui seminat in benediccionibus, de benediccionibus et metet vitam in posterum sempiternam. Cum itaque sancte Marie, sancti Christofori et sancti Iacobi apostoli ecclesie in Thin[b] [1]) guerrarum temporibus per viros maleficos (sint)[c] devastate, nec ad hoc[d] eis proprie suppetant facultates, (ut)[c] in edificiis suis, libris, calicibus et alio ornatu ecclesiastico, (quo)[c] indigeant, (valeant)[c] reformari, universitatem vestram rogamus, monemus et ortamur attente, in remissionem vestrorum vobis peccaminum iniungentes, quatenus ad reformacionem predictam de bonis a deo vobis collatis vestras pias elemosinas et grata caritatis subsidia taliter erogare curetis, cum super hoc fueritis (requisiti),[e] ut per hec et alia bona, que domino inspirante feceritis, ad eterne possitis felicitatis gaudia pervenire. Nos enim de omnipotentis dei misericordia et sanctorum eius meritis et intercessionibus confidentes, omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad predictam reformacionem manum porrexeritis adiutricem,

a) ‚E' Kap. J. — b) Schází v Kap. J. — c) Doplněno dle Kap. J. — d) ‚adhuc' Kap. J. — e) Doplněno dle Mn. a Kap. J.

C dies criminalium (et) annum peccatorum venialium[a] iniuncte penitencie auctoritate qua fungimur misericorditer relaxamus, peccata oblita, vota fracta, si ad ea redieritis, offensas patrum et matrum sine inieccione manuum violenta et iuramenta, que fiunt animi levitate, in dei misericordia nichilominus condonantes, presentibus post annum minime valituris, quas mitti per questuarios prohibemus, eas, si secus actum fuerit, carere viribus decernentes. Datum[b] Prage anno domini etc. X Kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno IX, indiccionis XV.

Fol. 1 č. 1, též v rk. kapituly pražské K 33 fol. 117 (Emler RB. II 2541), v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 226' a v mnichovském rk. fol. 127' č. 69.

[1]) Že zde jde o Týn n. Vl. a ne o Horšův Týn, jak nesprávně u Emlera v RB. II. st. 1430, dokazují kostely sv. Jakuba a Krištofa nalézající se v prvém městě.

2.

Biskup Tobiáš ustanovuje H. klerika na přímluvu krále Václava farářem v Kozlanech.

(1283 květen — 1290?).

Littera confirmacionis ecclesie.

Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus universis presentes litteras inspecturis salutem in domino. Noveritis nos illustris domini nostri W(enceslai) regis Boemie et marchionis Mor(avie) recepisse litteras eius insignitas anulo in hec verba: ‚Reverendo etc.' Cupientes igitur preces ipsius domini nostri regis, cum sint pie, racionabiles et honeste, effectui debito mancipare, H.[d] clericum supradictum in prefata ecclesia de Cozlan[e] [1]) rectorem instituimus legittimum et plebanum, confirmantes eam sibi cum omnibus suis pertinenciis et animarum curam et regimen, prout ad nostrum spectat officium, committentes. In cuius rei etc. Datum anno domini etc.

Fol. 1 č. 2, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 117 a v rk. Zdenka z Třebíče č. 182 (Emler RB. II. 2535) a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 232. První chronologickou hranici dává návrat Václava do Čech; o omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Kozlany v okr. Kralovickém.

---

a) ‚et tot venialium' Kap. K. — b) Datum schází v obou Kap. — c) ‚Johannes' Kap. J. — d) ‚M' Kap. J. — e) ‚Gentz' Zd. z Tř. ‚. . .' Kap. J.

3.

Biskup Tobiáš svěřuje na přímluvu Alberta faráře na Bezdězi nejmenovanému jeho vikáři duchovní správu v Krupé.

(1279 — 1290?).

Littera presentacionis et confirmacionis ad ecclesiam.[a]

Thobias[b] dei gracia notum esse etc., quod nos ad presentacionem et devotam precum instanciam honesti viri Alberti plebani de Bezdez[c] discreto viro . .[d] vicario suo in ecclesia de Crupa[e],[1]) filia ecclesie Bezdezensis,[f] curam et regimen commisimus animarum, perpetuantes sibi vicariam eandem et auctoritate qua fungimur confirmantes. In cuius rei etc. Datum etc. pontificatus, indiccionis.

Fol. 1 č. 3, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 117 (Emler RB. II č. 2532) a v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 232'. O omezení chronologickém rokem 1290 srov. úvod II 3. Krupá byla vyňata z právomoci fary na Bezdězi 1292 pros. 29. (Emler RB. II č. 1634, kdež omylem datum 1293).

[1]) Dolní Krupá u Bělé.

4.

Biskup Tobiáš potvrzuje, že vysvětil na přímluvu královského kaplana Alberta, faráře na Bezdězi, klerika Jakuba na podjáhenství.

V Praze, 1286 září 20.

Littera testimonialis pro [ordinibus suscipiendis].[g]

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus ad peticionem et presentacionem honesti viri Alberti plebani de Bezdez[i], capellani incliti domini nostri domini W(enceslai) regis Boemie et marchionis Morauie, Iacobum[j] clericum nostre diocesis, exhibitorem presencium, in competenti litteratura et moribus honestis commendatum, tempore quatuor temporum mensis Septembris, quo cantatur ‚venite', in ecclesia[k] nostra Pragensi ad ordinem subdyaconatus promovimus sancti spiritus gracia invocata. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Actum et datum Prage anno domini MCCLXXXVI, XII Kalendas Octobris, indiccionis XIIIIe, pontificatus nostri anno octavo.[l]

Fol. 1 č. 4, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 117 (Emler RB. II č. 2533) a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 232.

---

a) ‚Litt. pres. et. ecclesiam et confirm.' In, správně v Kap. J. — b) ‚Iohannes' Kap. J. — c) Schází v obou Kap. — d) ‚P' Kap. J. — e) Schází v obou Kap. — f) ‚talis' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J, v In. vazbou seříznuto. — h) ‚Jo' Kap. J. — i) Schází v obou Kap. — j) ‚P' Kap. J. — k) ‚ecclesiam nostram Pragensem' In., správně v obou Kap. — l) Oba Kap. bez datování.

5.

Biskup Tobiáš žádá věřící o příspěvky na stavbu kostela P. Marie v Razicích a slibuje odpustky.

V Praze, 1287 duben 30.

Littera indulgenciarum pro elemosina.

Thobias[a] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et diocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Cum nostri officii sit debitum universos Christi fideles piis monitis et sacris exortacionibus ad pietatis opera spirituali premio invitare, universitatem vestram rogamus, monemus et ortamur attente, in remissionem vestrorum vobis peccaminum iniungentes, quatenus ad opus ecclesie in Rasic[b] [1]), que in honorem[c] beate Marie virginis gloriose fundari debet[d] et construi opere sumptuoso, vestras pias elemosinas et grata caritatis subsidia inspirante domino errogare curetis, bona terrestria pro celestibus felici commercio commutantes ad vite eterne gaudia promerenda. Nos enim de omnipotentis dei misericordia et sanctorum eius meritis et intercessionibus confidentes, omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad predicte ecclesie opus manum porrexeritis adiutricem, XL dies iniuncte penitencie misericorditer relaxamus, presentibus ad consumacionem operis valituris. Datum[e] Prage II Kalendas Mai, indiccionis XV.

Fol. 1 č. 5, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 117 (Emler RB II č. 2530), v mnichovském rk. fol. 127' č. 70 a v rk. kapituly pražské J 40[b] fol. 227.

[1]) Razice v okr. Bílinském, kdež je deskový dvorec arciděkanství Bílinského.

6.

(Biskup Tobiáš) nařizuje duchovenstvu, aby podporovalo prokurátory, kteří mají vybírat příspěvky na stavbu nejmenovaného kostela.

V Praze, 1287 červenec 23.

Addicio.

Decanis, insuper plebanis et eorum vicariis nobis subiectis in virtute obediencie et sub pena excommunicacionis mandamus firmiter et districte, quatenus negocium huius littere pium et favorabile in suis ecclesiis et alias, ubicumque expedire videbitur, promoveant fideliter toto posse, nuncios et procuratores ipsius benigne recipientes et caritatis officio pertractantes, nichil de hiis elemosinis, que collate fuerint, motu proprio recepturi, preter id solum, quod eis per eosdem nuncios et procuratores liberaliter fuerit assignatum, alioquin prefatam excommunicacionis penam

---

a) ‚Iohannes‘ Kap. J. — b) ‚Basic‘ In., ‚Bazich‘ Mn., schází v obou Kap. — c) ‚honore‘ In., ‚honorem‘ Mn. — d) ‚debent‘ In., ‚debet‘ oba Kap. — e) Datování schází v obou Kap.

se noverint incursuros. Si vero decani, plebani et viceplebani predicti mandatum nostrum huiusmodi liberaliter fuerint prosecuti, primo et principaliter indulgencie superius nominate effecti participes, nos in suis et suorum agendis habebunt non inmerito prompciores. Datum[a] Prage anno domini etc., X Kalendas Augusti, pontificatus nostri anno nono, indiccionis quintedecime.

Fol. 1' č. 6, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 118 (Emler RB. II č. 2529), v mnichovském rk. fol. 127' č. 71 a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 231' Že vydavatelem tohoto mandátu jest biskup Tobiáš, dokazuje nejen sousedství, ve kterém se nalézá, ale i ,Datum Prage . . . pontificatus nostri anno . . .' Nejspíše vztahuje se tento rozkaz k předešlému listu, čemuž nasvědčuje již nadpis ,addicio'.

7.

Biskup Tobiáš žádá věřící o příspěvky na znovuzřízení ohněm poškozeného kostela sv. Petra v Načeradci a slibuje odpustky.

V Praze, 1287 květen 20.

Littera indulgenciarum.

Th(obias)[b] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Cum ecclesia parrochialis sancti Petri principis apostolorum in Nacerach[d] [1]) (tectis, campanis),[e] libris, calicibus et alio quoque ornatu ecclesiastico ac rebus aliis sit a casu fortuito per ignis incendium totaliter[f] destituta, universitatem vestram rogamus et ortamur attente, in remissionem vobis vestrorum peccaminum iniungentes, quatenus ad reformacionem et instauracionem omnium predictorum in ecclesia superius nominata de bonis a deo vobis collatis vestras pias elemosinas et alia curetis inspirante domino exhibere subsidia caritatis. Nos enim de omnipotentis dei misericordia confidentes omnibus (vobis)[g] vere penitentibus et confessis, qui ad predicta[h] manum porrexeritis adiutricem, XL dies criminalium et annum peccatorum venialium iniuncte penitencie misericorditer relaxamus, presentibus post annum minime valituris[i], quas mitti per questuarios prohibemus, eas, si secus actum fuerit, carere viribus decernentes. (Datum Prage anno domini etc., XIII Kalendas Junii, pontificatus nostri anno IX^0, indiccione XV.a)[j]

Fol. 1 č 7, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 118 (Emler RB. II č. 2538), v mnichovském rk. fol. 127 č. 68 a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 228.

[1]) Načeradec u Vlašimi.

a) ,Datum — quintedecime' schází v Kap. K i Kap. J. — b) ,Johannes' Kap. J. — c) ,Petri et Pauli' Kap. J. — d) ,Nachorach' Mn., schází v Kap. J. — e) ,certis' In., ,textis campanis' Mn., ,tectis, campanis' Kap. J. — f) ,taliter' In, Mn., Kap. K, ,totaliter' Kap. J. — g) Doplněno dle Mn. — h) ,predictam ecclesiam' Kap. J. — i) ,duraturis' In. a Kap. J, ,valituris' Mn. — j) Doplněno dle Mn.

8.

Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky Giselberta arcibiskupa Brémského, Dětřicha biskupa Olomouckého, Jindřicha Řezenského, Bernarda Pasovského, Emicha Frisinského, Jindřicha Merseburského a Brunona Naumburského, dané kostelu ve Vysoké.

V Praze, (1286 — 1290?).

Confirmacio indulgenciarum.

Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Devocionem vestram quasi per premia salubriter ad merita invitare volentes, ut per hoc salutis animarum vestrarum propensius[b] augeatur effectus ad vite eterne gaudia promerenda, indulgencias venerabilium in Christo patrum domini (Giselberti) Bremensis[c] archiepiscopi, domini Theodrici Olomucensis[d], domini Henrici[e] Ratisponensis, domini Bernhardi[f] Pataviensis, domini (Emichonis)[g] Frisingensis, Heinrici Merseburgensis[h] et domini Brunnonis Neuburgensis dei gracia archiepiscopi et episcoporum, vobis et ecclesie in Wyssoka [1]) per ipsos favorabiliter collatas in quolibet articulo sive membro, prout in eorundem patrum litteris super hoc confectis plenius continetur, ratas et gratas habentes ac eas auctoritate qua fungimur confirmantes, huiusmodi remissionis gracie XL dies auctoritatis nostre ex causa predicta duximus coniungendos. In[i] cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Prage etc.

Fol. 1' č. 8, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 118 (Emler RB. II 2543), v mnichovském rk. fol. 128' č. 77 a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 229. Listině této dává první chronologickou mez nastoupení Brunona biskupa Naumburského 1286, o omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Toho jména místa jsou v Čechách v kraji žateckém, chrudimském, čáslavském, kouřimském a berounském, kostely mají z nich jen Vysoká u Kutné Hory a Horní Ročov, dříve Vysoká zvaný, u Loun.

a) ‚Thobias' Mn., ‚Th.' In. i ‚Kap. K, ‚B' Kap. J, následující všechna jména scházejí v Kap. J. — b) ‚perpensius' In. ‚propensius' Kap. K i Mn. — c) ‚. . Brenensis' In., ‚. . Brunnensis' Kap. K, ‚Giselberti Bremensis' Mn. — d) ‚Merburiensis' Kap. K. — e) ‚H' Kap. K. — f) ‚Werhardi' In. — g) ‚. . ' In. i Kap. K. ‚Cinchonis' Mn. — h) ‚Merburgensis' In, ‚Her' Kap. K, ‚Merburgensis — Neuburgensis' schází v Kap. K. — i) ‚In cuius — Prage etc.' schází v Kap. K.

9.

Nejmenovaný udílí odpustky věřícím, kteří přispějí k opravě kteréhosi kostela.

(1279 — 1290?).

Littera indulgencie.

Universis Christi fidelibus, ad quos presens scriptum pervenerit, in verbo salutari salutem. Cum eternorum intuitu ea seminare debeamus in terris, que reddente domino cum fructu multiplici iuxta dictum apostoli recolligere valeamus in celis, universitatem vestram rogamus et ortamur attente, in remissionem vestrorum vobis peccaminum iniungentes, quatenus ad opus ecclesie talis dyocesis et alia, in quibus ecclesia ipsa defectum patitur et indiget reformari, de bonis a deo vobis collatis per vestras pias elemosinas et alia caritatis subsidia manum porrexeritis adiutricem (sic), XL dies de iniuncta vobis penitencia misericorditer relaxamus.

Fol. 1' č. 9, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 118 (Emler RB. II 2548), v mnichovském rk. fol. 128' č. 78. a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 228. Nejspíše jest to jedna z listin, jimiž na žádost biskupa Tobiáše, některý z cizích biskupů udílí odpustky. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3. Text této listiny je ku konci porušen sražením dvou vět. Za slovem ‚subsidia' schází výrok závislý na ‚quatenus' asi ‚erogetis' neb pod. Následující periodě schází začátek.

10.

Biskup Tobiáš zabezpečuje na žádost Václava II. jménem královým i svým vévodovi Mikuláši Opavskému svobodnou cestu do Prahy ku králi i návrat.

V Praze, 1287 ~~leden 1 — duben 1.~~

Episcopus dat securitatem cuidam ex parte regis.

Nos Thobias[a] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes litteras inspecturis, quod nos ad instanciam domini nostri Wencezlay incliti Boemie regis et marchionis Morauie domino Nicolao[b] fratri[c] suo cum omni commitiva sua accedendi ad iamdictum dominum regem in Pragam, standi ibidem et ab eo libere redeundi pro nobis et nostris et precipue pro eodem rege Boemie et suis fidelibus universis, qui ei obediunt, securitatem plenariam exhibemus, bona fide tenore presencium promittentes, quod a prefato domino rege et suis et a nobis ac nostris, prout in ipsius domini nostri regis super eadem securitate ad presens concessis litteris plenius continetur, predicto domino duci Nicolao[b] et eis omnibus, qui in eius committiva venerint ad predictum regem Boemie, stando cum ipso et ab eo recedendo in personis et rebus nullum

a) ‚To' Kap. J. — b) ‚N' Kap. J. — c) ‚fratre' In. i Mn. ‚fratri' v obou Kap.

dispendium inferetur, presentibus post octavam beati Georgii minime valituris. Datum[a] Prage anno domini MCCLXXXVIII° Kalendis[b] . . .

Fol. 2, č. 10, též v rk. kapituly Pražské K 33 (Emler RB. II. č. 2720), v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 256 a v mnichovském rk. fol. 129 č. 81. List tento jest ve spojení se smlouvou uzavřenou mezi Václavem II a nevlastním bratrem jeho Mikulášem, obsaženou ve formuláři protonáře Jindřicha (Emler RB. II č. 1393, Voigt č. LXIV). Vydán byl o Kalendách měsíce ledna, února, března neb dubna, poněvadž platnost jeho vyprší oktávou sv. Jiří.

11.

Biskup Tobiáš ustanovuje Martina kanovníka Pražského, Bartoloměje z Anagni a Tomáše de Ponte Curvo za své prokurátory u kurie, aby dosáhli zrušení klatby, kterou nad ním prohlásil papežský legát Jan biskup Tusculský pro nedoplacení prokurace.

V Praze, 1287 květen 31.

Procurator[ium].

Nos Thobias[c] dei gracia Pragensis episcopus notum facimus universis presentes litteras inspecturis, quod nos discretos viros dominum Martinum[d] hostiarium capellanie domini pape, nostrum Pragensem canonicum, ac Bartholomeum[e] de Anania et Thomam[f] de Ponte Curuo, exhibitores[g] presencium, in curia Romana tenore presencium (procuratores) constituimus speciales omnes et que[m]libet eorum, ita quod non sit melior condicio occupantis, ad impetrandum et obtinendum a summo pontifice aut a reverendo in Christo patre ac domino Johanne[h] Tusculano episcopo, apostolice sedis legato, vel ab alio seu aliis quibuscunque, a quibus fuerit postulandum, relaxacionem et absolucionem sentenciarum suspensionis ab ingressu ecclesie et a pontificalibus et excommunicacionis in nos latarum per predictum patrem dominum Johannem[i] Thusculanum episcopum, apostolice sedis legatum, et quas incidimus pro eo tantum, quod obstante impedimento canonico dicto[j] patri de medietate residua procuracionis nobis per ipsum imposite per nos non extitit satisfactum, et ad exhibendum in animam nostram cuiuslibet generis iuramentum et ad probandum vel[k] offerendum se probacioni, si opus fuerit, super spoliacione pecunie sibi misse per nos,

---

a) Bez datování oba Kap. — b) ‚II Kalendas' Mn. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚M' Kap. J. — e) ‚B. d. Tho. de Ponte' Kap. J, ‚Bar' Kap. K. — f) ‚T' In. 11[a], ‚Tho' Kap. K, ‚Thomam' In. 11 a Mn. — g) Místo ‚exhibitores — obtinendum' má In. 11 ‚procuratores nostros ad impetendum in Romana curia tenore presencium procuratores nostros constituimus speciales ad impetendum' (sic), totéž Mn. 82 s jiným zakončením a sice ‚ad inpetrandum et obtinendum', Mn. 83 má ‚tenore presencium procuratores nostros constituimus speciales omnes — obtinendum', Kap. K má ‚procuratores nostros in Romana curia constituimus speciales ad inpetendum' — h) ‚Jo' In. 11[a] a Kap. K, ‚Johanne' In. 11 a Mn., ‚No. tali episcopo' Kap. J. — i) ‚Jo episcopum' Kap. J. — j) ‚P. dilecto p.' Kap. J. — k) ‚vel ad' In. 11 a Kap. K.

et ad faciendum universa et singula, sine quibus absolucio non poterit obtineri, et que nos ipsi faceremus, si presentes essemus, quantum[a] ad hoc eis administracionem generalem et liberalem tribuentes et promittentes, nos implere et firmum et ratum habere, quicquid per ipsos et eorum quemlibet ordinatum et procuratum fuerit in predictis et in quolibet predictorum. Actum[b] et datum Prage anno domini MCCLXXXVIIo[c] II Kalendas Junii.

Fol. 2, č. 11, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 119 (Emler RB. II č. 2524), v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 239 a v rk. mnichovském fol. 129—129' č. 82 a 83, též v rk. inšpruckém jest tento kus opsán dvakrát za sebou s nepatrnými změnami. Poněvadž druhý opis č. 11[a] jest správnější a datován, byl položen za základ a z ostatních uvedeny varianty. Datum MCCLXXXVIII jest zřejmá chyba písařská místo MCCLXXXVII, protože srovnáním tohoto kusu s č. 56 a 59, které jsou správně datovány, vidíme, že i tato listina padá do r. 1287.

12.

Biskup Tobiáš ustanovuje mistra Tomáše de Ponte Curvo za svého generálního prokurátora při kurii.

V Praze, (1287 květen—červen).

Procuratorium.

Nos Thobias[d] dei gracia Pragensis episcopus universis presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Universitati vestre facimus tenore presencium manifestum, quod nos de consensu capituli nostri Pragensis discretum virum, magistrum Tho(mam)[e] de Ponte Curuo nostrum in curia Romana procuratorem constituimus generalem ad inpetrandum ab apostolica sede litteras iusticiam vel graciam continentes et ad contradicendum litteris contra nos in quolibet inpetrandis, ad eligendum judices et recusandum suspecciones et ad concordandum de eisdem et conveniendum de loco et ad appellandum et appellacionem prosequendum et ad opponendum terminum[f] et defectus et excepciones quoslibet proponendum et probandum et ad cuncta alia et singula faciendum, que huiusmodi negocii natura requirit et que in hiis de consuetudine Romane curie fuerint facienda (ratum et gratum habituri, quidquid per eundem nostrum nuncium in Romana curia actum et ordinatum fuerit in premissis omnibus et singulis premissorum)[g]. In[h] cuius rei testimonium presentes conscribi

a) ‚quantum ad hoc', schází v In. 11[a], doplněno dle In. 11, Mn. a Kap. K. — b) ‚Actum etc.' In. 11 a Mn. 82, též v Kap. J schází datování. — c) ‚MCCLXXXVIII[o] In. 11[a] a Mn. 83. — d) ‚Nos — episcopus' schází v Kap. K. ‚Nos Jo.' Kap. J. — e) ‚Tho.' In., ‚Thomam' Mn., ‚Tho de..' Kap. J. — f) ‚crimina' Mn. — g) Doplněno dle Mn. — h) ‚In cuius — Prage' schází v Kap. K.

et eas tam nostro quam capituli nostri Pragensis sigilli[s] fecimus roborari. Actum et datum Prage.

Fol. 2 č. 12, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 119 (Emler RB. II. č. 2523), v mnichovském rk. fol. 129' č. 84 a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 239'. Pravdě podobně pochází listina tato z téhož data jako č. 11, s určitostí to však tvrditi nelze, rozdíl několika dní není vyloučen.

13.

Biskup Tobiáš dovoluje knězi H., faráři v Neustupově a kaplanu probošta Vyšehradského P(etra), dlíti rok mimo faru.

V Praze, (1279—1288).

Episcopus dat plebano licenciam per annum alias a sua ecclesia (absentandi)[a].

Nos Th(obias)[b] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes litteras inspecturis, quod nos honesto viro H. presbitero, rectori ecclesie in Nostupow[c] [1]) nostre diocesis, venerabilis viri domini P(etri)[d] prepositi Wysegradensis ecclesie capellano, exhibitori presencium, cui presbiteratus et omnes alios inferiores ordines tam sacros quam minores, servatis intersticiis temporum, per manus imposicionem rite contulimus in Pragensi ecclesia nostra spiritus sancti gracia invocata, ut ipse in predicta ecclesia sua per unius anni spacium per vicarium ydoneum deservire valeat, se ab ipsa ex quadam causa, racionabiliter atque vere[e] coram nobis proposita et probata, in iam dicta dyocesi nostra et extra eam, ubicunque ei expedire videbitur, absentando, auctoritate qua fungimur sibi favorabiliter indulgemus, de bone accionis sue meritis et conversacione sua honesta perhibentes ei bona fide testimonium per presentes, proviso, quod premissa de Nostupow[e] ecclesia[f] medio tempore debitis non fraudetur obsequiis et animarum cura ibidem nullatenus negligatur. Datum Prage.

Fol. 2' č. 13, též v mnichovském rk. fol. 129' č. 85, (Tadra, Věstník spol. nauk 1889, st. 117 č. XXXIII) a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 237. Chronologické meze dány jsou rokem, kdy biskup Tobiáš nastoupil a rokem, do něhož Petr byl proboštem Vyšehradským. Tedy 1279—1288.

[1]) Neustupov v okr. Votickém.

---

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚Jo' Kap J. — c) Schází v Kap. J. — d) ‚P' In. i Kap. J, ‚Petri' Mn. — e) ‚vera' In. i Mn., schází v Kap. J. — f) ‚premissam . . . ecclesiam In., ‚premissa . . . ecclesia' Mn.

14.

Biskup Tobiáš žádá poustevníky sv. Augustina na provinciální kapitule u Mohuče, aby do svých modliteb pojali krále, královnu a církev českou.

(1287 brzy po 4 červenci).

Episcopus commendat regem et reginam, se et suos subditos in oraciones fratrum.

Venerabilibus viris sincere in Christo dilectis fratri priori provinciali et universis fratribus Heremitarum ordinis sancti Augustini aput Maguntiam in suo provinciali capitulo constitutis Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. De vestre honestatis providencia gerentes[b] confidenciam specialem, venerande paternitatis vestre collegio precordialem dominum nostrum dominum W(enceslaum) inclitum regem Boemie et marchionem Moravie ac serenissimam dominam nostram, dominam G(utam)[c] excellentissimam reginam Boemie et marchionissam Moravie, coniugem eius in regnum[d] et coniugalem cohabitacionem ipsius favente divina gracia feliciter iam traductam, nosque et ecclesiam nostram cum clero et populo nobis credito, uberrimo ac sincero recommandantes affectu, petimus humiliter et devote, quatenus eosdem regem et reginam, nos et ecclesiam nostram cum prefatis subditis nostris in sanctissimarum vestrarum oracionum suffragia clementer suscipere dignemini, sicut de vestra confidimus plenius pietate, scientes, quod hoc aput vos et totum venerabilem ac sanctissimum ordinem vestrum, quantum possumus, affectuosissime curabimus promereri. Datum etc.

Fol. 2' č. 14, též v rukopise kapituly Pražské K 33 (Emler RB. II č. 2723), v rukopise téže kapituly J 40[b] fol. 2'5' a v rukopise mnichovském fol. 129 č. 86. Slova tohoto listu »coniugem eius, in regnum et coniugalem cohabitationem ipsius favente divina gracia feliciter iam traductam« prozrazují ještě dojem radosti nad nedávným příchodem královny Guty do Čech. Proto položení listu brzy po 4 červenci 1287.

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚generantes' In. — c) ‚Gutam' Kap. J. — d) ‚in regiam coniugalem' Kap. K.

15.

Pražský probošt Oldřich a probošt v Sadské Jan vynášejí rozsudek jakožto rozhodčí ve sporu biskupa Tobiáše s arcijáhnem Bílinským Havlem, vedoucím svou při před opatem kláštera Škotského ve Vídni, jejž ustanovila kurie, aby provedl restituci statků arcijáhnovi Havlovi odňatých.

V Praze, 1287 květen 24.

Instrumentum pacis ordinande.

Nos miseracione divina Vl(ricus)[a] Pragensis et magister Jo(hannes)[b] Saccensis ecclesiarum prepositi, arbitri sive arbitratores seu amicabiles compositores electi et assumpti ab honorabilibus viris, videlicet magistro G(allo)[c] archidyacono Belinensi ex una parte ac Ra(potone)[d] doctore decretorum, Pragensis et Wyssegradensis ecclesiarum canonico, procuratore reverendi in Christo patris et domini nostri domini Th(obie)[e] dei gracia Pragensis episcopi, nomine et vice ac pro parte eiusdem[f] domini nostri ex altera super lite et causa componenda et sopienda, quam idem magister G(allus)[g] dicto domino nostro Pragensi movebat coram venerabili viro domino abbate Scotorum de Wyenna[h], iudice a sede[i] apostolica delegato, super facienda sibi restitucione quorundam bonorum, decime ac census, pertinencium, ut dicebat, ad archidyaconatum suum Belinensem et ecclesiam suam sancti Adalberti in Hra(dek)[j1]) et ad prebendam sancti Egidii Pragensis, sibi[k] ablatorum, ut asserebat, per predictum dominum nostrum. Cognita autem intencione utriusque partis, inquisitis (cause) meritis[l] et veritate prout melius potuimus indagata, consideratis[m] etiam circumstanciis quibuslibet et personarum ac negocii qualitate inspecta, deliberacione prehabita diligenti et comunicato[n] consilio sapientum, cupientes litem huiusmodi extinguere et controversie finem imponere ac predictum magistrum G(allum) in graciam prefacti pontificis et statum suum in melius reformare, auctoritate[o] nobis concessa in hiis scriptis diffinitive pronunciamus, statuimus et laudamus, ut ante omnia idem dominus noster eidem magistro G(allo) graciam et favorem suum restituat sitque sibi graciosus dominus et idem magister G(allus) eidem domino nostro ac suo, sicut decet, sit devotus de cetero et subditus[p]. Et licet sciamus indubitanter eundem dominum nostrum debere facere a se ipso, tamen ex superhabundanti

a) ‚Vl' In., ‚Vlricus' Mn. — b) ‚mag. Jo' In., ‚Johannes' Mn, ‚mag. G. decanus et Jo' Kap. J. — c) ‚G' In., ‚Gallo' Mn., ‚S. archid. ex una' Kap. J. — d) ‚Ra' In., ‚Rapotone' Mn. — e) ‚Jo' Kap. J — f) ‚eius' In., ‚eiusdem' Mn. — g) ‚G' In., ‚Gallus' Mn., i v následujících případech má In. jen G., kdežto Mn. celé jméno, ‚S' Kap. J zde i doleji. — h) Schází v Kap. J. — i) ‚sedete' In., ‚sede' ostatní rk. — j) ‚Hra' In., ‚Hradek' Mn, ‚s. Al. in' Kap. J. — k) ‚super' In., Mn. i Kap. J, ‚sibi' Kap. K. — l) ‚cause et meritis' Mn. — m) ‚consideras' In., ‚consideratis' Mn. — n) ‚canonico' In., ‚comunicato' Mn. i Kap. J. — o) ‚aut caritate' In., ‚auctoritate' Mn. i Kap K. — p) ‚subiectus' Mn. i oba Kap.

addicimus, ut idem dominus noster prohibeat et disponat omnino, ut nullus amicorum suorum eidem magistro G(allo) propter discordiam litis iam finite gravis esse debeat aut noxius vel molestus. Post hec autem statuimus, ut idem dominus noster provideat[a] et ordinet cum effectu, ut idem magister G(allus) decimam census de villa episcopali Wtelma[b] [2]) ad archidyaconatum suum spectantem Belinensem de cetero libere possideat ab ipso domino episcopo aut ab alio quocunque possessore, qui ab eodem domino episcopo villam tenebit eandem. Insuper disponat et ordinet idem dominus noster, ut idem magister G(allus) curiam[c] dictam in (Somezich)[d] [3]) spectantem ad ecclesiam suam sancti Adalberti[e] in Hra(dek)[f] rehabeat et retineat sine impedimento suorum pacifice et quiete. Ad hec volumus, ut idem magister G(allus) eiusdem domini nostri gracia disponente reducatur in possessionem iuris recipiendi dimidietatem episcopalium decimarum de archidiaconatu (Horsowiensi)[g], pertinencium, ut asserit idem magister G(allus), ad prefatam ecclesiam sancti Adalberti in H(radek)[h], questione proprietatis super hiis episcopalibus[i] decimis dicto domino nostro libere reservata. Preterea statuimus, ut idem dominus noster eundem magistrum G(allum) in omnibus beneficiis suis ecclesiasticis et in prebenda sancti Egidii Pragensis foveat et sine ordine iuris nichil faciat aut a suis paciatur fieri contra ipsum. Finaliter adicimus, ut idem dominus noster in signum restitute gracie et favoris decem marchas argenti puri eidem magistro G(allo) superaddere teneatur infra XIIII dierum spacium, computandorum a requisicione eiusdem magistri G(alli), persolvendas Prage ad manus eiusdem magistri G(alli) vel cui ipse commiserit per litteras, quas miserit sub suo sigillo et predicti domini abbatis Scotorum de Wy(enna)[j], ut huiusmodi auxilio idem magister G(allus) se de Wienna facilius valeat expedire, assignaturus domino nostro episcopo vel nobis tempore solucionis pecunie litteras sedis apostolice, quas obtinuit super questione predicta. Hec igitur omnia et singula statuimus et arbitramur rata et firma et semper persistere inconvulsa, adicientes in hiis scriptis penam LX marcarum argenti (puri)[k], quam apponimus et apponere possumus ex potestate plenaria, quam nobis (partes)[l] tribuerunt, obligantes se firmiter (ad)[m] penam quamlibet per nos in promulgacione nostri arbitrii apponendam pro violacione omnium et quorumlibet statuendorum et nunc statutorum per[n] nos[o] omnino, sicut[p] (in) instrumento supradicto exinde confecto nobisque[q] a partibus tradito et

---

a) ‚previdéat' In., ‚provideat' Mn i Kap. K. — b) ‚Wterima' In., ‚Wtelma' Mn., ‚W' Kap. J. — c) ‚curiam — ut idem mag.' schází v Kap K. — d) Doplněno dle Mn. — e) ‚Al.' Kap. J. — f) ‚Hra' In., ‚Hradek' Mn., ‚. .' Kap. J. — g) Doplněno dle Mn. — h) ‚H' In., ‚Hradek' Mn., schází v Kap. J. — i) ‚specialibus' In., ‚episcopalibus' Mn. — j) ‚Wy' In., ‚Wyenna' oba Kap. i Mn. — k) Doplněno dle Mn. — l) Doplněno dle Mn. a obou Kap. — m) Doplněno dle Kap. K. — n) Odtud až do konce schází v Kap. K. — o) ‚nos staturos' In., ‚nos subituros' Mn. — p) ‚se' In., ‚sicut' Mn. — q) ‚vobis' In., ‚nobisque' Mn.

transmisso sub protestacione et sigillo cum patentibus litteris venerabilis[a] viri predicti domini abbatis de Wi(enna)[b], iudicis delegati, plenius et expressius continetur. Volumus itaque et statuimus sub pena predicta, ut dominus noster predicta omnia et singula integraliter adimpleat ac idem magister[c] hiis contentus existat omnino, nullam super predictis moturus de cetero questionem. Alioquin pro violacione omnium predictorum et quorumlibet ex articulis notatis pena commitatur predicta et commissa, quociens contraventum fuerit aut factum, solvatur et nichilominus arbitrium in sua permaneat firmitate. In cuius rei testimonium nos Vl(ricus)[d] Pragensis prepositus presentes litteras nostro ac nos magister Jo(hannes) (prepositus)[e] Saccensis, quia sigillo proprio caruimus, sigillo domini decani Pragensis magistri G(regorii)[f], que sigilla aput nos auctentica[g] reputantur, fecimus sigillari. Actum Prage anno domini MCCLXXXVII[h], nono Kalendas Junii[i], id est in vigilia Pentecostes presentibus hiis etc.

Fol. 2' č. 15, též v rukopise kapituly Pražské K 33 f. 120 (Emler RB II č. 2525), v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 274 a v mnichovském rk. fol. 130 č 87 (zkráceně Tadra, Věstník kr. čes. spol. nauk 1889 st. 87). Datování ‚Nono Kal. Julii, in vigilia Pentecostes' je nemožné, patrně chyba písařská místo Junii, také rok 1288 mnichovského rk. jest nesprávný, kdežto rok 1287 má vigilii letnic 24 května, devátý to den před Kalendami měsíce června.

[1]) Nebylo možno určiti, o který Hrádek v Čechách se zde jedná. — [2]) Vtelno vesnice biskupská v archidiakonátu Bilínském. — [3]) Buďto Semošice (Semeschitz) patřivší k Horšovu Týnu, neb Semčice u Dobrovic. Pravdě podobněji však Semošice, o něž biskup, jemuž patřil Horšův Týn, snadno se mohl dostat do sporu.

16.

Oldřich probošt Pražský a Jan probošt v Sadské přijímají úřad rozhodčích ve sporu biskupa Tobiáše s arcijáhnem Bilínským Havlem.

(1287 květen).

Ad idem.

Notum sit omnibus universis presentes litteras inspecturis, quod nos W(lricus)[j] miseracione divina Pragensis et magister Jo(hannes) Saccensis ecclesiarum prepositi litteras reverendi viri domini abbatis Scotorum in Wi(enna)[k] recepimus sub hac forma etc. Nos igitur cupientes odiosam litium discordiam[l] amputare, compacientes etiam laboribus et expensis, labores huiusmodi ad sopiendum lites predictarum personarum recepimus spontanea voluntate.

Fol, 3, č. 16, též v rk. kapituly Pražské J 40' fol. 275. Vztahuje se k předcházejícímu.

---

a) ‚wien' In. — b) ‚Wi' In, ‚Wienna' Mn. — c) ‚magister g.' Mn. — d) ‚Vl' In., ‚Wlricus' Mn. — e) Doplněno dle Mn. — f) ‚G' In, ‚Gregorii' Mn. — g) ‚auctencia' In., ‚autentica' Mn. i Kap. J. — h) ‚MCCLXXXVIII°' Mn. — i) ‚Julii' nesprávně v In. i Mn. Datování schází v Kap. J. — j) ‚Vl' Kap. J. — k) ‚Wiena' Kap. J. — l) ‚litem et discordiam' Kap. J.

17.

Biskup Tobiáš uděluje odpustky těm, kteří putují ku chrámu p. Marie v Košicích, vsi to pana Magna z Mlekovic.

(1287)?

Littera indulgencie.

Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Loca sanctorum omnium sunt pia et promta devocione a Christi fidelibus veneranda, ut dum dei honoramus amicos, ipsi nos amabiles deo reddant, quod, que peccata nostra prepediunt,[b] aput ipsum eorum mereamur[c] intercessionibus obtinere. Cupientes igitur, ut ecclesia sancte Marie virginis pie in Cosich[d] 1) villa nobilis viri Magni de (Mlekouicz)[e] 2) militis, congruis honoribus frequentetur, omnibus (vobis)[f] vere penitentibus et confessis, qui ad eandem ecclesiam sancte Marie virginis gloriose in anniversario die dedicacionis ipsius et in festivitatibus iamdicte gloriose virginis et omnium sanctorum nec non in nativitate domini, resurreccione (et ascensione, in adventu spiritus sancti paracliti)[g] causa devocionis accesseritis[h] annuatim, XL dies iniuncte penitencie misericorditer relaxamus.

Fol. 3 č. 17, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 121 (Emler RB. II č. 2534), v mnichovském rk. fol. 128 č. 73. a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 227. Všechna datovaná předcházející a 3 následující udělení odpustků pocházejí z r. 1287. Jest tedy velmi pravdě podobno, že i tato listina patří mezi hojné církevní milosti tohoto roku.

1) Košice u Kutné Hory dle kostela p. Marie. — 2) Mlekovice u Kouřimi.

18.

Arnold biskup Bamberský udílí odpustky všem, kteří putují ke chrámům panny Marie, sv. Jakuba a sv. Krištofa v Týně nad Vltavou 1) aneb tyto chrámy podporují almužnou.

(1287).

Littera indulgencie.

Arnoldus dei gracia Bambergensis episcopus universis Christi fidelibus (per) Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Devocionis vestre zelum quasi quibusdam illeccionis muneribus, indulgenciis[i] videlicet et remissionibus ad eterne retribucionis premium obtinendum propensius excitari volentes,[j] omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad ecclesias sancte Marie virginis gloriose,

---

a) ‚Thomas' Kap. J. — b) ‚impediunt' Kap. J. — c) ‚merearum' In., ‚mereamur' ostatní rk. — d) Schází v Kap. J. — e) ‚Mlokouicz' Mn., ‚. . .' In., ‚magistri Petri de ta. lo.' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) Doplněno dle Kap J., etc. In. — h) ‚accenseritis' In., ‚accesseritis' Kap. J. — i) ‚in indulgenciis' In. — j) ‚Devocionis — volentes' schází v Kap. K.

sancti Ja(cobi) apostoli et sancti Christofori martiris, sitas in Thin opido forensi episcopatus Pragensis, in anniversariis diebus dedicacionum ecclesiarum ipsarum et singulorum altarium, que continentur, et in festivitatibus predicte Marie virginis, sancti Ja(cobi apostoli)[a] et sancti Christofori[b] (s. Tyrsi, s. Stanislai, s. Nicolai, s. Procopii necnon s. crucis, s. Michaelis archangeli et s. Blasii martiris ac s. Margarete, Katerine, undecim millium virginum ac s. Elisabeth) causa[c] devocionis accesseritis annuatim, aut de bonis a deo vobis collatis in subsidium earundem ecclesiarum, que multipliciter Christi fidelium[d] elemosinis indigent confoveri, manum porrexeritis adiutricem, XL dies criminalium et annum peccatorum venialium iniuncte penitencie, dummodo hoc venerabilis frater noster dominus Th(obias) dei gracia Pragensis episcopus, loci dyocesanus, ratum habere[e] voluerit[f], misericorditer relaxamus, presentibus in perpetuum duraturis. Datum etc.

Fol. 3 č. 18, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 121 (Emler RB. II. č. 2542) a v mnichovském rk. fol. 128 č. 74 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 86). Srovnáme-li kus tento s čís. 1, vidíme, že jde o touž věc. Zde připojuje biskup Arnold své odpustky k odpustkům biskupa Tobiáše. Patrně pochází listina tato z r. 1287.

[1]) Sr. pozn. 1. v č. 1.

19.

Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky Romana biskupa Crojského, Egidia Turtibulánského, Tomáše Acerrského, Valdebruna Avlonského a Leotheria Verulánského, dané všem, kteří kapli královskou na hradě Pražském za určitých podmínek navštíví.

(*1287*).

Littera indulgencie.

Th(obias)[g] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sempiternam. Devocionem vestram etc. quasi per merita salubriter ad premia invitare volentes, ut salutis animarum vestrarum propensius augeatur effectus ad vite eterne gaudia promerenda, venerabilium in Christo patrum fratris Romani Crohensis,[h] [1]) Egidii Turtibulanensis,[i] [2]) Thome Accerarum, (Waltebruni Avlonensis)[j] et Leotherii Verulani dominorum episcoporum indulgencias, quas quilibet ipsorum omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad capellam regiam in castro Pragensi sitam in festis subscriptis, scilicet in nativitate domini, in resurreccione et ascensione, in adventu spiritus sancti, in dedicacione predicte capelle et singulorum alta-

a) ‚s. Ja.' In., ‚Jac. ap.' Mn. i Kap. K. — b) ‚et aliorum sanctorum' In., jména svatých doplněna z Mn. — c) ‚cum' In., ‚causa' Kap. K. — d) ‚fideli' ve všech rk. — e) ‚hinc' In., ‚habere' Mn. — f) ‚voluerint' In., ‚voluerit' Mn. — g) ‚A' Kap. J. — h) ‚Erothensis' In., ‚Erohensis' Mn., ‚Romani, Egidii, Thome' etc. Kap. J. — i) ‚Turtibergensis' In., ‚Turtiburensis' Mn., ‚Turbergensis' Kap. K. — j) Doplněno dle Mn., kde ‚Auelinensis'.

rium ibidem, in singulis festis beate Marie virginis ac beati Petri apostoli, (omnium sanctorum, beati Wencezllai martiris, beati Francisci martiris, beate Ka(terine) virginis, beati Ni(colai) episcopi)[a] atque per octavas festorum omnium predictorum causa devocionis accesseritis annuatim, vel qui cum[b] reverencia conveneritis ad capellam memoratam, quando dilectus in deo filius Adolphus[c], capellanus regis Boemie seu rector eiusdem capelle, missam sollempnem ibidem celebraverit, aut[d] predicaverit verbum dei, per XL[e] dies iniuncte penitencie misericorditer dinoscitur contulisse, prout in eorum litteris super hoc confectis, non viciatis, nec cancellatis, nec in aliqua parte sui abolitis, cum veris ipsorum sigillis, quas nos vidimus et legimus, plenius continetur, habentes gratas et ratas ac eas auctoritate qua fungimur confirmantes, XL[f] dies auctoritatis nostre huius remissionis gracie de iniuncta vobis penitencia liberaliter coniungendo[g] vobis eciam vere penitentibus et contritis, convenientibus ad capellam predictam, sicut superius est expressum, in omnipotentis dei misericordia relaxamus. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri fecimus et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum <ad idem, nisi[h] permutacio est.>

Fol. 3 č. 19, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 121 (Emler RB. II 2539), v mnichovském rk. f. 128 č. 75 a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 229. Slova, kterými listina končí ‚Datum ad idem, nisi permutacio est' jsou patrně poznámka notářova a nasvědčují, že kus tento opsán byl dle konceptu. Pro ustanovení terminu a quo je důležitý rok zvolení Tomáše biskupa Acerrského totiž 1286 a nastoupení Valdebruna biskupa Avlonského (v Epiru) v témž roce; též Aegidius biskup Turtibulánský a Roman Crojský se v tom roce vyskytují poprvé. Srovnáme-li s listinou touto udělení odpustků kostelu Olomouckému dané v Římě 1286 dub. 26 (Boczek V, 283), nalezneme tam vyjma Tomáše jména všech zde uvedených biskupů. Můžeme tedy téměř s jistotou tvrdit, že listina, která byla předlohou tomuto potvrzení Tobiášovu, pochází z téže doby, kdy biskupové tito byli v Římě shromážděni. Ovšem potvrzení Tobiášovo mohlo se poněkud opozdit a pochází pravděpodobně teprvé z r. 1287 jako č. předcházející a jako č. 1, 5 a 7 týkající se vesměs udělení odpustků.

[1]) Croen (Croja) biskupství v Epiru. — [2]) Sufr. biskupství provincie Beneventum.

20.

Biskup Tobiáš vyzývá věřící k návštěvě kaple královské na hradě Pražském a potvrzuje odpustky týchž biskupů dané za týchž okolností jako v listině předcházející.

(*1287*).

Littera indulgencie.

Th(obias)[i] dei gracia etc. Vite perhennis gloria, qua mira benignitas conditoris omnium beatam coronat aciem civium supernorum, a redemptis

a) ‚Petri ap. cum beati sanctorum vener. martyrum atque' atd. In. Správný text doplněn z Mn. a Kap. J. — b) ‚quicunque' In., ‚quacunque' Mn. — c) ‚N' Kap. J. — d) ‚nec autem predicaverimus' In., ‚ne aut predicaverimus' Mn, ‚nec non predicaverit' Kap. K., ‚aut predicaverit' Kap. J. — e) ‚VL' Mn. — f) ‚quod LX dies' In., ‚XL dies' Mn. i Kap. J. — g) ‚convertendo' In., ‚concedendo' Kap. J. — h) Schází v Mn. — i) ‚H' Kap. J.

precio sanguinis fusi de precioso corpore redemptoris meritorum debet acquiri virtute, inter que illud pregrande fore dinoscitur, quod ubique et maxime in sanctorum ecclesiis maiestas altissimi collaudetur. Rogamus itaque universitatem vestram et hortamur attente ac in remissionem vestrorum vobis iniungimus peccatorum, quatenus ad capellam regiam, sitam in castro Pragensi, imploraturi[a] a domino vestrorum delictorum veniam in humilitate spiritus accedatis. Nos enim de omnipotentis dei misericordia et sanctorum eius meritis et intercessionibus confidentes, ut devocionem vestram quasi (per)[b] premia salubriter ad merita invitęmus ad salutis animarum vestrarum profectum[c] procurandum propensius et augendum, ad vite eterne gaudia promerenda, venerabilium in Christo patrum fratris Romani Crohensis,[d] Egidii (Turtibulanensis, Tome Acerrarum, Waldebruni Awellonensis et Leotherii)[e] Werulani[f] dominorum episcoporum indulgencias, quas ipsi per singulas[g] singulariter quadragenas omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad capellam eandem in festis subscriptis, videlicet in nativitate domini, resurreccione et ascensione, in adventu spiritus sancti paracliti, in dedicacione ipsius capelle et singulorum altarium ibidem, in singulis festivitatibus beate Marie virginis gloriose ac beati Petri apostoli et in festo omnium sanctorum (beati Wencezlai martiris, beati Francisci confessoris, beate Katherine virginis, beati Nicolai episcopi),[h] atque per octavas festorum omnium predictorum, causa devocionis accesseritis annuatim, vel qui cum reverencia conveneritis ad capellam memoratam, quando dilectus in Christo filius Adolphus, capellanus regis Boemie seu rector eiusdem capelle, missam sollempnem celebraverit, aut[i] predicaverit verbum dei, contulisse noscuntur, prout in eorum litteris super hoc confectis plenius continetur, ratas et gratas habentes ac eas auctoritate qua fungimur confirmantes, XL dies auctoritatis nostre in hoc casu huiusmodi remissionis gracie de iniuncta vobis penitencia misericorditer duximus coniungendos testimonio huius[j] scripti. Datum etc.

Fol. 3 č. 20, v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 122 (Emler RB. II č. 2540), v mnichovském rk. fol. 128' č. 76. a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 229'. Listina tato liší se pozměněním textu od čísla předcházejícího. Patrně nastala v kanceláři ona ‚permutacio', o které se mluví ku konci předešlého kusu. O chronologickém určení srov. pozn. u č. předcházejícího.

---

a) ‚imploratori' In. i Mn., ‚impetrando' Kap. K. — b) Doplněno dle Mn. a Kap. J. — c) ‚perfectum' In., ‚profectum' Mn. — d) ‚Erehensis' In., ‚Erchensis' Kap. K, ‚talis' zde i násl. Kap. J. — e) Doplněno dle Mn., kde ‚Turtiburensis'. — f) ‚venerabilium' Kap. K. — g) ‚singulos' In. i Mn., ‚singulas' Kap. K. — h) Doplněno dle Mn. a Kap. J. — i) ‚au' In., ‚aut' Mn. — j) ‚huiusmodí' In., ‚huius' Mn.

21.

Biskup (Tobiáš) nařizuje mistru R(apotovi), oloupenému o peníze, které nesl papežskému legatovi (Janovi biskupu Tusculskému), aby jej vyhledal, je-li dosud v Německu, a peníze, dobude-li jich zpět, odevzdal, aneb si určitý obnos od měšťanů řezenských vypůjčil. Odejel-li již legát do Říma, má peníze uložit v Řezně. Posílá k němu svého prokurátora J(ana), aby mu R(apoto) dal informaci, jak si má počínat v Německu, aby dosáhl uloupených peněz a jak má jednat v Římě stran sproštění klatby.

(1287 květen 31).

Episcopus nuncio speciali.

Nos (Thobias)[a] dei gracia Pragensis episcopus honorabili viro magistro R(apotoni)[b] capellano suo, eiusdem ecclesie canonico, doctori decretorum, salutem et omne bonum. Licet pro tam gravi eventu, qui vobis, immo nobis accidit in presenti, plurimum conturbemur et plus offensionem persone vestre quam amissionem rerum quam talibus (sic) ponderemus, quia tamen superest, ut quid sit faciendum intendere debeamus, visum est nobis et nostro consilio, et hoc petimus et mandamus, ut, si breviter pecuniam recuperare potestis et creditis[c] eam posse secure deferre ad legatum, hoc ipsum facere maturetis, si tamen adhuc legatum vos posse creditis in partibus Alamanie reperire. Et sciatis, quod obtinuimus ab amicis nostris, civibus quibusdam de Praga, qui litteras dirigunt ad quosdam cives de Ra(tispona),[d] ut ab eis, si placet, pro expensis, equis vel subplecione pecunie, si ad plenum eam non recuperaveritis, ad summam pecunie, qua indigebitis, mutuum contrahetis. Si vero scitis[e] legatum ad curiam Romanam recessisse, nec ad curiam Romanam laborare potestis, vel pecuniam huiusmodi non speratis vos ad eum posse secure deferre, eandem in Ratispona,[f] ubi conveniens fuerit, nostro et ecclesie nostre nomine sub vestro et aliis sigillis autenticis deponatis. Aut si nichil de pecunia perdita et aliis poteritis rehabere, accipientes mutuum sub usuris, quantum indigueritis pro expensis aut pro equis, ut conpetenter redire possitis, ad nos redire curetis. Ceterum nuncium et procuratorem nostrum Jo(hannem)[g] exhibitorem presencium, sicut potuimus, plenius informatum dirigimus cum litteris tam ad curiam legati, si est in Almania, quam ad Romanam, si ad eam de Almania est regressus, et specialiter ad dominum palatinum et ad Ratisponensem episcopum et ad regem Romanorum pro recuperacione,[h] si potest fieri, amissorum. Unde si vos ad nos redire oportet, eundem nuncium,[i] seu ad curiam legati mittendus sit seu Roma-

a) ‚Tnomas‘ Kap. J., ‚Th‘ Mn. — b) ‚Ra‘ Kap. J, ‚Rapotoni‘ Mn. — c) ‚credideris‘ In, ‚creditis‘ ostatní. — d) ‚Ra‘ In., ‚Ratispona‘ ostatní. — e) ‚vel que scitis‘ In., ‚scitis‘ oba Kap. — f) ‚Ratisponae‘ Kap. J. — g) ‚Johannem‘ Mn., ‚Joh.‘ Kap. J. — h) ‚per recuperacionem‘ In. i Mn., ‚pro rec.‘ oba Kap. — i) ‚cum littera vestra tocius formam negocii continente quamtocius remittatis‘ těmito slovy v Mn. zakončen list nedopsaný. Slova ta jsou psána jinou rukou a na rasuře.

nam, quantum vobis videtur,[a] amplius, si necesse fuerit, informetis, qualiter sit facturus. In litteris meis tam domino pape quam legato quam ceteris personis, sicut videre poteritis in superscripcionibus[b] earundem, plene narramus negocium et petimus, ut nobis provideatur, ut absolucionis beneficium consequamur, et procuratores super hoc in Romana curia constituimus speciales, que procuratoria perlegatis. Obtineatis tamen omnino testimoniales litteras patentes a domino Ratisponensi episcopo et a civibus de . . ac ab aliis personis autenticis, ut protestentur domino legato et aliis, quod vobis pecunia taliter est ablata, et eas per prefatum nuncium, quocunque eum direxeritis, transmittatis, in ceteris omnibus quod expedire videbitur facientes. Petimus igitur, si fieri potest, ut acquisita pecunia sub usura ad curiam predicti legati personaliter accedatis, si in Alamania ipsum creditis reperire, negocium spoliacionis huiusmodi predicto domino legato plenius narraturus et impetraturus[c] nobis beneficium absolucionis omnium trium sentenciarum sicut scitis ab eodem, alioquin eundem nuncium eciam cum litteris nostris (non alias)[d] quam ad suum cancellarium expeditum celeriter transmitatis.

Fol. 3 č. 21, též v rk. kapituly Pražské K 33 f. 122 (Emler RB. II 2522), v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 259 (Palacký Formelbücher II st. 167) a v mnichovském fol. 130' č. 88. Při srovnání dopisu tohoto s čís. 11. a č. 56. vidíme, že nutno také dopis tento datovat 1287 květ. 31.

22.

Biskub Tobiáš oznamuje papežskému legátovi Janovi biskupu Tusculskému, že mistr R(apoto), k němu s penězi poslaný, v Řezenské diecési byl oloupen P(aulstorfem), poddaným falckrabí Rýnského, a žádá za odvolání klatby.

(1287 v létě).

Dominus episcopus legato mittit litteras signi(ficans ei esse pecuniam receptam).[e]

Reverendo in Christo patri et domino, domino Jo(hanni)[f] miseracione divina Tusculano[g] episcopo, apostolice sedis legato, Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus reverenciam debitam et devotam. Dum[i] plena humilitate vestris mandatis studeremus modis omnibus obedire et procuracionis vobis debite partem residuam sub usuris quesitam — novit dominus — sub conductu domini palatini Reni, ducis Bavarie, difficulter obtento, non sine gravi lesione nostra ante festum ascensionis dominice, sicut a vobis

a) ‚videbitur' v obou Kap. — b) ‚superspicionibus' In. a Kap. K, ‚suprascripcionibus' Kap. J. — c) ‚narraturi et impetraturi, Kap. K. — d) Doplněno dle obou Kap. — e) V In. od slova ‚significans' kolmo dolů psáno a vazbou seříznuto v délce 3 cm., doplněno dle nadpisu v Kap. J. — f) ‚domino Jo.' schází v obou Kap. — g) ‚Castellano' Kap. J. — h) ‚Johannes' Kap. J. — i) ‚cum' v obou Kap.

finalem receperamus terminum ad solvendum, per nostrum nuncium et procuratorem, magistrum R(apotonem)[a] doctorem decretorum, vestre reverencie mitteremus, ecce quidam subditus palatini[b] predicti, qui dicitur P(aulstorpher)[c] filius[d] senior, predictum magistrum R(apotonem),[e] nuncium nostrum, deprehensum ante fores civitatis . .[f] Ratisponensis dyocesis,[g] dum exiret[h] ad viam versus vestram curiam properando, spoliatum (pecunia)[i] procuracionis vestre, equis, expensis ac rebus aliis. necnon familia vulnerata ipsius, secum deduxit et[j] ad intercessionem domini Ra(tisponensis)[k] episcopi ipsum dimisit[l] retentis omnibus spoliis supradictis. Cum igitur talis gravis eventus infortunio impediti, quod notorium est omnino[m] in Ra(tisponensi)[n] dyocesi, quia ad vos debita vobis procuracio non pervenit, sentenciam vestram[o] servamus humiliter, nulla nostra culpa aut negligencia faciente, paternitatis vestre clemenciam magne devocionis studiis exhoramus, quatenus pio patris officio nobiscum agentes misericorditer, sentenciam vestram,[p] toto regno Bohemie dampnosam, quam (propter)[q] bonum obediencie, sicut cernitis, sustinemus, de facto revocare dignemini et pecuniam ipsam auctoritate vestra et auxilio (vestro)[r] et eciam regis Romanorum[s] et palatini predicti ac per dominum R(atisponensem) dyocesanum et aliis remediis oportunis velitis requirere, nobis nichilominus pro ea laborantibus toto posse. Datum Prage etc.

Fol. 4 č. 22, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 123 (Emler RB. II 2521) a v rk. téže kapituly J 40[b] fol. 259′ (Palacký Formelbücher II st. 166). Při srovnání s čís. 11, 22, 56 a 59 vidíme, že list tento spadá do léta r. 1287.

23.

Zlomek listu,, jímž (král Václav) projevuje radost nad příchodem (královny Guty) do Čech.

(1287 brzy po 4 červenci).

Quante iocunditatis solacium[t] quanteque leticie karissime coniugis nostre primordium adventus in Boemiam perfuderit intrinseca cordis tui, petimus confidenter, ut in Nicolao preter vestitum tibi per nos donatum,

a) ‚Rapotam‘ v obou Kap. — b) ‚domini palatini‘ v obou Kap. — c) ‚Paulstorpher‘ v obou Kap. — d) ‚filius‘ schází v obou Kap. — e) ‚Rapotam‘ Kap. J. — f) ‚A.‘ Kap. J. — g) ‚dyocesi‘ In. — h) ‚exire‘ In. — i) Schází v In., správně v obou Kap. — j) ‚et non‘ In. — k) ‚Ra.‘ In., ‚Ratisponensis‘ v obou Kap. — l) ‚diuisit‘ In. — m) ‚omnibus‘ Kap. K. — n) ‚Ra‘ In., ‚Ratisponensi‘ v obou Kap. — o) ‚nostram‘ In. — p) ‚nostram‘ In. — q) ‚propter‘ schází v In., správně v obou Kap. — r) Schází v In., správně v obou Kap. — s) ‚Romanorum — oportunis‘ schází v Kap. J. — t) ‚solacio‘ In.

quem sibi statim visis presentibus volumus assignari, exhibitore presencium tua liberalitate demonstres.[a]

Fol. 4 č. 23. Tento list v rukopise je připojen ku konci čís. 22., ač jest to zlomek samostatného dopisu. Sloh upomíná poněkud na Jindřicha z Isernie. Srov. s č. 162 a 163. Snad jest to jen slohové cvičení.

24.

Biskup Tobiáš ustanovuje nejmenovaného farářem.

(1279—1290?).

Th(obias) dei gracia Pragensis episcopus omnibus presentes litteras inspecturis salutem in domino. Cum a nobis petitur, quod iustum est, tam vigor iuris quam ordo postulat racionis, ut id ad exaudicionis graciam favorabiliter admittamus. Eapropter universitati vestre tenore presencium volumus esse notum, quod nos ad peticionem et presentacionem nobilis viri H. de . . presbyterum, exhibitorem presencium, rectorem instituimus legitimum et plebanum,[b] ipsam sibi cum omnibus pertinenciis auctoritate qua fungimur confirmantes et animarum ei curam et regimen ibidem, prout ad nostrum spectat officium, committentes. In[c] cuius rei testimonium presens scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum anno domini etc.

Fol. 4 č. 24, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 124 (Emler RB. II č. 2546). O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

25.

Jakýsi farář Alexander píše biskupovi o zákeřném přepadení přítele svého na vesnici před krčmou, o svém účastenství na boji a o zabití jednoho z protivníků. Žádá o podporu na cestu, jsa povolán k biskupovi.

(1279—1290?).

Littera exponit casum quendam malum.

Sancte pater domine episcope. Ego Alexander rector ecclesie de . .[d] intimo vestre sanctitati casum quendam, de quo cor meum turbatur. Accidit, dum perfecto negocio die forensi domum redirem, quod[e] amicus quidam de villa, ubi ecclesia mea sita est, in eadem villa exiens de taberna ad potandum me secum[f] invitabat. Cum quo cum ante foras voluissem

a) ‚demonstrens‘ In. — b) Zde vynecháno asi ‚in ecclesia de . .‘. — c) ‚In cuius — etc.‘ schází v Kap. K. — d) Doplněno dle Kap. K. — e) Doplněno dle Kap. K. — f) ‚socium‘ In., ‚secum‘ Kap. K.

illius taberne consedere, statim quidam inimicus fratris mei in fratrem meum evaginato gladio irruebat; cum quo cum[a] frater meus pugnaret[b] et mutuo se vulnerabant, adverse parti fratris mei alter de alia domo evaginato gladio in subsidium a tergo veniebat et tum fratrem meum ignorantem occidisset, sed ego accessi ad eum et ablato ei gladio non cum acuta parte, nisi ut fugeret, procul tactum in faciem modice[c] vulneravi. Qui dum me instante fugisset, frater meus me ignorante nec vidente primo suo adversario a se repulso istum, quem ego pepuleram, investigavit et occidit; super quo pium vestrum et sanum consilium requiro. Et[d] pro eodem casu omnibus meis rebus totaliter sum[e] privatus; unde[f] cum[g] per vos ad curiam invitar, peto vestras literas ad socios vicinos, ut me ad viam adiuvent, quia totaliter sum depauperatus.

Fol. 4' č. 25, též v rk. kapituly Pražské K 33 ol. 124 (Emler RB. II 2547). O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

26.

Biskup Tobiáš dává na žádost Ja(kuba), Hen. a Her., purkrabí v Hrad(išti), knězi Petrovi duchovní správu fary v Hrad(išti) a filiálních kostelů v Ullersdorfu a Šanově, jež uprázdněny resignací faráře H. a jichž temporalie od jmenovaných purkrabí z rozkazu bratra jich Otty knězi Petrovi již odevzdány byly.

V Praze, 1287 červen 19.

Nobiles quidam mittunt ad episcopum plebanum rogantes, ut sibi spiritualia conferret.

Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus omnibus presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Noveritis, quod nos nobilium virorum Ja(cobi)[i], Hen. et Her.[j] purgraviorum de . . litteras recepimus in hec verba: Reverendo patri ac domino suo, domino Th(obie) Pragensi episcopo Ja. et Hen. et Her. purgravii dicti de (Hradist)[k] cum reverencia debita servicium debitum et fidele. Vestre reverencie tenore presencium cupimus esso notum, quod dominus H., quondam capellanus noster et quondam plebanus in Grad(ist)[l] [1]) civitate nostra iamdicta,[m] parrochiam presentibus viris fidedignis non conpulsus in manus nostras voluntarie resignavit, asserens hactenus predicte parrochie ex debilitate corporis et sensuum non posse se preesse. Cuius parrochie temporalia et duarum

---

a) ‚cum' doplněno v In. na okraji, ‚autem' Kap. K. — b) ‚dum pugnabat' Kap. K. — c) ‚modicum' Kap. K. — d) ‚Et cum' Kap. K. — e) ‚suum' In. — f) ‚unde' schází v Kap. K. — g) ‚et' In., ‚et' Kap. K. — h) ‚Johannes' Kap. J. — i) ‚Ja' In., ‚Jacobi, Kap. J. — j) Schází v Kap. J. — k) ‚. .' oba rk. — l) ‚Gra' Kap. K, schází v Kap. J. — m) ‚iamdictam' In. i Kap. K.

filiarum adiacencium, videlicet Wlrici ville[a] [2]) et Sonow [3]) cum decimis et censibus omnique fructu et utilitate de iussu et consensu fratris nostri Ottonis domino Petro sacerdoti, exhibitori presencium, contulimus propter deum ipsumque presentibus vestre reverencie presentantes ac rogantes pro ipso et cum ipso humiliter et devote, quatenus ipsi ob remuneracionem divinam spiritualia conferatis. Datum[b] in Gra(dist) XII Kal. Magii. ⟨Confirmacio.⟩ Cupientes igitur predictorum nobilium virorum precamina optato effectui[c] mancipare, maxime cum prefatus H. de Grad(ist) ecclesiam supradictam post resignacionem premissam factam modo prehabito in manus ipsorum nobilium per eumdem, in manus etiam nostras tempore presentationis litterarum, de quarum tenore preferimus, resignaverit libera et spontanea voluntate, prefatum P. sacerdotem, exhibitorem presencium, in predicta ecclesia de G(radist) et filiabus eius pretactis de Wl(rici) villa et Sonow rectorem, admissa primitus resignacione predicta, legittimum instituimus et plebanum, conferentes ei, prout petitum est, dona spiritualia in eadem ipsamque sibi cum eiusdem filiabus, suis decimis, censibus omnique fructu et utilitate ac universis ipsius pertinenciis auctoritate qua fungimur confirmantes et animarum[d] ei curam ibidem et regimen, prout ad eius spectat officium, commitentes. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Actum[e] et datum Prage anno domini etc., XIII Kalendas Julii, pontificatus nostri anno IX, indiccione XV.

Fol. 4' č. 26, též v rk. kapituly Pražské K 33 fol. 124 (Emler RB. II 2537) a v rk. téže kapituly J 40^b fol. 232.

¹) Hradiště u Teplic. — ²) Ullersdorf u Teplic. — ³) Šanov u Teplic.

27.

Biskup Tobiáš žaluje opětně Václavovi II. na H(ynka) ml. z Lichtenburka, který statky biskupské nepřátelskými vpády pustoší, a prosí o pomoc, jíž se marně domáhal u podkomoří královského, u purkrabí Pražského a obce Pražské.

(*1288*).

Episcopus conqueritur regi de quodam barone, qui bona episcopatus devastat.

Precordiali et inclito domino suo W(enceslao) dei gracia regi Boemie et marchioni Moravie Th(obias)[f] Pragensis episcopus[g] cum sincere fidei et devocionis constancia promptam ad ipsius beneplacita voluntatem. Compulsi diversis gravaminibus, que nobis et episcopatui nostro per H(in-

a) ‚talis et talis' Kap. J. — b) Bez data oba Kap. — c) ‚effectu' In., ‚effectui' Kap. J. — d) Pokračování schází v Kap. K. — e) Též Kap. J bez datování. — f) ‚Jo' Kap. J. — g) ‚episcopus suus, Jo. capellanus humilis et devotus' Kap. J.

conem) iuniorem de (Luchtenburch)[a] continue irrogantur, sicut prioribus litteris nostris magnificencie vestre querulati fuimus non absque gravi cordis nostri suspirio, sic presentibus querulamur de iamdicto H(incone), qui dei timore postposito et vestro mandato ducto penitus in contemtum bona episcopatus nostri invadere non cessat diversis spoliis et rapinis; que dum cum[b] subcamerario regni vestri[c] tum purgravio castri vestri Pragensis ac etiam universis civibus vestris civitatis Pragensis denotassemus, nullum ipsorum adiuvante presidio in iamdictis gravaminibus ab ipso obtinere valentes relevamen, magnitudinis vestre precellenciam devotis precibus exoramus, quatenus compacientes lesionibus nostris et episcopatus nostri dicto H(inconi) per vestras litteras dare dignemini in mandatis, quod ea, que in nostrum et predicte Pragensis ecclesie, matris vestre, preiudicium perperam attemptare presumpsit, retractare non differat modo debito et honesto, ab invasionibus huiusmodi ulterius abstinendo, ut sic nos cum sepedictis bonis episcopatus nostri per vestrorum inhibicionem mandatorum a malis prehabitis erepti in pacis tranquilitate veluti cessante naufragio respiremus, super quo voluntatis vestre beneplacitum nobis ad speciale solacium dignemini vestris litteris intimare.

Fol. 4' č. 27, též v mnichovském rukopisu fol. 126 č. 62 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 112 č. XXV) a v rukopisu kapituly Pražské J 40[b] fol. 241'. Při srovnání s č. 246 je patrno, že H. ml. z Lichtenburka, o němž dopis mluví, jest Hynek. O chronologii tohoto listu srov. úvod II. 4.

28.

Biskup (Tobiáš) dovolává se pomoci (Václava II.) proti Hynkovi (ml. z Lichtenburka) purkrabí na Tetíně, který s Dětřichem Švihovcem a Orlickými statky biskupské pustoší, a s nímž mír marně prostředkovali H(roznata) purkrabí Pražský, Th(eodericus) podkomoří královský a starší města Prahy za přítomnosti otce jeho Hynka.

(1288 brzy po 14 lednu).

De eodem littera querimonialis.

Ad tronum celsitudinis vestre, predilecte[d] domine, conquerentes deferimus cum lamento, quod cum nobiles viri H(roznata) purcravius castri Pragensis et Th(eodericus)[e] subcamerarius vester ac potiores[f] cives de Praga, receptis dominationis vestre litteris et mandatis, inter nos et Hinconem) burcravium de (Tethin)[g] interposuissent partes suas, generoso

a) ,..' In., ,de Luchtenburch' Mn., ,iun de L.' schází v Kap. J. — b) ,tam' Mn. i In., ,cum' Kap. J. — c) ,nostri' In., ,vestri' Mn. i Kap. J. — d) ,predicte' In., ,predilecte' Mn. — e) ,Thob.' Kap. J. — f) ,potenciores' Kap. J. — g) ,..' In., ,Tethin' Mn., ,Hinconem purg. de ..' Kap. J.

viro domino H(incone) patre suo presente et nobis Prage in nostra episcopali curia constitutis, consulentes ei et ad hoc eum monitis suis rationabilibus inducentes, quod ipse ab invasione violenta bonorum episcopatus nostri et ecclesie Pragensis totaliter desistendo super spoliis et rapinis multiplicibus, nobis et nostris hominibus irrogatis, congruenter satisfaceret et nostram graciam inveniret, idem vero purcravius de (Thetin)[a] eorum consiliis et monitis vilipensis pertinaciter discessit ab eis, contra nos et nostros et ecclesie Pragensi iniuriam et offensam peiora prioribus comminando. Detricus insuper Suihouec[b] et complices eius de (Orlik),[c] de quibus eciam prius celsitudini vestre fuimus querulati, in bonis nostris episcopalibus spolia non cessant committere et rapinas. Et quia vos et nullum alium post deum in temporalibus nostrum et ecclesie nostre recognoscimus dominum et tutorem, eapropter magestatis vestre precellenciam omni[d] precum instancia qua possumus exoramus, quatenus sic super hiis et aliis nostris et ecclesie nostre, matris vestre, iniuriis et offensis disponere et ordinare dignemini, sicut de vestra confidimus plenius pietate,[e] et quod dextre vestre potentia perversorum malicia comprimatur, pro quibus graciarum vobis referemus uberrimas acciones.

Fol. 5 č. 28, též v mnichovském rk. fol. 126 č. 63 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 112 č. XXVI) a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 241', (Palacký Formelbücher II st. 17., Emler RB. II č. 1993 3.) Srovnáním tohoto psaní s č. 246 lze určit jména Hynka ml. z Lichtenburka i jeho otce. Rozluštění chybného jména v mnichovském rukopisu ‚Horlik' v ‚de Orlik' potvrzuje též č. 29. O chronologii listu tohoto srov. úvod II 4 a pak čís. 29, 187 a 188.

29.

(Biskup Tobiáš) stěžuje si (Václavovi II.), že (Dětřich) Švihovec a maršálek Zdislava ze Šternberka s posádkou, již Zdislav vložil na Orlík, zpustošili Příbram a 13 vesnic k ní patřících, mnoho lidí pobili a jiné zajaté na Orlík odvlekli. Biskup prosí o pomoc.

(1289 brzy po 10 dubnu).

Ad idem.

Quocienscunque in bonis et possessionibus episcopatus nostri, que specialiter in vestri regalis dominii (tutela)[f] debent consistere et consistunt, in personis et rebus sine culpa nostra precipue et nostrorum dampna patimur, iniurias[g] et offensas, ad vos tamquam ad Pragensis ecclesie, matris vestre sanctissime, ac nostrum patronum tenemur recurrere, tutorem et dominum specialem pro defensione qualibet et tutela. Et ideo ad vestre magestatis noticiam deducimus cum lamento, quod in octava[h] resurreccionis

a) ‚. .' In. i Kap. J., ‚Thetin' Mn. — b) ‚. .' Kap. J. — c) ‚. . In. i Kap. J. ‚complices eiusdem Horlik' Mn. chybně místo ‚de Orlik'. — d) Místo ‚omni-possumus' má Mn. ‚quantum possumus'. — e) ‚bonitate' Mn. — f) ‚. .' In., ‚tutela' Mn. i Kap J. — g) ‚iniurias — matris' schází v Mn. — h) Schází v Mn.

dominice proxime preterita nobis[a] Prage consistentibus secunda, tercia et quarta feria (Detricus Swihoucius)[b] cum suis et marsalchus Zdezlai de (Sternberch)[c] cum hominibus[d] eius, qui per eum in Orlik[e] ad nostrum et nostrorum dispendium manifestum, iniuriam et gravamen missi fuerant, Pribram[f] forense opidum nostrum et XIII villas ad ipsum spectantes in personis et rebus totaliter vastaverunt, ita quod spoliis multiplicibus et rapinis, que ibi exercuerunt hostiliter infra quatuor dierum spacium, non contenti[g], quam plures ex hominibus nostris, quos invenerunt ibidem, occiderunt et alios vulneratos in (Orlik)[h] crudeliter deducentes, penis diversis afficiunt captivatos in vestre iurisdiccionis, in[i] vestri honoris regii evidens preiudicium et contemptum. Quare dominacionis vestre clemenciam cum plena fiducia humiliter deposcimus et obnixe, quatenus divine remuneracionis (intuitu)[j] et orationum interventu nostrarum sic nobis et matri vestre beatissime super hoc providere dignemini, sicut vestram regalem condecet magestatem, quod vobis cedat ad gloriam et honorem, nosque cum iam dicta ecclesia, matre vestra sanctissima, et hominibus eius, specialiter tuicioni vestre divina dispensacione commissis, in pace subsistere valeamus ad vestrum premium, quod a deo vobis[k] per hoc proveniet sempiternum.

Fol. 5 č. 29, též v mnichovském rk. fol. 126' č. 64, (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 113 č. XXVII) a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 242 (Palacký, Formelbücher II st. 17, Emler RB. II č. 1304 1) Při srovnání této žaloby s č. 28 a 246 vidíme, že zde jde o Dětřicha Švihovce a ne o Petra, jak v In. rk. nesprávně stojí. Nepochybně jméno Detricus čteno písařem nesprávně jako Petrus. O chronologickém určení listu tohoto srov. úvod II 4 a pak čís. 187 a 188. Velkonoce připadají r. 1289 na 10 duben. List tento psán je brzy po velkonocích; o týdnu velkonočním se zde mluví jako o právě uplynulém.

30.

Biskup Tobiáš žaluje V(áclavovi II.), že Kon(rád) a (Jindřich) z Altenburka, kteří mu uloupili mnoho koní v Kyjích, zpustošili Liblice a jiné 2 vsi a město jeho Čes. Brod vypálili; žádá o pomoc.

(1289).

De eodem querimonia ex parte domini episcopi ad regem.

Excellentissimo et precordiali domino suo, domino W(enceslao) dei gracia regi Boemie et marchioni Moravie Th(obias)[l] Pragensis episcopus

a) ‚vobis' In. i Mn., ‚nobis' Kap. J — b) ‚Petrus' nesprávně v In., ‚Swihoucius, Mn., ‚H' Kap. J. — c) ‚. . ' In., ‚Sternberch' Mn., ‚et de . .' Kap. J. — d) ‚omnibus' In., ‚hominibus' Mn. — e) Schází v Kap. J. — f) ‚Brodam' Kap. J. — g) ‚contempti' In. — h) ‚. . ' In. i Kap. J., ‚Orlik' Mn. — i) ‚et' Mn. i Kap. J. — j) Doplněno dle Kap J. — k) ‚vobis per hoc vobis' In., ‚per hoc vobis' Mn. — l) ‚ſo' Kap. J.

se totum cum sincere fidei et devocionis constancia paratum ad ipsius beneplacita et mandata. Ad vestre regalis magnificencie innatam vobis clemenciam, de qua post deum principaliter confidenciam gerimus pleniorem, in nostris et ecclesie Pragensis, sanctissime matris vestre, necessitatibus tamquam ad specialem et predilectum ac precordialem nobis patronum et dominum recurrentes, quem[a] ad modum spolia et rapinas in Kig[b] [1]) curia nostra et villis aliis episcopatus nostri eidem curie adiacentibus per Con(radum)[c] (et Henricum) de Altenburch passi sumus, hostiliter perpetrata, dominacioni vestre personaliter Prage[d] in exitu vestro intimavimus, sic et nunc magestatis vestre regie pietati cumulata mala peiora prioribus, nobis et nostris hominibus per eosdem[e] viros maleficos irrogata, deferimus cum dolore. Nam idem viri malivoli, spolio, per quod nos et nostros in prefata curia nostra de Kig[d] equis quam pluribus,[f] quos ibidem foveri et procurari laucius ad vestra feceramus obsequia, privaverunt et rapinis aliis multiplicibus non contenti,[g] post exitum vestrum de Praga Lublicensem[h] [2]) curiam nostram et alias duas villas cum Brod forensi opido nostro totaliter spoliarunt, ipsum Brod per ignis incendium consumentes. Et quia spolia huiusmodi, rapine et precipue equorum ablacio predictorum nos et nostros contra voluntatem nostram reddunt ad vestra obsequia minus habiles et ab eisdem nos removent propter nostram insufficienciam et retardant, dominacionis vestre clemencie supplicamus humiliter et devote, quatenus in hoc nobis et vobis pio, sicut de vobis confidimus, compacientes affectu, nobis et prefate sancte Pragensi ecclesie, matri[i] vestre, et augmento honoris vestri et vestre potencie amplitudini taliter providere dignemini, quod nos exinde consolacionem aliquam cum nostris fidelibus, quos ad vestra tenemus et tenere affectamus obsequia, habeamus, vestreque id illustri excellencie cedet ad perpetuam gloriam et honorem.

Fol. 5 č. 30, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 242 a v rk. wilherinském st. 63, (Palacký Formelbücher I st. 324, Emler RB. II č. 1992 1) a v mnichovském rk. fol. 126 č. 61. Pravděpodobně spadá i tato žaloba do doby bouří r. 1289 jako předcházející, srov. též čís. 193 a úvod II 4. Dle znění listu vidíme, že nejde jen o jednoho nepřítele (eosdem viros, idem viri); místo, kde se vyskytuje jméno Con. de Altenburch, bylo již v první předloze velmi porušeno, jak patrno z nesnází jak písaře inšpruckého tak mnichovského a kapitulního rukopisu. Nejspíše tam byla jména dvou pánů z Altenburka a sice Konráda a Jindřicha. Nezkrácené čtení rukopisu kapitulního, které je přetrženo a které je asi originálu nejbližší a sice ‚cond' a ‚dcm' vede nás k tomuto úsudku. Jméno prvé ‚Conradum' dá se palaeograficky snadno vysvětlit, druhé dá se odůvodnit tím, že původní text byl velmi porušený a že zkratka jména ‚Henricum' asi ‚henr' byla písařem luštěna jako ‚dcm' tím že ‚h' za ‚d', ‚e' za ‚c'

a) ‚quemquem' In., ‚quem' Kap. J. b) ‚tali' Kap. J. — c) ‚conducticium vestrum dictum de . .' In., totéž ‚de Alburk' Mn., ‚conductum dictum de Altenburch' Kap. J., tamtéž dříve napsáno a přetrženo ‚cond. tn. dcm'; ‚con. dictum de Altenburch' Wilh. — d) Schází v Kap. J. — e) ‚eos domini' In., ‚eosdem' Kap. J. — f) ‚plurimis' Kap. J. — g) ‚contempti' In. a Mn., ‚contenti' Kap. J. — h) ‚Lubecensem' Kap. J., ‚Cubitum' Wilh. i) ‚matris' všechny 3 rk.

a ‚nr' za ‚m' považováno bylo. Vysvětlení toto podporuje též ta okolnost, že Jindřich z Altenburka skutečně vystupuje jako stoupenec strany Vítkovců, srov. Emler RB. II č. 1363, kde se vyskytuje jako svědek v darovací listině Jindřicha z Rosenberka klášteru Vyšebrodskému.

[1]) Kyje za Karlínem. — [2]) Liblice u Č. Brodu.

31.

J(an) probošt v Sadské oznamuje biskupovi Tobiášovi, že jakýsi G., který zpustošil statky kostela v Sadské, umírá, i žádá, aby biskup odepřel církevní pohřeb, dokud by dědicové škod spáchaných nenahradili.

(1279—1290).

Prepositus, resciens vastatorem ecclesie infirmum, rogat episcopum, si decederet, ut non[a] sepeliretur.

Reverendo in Christo patri domino Th(obie)[b] venerabili episcopo Pragensi, domino suo karissimo magister J(ohannes) prepositus Saccensis servicium suum tam debitum quam fidele. Dominacioni vestre innotescimus per presentes, quod G. quondam iudex de . .[c] tam gravi infirmitate oppressus esse dicitur, quod de vita sua est penitus desperatum. Cum igitur dictus G. bona ecclesie nostre Saccensis funditus devastaverit per incendium et rapinas, dominacionem vestram rogamus attente, quatenus iusticie ac nostri servicii intuitu prefati G., si decesserit, velitis interdicere sepulturam, donec per heredes suos ecclesie Saccensi et nobis congrue satisfiat.

Fol. 5 č. 31, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 279. Rok 1290 tvoří pravděpodobný termín ad quem, poněvadž až do toho roku trvala v Čechách anarchie, za které bylo pustošení církevních statků pravidlem.

32.

Biskup Tobiáš odpovídá J(anovi) proboštovi v Sadské na předcházející stížnost, že G. mezitím zemřel a byl pochován; táže se, co by se nyní mělo podniknouti.

(1279—1290).

Episcopus respondit, quod fuit mortuus, antequam recepisset literas suas.

Thobias[d] dei gracia Pragensis episcopus honorabili viro Jo(hanni) magistro, preposito Saccensi, salutem cum sincere caritatis affectu. Significatis nobis per vestras litteras, quod G. quondam iudex de . .,[e] vastator

a) Připsáno později černým inkoustem. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚talis L' Kap. J. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚L' Kap. J.

bonorum ecclesie Saccensis, sit gravi infirmitate opressus, de cuius vita penitus desperaretur, petentes, ut ipsius G., si decesserit, deberemus interdicere sepulturam. Et quia dictus G., antequam vestras litteras recepissemus, est mortuus et sepultus, vestra precamina non potuimus, prout vellemus, optato effectui mancipare, licet vobis et ecclesie Saccensi super dampnis et iniuriis irrogatis sincero compatiamur affectu, ea propria reputantes, unde, quid super hoc, cum res non sit integra, agi debeat racionabiliter atque iuste, nos curetis deliberacione prehabita informare, quia nos in hiis et aliis propter vestre sinceritatis merita exaudire tenemur, prout convenit, preces vestras.

Fol. 5' č. 32, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 279. O chronologickém určení srovnej pozn. u č. předcházejícího.

33.

Jakýsi H. dostává od biskupa Tobiáše k dočasnému držení tvrz u (Červené) Řečice a zavazuje se za to bránit biskupské statky v Želivsku proti nepřátelským vpádům.

(1279—1290).

Baro a domino episcopo recipiens municionem dat sibi literas cum iuramento, quod ad requisicionem ipsius ipsam restituet.

Nos H. dictus de .. istius scripti testimonio profitemur ac etiam (publice)[a] protestamur et universis presentes litteras[b] inspecturis volumus esse notum, quod nos sincere dilectionis constanciam,[c] qua nos cum venerabili in Christo patre domino Th(obia)[d] dei gracia Pragensis episcopo amplectimur mutuo et fovemus, cupientes in suo vigore debito perdurare, municionem eius et Pragensis ecclesie sue apud Recicz[e] [1]) forense ipsius opidum, in bonis et possessionibus episcopatus sui sitam, ab eodem nobis domino episcopo in presencia capituli sui commendatam recepimus ac commissam, ipsam, homines et bona episcopatus sui iamdicti in partibus provincie Siloensis[f] et alias, quantum possumus et poterimus domino concedente, per nos et nostros ab invasionibus et opressionibus violentis, spoliis et rapinis ac iniuriis quibuslibet tamquam bona nostra naturalia toto posse pro viribus defensuri, stipendiis dumtaxat et reditibus illis[g] contenti, qui nobis sunt et nostris pro ipsius municionis custodia per eundem dominum episcopum deputati. Et istam municionem possidere et tenere debemus ad voluntatem eiusdem domini episcopi, patris et amici nostri karissimi, quamdiu ipse voluerit et decreverit et sibi videbitur expedire. Promisimus namque nostra manuali fide data ipsi domino episcopo et

---

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚litteris' In., ‚litteras' Kap. J. — c) ‚constancia' v obou rk. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚Becicz' In., schází v Kap. J. — f) ‚sue' Kap. J. — g) ‚illi' In., ‚illis' Kap. J.

ecclesie sue premisse fidem servare in tantum, quod contra eius beneplacitum non debemus nec volumus predictam municionem nostre commendatam fidei et commissam per nos aut aliquem alium vel alios aliquatenus ullo umquam tempore retinere, sed ad ipsius requisicionem, quandocunque nobis facta fuerit per ipsum aut aliquem certum nuncium eius seu litteras, eam cum omnibus suis pertinenciis, nobis et nostris fidelibus, prout est prehabitum, assignatis, in manus ipsius domini (episcopi)[a] aut illius, cui ipse hoc duxerit committendum, sine aliqua ira aut difficultate[b] et more cuiuslibet obstaculo, prompto animo absque aliqua contradiccione resignabimus, ut debemus. Si vero idem dominus episcopus, quod absit, medio tempore viam universe carnis ingressus fuerit, in hoc casu, si tamdiu eandem municionem possederimus ab ipso, honorabilibus viris preposito, decano et capitulo supradicte Pragensis ecclesie, ad quam eadem spectat municio, quam primo eius obitus ad noticiam nostram pervenerit, municionem ipsam cum suis omnibus attinenciis suprascriptis resignabimus et resignari totaliter sine dilacione qualibet faciemus. Et hoc ipsum fieri debet, si permissione divina possidendo municionem illam nos debita carnis solvere debuerimus. Antequam eadem debita persolvamus et multo magis[c] post obitum nostrum municio ipsa ad predicti domini episcopi, si supervixerit, alias ad Pragensis ecclesie sepedicte debet redire possessionem et dominium absque aliquo pignore et expensa ibidem impensa protinus ipso facto, ita quod sive voluntarie sive ad requisicionem domini episcopi sepius nominati municionem resignabimus[d] et resignari faciemus eandem, sive in aliis duobus casibus iam predictis eadem resignacio facta fuerit, vel si municio illa post nostrum obitum ad pretacti domini et ecclesie antedicte possessionem et dominium ipso facto, sicut premisimus, fuerit devoluta, quelibet impense, si que per nos aut nostros ibidem facte fuerint nostris temporibus in melioracione et fortificacione municionis ipsius ac alias,[e] ipsi domino episcopo et Pragensi ecclesie non debent aliquatenus computari, quia transient et transire debent cum universitate ad ipsum dominum episcopum et ipsius ecclesiam sepedictam. Fruges etiam yemales et estivales curie episcopalis in . . quatuor araturarum, nobis pro iamdicte municionis custodia deputate, sicut de ipsis nos intromisimus, exceptis animalibus predictarum araturarum, quandocunque nos municionem ipsam desierimus[f] possidere, ad domini ipsius episcopi dominium et Pragensis ecclesie pertinebunt, sicut hec omnia et singula per interposicionem nostre manualis fidei, quam nos prestitisse fatemur, sunt munita et firmiter roborata coram testibus ydoneis, qui presentes aderant, quorum nomina hiis vocabulis continentur taliter et taliter ɔc. In cuius rei testimonium presens scriptum fieri ipsumque utroque sigillo nostro maiori et

---

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚difficultatis' In., ‚difficultate' Kap. J. — c) ‚mais' In. — d) ‚resignemus' In., ‚resignabimus Kap. J. — e) ‚aliis' In. — f) ‚desierium, In., ‚desierimus' Kap. J.

minori munitum memorato domino episcopo et prefate ecclesie sue Pragensi liberaliter fecimus asignari. Datum ꝯc.

Fol. 5' č. 33, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 273. Rokem 1290, kterým přestávají domácí války v Čechách a hlavně pustošení biskupských statků, dán je termín ad quem. Nejlépe by se hodila tato listina do let 1288 a 1289, kdy přívrženci Záviše z Falkenštejna válčili s biskupem Tobiášem.

[1]) Červená Řečice u Želiva.

34.

Biskup Tobiáš potvrzuje privilegium dané dominikánům od biskupa Jana r. 1275 února 28.

V Praze, 1279.

Renovacio privilegii confirmacionis ordinis fratrum predicatorum, (ita quod debent penitencias iniungere hominibus).[a]

Th(obias)[b] dei gracia Pragensis episcopus universis abbatibus, prepositis, decanis, archidiaconis, prioribus, decanis etiam, qui vices archidiaconorum gerunt, plebanis et eorum vicariis in nostra civitate et dyocesi constitutis salutem in domino. Notum sit vobis scripto presenti, vidisse nos et diligenter perspexisse exhibitas nobis per priorem provincialem Polonie[c] fratrum[d] ordinis predicatorum litteras felicis recordacionis domini Jo(hannis), predecessoris nostri, non viciatas, non in aliqua sui parte abolitas, in quibus continebatur de verbo ad verbum iste tenor.[e]

Volentes igitur in hac parte nostri predecessoris inherere vestigiis ob reverenciam ordinis fratrum predicatorum, quem ob zelum animarum et salutem divinitus credimus institutum, eadem et eodem ordine sancimus, que superius sunt pretacta. Unde et ipsas sentencias a predecessore nostro in pretactis articulis latas et innovamus et presencium auctoritate in omnibus confirmamus et sigilli nostri munimine hoc ipsum, quod hic firmum esse volumus, roboramus. Datum[f] Prage anno domini MCCLXX nono, pontificatus nostri anno primo.

Fol. 6 č. 34, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 237.'

a) Doplněno dle Kap. J., v In. vazbou seříznuto. — b) ‚Johannes' Kap. J. — c) Schází v Kap. J. — d) ‚fratrem' In. — e) Inserovanou listinu viz pod násl. čís. — f) Bez datování Kap. J.

35.

Biskup Jan dovoluje dle usnesení koncilu lyonského dominikánům svobodně kázati, zpovídati, pokání ukládati a almužnu bráti. Rozkazuje všemu kněžstvu, aby je k úkonům těm připustili.

V Praze, 1275 únor 28.

Johannes dei gracia Pragensis episcopus universis abbatibus, prepositis, decanis, archidiaconis, prioribus, decanis etiam, qui vices archidiaconorum gerunt, plebanis et eorum vicariis in nostra civitate et dyocesi constitutis salutem in domino. Cum in Lugdunensi concilio proxime celebrato, cui personaliter interfuimus, divina clemencia mediante contra libertatem et vigorem privilegiorum, honestis et religiosis viris fratribus predicatoribus omnibus generaliter ac toti eorum ordini olim a sede apostolica concessorum, nichil actum fuerit, sed status eorum sit per dominum papam honorifice roboratus, universis vobis et singulis innotescere volumus per presentes, quod iam dicti fratres predicatores predicare, confessiones audire et poenitencias iniungere ac elemosinarum largicionem, de qua sustentantur, cum proprium non habeant, petere ac accipere libere possunt et debent, contradiccione temeraria non obstante et hoc tam ex vigore privilegiorum sedis apostolice quam de nostra licencia speciali. Unde vobis in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis mandamus firmiter et districte, quatenus fratres ipsos in premissis omnibus actibus et valde christiano populo necessariis, per quos nostra et vestra honera evidenter et salubriter sublevantur, sine contradiccione qualibet in vestris ecclesiis et alibi favorabiliter admittatis, si premissam excomunicacionis penam cupitis evitare. Alioquin sciatis vos penam ipsam exigente iusticie debito incursuros. Datum[a] Prage II Kalendas Marcii, anno domini MCCLXXV, pontificatus vero nostri anno XVII.

Fol. 6 č. 35, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 237.' Listina tato jest inserována v předcházejícím potvrzení biskupa Tobiáše.

36.

Biskup Tobiáš uděluje 40denní odpustky všem, kdož se zúčastní slavnostního přenesení ostatků darovaných Václavem II. patronovi kostela P. v nejmenovaném místě a kdož za určitých podmínek kostel ten navštíví. Potvrzuje přidání odpustků Dětřicha biskupa Olomouckého.

V Praze, 1287 duben 13.

Littera indulgencie.

Th(obias)[b] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis salutem in domino sem-

a) Bez datování Kap. J. — b) ‚Thomas' Kap. J.

piternam. Veneracionem dei et sanctorum eius devocione nostra augeri pocius quam minui cupientes ad vite eterne gaudia promerenda, omnibus vobis vere poenitentibus et confessis, qui in illo die, in quo sanctorum reliquie in ecclesiam de . ., quas precordialis dominus noster, dominus Wencezlaus inclitus rex Boemie et marchio Moravie, nobili viro P.[a] patrono ecclesie iam predicte donavit liberaliter propter sua merita probitatis, cum debita reverencia afferentur, ad eandem ecclesiam conveneritis eisdem reliquiis occursuri et convenietis in quolibet anniversario die allacionis eiusdem, sicut decet, in perpetuum reverenter ⟨si sit maior gracia, tunc[b] dicatur specialiter cuiuslibet sanctorum predictorum nomine XL dies⟩ quadraginta dies iniuncte poenitencie misericorditer relaxamus. Ut autem reverencia huiusmodi ob perhennem salutem animarum profectum perpetuis temporibus obtineat robur suum, universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, qui ad prefatam ecclesiam in anniversario die dedicacionis ipsius et in festis principalibus specialiter divino cultui deputatis, nativitate domini nostri Jesu Christi, resurreccione, ascensione ipsius et in adventu spiritus sancti paracliti et in sollempnitatibus sancte Marie virginis gloriose quater in anno in festivis diebus predictorum sanctorum et sanctarum dei, de quorum reliquiis mencio facta est superius, causa devocionis accesserint[c] annuatim, similem XL dierum indulgenciam in dei misericordia relaxamus.

⟨Addicio et promissio episcoporum⟩[d] Hoc adiecto, quod in utroque casu remissionem XL dierum consimilem auctoritate venerabilis patris domini Th(e)o(derici) Olomucensis episcopi nobis concessam etiam favorabiliter concedimus et donamus. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Prage anno domini MCCLXXXVII, Idus Aprilis, pontificatus nostri anno IX, indiccionis XV.

Fol. 6 č. 36, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 227.

37.

Biskup Tobiáš uděluje odpustky všem, kdož navštíví kostel v nejmenovaném místě v den přenesení ostatků a v jistých svátcích a přidává odpustky Dětřicha biskupa Olomouckého.

V Praze, 1287 duben 8.

Datur indulgencia illis, qui ad suscipiendas reliquias convenerint.

Th(obias)[e] dei gracia etc. Veneracionem dei etc. Omnibus vobis vere poenitentibus et confessis, qui ad ecclesiam de . . in anniversario die dedicacionis ipsius et in festis principalibus divino cultui deputatis, nativitate

a) Schází v Kap. J. — b) ‚esse‘ In., ‚tunc‘ Kap. J. — c) ‚ascenserint‘ In. — d) V In. červeným inkoustem jako samostatný kus uvedeno. — e) ‚Johannes‘ Kap. J.

domini videlicet, resurreccione, ascensione et Pentecostem et in sollempnitatibus sancte Marie virginis gloriose quater in anno, anunciacione, assumpcione, nativitate et purificacione ac in festivis diebus sancti Michaelis et omnium sanctorum[a] patronorum ecclesie supradicte necnon in festivitatibus sanctorum et sanctarum dei, de quorum allacione in prefata ecclesia gaudere debet perpetuo devocio christiana, et in die allacionis ipsius et in anniversario eius quolibet in perpetuum de anno in annum cum devocione accesseritis, ut debetis, reverenter, XL dies nostra auctoritate et ea, quam a venerabili in Christo patre domino T(heoderico) Olomucensi episcopo veraciter obtinemus, etiam XL dies iniuncte poenitencie misericorditer relaxamus. Nomina autem predictorum sanctorum et sanctarum dei tali titulo continentur: sancte Marie virginis, sancti Petri[b] apostoli, sancte Margarete virginis[c], de ligno insuper domini, Elefore filie ducis et sancti Corbiniani. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Prage anno domini MCCLXXXVII, VI Idus Aprilis, pontificatus nostri anno nono, indiccionis XV.

Fol. 6' č. 37, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 227.'

38.

Biskup Tobiáš žádá biskupa Olomouckého Dětřicha jménem svým a opata Želivského, aby udělil jakýsi kostel akolytovi N. dle presentace proboštа Kounického.

(1281—1290?).

Episcopus cum abbate rogant episcopum pro clerico, ut sibi ecclesiam confirmaret canonice.

Venerabili in Christo patri domino et amico suo karissimo, domino Th(eoderico) dei gracia Olomucensi[d] episcopo, Th(obias)[e] eadem gracia Pragensis[f] episcopus salutem et paratam ad ipsius beneplacita voluntatem. De vestre reverende paternitatis clemencia et sincere dileccionis constancia, qua nos fovetis et nostros, specialissimam confidenciam obtinentes, dileccionem vestram ex affectu requirimus et rogamus, quatenus divine remuneracionis intuitu nostreque ac honorabilis viri domini abbatis de[g] Syloa[h] intervencionis obtentu N.[i] acolitam, bone indolis iuvenem, quem honestus vir . . prepositus Cunicensis[f] [1]) paternitati vestre ad ecclesiam de . . presentat humiliter et devote, in eadem instituere ipsamque sibi auctoritate ordinaria dignemini confirmare scientes, quod hoc una cum domino

a) ‚archangeli, s. Johannis Baptiste et s. Petri et Pauli apostolorum' Kap. J. — b) ‚ut supra' Kap. J. — c) ‚virginum' In. — d) ‚Tho . . . Pragensi' Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) talis Kap. J. — g) ‚et' In., ‚de' Kap. J. — h) ‚ . . ' Kap. J. — i) ‚in' Kap. J.

abbate de Syloa[a] supradicto a vobis recipere volumus pro munere valde grato cum graciarum uberrima accione. Datum Prage[b] tali die.

Fol. 6' č. 38, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 233. Prvou chronologickou hranici udává nastoupení Dětřicha biskupa Olomoucského, o druhé srov. úvod II 3.

[1]) Probošt kláštera praemonst. v Dol. Kounicích na Moravě.

39.

Matouš z Kouřimi s matkou Ludou a bratry Konrádem a Jindřichem prodávají biskupovi Tobiášovi 2 lány v Nové vsi u Čes. Brodu, které měli právem německým.

V Kouřimi, 1287 říjen 8.

Laycus vendit domino episcopo duos laneos, quos habuit in bonis ipsius iure teutonico.

Noverint presentes universi litteras inspecturi, quod ego Matheus[c] de Curim filius Petri[d] bone memorie duos laneos agrorum, quos habui iure teutonico cum matre mea Luda[e], cum fratribus meis Conrado[f] et Henrico in Nova villa [1]) episcopali circa Brod episcopale, cum domibus et aliis suis pertinenciis omnibus reverendo in Christo patri domino Th(obie)[g] dei gracia Pragensi episcopo suo et Pragensis ecclesie sue nomine, vendidi meo et predicte matris mee ac fratrum meorum nomine pro VI marcis[h] boni et puri argenti, de quibus me fateor cum matre mea et fratribus meis prehabitis totaliter esse solutum, laneos ipsos cum predictis pertinenciis meo et matris mee ac ipsorum fratrum meorum nomine resignando eidem[i] domino episcopo libera et spontanea voluntate. In cuius rei testimonium istud scriptum communi sigillo predicti Curimensis opidi obtinui roborari, assignando ipsum eidem[i] domino episcopo et sue ecclesie supradicte. Datum[j] Curim anno domini MCCLXXXVII, VIII Ydus Octobris.

Fol 6' č. 39, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 273. (Palacký, Formelbücher II st. 210.)

[1]) Nová ves u Čes. Brodu.

---

a) ‚. . ' Kap. J. — b) ‚etc' Kap. J. — c) ‚N. de . .' Kap. J. — d) ‚C' Kap. J. — e) ‚K' Kap. J. — f) ‚H. et Zi' Kap. J. — g) ‚Jo' Kap. J. — h) ‚marcas' In. — i) ‚idem In., ‚eidem' Kap. J. — j) Bez datování Kap. J.

40.

Křišťan kanovník Pražský a S. děkan u sv. Jiljí nařizují jménem biskupovým farářům W. a C., aby pohnali před jich soud jakéhosi faráře.

(*1279—1290?*).

Litera citatoria ex parte legatorum[a].

Magister Cristanus[b] canonicus Pragensis ecclesie et S.[c1]) decanus sancti Egidii, a venerabili in Christo patre domino Th(obia)[d] episcopo Pragensi iudices delegati, W. et C.[e] rectoribus ecclesiarum . . et . . salutem in domino. Mandamus vobis sub pena excomunicacionis firmiter precipientes et districte, quatenus ad N. de tali loco plebanum ⟨vel laycum⟩ personaliter accedentes, citatorie ipsum ad nostram presenciam evocetis, terminum peremptorium sibi, quamvis sit satis prolixus, feria secunda proxima post festum omnium sanctorum assignantes, ita ut in eodem coram nobis compareat Prage in curia domini episcopi, domino . .[f] capellano domini episcopi ad obiecta singula responsurus. Datum tali die.

Fol. 7 č. 40, též v rukopisu kapituly Pražské J 40[b] fol. 273. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Emler RB. II č. 1673 a 1679 uvádějí k r. 1295 děkana Swatancia u sv. Jiljí

41.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnovi Kouřimskému, aby sprostil klatby ony muže, kteří sbili člověka na půdě kláštera Sedleckého a tím porušili immunitu kláštera, až předloží potvrzení opatovo, že dali dostatečnou satisfakci.

(*1279—1290?*).

Hic episcopus mandat archidiacono, ut absolveret illo[s], qui portas monasterii frangentes[g] . . .

Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus honorabili viro . . archidiacono Curimensi[i] salutem in domino. Illis viris temerariis omnibus et singulis, qui pro eo, quod ipsi ausu sacrilego, emunitatem venerabilis monasterii Sedlicensis[j] cisterciensis ordinis nostre dyocesis perperam violantes, quendam hominem, qui ad eos confugerat, ipsorum privilegiis eidem ordini concessis a sede apostolica (se) deffensurus, infra septa eiusdem monasterii verberibus, vulneribus et multis aliis contumeliis afficientes et

a) Původně nadepsáno a přetrženo toto: Procurator cuiusdam canonici villam ipsius prebende locat cuidam pro quadam summa pecunie per quiennium tenendo. — b) ‚G‘ Kap. J. — c) ‚M‘ Kap. J. — d) ‚Joh.‘ Kap. J. — e) ‚Vl. et T.‘ Kap. J. — f) ‚H‘ Kap. J. — g) Pokračování v délce 2 *cm* na pokraji kolmo dolů psáno a vazbou seříznuto, ‚qui ad portas monasterii fugitivos homines vulneraverunt‘ Kap. J. — h) ‚Jo. d. g. Prag. ep‘ Kap. J. — i) ‚ta. lo.‘ Kap. J. — j) ‚tali lo‘ Kap J.

modo illicito pertractantes, ipso facto in canonem late sentencie inciderunt, quandocunque ad vos recursum[a] habuerint vice nostri cum litteris reverendi patris domini abbatis prefati monasterii suo et conventus sui nomine super satisfaccione pro illata sibi iniuria et monasterio suo congruenti, auctoritate nostra absolucionis beneficium in forma ecclesie impendatis, quandocunque et quocienscunque super hoc fueritis requisiti, proviso, quod nullum, nisi prius satisfecerit congruenter domino abbati et conventui supradictis et super hoc vobis eorum litteras presentaverit, absolvatis, si canonicam cupitis effugere ulcionem.

Fol. 7 č. 41, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol 255. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

42.

Bratr Her. v Jindřichově Hradci a farář N. rozkazují jménem arcijáhna M(artina) farářům E. a N., aby pohnali k soudu faráře A.

(? — 1290).

Litera citatoria a delegatis[b] iudicibus.

Frater Her. in Nova Domo et N. plebanus in . . , a domino M(artino)[d] archidiacono iudices delegati, dilectis sibi in Christo[d] magistro E.[e] plebano in . . et domino N. plebano in . . salutem in domino. Licet dominus A.[f] plebanus de . . , citatus ad nostram presenciam peremptorie, non curaverit comparere coram nobis nec per se nec (per)[d] ydoneum responsalem, et ob hoc contra[g] ipsum per excomunicacionis sentenciam potuissemus procedere iusticia exigente, tamen volentes ei graciam facere ampliorem ipsum adhuc curavimus[h] ad nostram presenciam evocare, mandantes vobis auctoritate qua fungimur, quatenus sepe dictum A.[f] citetis ex parte nostra, ut proxima[i] sexta feria ante festum . . in . . peremptorie compareat coram nobis per se vel ydoneum responsalem, C(atherine)[j] relicte domini . . de . . querimoniis responsurus, alioquin, quantum de iure poterimus, contra ipsum utique (sine dilacione)[k] procedemus.

Fol. 7 č. 42, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 277'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3. V tomto listě bylo možno doplnit začáteční písmeny ‚M' a ‚C' plně vypsanými jmény rukopisu kapitulního J 40[b], ač je písař jeho nespolehlivý, neb kdyby byl v tomto případě jména své předlohy libovolně zaměnil, asi sotva by se kryly začáteční písmeny.

---

a) ‚recursurum' In. — b) ‚legatis' In., ‚delegatis' Kap. J. — c) ‚Her. in' schází v Kap. J. — d) ‚in Christo filiis' Kap. J. — e) ‚Ottoni' Kap. J. — f) ‚Al' Kap. J. — g) 'quatenus' In., ‚contra' Kap. J. — h) ‚ad hoc curamus' In., ‚adhuc curavimus' Kap. J. — i) ‚proxime ante festum Eli' Kap. J. — j) ‚c' In., Katherine Kap. J. — k) Doplněno dle Kap. J.

43.

Biskup Tobiáš rozkazuje děkanovi Bechyňskemu B., aby dal do klatby faráře S., který se nedostavil do Prahy, aby se zodpovídal před biskupem neb děkany Sadským a u sv. Jiljí ze zpronevěry měšťanům pražským S., O. a B. a jiných věcí.

(1279—1290?).

Episcopus a iudicibus delegatis instructus mandat decano, ut excomunicaret ill[um], qui noluit coram iudicibus stare.

Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus dilecto in Christo filio B. decano provincie Bechinensis[b] salutem in domino. Cum iam dudum S.[c] plebanum de . . ad nostram evocari fecerimus[d] presenciam, octavam purificacionis virginis gloriose pro termino sibi peremptorio assignantes et mandantes eidem, ut in ipsa octava Prage coram nobis, si tunc presentes essemus ibidem, alias coram honestis viris et providis P.[e] Saccensis et S.[f] [1]) sancti Egidii ecclesiarum decanis, capellanis nostris, fideliter suam exhibens presenciam, discretis viris S.[g], O. et B. civibus Pragensibus[h] super quadam[i] pecunie summa fide mentita et rebus aliis ad obiecta, prout racio iuris postulat, responderet, et quia ipse spiritu rebellionis assumpto in prefato termino nec coram nobis nec coram capellanis nostris predictis comparuit, ut deberet, prout hoc idem capellani nostri sunt coram nobis vive vocis oraculo protestati, nos, licet prefatum S.[j] sicut quemlibet subditum nostrum propensius diligamus, predictis tamen civibus ex officii nostri debito non valentes in suo iure deesse, excomunicacionis sentenciam, quam sepedicti capellani nostri et a nobis iudices delegati contra ipsum S.[c] propter ipsius contumaciam auctoritate nostra sibi tradita exigente iusticia promulgarunt, ratam et gratam habentes ac eam ex certa sciencia confirmantes, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie firmiter et districte, quatenus eundem S.[c] tamdiu eidem excomunicacionis sentencie in omnibus decanatus tui ecclesiis et precipue in Thin[k] [2]) et Malsicz[3]) et aliis eisdem locis ecclesiis adiacentibus denuncietis et denunciari faciatis subiacere, pulsatis campanis et candelis extinctis singulis diebus dominicis et festivis, donec sufficienti caucione prestita, de iuri parendo coram predictis delegatis nostris iudicibus ab ipsis in forma ecclesie obtineat se absolvi. Quicunque autem in hoc casu denunciacionem predictam ad mandatum tuum non fecerit, eum ad id per similem excomunicacionis sentenciam compellere non obmittas. Datum Pra[ge].

Fol. 7 č. 43, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 254. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Srov. pozn. u č. 40. — [2]) Týn n. Vltavou. — [3]) Malšice u Bechyně.

---

a) ‚Jo.' Kap. J. — b) ‚talis' Kap. J. — c) ‚M' Kap. J. — d) ‚feceramus' In., ‚fecerimus' Kap. J. — e) ‚B' Kap. J. — f) ‚R' Kap. J. — g) ‚B. et C.' Kap. J. — h) ‚Pragensis' In. — i) ‚quandam pec. summam' In. — j) ‚M. M.' Kap. J. — k) ‚tali loco ac aliis' Kap. J.

44.

Biskup Tobiáš posílá k papežskému penitenciáři B(entevengovi biskupu Albánskému) Martina laika, který manželku svou zabil, za příčinou pokání.

(1279—1290).

Episcopus mittit laycum Romam ad penitenciarium.

Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus honorabili viro fratri B(entevenge) penitenciario domini pape, amico suo dilecto, sinceram in domino caritatem. Martinum[b] laycum nostre dyocesis, latorem presencium, qui humani generis inimico instigante uxorem suam legittimam interemit, ad[c] sedis apostolice misericordiam transmittentes, petimus confidenter, quatenus audita confessione ipsius in casu premisso et aliis circa eum officii vestri debitum taliter exercere dignemini, quod sibi proficiat ad salutem. Datum etc.

Fol. 7' č. 44, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240'. List tento podruhé koncipován a poněkud pozměněn pod č. 130., kde B. blíže určen jako biskup Albánský. Bentevenga je biskupem Albánským až do 1290 břez. 12., datum to dává listu termin ad quem.

45.

Prokurátor kanovníka Pražského Diviše pronajímá na 5 let komorníkovi biskupovu kterýsi dvůr.

V Praze, 1285 (po 15 červnu).

Procurator legittimus villam prebende domini sui per quinqennium[d] locat.

In nomine domini amen. Noverint universi presentes litteras inspecturi quod ego . .[e] perpetuus vicarius ecclesie Pragensis (et procurator)[f] legittimus prebende magistri Dyonisii[g] de . ., eiusdem Pragensis ecclesie canonici, curiam prefate prebende sitam in . . cum hominibus hospitibus ad eam spectantibus ac universis aliis pertinenciis suis locavi procuratoria auctoritate, quam habeo, meo et prefati magistri D(yonisii) nomine, honesto viro N.[b] camerario domini episcopi, exhihitori presencium, per quinque annorum spacium currencium a festo beati Witi proxime preterito pro marca et dimidia auri boni de rivulis in omnem eventum exceptis tribus casibus fortuitis, qui previderi et vitari non possunt, generali guerra videlicet tocius regni Boemie, grandine atque igne, si evenerint sine culpa sua et suorum. Predictam autem marcam et dimidiam, si necesse fuerit, per

a) ‚Jo.‘ Kap. J. — b) ‚B.‘ Kap. J. — c) ‚a‘ In. — d) ‚quiennium‘ In. — e) ‚Martinus‘ Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) ‚G‘ decani de tali loco‘ Kap. J.

partes quolibet anno solvet, videlicet quinque lotos[a] auri quolibet anno in festivitate sancti Witi[b]. Si vero necessitas non fuerit, tunc elapsis tribus annis continuis solvere tenebitur dictus M.[c] in manus meas III fertones auri predicti et alios III fertones dabit elapso totaliter quinquennio supradicto. Super quibus omnibus et singulis fideliter adimplendis mihi et prefato magistro se et sua per stipulacionem legittimam obligavit hoc adiecto, quod si dampnum aliquod rerum suarum aut frugum dispendium passus fuerit per aliquem casum fortuitum supradictum, ad estimacionem nunciorum Pragensis capituli pro rata dampni, quod acciderit, prefati census solucio minuetur. In cuius rei testimonium istud scriptum sigillo supradicte Pragensis ecclesie obtinui roborari, quod sepe dicto M.[c] ad cautelam presencium et futurorum memoriam liberaliter assignavi. Datum[d] Prage anno domini MCCLXXXV etc.

Fol. 7' č. 45, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 273.

46.

Kanovník Dominik zastavuje měšťanu pražskému Horoldovi na tři léta jedno popluží a 3 dvory ve 30 hřivnách stříbra.

1280 červenec 9.

Canonicus locat villam prebende sue civi cuidam per triennium tenendam et [si] ipsam infra idem spacium non exsolvet, tunc debet sibi per arbitros estimari et vendi imperpetu[um] ad tenendum.[e]

(In) nomine domini amen. Anno eiusdem MCCLXXX, VII Idus Julii, indiccionis VIIIe[f]. Pateat universis et singulis tenorem presencium audituris[g], quod ego Dominicus[h] . . ecclesie canonicus, occasione presentis guerre debitorum sarcina honeratus, quandam hereditatis mee partem site in villa . .[i], ad unum videlicet aratrum terre aratorie et tres curias cum agris sibi adiunctis, Horoldo[j] civi Pragensi a festo Pentecostes proxime nunc venturo per triennium ab ipso eodem festo continuo numerandum in XXX[ta] [k] marcis albi(s) argenti, de quibus me iam teneo plene pagatum, sibi infra idem triennium tenendas in dicta pecunia et colligendum exinde medio tempore pro se usumfructum omnem tytulo pignoris ymo pocius ypothece nomine obligavi, sub eo tamen condicionis pacto, quod sibi memorata bona nulli alteri persone sine meo consensu liceat ulterius (pro)

a) ‚lotum' Kap. J. — b) ‚Wen.' Kap. J. — c) ‚B' Kap. J. — d) Datum schází v Kap. J. — e) ‚ad tenendam' In. — f) ‚M° etc.' Kap. J. — g) ‚anguituris' In., ‚aguituris' Kap. J. — h) ‚G' Kap. J. — i) ‚Dolyn' Kap. J. — j) ‚H' Kap. J. — k) ‚X' Kap. J.

pignore[a] obligare, et si me infra idem triennium non contigerit ipsa bona ab eodem exsolvere, extunc idem Horoldus[b] addita ea mihi pecunie quantitate, quam arbitri utrinque electi ex taxacione condigna addere fuerint arbitrati, eorumdem bonorum erit verus dominus, iusque proprietatis ac dominii in eum et suos perpetuo transibit heredes. Protestor quoque, me sibi teneri ad mediam partem dampnorum, si que[c] ipsum in percepcione census de prefatis curiis primo tantum anno habere continget, eo sibi nichilominus dampno, quod reliquis duobus annis generali guerra in terra durante in dictis bonis quocunque casu pertulerit, competenti. Si vero in tota terra pax generaliter servanda cum effectu proclamata extiterit, extunc ipsi H(oroldo) ad dampna, que in eisdem bonis, non tamen ex culpa sua vel colonorum ibidem, dictum H(oroldum) proferre contigerit, refundenda seu defalcanda in summa pecunie mihi commodate me ex stipulacione fore spondeo obligatum, de caucione eviccionis[d] nichilominus non ad me sed ad Lu.[e] civem Pragensem, karissimum . . avunculum[f] nostrum, eviccionem[g] prescriptorum bonorum nomine meo in se de consensu eiusdem H(oroldi) per dictum dumtaxat triennium et non ultra (sumentem ?)[h], indubitato habituro respectu. Porro super edificiis, que ipsum prenominatum H(oroldum) in bonis pretaxatis de novo ponere propriis sumptibus contigerit infra idem triennium, id in pacto inter me et ipsum sub ea condicione recognosco deductum, quod illa edificia, que de roboribus et tabulis inibi posuerit, si ea mihi ad taxacionem proborum virorum vendere noluerit, libere quo voluerit modo[i] deducat, aliis nempe omnibus per eum edificatis de muro[j] mihi cedendis,[k] in fundo relictis. Et ut is contractus inter nos utrimque in presencia testium ad hoc specialiter rogatorum legittime celebratus ac etiam registratus in actis reipublice in sui persistat roboris firmitate, presens instrumentum exinde rite confectum sepedicto H(oroldo) de certa sciencia mea dedi meo et domini W(elislai) terre notarii, Pragensis et Wissegradensis canonici, necnon memorati P.[l] sigillorum munimine roboratum testibus presentibus inferius annotatis tali et tali. Datum etc.

Fol. 7' č. 46, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 272.

a) ,pignori' In. ,pro pign.' Kap. J. — b) ,Henricus' Kap. J. později doplněno z ,H'. c) ,qua' In., ,que' Kap. J. — d) ,empcionis' Kap. J. — e) ,B' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J., v In. poznámka na okraji vazbou seříznuta. – g) ,evitacionem' Kap. J. — h) V In. ,sibi', což nedá smyslu. — i) ,in' In, ,modo' Kap. J. — j) ,novo' In. — k) ,cedenda' v obou rk. — l) ,L' Kap. J.

47.

Přemysl Otokar II. žádá (Boleslava) knížete Krakovského, aby dal poslům tatarským a jeho bezpečný průvod ku knížeti Ruskému Lvovi.

(1269 konec roku — 1276 listopad 22).

Rex rogat principem, ut conduceret[a] nuncios Tartarorum.

Excellentissimo principi domino[b] (Boleslao) illustri duci (Cracowie), affini suo carissimo, O(ttacarus)[c] dei gracia rex Boemie, dux Austrie, Stirie Karinthie, marchio Moravie, dominus[d] Karniole, Marchie, Egre ac Portus Naonis, salutem et sinceram ad quelibet beneplacita voluntatem. Sinceritatem vestram, de qua plenissimam obtinemus confidentiam, duximus presentibus amicabiliter requirendam, quatenus nunciis Tartarorum et nostris contemplacione persone regie velitis in securo conductu usque ad dominum Leonem[e] ducem Ruscie[f] providere, quia in fidem et animam nostram sub consciencia nostra pura assumimus, sicut et alias litteratorie et verbaliter per nuncios dedimus vobis scire, quod eosdem nuncios non vocavimus nec cum ipsis aliqua tractavimus vel ordinavimus in dispendium et gravamen populi christiani, eo quod nos, tamquam precipui zelatores et defensores religionis et fidei christiane, ad augmentum et ampliacionem[g] eiusdem intendimus ad ea, que quietem et commodum professorum fidei nostre inducunt, sollicitudinis nostre curas accuracius dirigendo. Et sic eisdem fiducialius et securius provideri petimus etiam in conductu securo, cuius presidio et precepto[h] usque ad illustrem ducem predictum personarum et rerum suarum omnimoda securitate gaudeant et utantur, in quo nobis gratam exhiberi[i] reputabimus voluntatem, quam vicissitudine debita dileccioni vestre loco et tempore utique rependemus. Datum etc.

Fol. 8 č. 47, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 261 (Palacký Formelbücher II st. 14, Emler RB. II č. 2297) a v mnichovském rk. fol. 125' č. 60. Chronologické meze udává královský, titul s vyjmenováním všech zemí, užívaný od konce r. 1269 do míru u Vídně 1276.

---

a) ‚condiceret' In. — b) ‚d. ill. duei . .' In., ‚dom. . . ill. duci Cracowie' Mn., ‚d. C. principi Racoviae' Kap. J. — c) ‚W. d. g. rex Boh. et marchio Mor.' Kap. J. — d) ‚dcs' In., ‚dominus' Mn. — e) ‚C' Kap. J. — f) ‚Russie' Mn., ‚Rusie' Kap. J. — g) ‚amplicacionem' In., ‚ampliacionem' Mn. a Kap. J. — h) ‚preceptu' In. a Mn., ‚precepto' Kap. J. — i) ‚exhibere' In. a Kap. J., ‚exhiberi' Mn.

48.

W. kanovník Pražský a S. děkan u sv. Jiljí rozkazují jménem biskupovým všem farářům v Praze, aby prohlásili klatbu nad krejčím B., který odepřel placení desátku.

(1279—1290?).

Iudices delegati mandant plebanis Pragensibus, ut excomunicarent illum, qui citatus coram eis noluit comparere.

Magister W.[a] canonicus Pragensis ecclesie et S.[b] decanus sancti Egidii [1]), iudices a venerabili in Christo patre nostro et domino Th(obia)[c] dei gracia Pragensi episcopo delegati, universis plebanis in Pragensi civitate constitutis salutem in domino. Cum B. nomine sartor civitatis Pragensis, qui pro eo, quod decimis retentis violenter ecclesie de . . citatus aliquociens pro ipsis decimis ad nostram presenciam contumaciter coram nobis comparere non curavit, propter hoc per nos auctoritate nobis (data)[d] predicti patris nostri sit excomunicacionis vinculo innodatus, quam excomunicacionem, licet racionabiliter ac iuste contra ipsum tulerimus, duxit penitus in contemptum. Quare cum tanta temeritas, qua contra emunitatem ecclesiastice[e] libertatis attemptatur, non debeat in aliquo[f] sustineri, discrecioni vestre mandamus auctoritate prefati domini nostri nobis in hoc casu concessa firmiter et expresse, quatenus predictum B. denuncietis et denunciari faciatis prefate excomunicacionis, quam nos contra ipsum tulimus, sentencie subiacere tam diu, quousque predictis decimis ecclesie prefate cum integritate restitutis satisfaciat congruenter et a nobis obtineat in forma ecclesie se absolvi. Datum etc.

Fol. 8 č. 48, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 254 s nadpisem patřícím k č. 1 fol. 254 verso, kde je zase nadpis tohoto listu. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Srv. pozn. 1. u č. 40.

49.

Oldřich probošt, Řehoř děkan a kapitula Pražská nařizují S. děkanovi u sv. Jiljí, aby prohlásil klatbu nad křižovníky špitálu sv. Františka, protože staví jez na Vltavě od hořejší strany mostu na škodu biskupových mlýnů pod ‚Ostrovem‘.

(1283—1290?).

Capitulum Pragensis ecclesie mandat decano, ut stelliferos, si nollere(n)t cessare a construccione obstaculi, monitos[g] prius, excomunicare faceret.

Ulricus miseracione divina prepositus, magister G(regorius) decanus et capitulum Pragensis ecclesie honorabili viro domino S. [1]) decano[h] sancti

a) ‚G‘ Kap. J. — b) ‚G‘ Kap. J. — c) ‚Jo.‘ Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J. — e) ‚contra ipsum modo lib.‘ Kap. J. — f) ‚debet aliquatenus‘ Kap. J. — g) ‚monicione premissa‘ Kap. J. — h) ‚C. decano‘ Kap. J.

Egidii salutem in domino. Cum religiosi viri fratres N.[a] magister, Conradus prior et Jo(hannes) claviger, seniores hospitalis sancti Francisci in capite pontis Pragensis, in preiudicium manifestum et gravamen molendinorum episcopatus Pragensis, positorum sub insula Ostrow,[b] et aliorum, que situari possunt sub curia episcopali, sicut ab antiquo situata fuerunt, construant et construi faciant obstaculum seu clausuram ex superiori parte pontis et fluminis Wiltave[c], nos iniuriam nostre ecclesie, sicut nec debemus, dissimulare nolentes, ac volentes ex officio nostro procedere, cum con[struccio][d] huiusmodi se exhibeat conspectui hominum et nulla possit tergiversacione celari, vobis auctoritate a domino nostro Th(obia)[e] dei gracia venerabili patre Pragensi episcopo ad nos hac vice devoluta, qua fungimur in hac parte, mandamus, quatenus in predictos N. magistrum, C(onradum)[f] priorem, Jo(hannem) clavigerum, canonica monicione premissa, si a construccione non destiterint et non destruxerint, quod illicite construxerunt, excomunicacionis sentenciam proferatis et denuncietis ac denunciari per plebanos civitatis Pragensis sollempniter more solito faciatis eosdem excomunicacionis sentencie subiacere, facientes eos nichilominus ab omnibus arcius evitari, donec satisfaciant et a nobis in forma ecclesie fuerint absoluti. Datum Prage etc.

Fol. 8 č. 49, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 254' s nadpisem patřícím k č. 1 na fol. 254, kde je zase nadpis tohoto listu. Přední chronologickou hranici zde udává nastoupení probošta Pražského Oldřicha. Roku 1283 května 28 se vyskytuje naposled probošt Bohumír (Emler RB. II č. 1293), roku 1285 čce. 29 (RB. II č. 1353) poprvé probošt Oldřich. O druhé chronologické hranici srov. úvod II 3.

[1]) Srov. pozn. 1. u č. 40.

50.

S. děkan u sv. Jiljí prohlašuje jménem Oldřicha probošta, Řehoře děkana a vší kapituly Pražské klatbu nad křižovníky špitálu sv. Františka, protože nechtějí upustiti od stavby jezu na Vltavě od hořejší strany mostu na škodu biskupových mlýnů pod ‚Ostrovem'.

(1283—1290?).

Hic exsequntur a iudicibus mandata plebanis, ut excomunicarent stelliferos, qui obstaculum contra dominum episcopum fecerunt.

In nomine domini amen. Ego S.[g] (decanus) sancti Egidii,[1]) exsequutor deputatus a venerabilibus viris dominis Wl(rico) preposito, magistro G(regorio) decano et capitulo Pragensibus ad monendum et compellendum per sentenciam excomunicacionis religiosos viros fratres[h] N. magistrum, C(onradum)

a) ‚R. magister, C. prior et Joh. claviger' Kap. J. — b) ‚tali' Kap. J. — c) ‚talis' Kap. J. — d) ‚factum' Kap. J. — e) ‚Joh.' Kap. J. — f) ‚C., Jo. priorem, P. clavigerum' Kap. J. — g) ‚G. decanus' Kap. J. — h) ‚fratres R. priorem, No. clavigerum senioris hosp.' Kap. J.

priorem et Jo(hannem) clavigerum, seniores hospitalis sancti Francisci stelliferorum in capite pontis Pragensis, ex eo, quod iidem fratres in gravamen et preiudicium manifestum ecclesie et molendinorum episcopatus Pragensis, positorum sub insula Ostrow[a], et eorum, que possunt situari sub curia episcopali, sicut fuerunt antiquitus situata, construunt et construi faciunt obstaculum seu clausuram in flumine Wiltava[a] ex superiori latere pontis Pragensis, quia[b] iidem fratres N.[c], C(onradus) et Jo(hannes) per me[d] sub testimonio competenti ammoniti trina vice, ut desisterent a predicto gravamine et construccione obstaculi, destruendo etiam quod illicite construxerunt, desistere renuunt et contempnunt nec volunt destruere, quod construxerunt iniuste, ideo in predictos N.[e], C(onradum) et Jo(hannem) diligenti tractatu et deliberacione prehabitis, de consilio sapientum[f], auctoritate capituli et archidiaconi Pragensis mihi commissa, invocato dei nomine in hiis scriptis excomunicacionis sentenciam profero et promulgo, paratus dictis fratribus exemplum huius sentencie excomunicacionis facere, quando per eos fuero requisitus. Lata est hec sentencia in tali loco coram hiis testibus viris ydoneis honestis, quorum[g] nomina subsecuntur.

Fol. 8 č. 50, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 253'. Pokud jde o datování, srv. pozn. při č. 49 a úvod II 3.

[1]) Srov. pozn. 1 u č. 40.

51.

Mistr N., převor Konrad a celá kolej křižovníků špitálu sv. Františka u mostu slibují biskupovi, že upustí od stavby jezu na Vltavě.

(1283—1290?).

Fratres stelliferi de ponte Pragensi obligant se domino episcopo, quod clausuram non construerent preiudicem molendinis ipsius domini episcopi.

Nos frater N. magister, frater (Conradus)[h] [1]) prior totumque collegium hospitalis sancti Francisci a pede pontis Pragensis ordinis stellatorum perspicaciter attendentes, quod ex aliena rei detencione non solum fame, verum etiam salutis proprie dispendium quivis[i] incurrit, istius scripti testimonio profitemur ac publice protestamur ad futurorum hoc et presencium noticiam tenore presencium deducentes, quod nos minus sano circumventi consilio in flumine Wiltaua[j] in superiori parte pontis Pragensis a pila tali et tanta pontis eiusdem usque ad insulam illam, que in viciniori loco consistit supra pontem predictum, ‚Arena' vulgariter appellata(m), molendinorum

---

a) ‚tali' Kap. J. — b) ‚quod' Kap. J. — c) ‚R. et C. et Jo' Kap. J. — d) ‚per me' doplněno později v In. nad linkou jinou rukou. — e) ‚fratres R. C. et Jo' Kap. J. — f) ‚sapienti' In. — g) ‚eorum' In. — h) ‚L.' In., ‚C' Kap. J. — i) ‚quis' In., ‚quos' Kap. J. — j) ‚Multavia' Kap. J.

nostrorum obstaculum in preiudicium molendinorum domini episcopi et domini prepositi Pragensis temere protendi et construi feceramus, unde ab hiis nos, que deum offendunt et homines, salubriter abstinere et avertere cupientes, non vi, non dolo inducti, sed libera nostra et spontanea voluntate promittimus fide data, quod deinceps nullatenus attemptabimus nec attemptari aliquatenus faciemus, quod obstaculum et pro nobis et molendinis nostris aliquod fiat in preiudicium domini episcopi et domini (Vlrici)[a] prepositi Pragensis supradictorum molendinorum per nos et nostros quoslibet successores. In cuius rei etc.

Fol. 8' č. 51, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 254'. O datování srv. pozn. při č. 49.

[1]) Že zde jen chybou písařovou ‚C' zaměněno v ‚L' a že zde jde o převora Konráda dokazuje souvislost tohoto kusu s předcházejícím a pak slova této listiny, quod nos...., obstaculum... feceramus'. Tito ‚nos' jsou však jen ‚N. magister, Conradus prior a Johannes claviger' čísla 49 a 50.

52.

Křižovníci špitálu sv. Františka se zavazují, že upustí od stavby jezu na Vltavě.

(1283—1290?).

Ad idem fratres se iidem obligant.

Nos frater . .[b] etc. perspicaciter ⟨ut supra cetera[c], post dicatur:⟩ nostro et omnium successorum nostrorum nomine in hiis scriptis promittimus et publice protestamur, quod obstaculum molendinorum nostrorum ultra superiorem partem pontis Pragensis nullatenus extendemus nec extendi ullo umquam tempore faciemus, quoniam hoc domini episcopi et domini prepositi Pragensis molendinis grave videretur affere dispendium, preiudicium et iacturam, et propter hoc nos ab hiis, que in alienum vergere possunt preiudicium, precipue in hoc casu in perpetuum volumus abstinere. In cuius rei etc.

Fol. 8' č. 52, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 254'. O datování srov. pozn. při č. 49.

---

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚N.' Kap. J. — c) Srv. začátek předcházejícího čísla; ‚attendentes ut supra post dic'. Kap. J.

53.

Biskup Tobiáš nařizuje nejmenovaným děkanům, aby prohlásili klatbu nad těmi, kteří oloupili jakéhosi jáhna.

(1279—1290?).

Dominus episcopus mandat decanis, ut excomunicarent illos, qui clericum spoliarunt.

Th(obias)[a] etc. dilectis in Christo filiis . . et . .[b] decanis de . . loco salutem in domino. Discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie firmiter et expresse, quatenus omnes illos et singulos, qui . .[c] dyaconum, nuncium et notarium nobilis viri domini . .[d] de . . apud civitatem talem equis, vestimentis, pecunie summa tali et rebus aliis spoliare ausu sacrilego presumpserunt, manus in eum inicientes timore dei postposito[e] temere violentas, tam diu in omnius decanatuum vestrorum ecclesiis denuncietis et denunciari[f] excomunicacionis sentencie faciatis (subiacere)[g], pulsatis campanis et candelis extinctis, singulis diebus dominicis et festivis, ut ab universis Christi fidelibus arcius evitentur, donec ipsi leso[h] satisfaccione premissa congruente cum nostris litteris sedem apostolicam adeant et ibidem in forma ecclesie obtineant se absolvi, super absolucione sua vobis testimoniales litteras reportantes. Si vero aliquis plebanus mandatum vestrum, ymo pocius nostrum, exsequi non curaverit in hac parte, eum[i] simili excomunicacionis sentencia procellere nullatenus postponatis, alioquin contra vos crescente contumacia et penam crescere faciemus. Datum etc., pontificatus nostri etc.

Fol. 8' č. 53, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 253'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

54.

Mistři C. a W. kanovníci Pražští nařizují z rozkazu biskupova nejmenovaným vikářům, aby pohnali arcijáhna R. k zodpovídání se kaplanovi biskupskému a královskému Ho., jemuž ukřivdil v záležitostech peněžních a j.

(1279—1290?).

Executores[k] seu iudices delegati commissionem ab episcopo executuntur demonstrantes subdelegatis commissionem episcopi.

Magister C.[l] et magister Wm Pragensis ecclesie canonici, a venerabili in Christo patre nostro et domino Th(obia) dei gracia Pragensi episcopo

a) ‚Jo d. g. Prag. ep.' Kap. J. — b) ‚p. et b.' Kap. J. — c) ‚Petrum' Kap. J. — d) ‚M. de ta. lo.' Kap. J. — e) ‚preposito' In., ‚postposito' Kap. J. — f) ‚denunciare' In., ‚denunciari' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ‚ipsi lesi' In., ‚ipso leso' Kap. J. — i) ‚cum' In., ‚eum' Kap. J. — k) ‚Excusatores' In., ‚executores' Kap. J. — l) ‚Petrus' Kap. J. — m) ‚G' Kap. J.

iudices delegati, discretis et honestis viris . . et . .[a] eiusdem Pragensis ecclesie vicariis salutem cum sincero affectu. Noveritis nos prefati domini nostri, venerabilis domini Th(obie)[b] Pragensis episcopi mandatum et litteras recepisse cum reverencia debita in hec verba:

Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus honorabilibus viris C.[d] et W. magistris, eiusdem ecclesie canonicis, salutem et sinceram in domino caritatem. Sua nobis honestus vir dominus Ho.[e] canonicus . .[f] ecclesie, noster[g] et domini nostri regis capellanus dilectus, conquestione monstravit, quod magister R[h]. archidiaconus talis super quadam pecunie summa et rebus aliis iniuriatur eidem. Ideoque providencie vestre mandamus, quatenus partibus convocatis audiatis causam ipsam et eam fine debito decidatis, facientes, quod decreveritis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui nominati fuerint, si se gracia, odio vel timore subtraxerint, censura simili cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non ambo hiis exsequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nichilominus exsequatur. Datum die tali et anno. Pontificatus nostri etc.

Volentes[i] igitur nos prefati patris et domini nostri mandatum iuxta tenorem iam predictum cum ea qua decet reverencia et obediencia devota effectui debito mancipare, discrecioni vestre mandamus auctoritate in hoc casu nobis commissa, quatenus ad prefatum magistrum R.[j] archidiaconum . . personaliter accedentes, visis presentibus, indilate ad nostram eum presenciam citetis, talem diem pro termino peremptorio sibi et locum in Pragensi curia predicti domini episcopi assignantes, ut ipse in loco et termino iam predictis coram nobis compareat, honesto viro H.[k] supradicto capellano domini episcopi et regis, prout racio iuris postulat,[l] ad obiecta singula super suis iniuriis responsurus, scituri, quod si negligentes exstiteritis in exsequendo mandato nostro presenti, quod nos iusticia exigente super hoc taliter providere oportebitur, quod inobediencia vestra remanere non poterit impunita. Datum tali die, pontificatus nostri (sic) tali anno.

Fol. 8'—9 č. 54, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 277'—278. V obou rukopisech listina tato rozdělena na 3 díly se zvláštními nápisy. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ,N' Kap. J. — b) ,Jo' Kap. J. — c) Před ,Th(obias)' v In. zvláštní nadpis miniem ,Dominus episcopus committit iudicibus causam, ut citarent partes'. ,Jo' Kap. J. — d) ,P. et G.' Kap. J. — e) ,C' Kap. J. — f) ,Wissegradensis' Kap. J. — g) ,nostri' In., ,noster' Kap. J. — h) ,Vl. Kap. J. — i) Před ,volentes' v In. zvláštní nadpis miniem ,Execucio delegatorum'. — j) Schází v Kap. J. — k) ,C' Kap. J. — l) ,postulet' In. ,expostulat' Kap. J.

55.

Biskup rozkazuje děkanům, aby prohlásili klatbu nad laikem P. pro násilí spáchané na faráři N.

(? —1290?).

Episcopus mandat decanis, ut excomunicarent [offensores plebanorum][a].

Conquestus est nobis N.[b] presbyter de . .[c] plebanus, quod P.[d] laycus, filius talis de . ., cum suis complicibus manus in eum iniciens timore dei postposito temere violentas, ipsum dira vulnerum affectione graviter vulneravit. Ideoque discrecioni vestre mandamus, quatenus partibus convocatis, si vobis constiterit ita esse, tamdiu prefatum excomunicatum, ubicunque vobis expedire videbitur, denuncietis et denunciari publice faciatis[e] excomunicacionis, quam ipso facto incurrit, sentencie subiacere.

Fol. 9 č. 55. též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 253. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

56.

Biskup Tobiáš dává svému prokurátorovi Janovi plnou moc k jednání s papežským legátem Janem biskupem Tusculským o snětí klatby, v niž upadl pro nedoplacení prokurace legátovi.

V Praze, 1287 květen 31.

Procuratorium ad Romanam curiam.

Nos Th(obias)[f] dei gracia Pragensis episcopus notum facimus universis presentes litteras inspecturis, quod nos Jo(hannem) nuncium nostrum, exhibitorem presencium, nostrum procuratorem constituimus specialem ad petendum et obtinendum a venerabili in Christo patre domino Jo(hanne) miseracione divina (Tusculano)[g] episcopo, apostolice sedis legato, relaxacionem et absolucionem sentenciarum suspensionis ab ingressu ecclesie et a pontificalibus et excomunicacionis in nos latarum, quas incidimus de facto pro eo, quod dicto patri de medietate procuracionis nobis per eum imposite, canonico impedimento obstante, per nos non extitit satisfactum, et ad iurandum in animam nostram et ad offerendum se probacioni super amissione pecunie sibi misse et ad faciendum omnia alia et singula in eodem negocio oportuna, sine quibus absolucionis beneficium non poterit obtineri, et que nos ipsi facere possemus, si presentes essemus; ratum,

a) Doplněno dle Kap. J, v In. vazbou seříznuto. — b) ‚nobilis‘ Kap. J. — c) ‚ta. lo.‘ Kap. J. — d) ‚M.‘ Kap. J. — e) ‚Denuncietur et denunciari publice faciatur‘ In., první 3 slova po straně doplněna jinou rukou, ‚denunciatis et den. pub. faciatis‘ Kap. J. f) ‚Jo‘ Kap. J. — g) ‚. . ‘ In., ‚tali‘ Kap. J.

gratum et firmum habituri, quidquid per eundem nuncium et procuratorem nostrum, in hoc casu generalem et liberam administracionem habentem, actum, ordinatum et procuratum fuerit in premissis omnibus et singulis premissorum. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Actum[a] et datum Prage anno domini MCCLXXXVII, II Kalendas Iunii. Presentibus honorabilibus viris domino Wl(rico) preposito et magistris H., P. doctore decretorum, nostris canonicis Pragensibus.

Fol. 9 č. 56, též v rk. kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 239'. Při srovnání tohoto kusu s čís. 21 vidíme, že prokurátor Jan této listiny jest doručitelem listu biskupova k Rapotovi v čís. 21.

57.

Biskup Tobiáš vypůjčuje si od nejmenovaného pražského žida 120 hřiven stříbra, aby mohl splatit peníze vypůjčené na cestu ku koncilu ve Würzburku a zastavuje mu stříbrný kalich.

V Praze, 1287 květen 23.

Episcopus Iudeo dat litteras cum sigillo ecclesie in pignus, recipiendo ab eo pecuniam.

In nomine domini (amen)[b]. Nos Tho(bias)[c] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes litteras inspecturis, quod nos anno domini MCCLXXXVII[d], X Kalendas Iunii pro persolvendis debitis, que[e] contraximus apud cives Pragenses, recipientes ab eis ad credenciam sub certis terminis per annos varias[f] expensas et alias res, quibus indiguimus pro nobis et familia nostra, ad domini legati concilium in (Herbi)polim[g] profecturi, pecuniam aliter habere necessariam non valentes, per . . camerarium nostrum et . .[h] notarium (nostre)[i] eiusdem camere, fideles nostros, Prage a . .[j] Iudeo centum[k] XX marcas boni et puri argenti ad credenciam mutuo recepimus sub usuris, obligantes sibi quendam calicem ecclesie nostre ponderantem XL marcas argenti et eidem tenore presencium promittentes, quod cum centum viginti marcis argenti predictis et usuris super eas acrescentibus calicem ipsum apud eum aut heredes suos et coniugem quantocius poterimus redimemus, solventes sibi aut heredibus eius et coniugi et solvi ex integro facientes earumdem C et XX[ti] marcarum pecuniam et super quamlibet marcam argenti quintinum in septimana qualibet, quamdiu obligacio ista duraverit, huic solucioni usurarum nomine adiungentes. In cuius rei testimonium presens scriptum fieri feci-

a) Datování schází v Kap. J. — b) Doplněno dle Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚M° etc. pro solvendis' Kap. J. — e) ‚que que' In. — f) ‚varium' In., ‚varias' opr. z ‚varium' Kap. J. — g) ‚. . polim' In., ‚Merbipolensem' Kap. J. — h) ‚Albertum' Kap. J. i) Doplněno dle Kap. J. — j) ‚Mulyneñ' Kap. J. — k) ‚CXXIIII' Kap. J.

mus et sigillorum tam capituli[a] nostri quam nostro speciali munimine roborari. Datum[b] Prage anno et die predictis, pontificatus nostri anno nono, indiccionis XV[e].

Fol. 9 č. 57, též rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 260.

58.

Biskup Tobiáš stěžuje si králi Václavovi II. na Beneše z Kostomlat, který zpustošil klášter na Zderaze.

(1286)?

Episcopus testatur regi, quod nuncii sui viderunt fracta hostia kamerarum monasterii in Zderaz per Benesium[c].

Excellentissimo domino suo <ut supra [1]) in medio quaterno quere>[d] Th(obias)[e] Pragensis episcopus <simili modo salutacio>. Scire dignetur magestatis vestre precellencia, quod cum proxime post recessum vestrum de Praga ad requisicionem et instanciam necessario importunam honesti viri prepositi . . in (Zderaz)[f] nostros nuncios misissemus post excussionem et invasionem violentam ibidem commissam, sicut eodem preposito et fratribus eius didicimus referentibus coram nobis, per nobilem virum (Benesium)[g] dictum de (Costomlath)[h] et suos complices ad vestrum exercitum procedentes, memorati nuncii nostri ad nos reversi retulerunt nobis, se vidisse aliquot fratres eiusdem (Zderazensis)[i] monasterii et alios homines vulneratos et excussa hostia camerarum eciam illarum, que in ecclesia continentur. Unde cum hoc factum sit temerarium valde, sacrilegum et profanum in regione christiana, deum et homines scandalizans, petimus humiliter et devote, quatenus super hoc monasterio elemosine vestre condolentes et pio compacientes affectu sicut iustus, pius et misericors dominus taliter providere dignemini, quod vobis cedet in futuro ad eterne vite premium et in presenti ad perpetuam gloriam et honorem.

Fol. 9' č. 58, též v mnichovském rk. fol. 126' č. 65 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 114 č. XXVIII) a v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 260. List tento možno pravděpodobně položiti do r. 1286, kdy král Václav se vypravil se Závišem z Falkenštejna s vojskem na Moravu a Beneš z Kostomlat se svým oddělením jako purkrabí na Kameni byl povinen přiraziti k vojsku královu. Listina z r. 1285 říj. 23 uvádí tohoto Beneše mezi přáteli Závišovými (RB. II č. 1358). Po pádu Závišově vidíme také na Kameni jiného purkrabí (RB. II č. 1467), patrně i Beneš z Kostomlat upadl v nemilost a není pravdě podobno, že bychom ho zas brzy viděli ve službách králových. Mimo to je těžko myslit, že tento násilný skutek by se mohl státi v pozdějších letech (1290—1296), kdy v zemi byl úplný pořádek.

[1]) Touto poznámkou se odkazuje k čís. 30. na fol. 5, tedy v polovici kvaternu kde též ‚Excellentissimo . . . W. dei gracia regi Boemie . . .‘ atd.

a) ‚capellani R. nostri‘ Kap. J. — b) Datování schází v Kap. J. — c) ‚Per Benessium mon. in Zd. ep. test. . . . .‘ atd. v In., správný slovosled Kap. J. — d) ‚ut supra in priori loco‘ Mn. — e) ‚Jo. d. g. Prag. ep.‘ Kap. J. — f) ‚ . . in . . ‘ In., ‚Zderazensis in Zderaz‘ Mn. — g) ‚ . . ‘ In., ‚Benesium, Mn., ‚B.‘ Kap. J. — h) ‚ . . ‘ In., ‚Costomlath‘ Mn., ‚ta. lo.‘ Kap. J. — i) ‚ . . ‘ In., ‚Zderazensis‘ Mn., ‚C‘ Kap. J.

59.

Jo(rdan) opat Strahovský snímá jménem legáta papežského Jana s biskupa Pražského klatbu, v niž upadl pro nezaplacení prokurace.

1287 říjen 12.

Abbas significat universis, habere mandatum a legato, ut absolvat episcopum a sentenciis.

Nos Jo(rdanus)[a] dei gracia abbas monasterii Montis Syon Pragensis dyocesis notum esse volumus presentes universis literas inspecturis, quod nos reverendi in Christo patris nostri et domini Jo(hannis) Tusculani[b] episcopi, apostolice sedis legati, recepimus[c] literas in hec verba: Jo(hannes) miseracione divina (Tusculanus)[b] episcopus, apostolice sedis legatus, discreto viro (Jordano)[a] abbati monasterii Montis Syon Pragensis dyocesis salutem in domino. Cum venerabilis pater Pragensis episcopus ob defectum solucionis quantitatis pecunie, quam occasione procuracionum nostrarum primi anni nostre legacionis sibi et clero eius exempto et non exempto duximus imponendam, suspensionis ab ingressu ecclesie et pontificalibus et excomunicacionis sit sentenciarum vinculis innodatus, nobisque predictam quantitatem pecunie pro se et clero suo nomine procuracionum ipsarum duxerit persolvendam, discrecioni tue qua fungimur auctoritate committimus et mandamus, quatenus episcopum prefatum ad requisicionem ipsius a sentenciis predictis absolvas et in locis, in quibus expedire videris, denuncies et denunciari facias auctoritate nostra publice absolutum. Datum etc.[d] Venerabilem in Christo patrem dominum Th(obiam)[e] Pragensem episcopum supradictum a suspensionis ab ingressu ecclesie et a pontificalibus ac excomunicacionis sentenciis, quas ipse modo incurrerat antedicto, auctoritate a predicto domino legato nobis concessa absolvimus in forma ecclesie anno domini MCCLXXXVII[f] in dominica mensis (Octo)bris,[g] qua cantatur ‚Omnia que fecisti', eum hora tercia ipsius dominice in Pragensi ecclesia taliter absolutum in persona propria, prelatis, canonicis et aliis multis presentibus, publice nunciantes, prout a prefato domino legato per ipsius literas suprascriptas recepimus in mandatis. Decens namque est et consentaneum rationi, ut mandato superioris cuiuslibet obediatur fideliter precipue in negociis tam utilibus et honestis. In cuius rei testimonium presens scriptum fieri et nostro ac ecclesie nostre sigillis fecimus roborari. Datum[h] in . . anno et die predictis.[i]

Fol. 9' č. 59, též v rukopise kapituly Pražské J 40' fol. 255'—256. V datum v listině se nacházejícím je chyba, neděle ‚Omnia que fecisti' připadá na 12 říjen

---

a) ‚N' Kap. J. — b) ‚talis' Kap. J. — c) ‚receptis' In. — d) Nyní následuje v In. zvláštní nadpis miniem ‚Hic iam absolvit episcopum dando literas in testimonium'. — e) ‚Jo.' Kap J. — f) ‚M° etc.' Kap. J. — g) ‚Septembris' v obou rk — h) Datum atd. až do konce schází v Kap. J. — i) Nyní jest připojen v In. text čísla 60, který k listině této nepatří.

a v textu stojí ‚in dominica mensis Septembris'. Nejspíše bylo v původní ztracené sbírce jméno měsíce ‚Octobris' napsáno římskou číslicí a koncovkou -bris, jednotky číslice ‚VIII' as nějak splynuly a zavdaly příčinu špatnému čtení ‚Septembris' místo ‚Octobris'.

60.

Biskup (Tobiáš) odvolává se z rozkazu legáta papežského a arcibiskupa Mohučského o placení prokurace k stolici papežské.

(1288 začátek března).

(Nos Thobias dei gracia Pragensis episcopus scire volumus . . ., quod nos literas reverendi in Christo patris et domini nostri Henrici sancte Maguntine ecclesie archiepiscopi secunda feria proxima post dominicam, qua cantatur ‚Oculi)[a] mei', recepimus, in quibus mandatum reverendi in Christo patris et domini Jo(hannis) dei gracia (Tusculani)[b] episcopi, apostolice sedis legati, sibi et nobis traditum, evidencius continetur. Unde cum predictus dominus noster . . auctoritate predicti legati nobis et clero nostro dicti legati procuracionis nomine CLX[c] marcas puri argenti Colonye[nsis] ponderis diligenti taxacione prehabita imposuerit et easdem infra duorum mensium spacium a suarum literarum recepcione per nostrum nuncium nostro et cleri nostri periculo dicti legati camere vel priori et penitenciariis[d] fratrum predicatorum in civitate . . (mandaverit assignari) sub pena excomunicacionis, quam supradictus dominus . .[e] tam legati quam sua auctoritate in nos protulit in scriptis, si predicta non curaremus effectui mancipare. Licet autem predicti domini legati ac domini nostri . . mandatis obedire velimus totis viribus, prout decet, tamen quia propter casus fortuitos, qui tot sunt, qui ab humano iudicio previderi non possunt[f], (et prout eciam in causa simili priori vice nobis et nostris nunciis dinoscitur accidisse, assignacionem predicte pecunie in loco et termino supradictis preter culpam nostram contigerit retardari et per consequens predictis sentenciis excomunicacionis nos obligari)[g], volentes igitur huic periculo vel morbo celeri remedio obviare, ex superhabuntanti necnon ad cautelam in hiis scriptis ad sedem apostolicam appellamus, subicientes nos, ecclesiam Pragensem ac statum nostrum protecccioni eiusdem sedis apostolice speciali. (In cuius rei testimonium.)[h]

Fol. 9' č. 60, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240. Tento list jest v inšpr. rukopise sloučen s č. 59, ač k němu nepatří. Po slovech ‚Datum . . . pre-

---

a) Doplněno dle začátku č. 61. — b) ‚talis' Kap. J. – c) ‚LXC' In., ‚C' Kap. J. — d) ‚de penitariis' In. — e) ‚talis C' Kap. J. — f) V In. za slovem ‚possunt' tato přetržená slova: ‚provident ut supra usque assignacionem'. — g) Doplněno dle Kap. J, v In. věta ‚prout etiam — termino suprascriptis preter nos ligari' na konci listu a přeškrtaná. — h) Doplněno dle Kap. J, kde nyní následuje nadpis miniem ‚Episcopus appellat contra legatum (ad) curiam Romanam' a po něm list pod č. 61 od slova ‚Licet alias' až do konce.

dictis' listu č. 59 je znaménko odkazovací k doplnění na okraji, okraj však vazbou seříznut. Dle slova ‚mei', kterým je tento zlomek připojen k č. 59, poznal jsem, že jde o týž začátek listiny, jaký má č. 61. K slovu ‚mei' se vztahuje slovo ‚Oculi'. Následující text potvrzuje tuto domněnku. Také celý obsah tohoto listu nás odkazuje k č. 61. Zde jest jen jinak stilisován. Jest to opět pěkný příklad dvojího koncipování v kanceláři. V tomto případě jde, jak viděti již z mnohých doplňků, o velmi porušený opis konceptu, který as byl zamítnut a který ve zlepšeném znění, jak je podává č. 61, byl pojat do čistopisu. O chronologickém určení srov. pozn. u č. 61.

61.

Biskup Tobiáš odvolává se z rozkazu legata papežského a arcibiskupa Mohučského Jindřicha o placení prokurace k stolici papežské.

(1288 začátek března.).

Episcopus notificat mandatum legati sedis apostolice se recepisse.

Nos Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus scire volumus universos presentes literas inspecturos, quod nos literas reverendi in Christo patris et domini nostri H(enrici) sancte Maguntine[b] ecclesie archiepiscopi secunda feria proxima post dominicam, qua cantarur ‚Oculi mei'[c], r[ecepimus].[d] Licet alias predicti domini legati quondam ac domini nostri . . mandatis obedire debeamus totis viribus, prout decet, quia tamen predictus legatus per egressum extra provinciam sibi decretam ad Romanam curiam officium legacionis in totum deposuerit et per consequens nec a nobis nec ab aliis procuracionem petere potuit, que tamen racione visitacionis debetur iuxta canonicas sancciones, sibi et domino nostro . . in procuracione exsolvenda de iure obedire non debuimus nec debemus, ex tali eorum mandato nobis contra ius facto nos sencientes quam plurimum agravatos, quare et ne sentenciis ipsorum de facto pocius quam de iure constringamur, ab eodem domino legato quondam necnon a domino nostro . . in hiis scriptis ad sedem apostolicam appellamus et hec nos vel eorum aliquid offerimus suo loco et tempore probaturos; apostolos petimus et instanter petimus subicientes (nos, ecclesiam Pragensem ac statum nostrum proteccioni sedis apostolice speciali).[e]

Fol. 9' č. 61, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240. Že protest tento nutno položit do r. 1288, ukazují slova ‚quia tamen predictus legatus per egressum extra provinciam . . . officium legacionis in totum deposuerit' a datum, kdy biskup dostal od arcibiskupa Mohučského rozkaz platit novou prokuraci, totiž ‚feria proxima post dominicam, qua cantatur Oculi mei', tedy 1 března. Do r. 1287 položit tuto listinu

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) Schází. v Kap. J — c) Nad slovem ‚mei' znaménko odkazující na okraj, kdež tato slova jinou rukou: ‚Episcopus appellat contra legatum ad Romanam curiam. Rubrica ante ‚Licet alias predicti'. — d) Za slovem ‚recepimus' má Kap. J ‚in quibus mandatum . . . .' atd. celý text čísla 60. — e) Doplněno dle zakončení čísla 60, v In. stojí ‚etc. usque ‚In cuius'.

nelze, poněvadž v březnu toho roku byl legát ještě v provincii (srv. Redlich R. J. VI č. 2064, 2073a) a nemohlo by se tudíž mluvit o odchodu jeho do Říma a o skončení legace. Souvislost s následujícími kusy ukazuje, že protest tento není možným po r. 1288. Rychlá odpověď biskupova arcibiskupovi pod č. 62 nasvědčuje tomu, že i tato listina byla odeslána brzy po obdržení rozkazu arcibiskupa Mohučského, tedy ještě na začátku března.

62.

Biskup Tobiáš odpovídá Jindřichovi arcibiskupovi Mohučskému k rozkazu jeho o placení prokurace legátovi. Statky církevní že trpí domácí válkou, klerus že je v tísni již následkem placení prokurace minulého roku.

(1288 březen 1–6).

Episcopus rescribit archiepiscopo, quod vult solvere contribucionem a cle[ro] leg[ato].

Reverendo in Christo patri suo et domino, domino Henrico dei gracia sancte Maguntinensis sedis archiepiscopo, sacri imperii per Germaniam archicancellario, Th(obias)[a] Pragensis episcopus omnimode subieccionis reverenciam et honorem. Scire dignetur vestra paternitas veneranda, quod nos literas vestras super dandis procuracionibus domino legato sedis apostolice proxima die lune post dominicam ‚Oculi mei' proxime preteritam[b] recepimus Prage in domo nostra episcopali hora sexta cum ea qua decuit reverencia et honore, honesto et religioso viro fratre . . de . .[c] ordinis sancti Johannis Jerosolimitani eas nobis personaliter tunc temporis presentante, unde quamvis valde durum et intollerabile mandatum recepimus, ad cuius execucionem nos, prelati et clerus Pragensis civitatis et dyocesis non sufficimus sine magno nostro et ipsorum dispendio et iactura propter intestina guerrarum excidia,[d] que in regno Boemie de die in diem magis ac magis pullulant et augentur ad ecclesiasticorum bonorum residuum et evidens detrimentum, obedire tamen hac vice vobis et domino legato propter vestram reverenciam nos oportet ecclesie nostre ultimis et residuis pignoribus obligatis. Illa namque pignora ipsius ecclesie, que pro anni preteriti procuracionibus eiusdem legati obligari[e] oportuit ad usuras, adhuc ibidem remanent obligata, quia redimi non possunt propter nimiam nostram, prelatorum et cleri nostri inopiam manifestam; et propter hoc, si placeret dominacionis vestre[f] benivolencie, apud nos [et nostros congrue dici posset: ‚inanis est accio,[g] quam excludit[h] inopia debitoris'. Providere igitur dignemini, piissime pater et domine, divine remuneracionis[i] intuitu, quod vestre circum-

---

a) Jo' Kap J. — b) ‚preterita' In. i Kap. J. — c) ‚talis' Kap. J. — d) ‚exordia' Kap. J. — e) ‚nos obligare Kap. J. — f) ‚vestri' In. — g) ‚exaccio' Kap. J. — h) ‚exaudit, Kap. J. — i) ‚remerancionis' In., ‚remuneracionis' Kap. J.

spectionis providencia mediante nostro et nostrorum gravamina non pullulent[a] sed pocius comprimantur, ad vite eterne premium consequendum. Datum etc.

Fol. 10 č. 62, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 246. Biskup Tobiáš píše v této odpovědi, že obdržel list od arcibiskupa ‚proxima die lune post dominicam ‚Oculi mei' proxime preteritam', odpovídá tedy ještě před nedělí mezi 1—6 březnem. Že nutno list položit do r. 1288 srov. pozn. u čís. předcházejícího.

63.

Biskup Tobiáš nařizuje nejmenovanému opatovi, aby zaplatil určitý obnos na prokuraci druhého roku papežského legáta Jana biskupa Tusculského.

(*1288 březen*).

Episcopus mandat abbati, ut pro contribucione tot marcas mitt[at] in ta[li] term[ino].

Tho(bias)[b] dei gracia etc. honorabili viro domino[c] abbati talis loci salutem etc. Scire debetis, quod nos in cameram reverendi in Christo patris domini Jo(hannis)[d] Tusculani episcopi, apostolice sedis legati, CLX[e] marcas boni et puri argenti, collectas ab universis prelatis nostris et clero, exemptis et non exemptis, cystercyensibus dumtaxat exceptis, procuracionum suarum nomine istius anni secundi sue legacionis, ipsius domini legati et venerabilis patris nostri domini domini H(enrici) Maguntine sedis archiepiscopi sentenciis coartati, infra duorum mensium spacium a dominica ‚Oculi mei' proxime preterita comuni periculo cogimur destinare. Quare ad faciendam contribucionem predictarum CLX[f] marcarum pecunie supradicte per taxatores ad hoc deputatos vobis infra octavam dominice Re[surreccionis] proxime venturam vobis tot . .[f] marcae sunt imposite ad solvendum. Et ideo honestatis vestre providencie auctoritate nobis a predicto domino legato concessa mandamus firmiter et districte, quatenus easdem tot . . marcas, sicut ordinatum est, in bono et puro argento infra octavam dominice Re[surreccionis] superius nominatam, quam vobis pro primo, secundo et tercio termino peremptorio assignamus, honesto viro domino . .[g] sacriste Pragensi in eadem Pragensi ecclesia finaliter et integraliter sine dilacione et diminucione qualibet assignetis et assignari fideliter faciatis, alioquin excomunicacionis sentenciam per dominum legatum . . et dominum (Maguntinum)[h] predictos ac eorum auctoritate per nos in scriptis prolatam et publicatam in Pragensi ecclesia nostra vos extunc prout exnunc noveritis incurrisse, et nichilominus dictam pecuniam cum usuris acrescentibus vos, antequam absolvamini,[i] solvere oportebit. Datum etc.

---

a) ‚pullulant' In., ‚pullulent' Kap. J. — b) ‚Jo Kap. J. — c) ‚domino P.' abbati de . .' Kap. J. — d) ‚P' Kap. J. — e) ‚C' Kap. J. — f) 'XL' Kap. J. — g) ‚Got.' Kap. J. h) . . In., Maguntinum' Kap. J. — i) ‚absolvemini' Kap. J.

Fol. 10 č. 63, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 246 (Palacký Formelbücher II st. 166). Slova ‚anni secundi sue legacionis' a srovnání s čís. 61 a 62 ukazují, že jde o rok 1288. Prvý rok legace trval od 31 května 1286 (Srov. Redlich R. J. VI, I č. 2023) do 30 května 1287, druhý od 31 května 1287 do 30 května 1288. ‚Octava resurrectionis' t. j. břez. 28—dub. 3 jest určena jako lhůta, do které kontribuce musí být zaplacena. Biskup obdržel rozkaz platit na novou prokuraci papežského legáta 1 března 1288. (Srv. čís. 61.) Spadají tudíž jeho nařízení v této záležitosti do března 1288.

64.

Biskup Tobiáš nařizuje nejmenovanému arcijáhnovi, aby dal do klatby každého děkana a faráře, který by se vzpíral placení kontribuce na prokuraci papežského legáta Jana biskupa Tusculského.

(*1288 březen*).

Episcopus mandat archidyacono, ut pleban[os] et dec[a]nos [ex]comunica[ret], qui nolunt contribucionem solvere in termino eis dato.

Th(obias)[a] dei gracia etc. honorabili viro domino . .[b] archidiacono tali salutem etc. Cum pena suos actores tenere debeat et nota inobediencie ydolatrie sceleri comparetur, nam peccatum Ariolandi[c] est repugnare et scelus ydolatrie nolle aquiescere, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena canonica firmiter et expresse, quatenus quemlibet decanum et plebanum archidiaconatus vestri, qui contribucionem preteritam et presentem ex causa procuracionum domini legati sedis apostolice, prout eis per priores literas nostras exprimendum duximus ac etiam iniungendum, non solverit per vos in termino sibi dato, tamdiu in omnibus archidiaconatus vestri ecclesiis, prout vobis expedire videbitur, denuncietis et denunciari faciatis excomunicacionum, quas reverendi in Christo patres nostri dominus Jo(hannes) (Tusculanus)[d] episcopus, apostolice sedis legatus, et dominus H(enricus) archiepiscopus (Maguntinensis)[e] in hoc casu contra eos et quoslibet alios inobedientes racionabiliter protulerunt, sentenciis subiacere, pulsatis campanis et candelis extinctis, singulis diebus dominicis et festivis, ut ab universis Christi fidelibus arcius evitentur, donec ipsi facta solucione integraliter, que debetur, cum usuris, que acreverunt hactenus et accrescunt, per predictos dominos legatum et archiepiscopum obtineant se absolvi, contradictores quoslibet et rebelles, qui denunciacionem huiusmodi non fecerint fideliter sicut debent, simili excomunicacionis sentencia percellendo.

Fol. 10 č. 64, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 247 Slova tohoto mandátu ‚contribucionem preteritam et presentem' ukazují, že se nejedná o placení prokurace legáta Jana z r. 1287, nýbrž 1288. Srv. pozn. u čís. 63.

---

a) ‚Johannes' Kap. J. — b) ‚P.' Kap J. — c) ‚areolandi' In. — d) ‚P.' In., ‚Tusculanus' Kap. J. — e) ‚archiepiscopo . .' In., ‚archiepiscopus Maguntinensis' Kap. J.

65.

Biskup Tobiáš nařizuje duchovenstvu v nejmenovaném archidiakonátu, aby pod trestem klatby zaplatilo obnosy na ně rozvržené kontribuce pro legáta papežského (Jana biskupa Tusculského) na prokuraci druhého roku.

(1288 březen).

Episcopus mandat plebanis sub excomunicacione, ut obedirent archidiacono.[a]

Th(obias)[b] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis, universis decanis, plebanis et viceplebanis in tali archidyaconatu constitutis salutem in domino. Universis vobis et singulis in virtute obediencie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie mandamus firmiter et districte, quatenus contribucionis partem, quam cuilibet vestrum honorabilis vir dominus . .[c] archidyaconus vester inposuerit racionabiliter et inponi fecerit, taxacione congrua precedente, ad dandas procuraciones domino legato sedis apostolice in hoc anno secundo sue legacionis, quam eidem infra duorum mensium spacium de tota nostra civitate et dyocesi cogimur destinare, cum summa pecunie prioris taxacionis et usuris earum fideliter et integraliter in bono et puro argento sine diminucione et dilacione qualibet exsolvatis in termino, qui unicuique vestrum super hoc fuerit assignatus, alioquin per reverendos in Christo patres dominum legatum predictum et dominum archiepiscopum (Maguntinum)[d] ac nos prolatas excomunicacionis sentencias et in Pragensi ecclesia publicatas quilibet vestrum, qui mandatum huiusmodi in totum non fecerit aut pro aliqua sui parte in termino sibi dato, extunc prout exnunc se noverit incurisse; nec aliquis ab eisdem absolventur sentenciis per alium quam per nos et dominos supradictos. Consulatis igitur vobismet ipsis, quod iamdictas excomunicacionum sentencias evitetis, nam sortem et usuras ipsos, qui in eas inciderint, antequam absolvantur et plene satisfaciant pro commissis, solvere oportebit. Datum Prage.

Fol. 10' č 65, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 247'. Slova ‚in hoc anno secundo sue legacionis' poukazují k r. 1288 Srov. pozn. u čís. 63.

66.

Arcijáhen nařizuje děkanovi, aby zaplatil obnos naň připadající na prokuraci druhého roku papežského legáta (Jana biskupa Tusculského).

(1288 březen).

Archidyaconus mandat decano suo, ut contribucionem eis impositam quantocius possint assignent in termino tali.

P. divina miseracione archidyaconus . . honesto viro . .[e] decano suo in . . salutem in domino. Noscat discrecio tua, quod ad dandas procura-

---

a) in posicione contribucionis' Kap. J. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚Petrus' Kap. J. — d) „ .' oba rk. — e) ‚C. suo de . . ' Kap. J.

ciones domino legato sedis apostolice in hoc anno secundo sue legacionis tanta nobis et archidyaconatui nostro summa pecunie est imposita ad solvendum, quod te et subditos tuos tot .. marcarum contingit solucio[a], prout per taxatores communiter est taxatum. Unde discrecioni tue mandamus firmiter et expresse, quatenus easdem tot marcas in bono et puro argento a tuis subditis quantocius exquisitas nobis aut sacriste Pragensi cum summa pecunie prioris taxacionis et usuris ipsius integraliter et finaliter infra octavam Re[surreccionis] dominice assignare nullatenus differas vel postponas, alioquin per reverendos in Christo patres, dominum legatum predictum, dominum archiepiscopum (Maguntinum)[b] et dominum nostrum episcopum prolatas et in Pragensi ecclesia publicatas excomunicacionis sentencias tam tu quam (qui)libet alius inobediens in hoc casu extunc prout exnunc ipso facto se noverit incurisse et nichilominus, qui contribucionem presentem sibi impositam non solverit, sicut debet, aut preteritam etiam non persolvit in termino peremptorio supradicto, antequam absolvatur, cogetur solvere cum usuris. A quibus sentenciis, qui in eas inciderit, nullus per alium absolvi poterit, quam per predictos patres dominum legatum et dominum (Maguntinum)[c] suprascriptos. Consulcius est igitur cuilibet solvendo id quod debet prefatas excomunicacionum sentencias evitare, ⟨Addicio, si placet⟩ quia ab eis per alium quam per illos qui eas tulerunt nullus penitus absolvetur. Datum etc.

Fol. 10', č. 66, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 247'. O datování srov. pozn. u čís. 63.

67.

Biskup Tobiáš nařizuje abatyši, aby zaplatila obnos na ni připadající na prokuraci druhého roku papežského legáta (Jana biskupa Tusculského).

(1288 březen).

Episcopus mandat abbatisse, ut contribucionem assignaret in .. termino.

Th(obias)[d] dei gracia etc. honeste et religiose domine .. abbatisse in .. salutem etc. Honestati vestre mandamus firmiter et districte, quatenus ad dandas procuraciones domino legato sedis apostolice in hoc secundo anno sue legacionis, prout ab eo accepimus districtius in mandatis, .. marcas[e] boni et puri argenti infra octavam dominice Re[surreccionis] proxime venturam honesto viro domino .. sacriste Pragensi assignetis et assignari sine diminucione et dilacione qualibet faciatis, alioquin[f] ⟨Require antea, ubi incipit ‚Scire debetis' usque ad finem; post ea datum etc.⟩ . . .

Fol. 10 č. 67, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 248. O datování srov. pozn. u čís. 63.

a) ‚marcas cont. solvere' Kap. J. — b) ‚ . . ' In. Maguntinum' Kap. J. — c) ‚ . . ' In., ‚Maguntinum' Kap. J. — d) ‚Johannes' Kap. J. — e) ‚tot marcas' Kap. J. — f) ‚alioquin . . . . excomunicacionis sentencias . . . . vos noveritis incurisse' doplň dle předcházející; ‚Scire debetis' se vztahuje k následujícímu listu.

68.

Biskup Tobiáš nařizuje duchovenstvu nejmenovaného dekanátu, aby platili bez odporu na prokuraci papežského legáta (Jana biskupa Tusculského).

(1288 březen).

Episcopus mandat plebanis, ut decano suo obedirent in imposicione contribucionis.

Th(obias)[a] dei gracia etc. universis plebanis et viceplebanis decanatus talis . . salutem in domino. Scire debetis, quod nos honesto viro domino P. decano vestro damus firmiter in preceptis, ut ipse quemlibet vestrum ad solvendam contribucionem per ipsum sibi impositam ex causa procuracionum legati sedis apostolice per interdicti et excomunicacionis et suspensionis sentencias compellere non obmittat, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Obediatis eidem igitur decano vestro in omnibus et precipue in hoc facto humiliter, ut debetis, quia, quicquid ipse contra inobedientes fecerit et rebelles, hoc ratum[b] habere volumus atque gratum. Nichil enim obediencia prodesse videretur humilibus, si contemptus[c] contumacibus non obesset. Datum etc.

Fol. 11 č. 68, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 248. Srovnáním s předcházejícími kusy vidíme, že i tento rozkaz patří do r. 1288. Srov. pozn. při č. 63 a při č. 74.

69.

Oldřich probošt, Řehoř děkan a celá kapitula Pražská prohlašují, že biskup Tobiáš vyhlásil klatbu nad nejmenovanými osobami.

1288 březen 7.

Prepositus, decanus et capitulum protestantur esse excomunicacionem[d] publicatam per episcopum.

Nos Wl(ricus) prepositus, magister G(regorius) decanus totumque Pragensis ecclesie capitulum presentis scripti testimonio protestamur et universis volumus esse notum, quod reverendus in Christo pater noster et dominus Th(obias)[e] dei gracia Pragensis episcopus anno domini MCCLXXXVIII[f] in dominica, qua cantatur ‚Letare', subscriptas excomunicacionum sentencias hora tercia in capitulo nostro nobis et aliis canonicis nostris presentibus publicari fecit sollempniter per magistrum R(apotam)[g] nuncium ad hoc specialiter deputatum et suas patentes litteras suo episcopali sigillo munitas, quarum tenor de verbo ad verbum talis est.

Fol. 11 č. 69, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 248'. Klatba tato týká se pravděpodobně neplacení na prokuraci legáta Jana. Srov. kusy sousední. Datum tohoto listu potvrzuje též chronologické určení ostatních listů v této záležitosti.

---

a) ‚Johannes' Kap. J. — b) ‚ratum' doplněno v In. na okraji jinou rukou. — c) ‚si inobedientibus contumacia' Kap. J. — d) ‚apelacionem' In. i Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) ‚MCCC* etc.' Kap. J. — g) ‚R' In., ‚Rapotam' Kap. J.

70.

Biskup (Tobiáš) hrozí klatbou každému duchovnímu, který by nezaplatil obnos naň připadající na prokuraci legáta J(ana biskupa Tusculského).

(1288 březen).

Episcopus scribit ordinibus, capitulis,[a] archidiaconis, decanis et plebanis, quod[b], quicunque non solvet contribucionem in . . termino, quod ille iucurret legati prolatam[c] excomunicacionis sentenciam.

Nos[d] dei gracia Pragensis episcopus tenore presencium publicamus et ad noticiam pervenire volumus singulorum, quod quilibet abbas, abbatissa, prepositus, archidiaconus, decanus, prior, preceptor, commendator, magister et rector ecclesie cuiuscunque Pragensis civitatis et dyocesis, (cisterciensibus)[e] dumtaxat exceptis, qui contribucionem sibi impositam finaliter et integraliter in bono et puro argento infra tale tempus, uno edicto pro tribus edictis sibi pro termino peremptorio assignatum, honesto viro . .[f] non assignaverit, sicut in mandatis recepit, extunc excomunicacionis sentenciam per reverendos in Christo patres nostros et dominos, dominum videlicet Jo(hannem) apostolice sedis legatum et dominum H(enricum) Maguntine sedis archiepiscopum, in hoc casu contra quoslibet inobedientes prolatam ac etiam eam, quam nos auctoritate ipsorum dominorum proferimus in hiis scriptis, incurret protinus ipso facto. Cuilibet namque prelatorum ipsorum mandavimus per nostras literas speciales, ut sibi iniuncta in hoc negocio non differat adinplere infra tempus supradictum, alioquin vos extunc excomunicacionis canonice sentencia[g] noveritis involutos. Datum etc.

Fol. 11 č. 70, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 248'. O datování srov pozn. u čís. 63.

71.

Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému, již exkomunikovanému opatovi interdiktem, nezaplatí-li obnos mu uložený na prokuraci papežského legáta (Jana biskupa Tusculského).

(1288 krátce před 21 březnem).

Episcopus scribit abbati, ut contribucionem sibi impositam transmitteret, alioquin ecclesias ipsius ponet sub interdicto.

Th(obias)[h] dei gracia Pragensis etc. honorabili viro domino[i] . . abbati de . . sinceram in domino caritatem. Cum sit indecens nimium et dampno-

a) ‚caputulis' In. — b) ‚quod quod' In. — c) ‚per litteras' Kap. J. — d) ‚Nos Jo' Kap. J. — e) ‚. .' In. ‚cister.' Kap. J. — f) ‚P.' Kap. J. — g) ‚excomunicacionis sentencias cacionum' In. ‚excomunicacionis canonica sentencia noverit' Kap. J. — h) ‚Johannes' Kap. J. — i) ‚G. de tali abbati loco' Kap. J.

sum, quod pro vestre contribucionis parte, olim ex causa procuracionum domini legati sedis apostolice vobis inposita ad solvendum, pignora Pragensis ecclesie nostre sub usuris apud Judeos Pragenses diucius remaneant obligata, quoniam possunt ipsa hiis malis temporibus casu[a] fortuito ex facili deperire, honestatis vestre providenciam adhuc (h)ac vice monemus attencius et hortamur, quatenus contribucionem ipsam cum usuris, que super eam accreverunt hactenus et accrescunt, in bono et puro argento finaliter infra dominicam palmarum proxime venturam honesto viro . .[b] sacriste Pragensi[c] assignari integraliter sine diminucione qualibet faciatis, alioquin excomunicacionis sentenciam, quam contra vos auctoritate domini legati predicti protulimus, agravantes, ecclesias parochiales, in quibus ius patronatus habetis, subiciemus et subici faciemus ecclesiastico interdicto, universos vestros et monasterii vestri homines usque ad satisfactionem condignam licet inviti a sepultura et divino officio ex causa prehabita removendo. Omnes namque et singuli prelati alii exempti et non exempti Pragensis civitatis et dyocesis, vobis dumtaxat exceptis, fecerunt in hoc casu tempore congruo vel debito quod debuerant,[d] et propter hoc sentenciam contra vos latam non (im)merito cogimur agravare. Datum etc.

Fol. 11 č. 71, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 248'. O datování srv. pozn. u čís. 63, neděle květná připadá r. 1288 na 21 březen.

72.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanům, aby prohlásili interdikt nad kostely nemenovaných opatů, kteří dosud, ač do klatby dáni, nezaplatili na prokuraci papežského legáta.

(*1288*).

Episcopus mandat decano, ut post duas septimanas abbatis . . ecclesias poneret sub interdicto propter non solutam[e] contribucionem.

Th(obias)[f] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[g] decano . . et universis aliis decanis archidiaconatus . . salutem in domino. Quia honesti viri domini de . . de . . et de . . abbates contribuciones sibi impositas ex causa procuracionum domini legati sedis apostolice solvere hactenus nimis longo tempore non curaverunt, excomunicacionis sentenciam contra se prolatam indurato animo minus provide contempnentes, eapropter discrecioni vestre sub pena excomunicacionis damus firmiter in preceptis, quatenus post lapsum spacii quindecim dierum a recepcione presencium ecclesias, in quibus abbates ipsi ius obtinent patronatus, ecclesiastico interdicto subicere nullatenus differatis, universos ipsorum homines et eorum familias

a) ‚a casu' In. — b) ‚G.' Kap. J. — c) ‚Pragensis ecclesie' Kap. J. — d) ‚debeant' In. — e) ‚solvendam' In. — f) ‚Johannes' Kap. J. — g) ‚B.' Kap. J.

in omnibus decanatuum vestrorum ecclesiis a divino officio et sepultura ecclesiastica removendo tamdiu, donec a nobis aliud receperitis[a] in mandatis. Datum etc.

Fol 11 č. 72, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 249. Srovnáním s kusy předcházejícími a následujícími vidíme, že i toto nařízení spadá do r. 1288.

73.

Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému arcijáhnovi veřejným ohlášením klatby na synodě a interdiktem pro nezaplacení 5 hřiven stříbra.

(1288 prosinec).

Episcopus scribit archidyacono, ut pecuniam contribucionis sibi mitteret, alioquin ipsum in synodo vult excomunicare nominatim.

Th(obias)[b] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[c] archidyacono . . salutem etc. Cum pro illa pecunie summa, V videlicet marcarum boni et puri argenti, que per vos in vigilia beati Andree proxime preterita cum usuris acrescentibus de archidyaconatu vestro solvi debuerant, pignora nostre Pragensis ecclesie hactenus nimis diu remaneant obligata, nos id propter casus fortuiti periculum, qui previdendo previderi non potest, et propter hoc etiam, quia capitulum nostre Pragensis ecclesie pignora predicta a nobis non[d] cessat repetere, sicut debet, dissimulare diucius non valentes, discrecioni vestre districte precipiendo mandamus, quatenus predictas V marcas cum usuris, que super eas acreverunt et acrescunt a festo beati . .[e] proxime preterito, infra festum beati Witi[f] nunc instans finaliter et peremptorie . .[g] sacriste Pragensi assignare integraliter in bono et puro argento nullatenus differatis, alioquin in proxima synodo nostra, quam volente deo celebrare intendimus, vos nominatim et publice excomunicacionis, quam incurritis, denunciabimus et denunciari faciemus sentencie subiacere et nichilominus ecclesiam tuam extunc prout exnunc ecclesiastico supponemus[h] interdicto. Datum etc.

Fol. 11' č. 73, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 249. Vnitřní souvislost tohoto listu s č. 74, zejména ona místa, kde se jedná o výplatu zástav od židů, kladou tyto 2 kusy chronologicky blíže sebe. Patrně i zde jde o zaplacení prokurace papežského legáta. Stupňování církevních trestů též zde ukazuje na delší již očekávání nařízené kontribuce. ‚Vigilia b. Andree proxime preterita‘ (t. j. 29 listopadu) posunuje datum až ku konci roku.

---

a) ‚recepitis‘ In. — b) ‚Johannes‘ Kap. J. — c) ‚B.‘ Kap. J. — d) ‚nam‘ In., ‚non‘ Kap. J. — e) ‚Petri‘ Kap. J. — f) ‚Andree‘ Kap. J. — g) ‚G.‘ Kap. J. — h) ‚supponimus‘ In.

74.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi, aby u poddaných nejmenovaného opata, který dosud nezaplatil na prokuraci papežského legáta, zastavil výkon veškerých bohoslužebných obřadů, zamezil církevní pohřby a nad kostely náležejícími opatovi prohlásil interdikt.

(1288).

Episcopus mandat decano, ut universos homines abbacie . . removeret a divino officio, propterea quod abbas contribucionem non solvit.

Th(obias)[a] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[b] decano . . salutem. Cum propter honorabilis viri domini abbatis de . . pertinaciam manifestam in eo, quod ipse procuracionum domini legati sedis apostolice contribucionem iam dudum sibi impositam non persolvens, licet super solucione ipsius idem abbas per nos et nuncios ac literas nostras fuerit pluries requisitus, pignora Pragensis ecclesie nostre apud Judeos Pragenses obligata permittit diucius permanere, excomunicacionis in se latam auctoritate domini legati predicti sentenciam contempnendo, nos id, ne pignora ipsa contingat aliquo casu fortuito deperire, tollerare diucius non valentes, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie firmiter et expresse, quatenus universos et singulos iamdicti . . monasterii homines et eorum familias in omnibus decanatus tui ecclesiis tamdiu a divino officio et sepultura ecclesiastica removeas et facias removeri, ecclesias parochiales, in quibus dominus abbas predictus ius obtinet patronatus, ecclesiastico subiciens interdicto, contradictores, si qui fuerint, per censuram ecclesiasticam compescendo, donec a nobis aliud receperis in mandatis, alioquin suspensionis penam incurres et graviorem non effugies ulcionem. Datum etc.

Fol. 11' č. 74, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 249'. Slova ‚quod ipse procuracionum d. legati . . . . contribucionem' ukazují, že se jedná o obojí prokuraci totiž r. 1287 a 1288, že tedy tento list pochází z r. 1288. Srv. též s předcházejícími.

75.

Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému opatovi veřejným prohlášením klatby a interdiktem, nezaplatí-li uloženou kontribuci.

(1288 před 25 červencem).

Episcopus scribit abbati, quod, si in tali termino contribucionem non solvet, extunc omnes ecclesias vult monasterii ponere sub interdicto.

Th(obias)[c] dei gracia etc. honorabili viro domino . .[d] abbati de . . salutem etc. Miramur de vestre[e] circumspeccionis providencia, cum sitis vir

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚Pau[o] abbati de Aula Regia' nesprávně Kap. J., klášter Zbraslavský založen 1292! — e) ‚vestra' In., ‚vestre' Kap. J.

literatus, religiosus et prudens, quod vos vestra consciencia non remordet in eo, quod iuste contra vos excomunicacionis prolatam [sentenc]iam vilipenditis minus provide in proprie salutis dispendium et scandalum aliorum, contribucionem vobis impositam non solventes, et licet prius vobis scripserimus, quod hoc dissimulare non possumus nec audemus, vos tamen, hanc[a] pertransientes sentenciam ante(dictam), pro vestre libito voluntatis communioni nostre et aliorum fidelium vos ingeritis, nobis preces vestras litteratorie destinantes. Quare scire debetis, quod, licet vos et honorem vestrum specialiter diligamus, verumtamen pertinaciam vestram, ne trahatur ab aliis in exemplum, quamdiu absolucionis beneficium non habueritis, tolerare nec vobis comunicare possumus quoquo modo, ne trahamus maculam ex temeritatibus alienis; quinymo, sicut prius vobis intimavimus, si[b] infra octavam beati Jacobi[c] venturam, prefata contribucione complete soluta absolucionis (beneficium)[d] a predicta excomunicacionis sentencia non obtinueritis, ut debetis, extunc in Pragensibus et monasterii vestri ecclesiis et alias, ubicunque expedire videbitur, denunciabimus et denunciari faciemus vos eidem[e] excomunicacionis sentencie[f] subiacere ecclesiasque ad vestrum monasterium spectantes licet inviti subiciemus ecclesiastico interdicto. Datum etc.

Fol. 11' č. 75, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 249'. Srovnáním s předcházejícím a s čís. 76 vysvítá, že i zde se jedná o zaplacení prokurace legáta Jana r. 1288.

76.

Biskup Tobiáš nařizuje podpřevorovi, aby sňal klatbu s opata, v niž upadl pro nezaplacení kontribuce na prokuraci papežského legáta Jana.

(*1288*).

Episcopus mandat priori, ut abbatem suum vice sua absolveret ab excomunicacione, quam non solvendo contribucionem incurrerat.

Th(obias)[g] dei gracia etc. honesto et religioso viro fratri . .[h] subpriori . . monasterii salutem in domino. Honestatis vestre providencie committimus per presentes, quatenus honorabilem virum dominum H[i]. abbatem vestrum[j] ab excomunicacionis sentencia, quam incurrisse dinoscitur non solvendo partem contribucionis, que eidem imposita fuerat ad dandas procuraciones venerabili in Christo patri domino (Johanni Tusculano)[k] episcopo, apostolice sedis legato, in hoc anno secundo sue legacionis in termino sibi dato, autoritate nobis ab eodem domino legato concessa ac

---

a) ‚hoc' v obou rk. — b) ‚scilicet' In. — c) ‚Petri nunc' Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J. — e) ‚idem' In. ‚eidem' Kap. J. — f) ‚sentenciam sentencie' In. — g) ‚Jo' Kap. J. — h) ‚W.' Kap. J. — i) ‚R.' Kap. J. — j) ‚tuum' In., ‚vestrum' Kap. J. — k) ‚. . ' In., ‚B.' Kap. J.

ea qua fungimur absolvere non differas in forma ecclesie, quandocunque super hoc fueris requisitus. Datum etc.

Fol. 12 č. 76, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 250. Slova ‚anno secundo sue legacionis' poukazují k r. 1288. Srov. předcházející čísla.

77.

Biskup Tobiáš žádá nejmenovaného pána, aby dal mistru R(apotovi) bezpečný průvod do Rakous.

(1287—1288).

Episcopus rogat nobilem, ut nuncio suo daret ducatum sui causa.

Th(obias)[a] dei gracia etc. nobili viro . . amico suo speciali de . . promtam (ad omnia voluntatem).[b] Nobilitatem vestram, de qua plene confidimus,[c] ex affectu requirimus et rogamus, quatenus magistro R(apotoni)[d] capellano nostro, exhibitori presencium, in securo conductu versus partes[e] Austrie nostri causa providere dignemini, prout ipse generositatem vestram ex parte nostri requisiverit viva voce, scientes, quod hoc apud vos cum graciarum accionibus curabimus promereri. Datum etc.

Fol. 12 č. 77, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 250'. Také tento list souvisí pravděpodobně s celou skupinou předcházejících a vztahuje se k poslání mistra Rapoty do Říma, o němž mluví list č. 176. I stilisace této žádosti upomíná na č. 176. Tudíž i tento list nutno položit do let 1287—1288.

78.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanům, aby jménem arcijáhna Ja. vybírali ročně od farářů poplatek na kathedraticum a prokuraci při visitacích, jak se dělo za arcijáhna Z.

(1279—1290?).

Episcopus mandat decanis, ut a quolibet plebano singulis annis reciperent pro iuribus archidyaconatus sui per dimidium fertonem argenti.

Th(obias)[f] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis . . et . . decanis . . archidyaconatus[g] salutem etc. Comperto veraciter, quod plebani omnes et singuli archidyaconatus . .[h] vobis subiecti Z.[i] bone memorie quondam archidyacono suo, dum viveret, racione katedratici [1]) et procuracionum, que ex causa visitacionis debentur, per medium fertonem argenti solverint pro anno quolibet in terminis sibi datis, et quia honorabilis vir magister

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) Doplněno dle Kap. J., kde místo ‚omnia' chybně ‚enis'. — c) ‚confidi' In., ‚confidimus' Kap. J. — d) ‚R.' In., ‚Rapotoni' Kap. J. — e) ‚talem locum auxilium ferre nostri causa dign.' Kap. J. — f) ‚Jo' Kap. J. — g) ‚archidiaconis' In. — h) ‚Curimensis' Kap. J. — i) ‚Sipote' Kap. J.

Jo. nunc . .[a] archidyaconus eorumdem alterius condicionis non existat nec existere debeat, quam predecessor suus extiterit supradictus, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena canonica firmiter et expresse, quatenus quilibet vestrum cuilibet plebano et viceplebano sibi subiecto precipiat firmiter et districte, ut ipse $^1/_2$ fertonem boni et puri argenti in proximo festo conversionis sancti Pauli, omni excusacione, occasione et dilacione remotis, vobis predicti magistri Ja. archidyaconi vestri nomine fideliter et integraliter non differat exhibere, alioquin ipsorum quemlibet, qui vobis non obediverit in hac parte, extunc denuncietis et denunciari faciatis in omnibus decanatuum vestrorum ecclesiis, pulsatis campanis et candelis extinctis, singulis diebus dominicis et festivis excomunicacionis, quam nos exnunc contra inobedientem quemlibet in hoc casu in hiis scriptis proferimus, usque ad satisfaccionem condignam sentencie subiacere. Quod si non feceritis, vos ipsi similem excomunicacionis sentenciam incurretis.[b] Datum etc.

Fol. 12 č. 78, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 250. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) ‚Kathedraticum' je poplatek, který všichni faráři a beneficiáti diecese ročně platí biskupovi ke kostelu kathedrálnímu na znamení své odvislosti.

79.

Arcijáhen oznamuje děkanovi visitaci a poroučí, aby jej všichni kněží dekanátu ve svých příbytcích očekávali.

(?—1290?).

Archidyaconus mandat decano, ut ipsum in domo sua prestolaretur.

N. archidyaconus talis dilecto in Christo filio . .[c] decano . . salutem etc. Cum iuxta sacrorum canonum statuta[d] nostrum archidiaconale officium hoc exposcit, ut unius cuiusque nostri subditi domum, sicut expedit, personaliter visitantes, procuremus, prout poterimus, ipsorum comodum et honorem, et qui eorum[e] vitam ducunt enormiter dissolutam, sicut nobis visum fuerit, corrigamus, ad statum salutiferum revocantes, ideoque discrecioni tue mandamus in virtute obediencie firmiter et expresse, quatenus universis et singulis rectoribus ecclesiarum decanatus tui dare debeas nostro nomine firmiter in preceptis, ut nos tali tempore in ipsorum domibus taliter prestolentur, quod domus et statum ipsorum invenire valeamus scopis honestatis et devocionis, ut expedit, expurgatas. Datum etc.

Fol. 12 č. 79, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 265. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚Curimensis' Kap. J. — b) ‚incuratis' In. ‚incuretis' Kap. J. — c) ‚C.' Kap. J. — d) ‚statutum' In., ‚statuta' Kap. J. — e) ‚eorum qui' In., ‚qui eorum' Kap. J.

80.

Biskup Tobiáš nařizuje Jo. faráři v Kouřimi, aby přebýval na své faře a sám zastával bohoslužbu.

(1288) listopad 22.

Episcopus mandat plebano, ut resideret circa ecclesiam suam dando sibi terminum.

Th(obias)[a] dei gracia etc. dilecto in Christo filio Jo.[b] rectori et plebano ecclesie Curimensis[c] salutem in domino. Cum quilibet plebanus et rector parochialis ecclesie cuiuscunque apud ipsam residere et in ea, prout ipsius cura requirit, iuxta statuta sacrorum canonum personaliter debeat deservire,[d] nos id, quod tu in prefata parochiali ecclesia de . ., in qua iamdudum a longo tempore plebanatus officium assumpsisti, deservire non curas personaliter in proprie salutis dispendium et eorum utriusque sexus fidelium, qui tuo regimini sunt commissi, dissimulare ex officii nostri debito aliquatenus non valentes,[e] discrecionem tuam monemus presentibus et hortamur, dantes tibi firmiter in preceptis, quatenus infra mensis unius spacium a recepcione presencium apud prefatam ecclesiam Curimensem resideas et in ea, prout ipsius cura et tuum exigit officium, personaliter deservias, ut teneris, alioquin contra te licet inviti, quantum de iure fuerit, faciemus. Datum X Kalendas Decembris.

Fol. 12 č. 80, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240'. V následujícím kuse se prolonguje faráři Kouřimskému lhůta tato o 2 měsíce, v čís. 82 o další 3, toto druhé prodloužení má datum 1289 dub. 1. Nutno tedy položit tento rozkaz do r. 1288.

81.

Biskup Tobiáš prodlužuje faráři Kouřimskému lhůtu k přestěhování se na faru o 2 měsíce.

(1288 prosinec—1289 leden).

Similiter eidem plebano episcopus mandat.

Th(obias)[f] dei gracia etc. dilecto in Christo filio Ja. etc.[g] Meminimus discrecioni tue unius mensis spacium per te in ecclesia Curimensi[h] ad personalem residenciam faciendam (assignasse),[i] et quia hoc adimplere non valuisti, tibi hac vice, tecum mitius agere cupientes, damus firmiter in preceptis, ut id, quod infra unum mensem adimplere non poteras, infra duos alios menses fideliter exequaris, facturus in prefata ecclesia residenciam personalem, alioquin extunc, quod iustum fuerit, faciemus.

Fol. 12' č. 81, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240'. Srovnáme-li tento list s předcházejícím a následujícím, vidíme, že pochází z rozhraní r. 1288 a 1289.

a) ‚Jo. d. g. Prag. ep.' Kap. J. — b) ‚H' Kap. J. — c) ‚. . ' Kap. J. — d) ‚residere' In. — e) ‚valemus' In., ‚valentes' Kap. J. — f) ‚Jo' Kap. J. — g) ‚ut supra' Kap. J. — h) ‚tua' Kap. J. — i) Doplněno dle Kap. J.

82.

Biskup (Tobiáš) prodlužuje faráři Kouřimskému lhůtu k přestěhování se na faru o další 3 měsíce.

1289 duben 1.

De eodem.

Licet infra trium mensium spacium iam elapsum in parochiali ecclesia Curimensi[a] residenciam[b] parochialem non feceris, prout a nobis receperas in mandatis, adhuc tamen ad tuam devotam instanciam tecum favorabiliter agere et iusticiam canonicam observare volentes, iterum hac vice aliorum trium mensium spacium tibi a data presencium autoritate qua fungimur assignamus ad predictam residenciam faciendam, alioquin extunc contra te, prout iustum et canonicum fuerit, procedemus. Anno domini MCCLXXXIX. Kalendis Aprilis, indiccionis secunde.[c]

Fol. 12 č. 82, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 241.

83.

Biskup Tobiáš odpovídá měšťanům v (Mostě?) na jich žádost za jiného faráře, aby předložili dříve své stížnosti na dosavadního duchovního správce.

(1279—1290?).

Episcopus scribit civibus, ut, si quid contra plebanum habeant, proponant.[d]

Th(obias)[e] dei gracia Pragensis episcopus dilectis in Christo filiis universis civibus in (Ponte?)[f] salutem etc. Cum quilibet presumatur esse bonus exigente iusticia, donec probetur contrarium, nec aliquis sit, nisi convictus aut confessus in iure fuerit, pro excessu aliquo puniendus, sicut hoc manifeste tradunt tam legum quam canonum instituta, preces vestras, quas nobis pridie de mutando ple[bano] parochialis ecclesie vestre litteratorie porrexistis, licet vos omnes et singulos tamquam spirituales et dilectos in Christo filios nostros spiritualis[g] karitatis prosequamur affectu, contra deum et iusticiam non possumus exaudire. Quare, si aliquid contra predictum ple[banum] vestrum cupitis proponere et probare, iusticie vobis, quandocunque super hoc requisiti fuerimus, exhibebimus complementum. Datum etc.

Fol. 12' č 83, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 241. Zdá se, že v tomto případě jméno ‚Ponte' rukopisu kapitulního J 40 je správné. Ve sbírce naší je více listů týkajících se právě Mostu a jeho opposičního smýšlení. Srov. č. 123—125 a 127. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) Schází v Kap. J. — b) ‚ad residenciam' In., ‚residenciam' Kap. J. — c) Bez datování v Kap. J. — d) Celý nadpis v In. na rasuře. — e) ‚Johannes' Kap. J. — f) ‚in tali loco' In., ‚in Ponte' Kap. J. — g) ‚speciali' Kap. J.

84.

Biskup Tobiáš nařizuje faráři, aby nejmenovanému šlechtici dodal list a přiměl jej k zadostučinění faráři N., jemuž těžce ublížil.

(1279—1290?)

Episcopus mandat plebano, ut litteram suam cuidam presentaret et induceret eum ad hoc, quod pleb[ano] suo satisfaceret pro illatis.

Th(obias)[a] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[a] plebano n . salutem etc. Precipimus tibi sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie firmiter et expresse, quatenus litteram nostram, que debetur nobili viro domino H. de tali loco, eidem, nunc degenti in . ., aut alias, ubicunque fuerit, visis presentibus personaliter representes ac eum ex parte nostri moneas et inducas, ut nos taliter in hiis, que in littera predicta continentur, exaudiat et faciat, sicut eius[b] condecet honestatem, quia iniuriam et atrocem violenciam N. plebano de . . per ipsum et suos homines irrogatam non possumus nec debemus propter nostrum officium diucius tolerare. Datum etc.

Fol. 12' č. 84, též v rukopisu kapituly Pražské J 40[b] fol. 256'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

85.

Arcijáhen M(iroslav) nařizuje děkanům, aby ve všech kostelích prohlásili klatbu nad jakýmsi šlechticem, který neoprávněně odňal faráři jeho faru.

(1279—1290?).

Archidyaconus mandat decanis et plebanis, ut baronem excomunicarent, qui ipsum eiecit de ecclesia.

M(iroslaus)[c] divina providencia archidyaconus . . de . . dilectis in Christo filiis . .[d] et . . decanis suis salutem etc.[e] Cum B. dictus de . . per dominum nostrum venerabilem dominum Th(obiam),[f] dei gracia Pragensem episcopum, ac nos sit monitus racionabiliter aliquociens et inductus, ut H. presbytero et plebano legittimo de eodem . . ecclesiam, de qua ipsum eiecit sine iudicio debito violenter, cum universis ablatis restitueret et congrue satisfaceret, prout debet, spiritu rebellionis assumpto in detrimentum honoris et anime et ecclesie ipsius ac in dispendium[g] ecclesiastice libertatis et in eiusdem

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚eis' In., ‚eius' Kap. J. — c) ‚M.' In., ‚Miroslaus' Kap. J. — d) ‚P. et C.' Kap. J. — e) V Kap. J přichází nyní arenga: ‚Cum offensio clericalis jako v pozn. g. — f) ‚Jo' kap. J. — g) ‚et ecclesie ipsius ac in dispendium' doplněno v In. na okraji. V textu chybou písařovou nyní vloženo toto: ‚cum offensio unius presbyteri qualiscunque sit iniuria totius ordinis clericalis — cum inter opera caritatis

presbyteri et totius etiam cleri preiudicium non modicum et gravamen, prefati domini nostri Pragensis episcopi piis mandatis et monitis racionabilibus et honestis atque etiam nostris penitus vilipensis, iamdicto H. plebano ecclesiam suam cum ablatis non curaverit restaurare, nos eidem plebano et cuilibet subdito nostro in suo iure deesse non valentes nec debentes[a] tantam temeritatem sacrilegam et profanam sub dissimulacione aliqua pertransire, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis, quam vos in hiis scriptis incurrere volumus, si non feceritis quod mandamus, quatenus prefatum B. de .. destructorem et invasorem publicum tocius ecclesiastice libertatis in omnibus ecclesiis decanatuum[b] vestrorum denuncietis et denunciari faciatis (excomunicacionis), quam ipso facto incurrit, sentencie subiacere, pulsatis campanis et candellis extinctis singulis diebus dominicis et festivis, ut ab universis Christi fidelibus arcius evitetur, ipsum B., si medio tempore mortuus fuerit vel aliquis de familia et de hominibus suis, nullatenus tradentes ecclesiastice sepulture ac etiam omnia iura ecclesiastica sibi et sue familie et suis hominibus denegantes preter solummodo ultimas penitencias moriencium et baptismata parvulorum tamdiu, donec ecclesia sua cum ablatis universis restituta[c] pro illata sibi iniuria satisfaciat congruenter et a nobis aliud receperitis in mandatis. Datum etc.

Fol. 12' č. 85, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 250'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

86.

Biskup Tobiáš nařizuje Jo. děkanovi (v Mýtě), aby vystoupil proti nezřízenému životu kněžstva, aby zakázal kněžím nosit zbraně a aby exkomunikoval neposlušné vikáře.

(1279—1290).

Episcopus mandat decano, ut clericos detineret, qui cum gladiis et cultellis incedunt.

Th(obias)[d] dei gracia etc. dilecto in Christo filio Jo. decano de (Muta)[e] salutem etc. Cum inter caritatis opera sit profectus salutis animarum errantes quoslibet ad statum salutiferum revocare,[f] ad corrigendos excessus et maliciam perversorum tanto diligencius debemus assurgere

---

non sit minimum, errantes quoslibet ab erroris semita revocare — cum inter opera caritatis sit profectus salutis animarum errantes quoslibet ad statum salutiferum revocare et ipsius ac in dispendium.' To jsou tři arengy, které v předloze snad byly na okraji, o třetí se to dá dokázat, srovnáme-li začátek následujícího listu, a které písař zároveň s doplňkem, který sem patří a také na okraji se v předloze nacházel, bez myšlení opsal. V Kap. J. tato část schází.

a) ‚debemus' In. — b) ‚decanatum' In., ‚decanatuum' Kap. J. — c) ‚ecclesiam suam c. a. u. restitutis' Jn. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚. . .' In., ‚tali loco' Kap. J. — f) ‚Cum inter — revocare v In. na okraji jinou rukou.

et officii nostri debitum exercere, quanto eorum excessus desereremus dampnabilius incorrectos. Mandamus igitur providencie tue in virtute obediencie firmiter et expresse, quatenus insollentem et inordinatam vitam et conversacionem illicitam plebanorum et clericorum quorumlibet decanatus tui, qui armati cum fixuralibus gladiis et cultellis contra canonicas sancciones presumunt incedere et vitam alias ducunt enormiter dissolutam cum suis focariis indecenter, reducere ad statum debitum et salubrem racione previa non obmittas, eos a quibuslibet actibus illicitis revocando et ad id ipsos iuxta statuta canonica per censuram ecclesiasticam compellendo, contra quoslibet incorrigibiles et in sua pertinaci malicia perdurantes invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Alioquin, cum facientis culpam habere debeat is, qui id, quod potest corrigere, negligit emendare, tu ipse penam canonicam, si mandatum nostrum non feceris, te noveris incursurum, et hoc ipsum facere non obmittas contra[a] vicarios[b] Mutensis[c] ecclesie, qui tibi non obediunt, sicut debent, excomunicando eos auctoritate nostra et excomunicacionis in toto decanatu tuo denuncians et denunciari faciens sentencie subiacere, ut pro meritis dignam recipiant ulcionem. Datum etc.

Fol. 13 č. 86, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 256'. Že tento list jest adresován děkanovi v Mýtě, dokazuje souvislost jeho s čís. 87 a slova ‚vicarios Mutensis ecclesie, qui tibi non obediunt, sicut debent'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

87.

Biskup Tobiáš odpovídá na stížnosti purkmistra a měšťanů mýtských, že nařídil děkanovi, aby potrestal kněžstvo vedoucí nezřízený život.

(1279—1290?).

Episcopus respondet iudici et civibus, quod decano mandavit clericos indisciplinatos captivare.[d]

Th(obias)[e] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis . .[f] iudici et universitati civium in (Muta) salutem etc. Super inordinata conversacione plebanorum et clericorum quorumlibet, qui apud vos armati incedunt cum fixuralibus gladiis et cultellis, quorum usus laycis inhibetur, contra canonicas sanciones, sicut ex tenore litterarum vestrarum percepimus, taliter ex officii nostri debito duximus providendum, tam salutem eorum quam commodum procurantes. Honesto namque viro et provido Jo. decano Mutensi[g] per nostras litteras firmiter dedimus in preceptis, ut ipse plebanos et clericos supradictos, cuiuscunque status et condicionis existant, qui insollentem et temerariam vitam ducunt, iuxta statuta sacrorum canonum

a) ‚circa' In., ‚contra' Kap. J. — b) ‚vicarium' In., ‚vicarios Kap. J. — c) ‚talis' Kap. J. — d) Po straně na okraji v In. jinou rukou připsáno ‚ad tergum excessus'. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) ‚P.' Kap. J. — g) ‚tali' Kap. J.

taliter corripiat et castiget, quod alii eorum exemplo ab hiis et aliis excessibus illicitis arceantur, contra incorrigibiles et in sua pertinaci insollencia perdurantes invocato sibi, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Datum etc.[a]

Fol. 13 č. 87, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

88.

Biskup Tobiáš odpovídá záporně opatovi, žádajícímu, aby svátosti umírajících a křest byl odepřen těm, kteří zpustošili statky klášterní.

(1279—1290).

Episcopus scribit abbati, quod ultimas penitencias moriencium tenetur contradicere pro lesione bonorum monasterii (sic).

Th(obias)[b] dei gracia honorabili viro domino abbati . .[c] salutem etc. Licet ad convincendam maliciam perversorum divina officia, que cultum dominicum adaugent, et ecclesiasticam sepulturam in ecclesiis ipsorum et alias, ubicunque expedire videtur, quandoque interdicere nos contingat, propter hoc, ut, quos timor dei a malo non revocat, ecclesiastice saltem cohibeat severitas ulcionis, salutem tamen animarum in aliis ecclesiasticis sacramentis inpedire aliquatenus non debemus, unde in eo, quod baptismata parvulorum et ultimas penitencias moriencium in ecclesiis eorum, qui bona monasterii vestri spoliis et rapinis invadere temere presumpserunt, interdiceremus et interdici faceremus, peticionem vestram, cum non sit racioni consona, sed pocius inducens evidens periculum animarum, contra sacrorum canonum statuta admittere nullatenus volumus nec debemus. Datum etc.

Fol. 13 č. 88, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 260'. Roku 1290 tvoří pravděpodobný termín ad quem, poněvadž až do toho roku trvala v Čechách anarchie, za které bylo pustošení církevních statků pravidlem. Též 4 hned následující čísla pocházejí z této doby a jsou podobného obsahu.

---

a) Nyní následuje v In. tato arenga: ‚Cum inter opera caritatis elemosina sit virtus, que operit multitudinem peccatorum, divinam offensam mitigat, dat graciam in presenti et addit gloriam in futuro et universitatem vestram etc.‘ — b) ‚Jo‘ Kap. J. — c) ‚cenobii talis‘ Kap. J.

89.

Biskup Tobiáš nařizuje M., arcijáhnovi Bechyňskému, aby prohlásil interdikt nad kostely pana H(roznaty) z (Husic), který zpustošil biskupské město Chýnov a z kostelův svých dělá tvrze proti usnesení synody.

(1289).

Episcopus mandat archidyacono, ut poneret interdictum in ecclesiis, in quibus municiones construuntur.

Th(obias)[a] dei gracia etc. honorabili viro M.[b] archidyacono Bechinensi etc. Cum nobilis vir dominus H(roznata) de (Husic) violenciis multiplicibus, quas prius in bonis episcopatus nostri per se et suos presumpsit admittere, non contentus, nunc[c] de novo Chinow opidum nostrum cum villis adiacentibus timore dei postposito, ausu sacrilego invadens, vastaverit hostiliter et temere per spolia et rapinas, homines ibidem quam plurimos duriter vulnerando, nos tante temeritatis seviciam sacrilegam et profanam dissimulare aliquatenus absque salutis et honoris (dispendio)[d] non valentes, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus, cum etiam nobilis idem quam plures ecclesias, in quibus ipse ius patronatus obtinet, incastellare presumpserit contra sinodalem constitutionem nostram et alias canonicas sanciones, tamdiu quamlibet ecclesiam in bonis ipsius sitam subicietis et subici faciatis per decanos vestros ecclesiastico interdicto, ita quod ibidem preter baptismata parvulorum et moriencium penitencias nulla exerceantur ecclesiastica sacramenta, nec aliquorum mortuorum corpora tumulentur, universis ipsius hominibus et eorum familiis etiam in aliis ecclesiis omnibus et singulis, in vestro archidyaconatu . . constitutis, remotis totaliter a divino officio et prefata ecclesiastica sepultura, donec aliud a nobis receperitis in mandatis. contradictores ad id quoslibet et rebelles per censuram ecclesiasticam taliter compellendo, quod vestre obediencie meritum favoris nostri benivolencia[e] propensius attolamus, alioquin prefatam excomunicacionis penam vos ipso facto noveritis incursuros.

Fol. 13 č. 89, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 251. O chronologickém určení a dosazení jména Hroznatova srov. úvod II 4.

---

a) ‚Jo' Prag. episcopus' Kap. J. — b) ‚C. archidiacono . .' Kap. J. — c) ‚nec' In. — d) V In. schází, ‚commodo' Kap. J. — e) ‚benivolenciam' In., ‚benivolencia' Kap. J.

90.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi (Chýnovskému), aby nad kostely a lidmi pana B(udivoje), který nechce zadost učinit škodám na statcích biskupských spáchaným, prohlásil interdikt.

(1289).

Episcopus mandat decano, ut vastatorem bonorum suorum in toto decanatu suo cum universis hominibus amoveret a divino officio.

Th(obias) dei gracia etc. dilecto in Christo filio . . decano salutem etc. Cum nobilis vir B(udivoj) dictus de . .[a] super diversis spoliis et rapinis ac aliis gravaminibus et offensis, que hominibus episcopatus nostri temere ausu sacrilego irrogare presumpsit, nobis et eisdem pauperibus nostris pluries monitus satisfacere non curavit, nos id tolerare diucius non valentes, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus eundem B(udivoj) et familiam ac universos ipsius homines et familias eorumdem tamdiu in omnibus decanatus tui ecclesiis a divino officio et sepultura ecclesiastica removeas et facias removeri, ecclesias, in quibus ipse ius obtinet patronatus, ecclesiastico subiciens interdicto, ita ut ibidem excepta penitencia moriencium et baptismate parvulorum nulla exerceantur ecclesiastica sacramenta, donec aliud a nobis receperis in mandatis. Quicunque autem mandatis tuis, ymo nostris pocius obedire noluerit in hac parte, illum ad id per excomunicacionis sentenciam compellere non obmittas. Datum.

Fol. 13' č. 90, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 251'. O chronologickém určení a dosazení jmen srov. úvod II 4.

91.

Biskup Tobiáš nařizuje všem farářům, aby každému pustošiteli církevních statků, zemřel-li by bez zadostučinění církvi, odepřeli církevní pohřeb. O totéž žádá dominikány a minority.

(1279—1290).

Episcopus mandat decano[b] et plebanis, ut non sepelirent,[c] si morientur aliqui medio tempore invasores bonorum ecclesiasticorum.

Th(obias)[d] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis universis plebanis et viceplebanis, ad quos presens scriptum pervenerit, salutem in domino. Cum iuxta sacrorum canonum statuta excomunicatis omnibus, qui nulla tergiversacione possu(n)t aliquatenus expiari, inhibita sit et inhiberi[e] debeat

---

a) ‚dominus B. de . .' Kap. J. — b) ‚decanis' Kap. J. — c) ‚sepeliant devastatores bonorum suorum, si aliqui morientur medio tempore' Kap. J. — d) ‚Johannes' Kap. J. e) ‚inhibere' In., ‚inhiberi' Kap. J.

exigente iusticia ecclesiastica sepultura, universitatis vestre discrecioni mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus nullus vestrum quemlibet invasorem bonorum ecclesiasticorum manifestum, precipue tamen illos viros maleficos, qui bona monasterii de . . offensisse dignoscuntur, si eos perseverantes in tante temeritatis pertinacia absque qualibet satisfaccione exhibita pro commissis, permittente dei omnipotencia,[a] iusto ex merito ipsorum mors occupaverit, a nobis[b] absolucione non obtenta, in vestris ecclesiis ad sepulturam ecclesiasticam recipere aliquatenus non presumat, alioquin quilibet vestrum, qui mandatum nostrum in hac parte non fecerit fideliter, sicut debet, extunc iamdictam excomunicacionis sentenciam se noverit incursurum. Rogamus[c] insuper fratres predicatores et minores, ad quos pervenerit presens scriptum, ut ipsi nostrarum precum intuitu[d] predictos viros maleficos, quos decedere medio tempore si contingerit, nulla lesis exhibita satisfaccione pro commissis, apud ecclesias (suas)[e] non tradant nec tradi permittant ecclesiastice sepulture, quod apud eos omnimode volumus promereri. Datum etc.

Fol. 13' č. 91, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 251'. Rok 1290 tvoří pravděpodobný termin ad quem, poněvadž až do toho roku trvala v Čechách anarchie, za které bylo pustošení církevních statků pravidlem.

92.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi, aby povolil církevní pohřeb panu H. z . . který církevní statky za živa pustošil a za něhož dědicové škody nahradili.

(1279—1290).

Episcopus mandat decano, ut iam permitteret quendam mortuum vastatorem sepelire, quia filii sui satisfecerunt sibi pro lesis,[f] et absolvet ab excomunicacione loco sui.

Th(obias)[g] dei gracia etc. dilecto in Christo filio decano[h] . . salutem Cum heredes nobilis viri H. dicti de . ., nunc viam universe carnis ingressi, cuius corpus tradi inhibuimus ecclesiastice sepulture propter spolia et rapinas, salutis proprie immemor contra (deum et iusticiam)[i] in bonis nostris et ecclesie nostre quas exercuit incessanter, nobis et predicte ecclesie nostre pro commissis satisfaccionem congruam impenderunt, mandamus discrecioni tue, quatenus loco nostri eiusdem corpus vastatoris

---

a) ‚divina potencia‘ Kap. J. — b) ‚et a nobis‘ In. — c) Před slovem ‚Rogamus‘ nadepsal sestavovatel sbírky zvláštní titul, ač část ta jest jen zakončením tohoto titulu a sice ‚Pro eodem episcopus rogat fratres cuiuslibet ordinis‘. V Kap. J na témž místě nadpis ‚Episcopus rogat fratres predicatores pro eodem‘. — d) ‚interventu‘ Kap. J. — e) Doplněno dle Kap. J. — f) ‚illesis‘ Kap. J. — g) ‚Jo‘ Kap. J. — h) ‚C. decano in ta lo. salutem in domino‘ Kap. J. — i) Doplněno dle Kap. J.

absolvens in forma ecclesie ab excomunicacione, quam incurrerat ipso facto, tradas ac tradi permittas ecclesiastice sepulture, nostra priori inhibicione non obstante vel quiescente. Datum etc.

Fol. 13' č. 92, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 255. Srov. poznámku u čís. 91.

93.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi P., aby prohlásil interdikt nad kostely nejmenovaného pustošitele církevních statků a i v jiných kostelích jemu a lidem jeho zamezil přístup k bohoslužbám.

(1279—1290).

Episcopus mandat decano, ut nobilem talem[a] a divino officio cum hominibus suis removeret, qui bona episcopalia spoliavit.

Th(obias)[b] dei gracia etc. dilecto in Christo filio P.[c] decano et plebano in . . salutem etc. Cum talis de tali[d] loco in bonis nostris episcopalibus per se et suos multiplicibus et diversis invasionibus ausu sacrilego nobis et nostris multa mala irrogaverit et pro eisdem nullam umquam nobis satisfaccionem impendere curaverit, licet super hoc per nos pluries sit [mon]itus ac etiam requisitus, nos temeritatem tantam ac offensam nostram non modicam et nostrorum dissimulare diucius non valentes, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie firmiter et expresse, quatenus eiusdem talis[e] . . in tali loco et in tali ecclesias subicere ecclesiastico non differas interdicto, non permittens ibidem divina officia peragi ab aliquo sacerdote, universos et singulos homines ipsius cum eorum familiis in omnibus decanatus tui ecclesiis a divino officio et sepultura ecclesiastica totaliter removendo, excepta dumtaxat ultima penitencia morientium et baptismate parvulorum tamdiu, donec a nobis aliud receperis in mandatis, alioquin, si mandatis nostris non parueris in hac parte fideliter, sicut debes, extunc sentenciam excomunicacionis te noveris incursurum. Datum etc.

Fol. 13' č. 93, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 252. Srov. poznámku u čís. 91.

---

a) ‚eundem talem' In., nobiles ta.' Kap. J. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚N' Kap. J. — d) ‚Cum P. in nostris bonis' Kap. J. — e) ‚eundem talem' In., ‚eiusdem P. de . . et in tali loco ecclesias' Kap. J.

94.

Biskup Tobiáš povolává k sobě nejmenovaného mistra na poradu.

(1279—1290?).

Episcopus rogat magistrum, ut ad ipsum veniret pro quodam negocio.

Th(obias)[a] dei gracia etc. honorabili viro magistro . .[b] salutem etc. Pro quibusdam nostris et ecclesie nostre utiliter expediendis negociis vestra personali presencia indigentes petimus confidenter, quatenus visis presentibus ad nos quantocius poteritis accedatis, in hoc nobis grate familiaritatis obsequium exhibentes. Datum etc.

Fol. 14 č. 94, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 260'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

95.

Biskup Tobiáš posílá služebníka N. s jakousi žádostí k opatovi.

(1279—1290?).

Episcopus mittens nuncium suum rogat, ut sibi fides adhibeatur.

Th(obias)[c] dei gracia etc. honorabili viro domino . .[d] abbati in . . salutem etc. Petimus confidenter, quatenus exhibitori[e] a nobis[f] N. presencium, servienti nostro, in hiis, (que vobis)[g] ex parte nostra[h] protulerit,[i] fidem credulam adhibentes, effectui ea debito, sicut de vobis confidimus, dignemini mancipare. Datum etc.

Fol. 14 č. 95, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] a to dvakrát, jednou na fol. 265 a po druhé na fol. 269'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

96.

Příměří mezi králem V(áclavem), (Závišem z Falkenštejna), O(jiřem z Lomnice), J(indřichem z Rožmberka) a jich přáteli s jedné a T(obiášem z Bechyně), T(obiášem ze Zvíkova) a jich přáteli s druhé strany.

(1284 duben).

Contractus treugarum ad diem et locum subnotatum.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod dominus noster excellentissimus, dominus W(enceslaus) dei gracia inclitus rex Boemie et

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚N.' Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚H' Kap. J. — e) ‚C. exhibitori presencium' Kap J f. 269. — f) ‚a nobis' v In. doplněno na okraji jinou rukou. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ‚nostri' Kap. J. — i) ‚petiverit' In., ‚protulerit' Kap. J.

marchio Moravie, nobis . . et . . et . . de Bechin et . . et . . et . . (de Clinberch)[a] ac nostris universis fratribus, consanguineis, coadiutoribus et amicis et nostris et ipsorum hominibus bonis et fidelibus universis treugas per suam magnificenciam, per nobilem virum dominum (Zavissium)[b] dictum de (Valkenstein),[c] nuncium suum ad nos specialiter destinatum, ex parte sua et ipsius domini (Zavissii)[b] et fratrum eius quorumlibet, consanguineorum suorum et amicorum[d] et eorumdem fidelium — sicut idem (Zavissius)[e] ex parte sua et suorum fratrum, [con]sanguineorum, amicorum et fidelium universorum ipsorum nobis suas litteras exhibuit patentes treugas ad easdem roborandas — et omnium baronum suorum ac civium quorumlibet et eorum fidelium in terra Boemie commorancium a dominica,[f] qua cantatur ‚Misericordia domini', usque ad octavam sancte trinitatis proxime affuturam dedit et contulit graciose ac easdem nobis suis litteris patentibus et prefato nuncio confirmavit, id a nobis etiam exposcendo, licet nobis de iure dare tenetur et debeat in mandatis, ut (quam) bonis ipsius domini nostri regis tam etiam baronibus suis[g], clientibus quibuslibet, villanis et civibus universis in tota terra Boemie manentibus treugas ad eundem diem et terminum ex parte nostri omnium et fidelium nostrorum deberemus liberaliter elargiri. Nos vero, cum sui simus fideles et semper fuerimus ab antiquo et esse debemus et volumus in futurum, mandatis ipsius domini nostri regis volentes puro animo obedire et per hoc ipsius excellencie toto mentis conamine desiderantes fervencius complacere, treugas ex parte nostra, omnium amicorum, consanguineorum et coadiutorum nostrorum ac nostrorum[h] et eorundem fidelium damus et exhibemus fideliter universis baronibus, principaliter . .[i] et . . de . . et . . de . . et . . de . . et villanis ac civibus quibuslibet per totam terram Boemie ubique commorantibus et ad hoc bonis regalibus universis et easdem treugas per nos (et a nobis)[j] exhibitas fideliter firmiterque puro corde, mente non ficta, fraudacione qualibet procul mota, tenore presentis pagine diligentissime confirmamus in evidens testimonium veritatis, dantes eisdem et exhibentes ex parte nostra, amicorum, consanguineorum et coadiutorum nostrorum ac nostrorum omnium et eorum fidelium securum transitum per totam terram Boemie, quocunque eis ire placuerit vel stare ubicunque vel quandocunque usque ad predictarum expiracionem treugarum, et eos super fidem nostram puram recipientes, assecuramus et robur securitatis firmum stabile et plenarium exhibemus, fideliter promittentes, quod ipsis a nobis vel nostris coadiutoribus, consanguineis et amicis ac nostris et ipsorum fidelibus tam in personis quam rebus eorum nullum vituperium dispendium irrogabitur sive fiet, sed in omnibus et per omnia sint immunes a nobis et nostris amicis, consanguineis,

---

a) ‚et . .' In. a Kap. J, ‚et . . de Clinberch' Mn. — b) ‚P' In., ‚C' Kap. J, ‚Z' Mn.— c) ‚. . ' ve všech rk. — d) ‚fratribus eius quibuslibet, consanquineis suis et amicis' In. i Mn. — e) ‚P' In., ‚. . ' Kap. J. — f) ‚ad dominicam' In. — g) ‚sive' Kap. J. — h) ‚ac nostrorum' doplněno v In. na okraji jinou rukou. — i) ‚C. G. de . . villanis' Kap. J. — j) Doplněno dle Mn. a Kap. J.

coadiutoribus et nostris ac ipsorum[a] fidelibus, ut est dictum. Attamen si acciderit, quod absit, quodsi per nos aut nostros consanguineos, coadiutores vel amicos vel per nostros et eorum fideles aliquis ex nobilioribus baronibus terre Boemie fuerit captivatus, extunc nos Th(obias) de (Bechin)[b] et Th(obias) de (Clinberch)[c] principaliter pro nobis et ex parte nostri et pro omnibus amicis nostris prescriptis superius et ex parte ipsorum promittimus puro corde et intencione non ficta ac sine omni fraude, quod, si eundem captum non poterimus salvis rebus ipsius, castris et honoribus quibuslibet liberare infra quatuordecim dierum spacium pariter et persona, receptis dominorum H(ogeri) de (Lomnicz)[d] et H(einrici) de (Rosenberch)[e] monicione et intimacione pro eodem, statim volumus et debemus, quod unus ex nobis loco unius captivi, vel si duo fuerint ipsorum, loco duorum nos ambo pro obligacione castrum Pribinicz[f] domini H(enrici)[1]) et ipsius potestatem intrabimus indilate et ibidem tam diu fideliter stare volumus, quousque predictus captus vel captivi[g], per nos et nostros amicos prenominatos superius ac nostros et eorum fideles tantummodo captivati salvis rebus ipsorum, honoribus, castris vel personis fuerint integraliter ac sine diminucione qualibet liberati. Si vero evenerit, quod deus avertat, quodsi per nos, ut dictum est superius, aut nostros consanguineos, quoadiutores et amicos ac nostros et eorum subditos aliquis ex militibus, clientibus vel civibus predicti domini nostri regis vel baronis cuiuscunque fuerit captivatus, extunc nos prefati omnes et singuli tam de Bechin quam de (Clinberch)[h] volentes pure promittimus et omnino fieri volumus promittentes, quod, si eundem captum, semper tamen prius ex parte predictorum dominorum H(ogeri) de (Lomnicz)[i] et H(enrici) de (Rosenberch)[j] recepta commonicione[k] pro eodem, infra XIIII dierum spacium non poterimus cum illesis rebus ipsius et persona de captivitate liberare, extunc statim unum ex nostris militibus loco militis captivi vel unum ex clientibus loco etiam clientis unius, vel si duo fuerint, vel plures, ipsorum loco totidem ita ydoneos et consimiles in nobilitate captivorum in Pribinicz[l] ad dominum H(enricum) transmittemus absque ulla penitus tarditate volentes, quod ibidem tam diu maneat, quousque per nos prefatus captus vel captivi salvis rebus ipsorum ac personis pristine restituantur libertati. Item si evenerit,[m] quod non credimus, quodsi per nos et prenominatos superius vel nostros ac ipsorum fideles bona domini nostri regis vel cuiuscunque baronis ac civium quorumlibet fuerint spoliata, et ipsum spolium ita plenum et integrum, cuius(cunque) esset,[n] recepta amonicione iamdictorum domino[rum] H(ogeri)

---

a) ‚nostrorum' Mn. — b) ‚. .' In. i Kap. J, ‚Bechin' Mn. — c) ‚. .' In., ‚Clinberch, Mn., ‚C. de . . Kap. J. — d) ‚. .' In. i Kap. J, ‚Lomnicz' Mn. — e) ‚. .' In., ‚Rosmberch, Mn., ‚C. de . .' Kap. J. — f) Schází v Kap. J. — g) ‚capti' In., ‚captivi' Mn. i Kap. J. — h) ‚. .' In. a Kap J, ‚Clinberch' Mn. — i) ‚. .' In i Kap. J, ‚Lomnicz' Mn. — j) ‚. .' In., ‚Rosenberch' Mn., ‚C. de . .' Kap. J. — k) ‚communicione' In., ‚commonicione' Kap. J. — l) ‚Pribinich' Mn., ‚. .' Kap. J. — m) ‚venerit In., ‚evenerit' Mn. i Kap. J. — n) ‚etiam' Mn.

de (Lomnicz)[a] et H(enrici) de (Rosenberch)[b] spolio pro eodem, non possemus in XIIII[c] dierum spacio restaurare, extunc unum ex nostris clientibus vel duos ydoneos in Pribynycz[d] ad sepedictum H(enricum) transmittemus, quod ibidem tam diu maneant, ut est dictum, quousque predicta ablata, cuiuscunque fuerint, sibi integraliter restaurentur. Nos vero omnes et singuli suprascripti tam de (Bechin)[e] quam de (Clinberch)[f] fatemur, hanc ordinacionem esse per nos statutam et fideliter roboratam, promittentes pro nobis et ex parte nostri et ipsius Tho(bie) de Bechin[g] et Th(obie) de (Clinberch),[h] quod iidem[i] Th(obias) de (Bechin)[j] et Th(obias) de (Clinberch)[k], si ipsos vel unum ex eis in (Pribinicz)[l] loco alicuius capti vel captivorum intrare pro obligacione contingerit, id fideliter (et)[m] firmiter adimplere continuo non obmittent, idem pro nostris militibus vel clientibus, si nos ipsos loco aliquorum captivorum mittere in Pribynycz[n] debuerimus vel continget, promittimus puro corde, quod hoc caritative[o] et sine fraude perducere ad effectum volumus absque mora, salva excepcione tamen ista, quod, loco unius captivi unus Th(obias) de (Bechin)[p] vel[q] Th(obias) de (Clinberch)[r] vel ambo loco duorum captivorum predictum castrum Pribynycz[s] pro obligacione si intrabunt vel eos intrare contingerit aut nostros aliquos milites vel clientes, dum captivi, pro quibus ipsum castrum Pribynycz intraverint,[t] salvis rebus ipsorum ac personis per nos fuerint liberati, in castro iamdicto Pribynycz[s] pro alia qualicunque incusacione nisi ea de causa, pro qua ipsum predictum castrum intrassent, et non pro alia ibidem teneantur, sed quod statim salvis rebus ipsorum, castris, honoribus ac personis sub ducatu prefatorum dominorum H(ogeri) de (Lomnicz)[u] et (Henrici) de (Rosmberch)[v] ad propria liberaliter conducantur. Insuper fatemur super nos, quod, si predictus Th(obias) de (Bechin)[x] et Th(obias) de (Clinberch)[y] loco alicuius baronis captivi per nos tantummodo vel ambo duorum loco castrum Pribynycz[s] pro obligacione capti vel captivorum, super hoc per[z] dominos H(ogerum) de (Lomnicz)[u] et H(enricum)[aa] de (Rosemberch)[v] commoniti, non intrarent, aut nos nostros milites vel clientes loco captivorum, per nos aut nostros detentorum, in Pribynycz[s] in obligacionem non curaremus mittere, per predictos[bb] dominos H(ogerum) de (Lomnicz)[u] et H(enricum) de (Rosmberch)[v] monicione nobis facta, aut si per nos aut nostros consanguineos, coadiutores et amicos tantummodo, quorum nomina superius sunt [insc]ripta,

a) ,..' In. i Mn., ,H. et C. de ..' Kap. J. — b) ,..' In. i Mn. — c) ,x' Kap. J. — d) ,Pribinich' Mn., ,..' Kap. J. — e) ,..' In i Kap. J, ,Bechin' Mn. — f) ,..' In. — g) ,..' Kap. J. — q) ,..' In., ,Clinberch' Mn., ,H. de .. si ipsos' atd. Kap. J. — r) ,ibidem' In., ,idem' Mn. — j) ,..' In., ,Bechin' Mn. — k) ,..' In., ,Clinberch' Mn. — l) ,vel in .., In., ,in Pribinicz' Mn., ,tali loco' Kap. J. — m) Doplněno dle Mn. i Kap. J. — n) ,..' Kap J. o) ,caritate' In., caritative' Mn. i Kap. J. — p) ,..' In. i Kap. J, ,Bechin' Mn. — q) ,et' In., ,vel' Mn. — r) ,..' In., ,Climberch, Mn. — s) Schází v Kap. J. — t) ,intranssent' In. — u) ,..' In., ,Lomnicz' Mn. — v) ,..' In. ,Rosmberch' Mn. — x) ,..' In. i Kap. J, ,Bechin' Mn. — y) ,..', ,Climberch' Mn. — z) Až k slovům ,aut nostros detentorum' vynecháno v Kap. J. — aa) ,H. et G.' Kap. J. — bb) ,per predictorum dominorum' . . . ,monicione facta' oba rk.

prefate treuge infringerentur vel in aliquo violate rationabiliter probarentur, extunc volumus periuri, infames et exleges imperpetuum reputari. In cuius rei testimonium etc. Datum ɔc anno etc.

Fol. 14 č. 96, též v mnichovském rk. fol. 124 č. 55 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 107 č. XXI) a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 276—277. Srovnáme-li listinu tuto s mírem uzavřeným 24 máje 1284 mezi stranami v Čechách (Emler RB. II č. 1316), vidíme, že i toto příměří pochází z téhož roku a že i zde vystupují tytéž osoby. Srv. též Emler RB. II č. 1311, 1312 a 1317.

[1]) Srov. Emler R. B. II. č. 1293.

Srovn. listinu Václava II z 1287 9. června v níž biskupovi Tobiášovi slibuje, že na čas války s Bohuslavem ze Zvíkova a jeho přátely a „illis de Bechin" obsadí Týn a pak ho zas vyprázdní. (z arcibisk. archivu opis v musejn. archivu v Praze).

97.

Král (Václav, Záviš z Falkenštejna) a jeho strana dávají až do vypršení příměří straně (Tobiáše z Bechyně) průvodní list k svobodným cestám po celé zemi.

(1284 duben).

Ad Idem.

⟨Tunc sic dicatur ex parte regis et baronum dominis de (Bechin)[a] et de (Clinberch)[b]⟩ Eosque recepimus super fidem nostram regiam, dantes eis pro nobis et ex parte nostri, omnium baronum nostrorum ac ipsorum fidelium et civium quorumlibet nostrorum in tota terra nostra Boemie commorancium securum transitum civitates quaslibet intrandi et manendi ac in eis standi pro ipsorum libito voluntatis et de ipsis[c] libere recedendi, quod ipsis a nobis aut nostris terrigenis et civibus universis ac nostris et ipsorum fidelibus nullum periculum in rebus aut personis penitus inferretur, sed quod usque ad expiracionem predictarum treugarum a nobis et nostris baronibus cunctis et civibus ac nostris et ipsorum fidelibus nullam[d] sollicitudinem habentes de rebus ipsorum vel personis, custodiam aut cautelam, per omnia sint liberi et immunes omni cavillacione procul mota etc.

Fol. 17' č. 97, též v mnichovském rk. fol. 125 č. 55[a] a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 277'. Tento kus se nám jeví jako zakončení druhé listiny v této záležitosti, kterou vydal král a jeho strana a kde obdržitelem listiny jsou přátelé Tobiáše z Bechyně. Proto nadpis ‚Ad idem' a poznámka ‚Tunc sic dicatur ex parte regis et baronum dominis de . .'

a) ‚. .' In. i Kap. J, ‚Bechin' Mn. — b) ‚. .' In. i Kap. J, ‚Clinberch' Mn. — c) ‚ipsius' In., ‚ipsis' Mn. i Kap. J. — d) ‚nostram' Mn.

98.

Th. z .. zajišťuje nejmenovanému faráři po dobu sporu jeho s kaplanem královským Heřmanem bezpečnost před služebníkem svým Ot. bratrem kaplanovým a jiným služebnictvem svým.

(1279—1290?).

Hic[a] quidam ex parte servorum suorum dat securitatem ad se veniendi.

Nos Th.[b] dictus de .. notum fa[cimus] universis, quibus presentes exhibite fuerint, quod nos bona nostra fide et omni malo ingenio quiescente assecuramus dominum .. plebanum de .., ita tamen, quod, quamdiu inter ipsum dominum[c] et H(ermannum) domini nostri W(enceslai) incliti regis Boemie capellanum causa controversie super inieccione manuum vertitur violenta, nec eadem inter ipsos fuerit iuris sentencia coram eorum delegato iudice terminata (sic), promittentes, quod dicto domino ..[c] per Ot.[d] servientem nostrum, predicti H(ermanni)[e] fratrem, et per alios nostros servitores in persona ipsius durante dissensionis inter eos termino nullum periculum iminebit. Si vero dicte controversie causa inter predictos ..[c] et H(ermannum)[e] terminata fuerit iuris forma, extunc ad ea, que inter se ulterius habuerint accionis, ad assecurandum[f] ipsum dominum ..[c] tenore presencium nos nullatenus obligamus, nisi ad hoc eiusdem domini ..[b] peticionibus inclinemur. Datum etc.

Fol. 15 č. 98, též v mnichovském rk. fol. 125 č. 56 a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 256'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) O královském kaplanu Heřmanovi srov. Loserth, Das St. Pauler Formular č. 79, 87 a 100.

99.

(Záviš z Falkenštejna) dává jménem krále Václava bratru biskupa Tobiáše průvodní list na cestu ke dvoru a k jednání s králem.

(1284 duben).

Nobilis quidam ex parte sua et suorum nobilem quendam assecurat veniendi ad regem.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos (Zavissius)[g] dictus de (Falksteyn)[h] baro regni[i] Boemie nobilem virum ..[j] fratrem domini episcopi pro domino nostro W(enceslao) inclito rege Boemie et marchione Moravie et ex parte ipsius ac omnium fidelium eius, pro nobis

a) ‚Nobilis' Kap. J. — b) ‚..' Mn., ‚H' Kap. J. — c) ‚P' Kap. J. — d) ‚Oth.' Mn., schází v kap. J. — e) ‚H' In. a Kap. J, ‚Her' Mn. — f) ‚securandum' In., ‚assecurandum, Mn. i Kap. J. — g) ‚P' In., ‚Zavissius' Mn., ‚H' Kap. J. — h) ‚..' In., ‚Falksteyn' Mn. — i) ‚boro regis' In., ‚baro regni' Mn. — j) ‚G' Kap. J.

et ex parte nostri ac aliis omnibus fratribus nostris, consanguineis et amicis et nostris ac ipsorum fidelibus (cunctis et pro .. tali et ex parte ipsius ac universis fratribus suis consanguineis et amicis et universis ipsorum fidelibus)[a] assecuramus et robur securitatis firmum, stabile et plenarium exhibemus, tenore presencium fideliter promittentes, quod ipse .. cum omnibus eum commitantibus a data presencium usque ad talem diem ad predictum dominum nostrum et suum, dominum regem Boemie et marchionem Moravie, quandocunque sibi videbitur expedire, secure accedere valeat, stare cum eo et ab ipso ad propria remeare salvis rebus et personis ipsius ac eorum omnium, qui in sua fuerint commitiva. In cuius rei testimonium .. Datum etc.

Fol. 15 č. 99, též v mnichovském rk. fol. 125 č. 57. (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 110 č. XXII) a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 256. Zde opět jako v č 96 rukopis inšprucký má místo správného Z. (Zavissius), P. Tudíž předloha zde i tam zavinila stejnou písařskou chybu. Listina tato souvisí se smlouvami pod čís. 96 a 97 a jest patrně jedním aktem jednání o mír r. 1284 v dubnu.

100.

Biskup Tobiáš dává nejmenovanému pánovi průvodní list na cestu a k jednání s králem Václavem.

(1284 duben).

Episcopus nobilem assecurat ad regem veniendi.

Nos Th(obias) dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes litteras inspecturis, quod nos ad requisicionem precordialis domini nostri domini W(enceslai) illustris Boemie regis et marchionis Moravie nobilem virum .. de tali loco assecuramus, ut ipse secure venire[b] valeat ad eum, stare cum eo et ad propria remeare salvis rebus suis et omnium suorum commitum pariter ac personis, eidem nobili, prout per predictum dominum nostrum regem requisiti sumus, tenore presencium promittentes, quod ipse in veniendo ad eum, stando cum eo et ad propria remeando cum sua commitiva in rebus et personis nullum per eum periculum aut dispendium pacietur. In cuius rei testimonium etc. Datum etc.

Fol. 15 č. 100, též v mnichovském rk. fol. 125' č. 58 (Tadra, Věstník spol nauk 1889 st. 111 č. XXIII.) Srovnáním s předcházejícím vysvítá, že i tuto listinu dlužno považovat za článek v řetěze vyjednávání o příměří v dubnu 1284. Tam strana Závišova zde strana Bechyňských zajišťují vyjednavatelům bezpečný průvod ku králi.

---

a) Doplněno dle Mn. a Kap. J. — b) ‚veniret‘ In, ‚venire‘ Mn.

101.

Biskup Tobiáš dosvědčuje, že vysvětil klerika N. na podjáhenství.

(1279—1290?).

Formata.[a]

Nos Th(obias)[b] Pragensis episcopus etc. notum facimus etc., quod nos divini nominis cultum augeri pocius quam minui cupientes, N.[c] clerico, exhibitori presencium, ad presentacionem nobilis[d] viri talis ordinem subdyaconatus per manus imposicionem contulimus in Pragensi ecclesia nostra tali tempore, spiritus sancti gracia invocata. In cuius rei etc. Datum etc., pontificatus etc.

Fol. 15 č. 101, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 232. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

102.

Biskup Tobiáš dovoluje knězi P. vykonávat úřad kněžský, ač proti ustanovení nabyl svěcení v jiné diecesi.

(1279—1290?).

Episcopus presbytero, qui in alia dyocesi ordines recepit, indulget in sua dyocesi celebrare.

Nos Th(obias)[e] etc. notum esse etc., quod nos exemplo dei omnipotentis, qui omnipotenciam suam parcendo maxime et miserando manifestat, lenti esse ad penam et faciles ad veniam affectantes, ut P.[f] presbyter nostre diocesis, exhibitor presencium, rector ecclesie in . ., illo non obstante delicto, quod ipse presbyteratus ordinem et alios tam minores quam maiores ordines universos a venerabili in Christo patre N. episcopo ⟨vel archiepiscopo⟩ recepit et presumpsit recipere contra sacrorum canonum instituta, in nostra civitate et dyocesi eorumdem ordinum ministerium libere exsequi valeat, auctoritate sibi qua fungimur indulgemus, eum[g] super hoc misericorditer dispensantes testimonio huius scripti. Datum anno domini etc.

Fol. 115 č. 102, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 239. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) V In. dvakrát, napřed černým pak červeným inkoustem. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚M' Kap. J. — d) ‚nobili' In., ‚nobilis' Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) Schází v Kap. J. — g) ‚cum eo' In.

103.

Biskup Tobiáš zapovídá měšťanům nejmenovaného města bez dovolení jich faráře zpovídat se minoritům.

(1279—1290?).

Episcopus civibus remandat, ut plebano suo et non fratribus confiteantur[a].

Th(obias)[b] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis iudici et universis civibus in[c] . . salutem etc. Sincera universitatis vestre providencia nobis literatorie significare curavit, quod tanta ac talis dissensio est inter plebanum vestrum et fratres minores de . . , quod multi homines ex eadem dissensione in erroris laqueum trahi possunt ac etiam ex hoc corda multorum bonorum hominum sepius perturbantur. Cuius dissensionis causam hanc evidenter perpendimus in vestris litteris contineri, videlicet quod fratres minores asserunt, quod populus non teneatur petere licenciam a plebano, quandocunque eis voluerit confiteri, plebano contrarium asserente, quod plebs sibi commissa, pro qua ipse tenetur in extremo examine reddere racionem, ab eo debet petere licenciam alias confitendi, cum ipse debeat congnoscere vultum pecoris sui et unius cuiusque conscienciam regere, quod sibi proficiat ad salutem, et hoc ut congnoscere possit, cui digne debeat conferre sanctissimum eucaristie sacramentum. Finem igitur litibus imponere et discordie materiam amputare volentes, sic vobis de prelatorum nostrorum iuris peritorum consilio, prout petistis, duximus rescribendum, quod vos omnes et singuli tam mares quam femine plebano vestro predicto debetis de nostro consilio et mandato precipue in hiis omnibus et singulis, que ad salutem vestrarum pertinent animarum, humiliter et fideliter obedire. Unde scire debetis, quod quilibet vestrum non potest nec debet eo pretermisso alteri confiteri, nisi ab eo petita licencia, prout sanctorum patrum statuta et iura canonica hoc decernunt. Datum etc.

Fol. 15, č. 103, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 260'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

104.

Biskup Tobiáš ustanovuje děkana N. výběrčím desátků a nařizuje farářům, aby ho poslouchali.

(1287 září 24 — 1288 září 23.)

Commissio decimarum.

Th(obias)[d] dei gracia Pragensis episcopus dilectis in Christo filiis universis plebanis provincie talis salutem in domino. Cum nos honestum

a) ‚confitentur‘ In , ‚confiteantur‘ Kap. J. — b) ‚Jo‘ Kap. J. — c) ‚talis loci‘ Kap. J. — d) ‚Johannes‘ Kap. J.

virum N. plebanum de . ., decanum vestrum, nostrum decimatorem in anno presenti prime indiccionis constituerimus pleno iure, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie, quatenus eidem decimatori nostro, decano tali, in hiis, que ad fidelem et solicitam exquisicionem decimarum[a] nostrarum[b] episcopalium pertinent, debitam reverenciam inpendentes, tamquam nobis obediatis reverenter, fideliter et attente vel devote, scituri, quod nos interdicti, suspensionis et excomunicacionis sentencias, quas ipse rite tul[er]it in rebelles, ratas et gratas habentes, faciemus[c] eas auctore deo[d] usque ad satisfaccionem condignam inviolabiliter observari. Datum etc., pontificatus, indiccionis.

Fol. 15' č. 104, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 275. Indikce první v době panování Tobiášova připadá na r. 1288, poněvadž však střídání indikce v době té se děje 24 září (srov. Emler, Rukověť chronologie st. XVI), nutno za první hranici časovou této listiny vzíti již 24 září r. 1287.

105.

Biskup Tobiáš ustanovuje na žádost krále Václava, královny Guty a věřících nejmenované obce kněze P. farářem při tamním kostele.

(1287—1290?).

Episcopus quendam ad peticionem regis et parochianorum ad ecclesiam confirmat.

Th(obias)[e] dei gracia etc. notum esse volumus, quod nos per nobilem virum dominum dominum P. de . . loco, nuncium ad nos specialiter destinatum ex parte precordialis domini nostri, domini W(enceslai) incliti regis Boemie et marchionis Moravie, et excellentissime domine G(ute)[f] regine Boemie et marchionisse Moravie, attencius requisiti, ad peticionem et presentacionem universorum heredum et incolarum ville et omnium aliorum parochialium ecclesie de . . ipso tali loco in eadem ecclesia de . ., in qua heredes et parochiales predicti ius obtinent patronatus, sicut hoc predictorum domini regis et domine regine nomine prefato nuncio didicimus referente, P. presbyterum, exhibitorem presencium, rectorem instituimus legittimum et plebanum, eam sibi cum omnibus suis pertinenciis auctoritate qua fungimur confirmantes et animarum curam ei ibidem, prout ad nostrum spectat officium, committentes. In cuius rei testimonium etc. (Datum)[g] anno domini etc., pontificatus, indiccionis.

Fol. 15' č. 105, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 233. První chronologickou hranici dává příjezd královny Guty do Čech 1287 červc. 4, o druhé srov. úvod II 3.

---

a) ‚decanorum' In., ‚decimarum' Kap. J. — b) ‚nostrorum' In., nostrarum' Kap. J. — c) ‚quas — faciemus' doplněno v In. nahoře na okraji jinou rukou; ‚faciemus' dvakrát. — d) ‚auctoritate, qua fungimur' Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) ‚G' In., ‚Gute' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J.

106.

Biskup Tobiáš nařizuje všemu duchovenstvu, aby bratřím nejmenovaného kláštera byli nápomocni při vybírání almužny.

(1279—1290?).

Episcopus mandat decanis et plebanis, ut petitores promoverent.

Th(obias)[a] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis decanis, plebanis (et viceplebanis)[b] et eorum vicariis omnibus nostre civitatis et dyocesis, ad quos presens scriptum pervenerit, salutem et paternam in domino caritatem. Negocium petitorum talis monasterii, pro quo vobis et aliis Christi fidelibus nostras indulgenciales litteras destinamus, salutis animarum profectum promovens evidenter, paterno vobis recommendantes affectu, discrecioni vestre in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis mandamus firmiter et expresse, quatenus nuncios et procuratores ipsius negocii, fratres monasterii supradicti, exhibitores presencium, benigne recipientes et caritatis eos affectu[c] pertractantes, prefatum[d] negocium sibi creditum in vestris ecclesiis et alibi, ubicunque expedire videbitur, promoveatis fideliter toto posse, nichil de hiis elemosinis, que collate fuerint, recepturi preter id solum, quod vobis sine extorsione aliqua liberaliter fuerit asignatum, alioquin prefatam excomunicacionis penam ipso facto vos noveritis incursuros. Datum etc.

Fol. 15' č. 106. též v rk kapituly Pražské J 40[b] fol. 231'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

107.

Biskup Tobiáš ustanovuje faráře N. výběrčím desátků a nařizuje věřícím, aby ho poslouchali.

(1287 říjen 23 — 1288 únor 20).

Commissio decimalis.

Th(obias)[e] dei gracia Pragensis episcopus dilectis in Christo filiis universis decanis, plebanis et viceplebanis in tota . . provincia constitutis salutem in domino. Cum apud vos honestum et religiosum virum fratrem N. plebanum de . . in hoc anno prime indiccionis decimatorem nostrum constituerimus pleno iure, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie firmiter et expresse, quatenus eidem decimatori nostro in omnibus et precipue in hiis, que ad diligentem et sollicitam exquisicionem ac fidelem et integram solucionem episcopalium decimarum nostrarum pertinent, obediatis fideliter tamquam nobis, sibi et nunciis eius propter nostram et ecclesie Pragensis matris vestre reverenciam et amorem honorificenciam

a) ‚TT' Kap. J. — b) Doplněno dle Kap. J. — c) ‚effecto' In. — d) ‚et prefatum' In. — e) ‚Jo' Kap. J.

debitam impendentes, alioquin interdicti, suspensionis et excomunicacionis sentencias, quas ipse autoritate nostra, quam ei contulimus et conferimus in hiis scriptis, rite tulerit in rebelles, ratas et gratas habentes, faciemus auctore deo usque ad satisfaccionem condignam inviolabiliter observari. Datum etc. X Kalendas tales, pontificatus nostri anno nono etc.

Fol. 15' č. 107, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 275. Rok devátý biskupování Tobiášova vyprší 22 únorem 1288. Indikce se střídá v Čechách v době Václava II. dnem 24 září (Emler, Rukověť chronologie st. XVI.). Indikce první počne tedy tímto dnem r. 1287. Nutno tedy položit tento ,X Kalendas' vydaný list jen mezi 23 říjen 1287 a 20 únor 1288.

108.

Biskup snímá klatbu s pustošitele církevních statků, který však musí nahradit učiněné škody.

(1279—1290?).

Episcopus absolvit excomunicatum lesorem ecclesie inpensa satisfaccione.

Gravi pene meruit subiacere, qui proprie salutis immemor non curavit sancte matri ecclesie deservire sed tamquam iniquus[a] raptor ipsam impudenter luporum morsibus attemptavit; et quamvis talibus pena condigna[b] debeatur, moti tamen sacro eloquio scripture, que ait ,in quacunque hora peccator ingemuerit, salvus erit', te ab excomunicacionis sentencia absolutum, qua[c] involutus fueras per suggestionem dyabolice pravitatis et humane carnis, que nimium fragilis est nature, ad gremium sancte matris ecclesie recipimus[d] sub hac forma, ut per te et tuos complices ecclesie iam multocies nominate et ministris ipsius pro omni lesione (et)[e] gravamine satisfiat, qui ad honorem et cultum dei ymnis et laudibus die noctuque invigilant cum graciarum laudabili accione.

Fol 15' č. 108, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 255. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

109.

Kdosi prosí bratra o podporu.

Quidam rogat fratrem, ut ipsum sublevaret de paupertate aliquibus donis.

In necessitatis articulo — — — super terram.

Fol. 16 č. 109. Tento dopis, asi slohové cvičení nejspíše pocházející od Jindřicha z Isernie neb z jeho školy, dostal se z nějaké jiné kompilace do naší sbírky.

---

a) ,initus' In., ,iniquus' Kap. J. — b) ,continua' In., ,condigna' Kap. J. — c) ,quam, In., ,qua' Kap J. — d) ,reciperimus' In., ,recipimus' Kap. J. — e) Doplněno dle Kap. J.

110.

Přítel příteli oznamuje, že služebník jeho přišel k němu a přiznal se ke krádeži, již spáchal na svém pánu.

(?—1290?).

Amicus amico significat, quod servus ipsius, qui sibi cum rebus recesserat, ipsas sibi restituit.

Pura confessio ac debita delinquentis et in nullo ficta vel apparens suorum veniam obtineat delictorum, quamvis gravamina et stupore ammirabili plena ac errore inaudibili videantur, ita tamen[a] si eam satisfaccio consequatur sufficiens et condigna. Vernaculus vester ad nos humiliter clam devenit dolens cum lacrimis super modum, qui quorumdam[b] pravorum et iniquorum[c] sociorum inductus consilio et seductus[d] fugam iniverat cum rebus vestris, quas abstulerat, sue fidei deputatis; et quia nihil deminuit ob honorem et reverenciam nominis vestri de rebus, quas secum asportaverat, ut se ipsum asserit et fatetur, rogo pro ipso et cum ipso, quod eum amore nostri et nostrorum sub hac forma et tali pacto vestre gracie pristine reformetis, ut omni excusacione et occasione postposita et remota universa ablata restituat ex integro, que vos per eundem dicitis amisisse, quoniam non dimittitur peccatum, nisi[e] ablatum prius restituatur, prout sancciones piorum patrum et canones atestantur.

Fol. 16 č. 110, též v rk. kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 281. Dle zakončení vidíme, že jest vydavatelem listu tohoto nějaký duchovní. O chronologickém omezení rokem 1290 srov úvod II 3

111.

(Štěpán z Meisova) maršálek Rakouský žádá pány H. a N., aby mu ustanovili den k uzavření příměří s nejmenovaným s nimi spřáteleným rušitelem míru. Projevuje potěšení, že oni neměli účastenství na škodách učiněných v Rakousích.

(1288).

Amicus amicis rescribens congaudet de incusacione dampnorum, de qua se expurgarunt.[f]

Nobilibus viris et amicis sibi dilectis H. et N.[g] dictis de . . (Stephanus)[h] marsalcus Austrie, dictus de (Meissow), sincere dileccionis et amicicie famulatum cum plenitudine omnis boni. Super innocencia vestra de dampnis terre nostre illatis, de quibus vos contra nos vestris literis expurgastis, vobis intime congaudemus, volentes vos etiam erga dominum

a) ‚Ita tamen' doplněno na okraji. — b) ‚qui corumdam' In. — c) ‚inicorum' In., ‚iniquorum' Kap. J. — d) ‚consilio et seductus' v In. doplněno na okraji. — e) ‚si non rest. abl. prout sancc.' In., ‚nisi abl. prius rest., prout' Kap. J. — f) ‚Dux monet quosdam nobiles de terra aliena' Kap. J. — g) ‚M' Kap. J. — h) ‚M. marsc. Aust. dic. de . .' In., ‚N. m. de Austria dom. de . .' Kap. J.

nostrum illustrem ducem Austrie et cmnes nobiles Austrie a tali suspicione diligencius excusare atque omnem honorem vestrum et commodum omni tempore efficacius procurare. Ad hoc sciatis, quod ea, que fecimus amico vestro de . ., coacti fecimus et inviti, cum idem nos nimium offenderit nec adhuc[a] nos desinat molestare. Unde eo ipso, quod nos lesit, videtur sibi ipsi contradixisse ac etiam a lesis sibi fore penitus contradictum. Nichilominus tamen, quamvis nullas habeamus treugas ad presens cum eodem, diem vobiscum super eo habere volumus, quecunque nobis a vobis prefixa fuerit et statuta, qua die nobis prefixa a vobis in Wicharcz[b] veniemus et vos in Cunsek[c] ex opposito veniatis super hiis et aliis arduis negociis nobiscum amicicius tractaturi. Insuper rogamus vos, utrum amicus vester de . . interim nobiscum treugas habere velit nec ne, ut id experiamini erga ipsum, et quidquid facere velit in hoc, id nos scire etiam breviter faciatis, ut secundum hoc nos regere valeamus.

Fol. 16 č. 111, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 281. Psaní toto a následující nejlépe se hodí do r. 1288, kdy hranice českorakouské byly jevištěm sporů mezi Václavem a Albrechtem (Srov. Redlich, Zur Gesch. der oesterr. Frage unter König Rudolf, Mitth. d. IÖG. IV Ergbd. 154, 155). Listina z r. 1288 květ. 20 (tamtéž st. 161 až 164), kterou Albrecht uzavírá příměří s Václavem, vysvětluje nám blíže toto zakročení maršálka rakouského, on byl dle znění listiny této mezi jinými povinen vyšetři škody a urovnat spor, kdyby příměří bylo porušeno. Jména míst, kde se měly strany protivné dohodnout, totiž Wicharcz a Cunsek, jsou překroucena. Zde jde o Kumžak v Čechách a Vejkartice v Dolních Rakousích. I jméno Cunsek dá se dobře vysvětlit překroucením ze jména ‚Cungsek‘ = Königseck (Kumžák). Zajímavo též je, že tyto listy se dostaly do kanceláře Tobiáše z Bechyně. Že strana Bechyňských byla interesována ve sporu Václava s Albrechtem, ukazuje již svrchu označená listina z 20 máje 1288.

112.

(Albrecht) vévoda Rakouský žádá pány N. a B., aby neznepokojovali jeho zemi.

(1288).

Dux monet quosdam nobiles de terra alia, ut terras suas non gravarent.

(Albertus)[d] dei gracia dux Austrie dilectis sibi N. et B.[e] dictis de . . sincere dileccionis affectum. Quod nuper de non invadendis[f] terris nostris hostiliter sinceritatem vestram monere voluimus, hoc defectus fiducie non efficit, sed fama talia murmurabat. Speramus enim, (quod) numquam malum nostrum, qui vobis favimus et partes vestras fovere disposuimus, concordare debeat aut aspiraverit vestre propositum honestatis. Eapropter

a) ‚ad hoc‘ In., ‚adhuc‘ Kap. J. — b) ‚. .‘ Kap. J. — c) ‚tale locum‘ Kap. J. — d) ‚H‘ chybně v In., patrné četl písař špatně písmenu A; ‚Thos‘ d. g. dux Austrie Stirie, dominus Carniole ac Portus Naonis‘ Kap. J. — e) ‚Th.‘ Kap. J. — f) ‚invadentis‘ In., ‚invadendis‘ Kap. J.

vestram sinceritatem, de qua plenam obtinemus confidenciam, presentibus duximus[a] ammonendam, quatenus fidei et devocionis vestre affectum, quem erga nos et nostros semper gessistis et geritis, perducere[b] velitis ad effectum, nos neque nostros in nullis penitus molestantes, ut ex hoc erga patrem nostrum precordialissimum, inclitum et magnificum principem dominum R(udolphum)[c] Romanorum regem, vestrum promotorem, vobis grates multiplices referentes, vos nostre dextre largiflue muneribus premiemus.

Fol. 16 č. 112, též v rk. kapituly Pražské J 40ᵃ fol. 281. Srov. poznámku u č. 111.

113.

Jindřich z Isernie žádá kancléře českého o přijetí do služby.

(cca. 1271).

Notarius cancellario regis mittit litteras, ut ipsum susciperet sibi ad serviendum.

Nisi celebris vestre fame sollempnitas — — — nec secludat Apulum regis cancellarius Bohemorum.

Fol. 16' č. 113, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 280' a v rk. dvor. knih. ve Vídni olim philos. č. 383 (Emler RB. II č. 2608).

114.

Vdova žaluje (biskupovi) na pana N., který ve svém domě pod hradem Pražským v okršku sv. Vojtěcha učinil násilí její dceři.

(?—1290?).

Vidua quedam conqueritur advocato de quodam violatore filie sue.

Honestati vestre quedam vidua, oblatrix presentis pittacii,[d] insinuat querulose, quod dominus N.[e] filiam suam per quasdam lenas, quas[f] ad decipiendum[g] eam asoldaverat, in domum suam sitam sub castro Pragensi in contrata sancti Alberti[h] deceptorie procuravit, que cum inscia doli latentis ipsius N.[e] domicilium introisset, idem N.,[e] sequestratis ab ipsa puella clandestino suis lenis, ipsam violenter oppressit et virginitatis margarita[i] auro prestanciore et cunctis opibus preponderante per nephas spoliavit. Unde cum idem N.[e] forum vestre iurisdiccionis sorciatur indubio ipso facto,

a) ‚duxibus' In., ‚duximus' Kap. J. — b) ‚producere' In., ‚perducere' Kap. J. — c) Schází v Kap. J. — d) ‚picacii' v obou rk. — e) ‚C' Kap. J. — f) ‚quams' In., ‚quas' Kap. J. — g) ‚tecupidum' In., ‚decipiendum' Kap. J. — h) ‚Al' Kap. J. — i) ‚maritata' In., ‚margarita' Kap. J.

petit a vobis, pater et domine domine,[a] vidua prenotata, quippe cum ex officio vestro sitis omnium azilum vestrum implorancium debitor[b] in Christo, ut sibi et sue filie de predicto violatore et, ut salva vestra dicam gracia, stupratore velitis condignam reddere racionem illius obtentu, qui ab ecclesia vult defendi viduam et pupillum.

Fol. 16' č. 114, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 280'. Tato stížnost byla adresována nějakému duchovnímu hodnostáři, čemuž nasvědčují slova ‚pater et domine' ‚debitor in Christo' ‚qui ab ecclesia vult defendi viduam'. Poněvadž se uchovala v biskupské kanceláři, odkudž se dostala do sbírky formulářů, jest pravdě podobno, že svědčila přímo biskupovi; mínění to potvrzují slova listu ‚forum vestre iurisdiccionis sorciatur'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

115.

(Oldřich) probošt Pražský omlouvá se biskupovi (Tobiášovi), že dřívější jeho zpráva ode dvora královského, kde vše, co se děje, je nejisté, zakládala se na mylné pověsti.

(1284—1287).

Prepositus excusat se episopo quod rumores sibi ignorat nunciare.

Reverendo in Christo patri, domino suo karissimo, domino (Thobie)[c] venerabili episcopo Pragensi (Ulricus Pragensis)[d] prepositus promptam ac debitam ad quevis ipsius servicia voluntatem. Nova, que consilium domini regis de certo vera esse credebat, dominacioni vestre per priores meas literas intimavi, sed quia sinistro omine ea, que vobis significaveram, non fuerunt deducta operis in effectum, quasi verecundus de[e] incertis rumoribus vobis non presumpsi scripta mea dirigere subsequenter, timens in dictis meis iterum incertitudinem reperiri, peto humiliter et devote, quatenus me erga vestram paternitatem habere dignemini excusatum, presertim cum ea, que geruntur circa curiam regiam, prochdolor, plerumque soleant in dubiis fluctuare, verumtamen ut videar facere, quod in me est, licet finis secundus interdum non correspondeat fini primo, ea, que ista vice geruntur etc.

Fol. 16' č. 115, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 279. Slova »Presertim cum ea, que geruntur circa curiam regiam, prochdolor, plerumque soleant in dubiis fluctuare« a okolnost, že biskup si dává podávat zprávy ode dvora královského, jehož se sám straní neb k němu snad nemá přístupu, ukazují, že list tento pochází z doby, kdy mezi biskupem a dvorem, ovládaným Závišem z Falkenštejna, nepřítelem strany biskupovy, bylo napjetí, tedy od 1284 až do příchodu královny Guty.

a) ‚dominice' In., schází v Kap. J. — b) ‚debitores' In, ‚debitor' Kap. J. — c) ‚. .' In., ‚Jo' Kap. J. — d) ‚. . talis' In., ‚Vl' Kap. J. — e) ‚operibus rumoribus' In., ‚operibus' schází v Kap. J.

116.

Bratr bratra napomíná k lásce bratrské.

Frater fratri scribit, ut ipsum magis diligeret sicut frater.

Cum frigescente karitatis — — — compelle flagranter me validioribus brachiis amplexando.

Fol. 16' č. 116. List tento je slohové cvičení pocházející od Jindřicha z Isernie neb z jeho školy a neobsahuje než prázdné frase. Do sbírky naší se dostal as z nějaké jiné kompilace.

117.

Biskup Tobiáš hrozí klatbou a interdiktem (Zdislavovi z Šternberka?), jehož lidé (Příbram a okolí?) zpustošili, a kořist (na Orlík?) odvlékli, nezastaví-li tyto násilnosti a nenahradí-li škody.

(1289).

Episcopus improperat baroni, quare per homines suos permittit bona sua spoliari et ut redderet ablata.

Thobias[a] dei gracia etc. nobili viro (Zdeslao?)[b] dicto de (Sternberk?), amico suo speciali, promtam etc. Miramur et cogimur non merito ammirari, quod vos scientes, quod bona episcopatus nostri per vestros homines prius multiter lesa fuerunt, nunc (Přibram?)[c] opidum nostrum et villas ad ipsum spectantes per vestros et vestrorum amicorum homines, quos in (Orlik?)[d] municione vestra locastis, spoliari et quamplures ibidem vulnerari homines permisistis, de prioribus spoliis nostris et nostrorum nobis nulla satisfaccione inpensa. Et quia spolia et rapine huiusmodi facte[e] in (Přibram?)[f] et villis predictis sine nostro demerito ad[g] prefatum (Orlik?)[f] opidum vestrum sunt deducta, nos de cetero talia tolerare et dissimulare aliquatenus non valentes, nobilitatem vestram monemus attencius et hortamur, ut universa ablata predicta nobis et nostris hominibus restitui faciatis, de illata iniuria nobis et Pragensi ecclesie nostre satisfaccionem debitam impendendo, et quod homines vestros et alios, qui in vestro consistunt obsequio, a nostris et nostrorum de cetero coherceatis gravaminibus et offensis, scientes, quod, si factum hoc non fuerit, locum illum, de quo spolia facta sunt in bonis episcopalibus et alia gravamina irrogata et ad quem supradicta spolia sunt deducta, cogemur ecclesiastico subicere interdicto et tam facientes quam consencientes excomunicacionis sentencia innodare ac eosdem denunciare usque ad satisfaccionem condignam prefate excomunicacionis sentencie subiacere, prout iusticia[h] et vestra ac vestrorum[i] temeritas exigit et requirit. Datum etc.

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚. . dicto de . . In., ‚C dicto de . .' Kap. J. — c) ‚nec . . opidum' In., ‚nunc opidum' Kap. J. — d) ‚taii' oba rk. — e) ‚que facte' In. — f) ‚. .' oba rk. — g) ‚et ad' In. — h) ‚iusticiam' In. — i) ‚vestrarum' In.

Fol. 17 č. 117, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 244'. Že list tento pravděpodobně se týká přepadení Příbrami lidmi Zdislavem ze Šternberka vloženými na Orlík, ukazuje srovnání s čís. 29 a souvislost s listy následujícími. Ve stížnosti biskupově pod čís. 29 vidíme v okolnostech takovou shodu, že přicházíme k pravděpodobnému závěru o totožnosti předmětu zde i tam. V čís. 29 žaluje biskup králi, že lidé od Zdislava ze Šternberka vloženi na Orlík ‚qui per eum in Orlik ... missi fuerant' ještě se Švihovcem a jeho lidmi zpustošili Příbram ‚forense opidum nostrum et XIII villas ad ipsum spectantes' ... ‚ita quod spoliis multiplicibus et rapinis ... non contenti quamplures ex hominibus nostris ... occiderunt et alios vulneratos in (Orlik) crudeliter deducentes, penis diversis afficiunt'. V tomto listě žaluje biskup, že lidé ‚quos in tali municione vestra locastis' ještě s jinými lidmi přátel adresátových zpustošili biskupovo město a vsi k němu patřící ‚.. opidum nostrum et villas ad ipsum spectantes, per vestros et vestrorum amicorum homines ... spoliari et quamplures ibidem vulnerari homines permisistis' dále si stěžuje, že ‚spolia et rapine huiusmodi... ad prefatum .. opidum vestrum sunt deducta'. Tedy úplná shoda ne ve formě, ale ve věci. Srv. též č. 118 a 119 a pozn. tamtéž. O datování srv. úvod II 4.

118.

Biskup Tobiáš žádá (Zdislava z Šternberka?) o dostiučinění škodám způsobeným posádkou jeho (z Orlíka?) při pustošení (Příbrami?) a okolí.

(1289).

Episcopus rogat baronem, ut episcopalia bona ablata per homines suos restituantur.

Th(obias)[a] dei gracia etc.[b] Nobilitati vestre de vestris hominibus, qui per vos locati sunt in (Orlik?),[c] conquerimur cum dolore, quod ipsi cum aliis complicibus suis, episcopatus nostri bona ausu sacrilego invadentes, (Přibram?)[d] forense opidum nostrum et villas ad ipsum spectantes spoliare equis, pecoribus et rebus aliis, que ibidem fuerant, temere presumpserunt, quamplures ibidem homines vulnerando. Quare nobilitatem vestram attencius requirimus et rogamus, quatenus providere dignemini sine more dispendio, sicut de vobis confidimus, quod nobis et nostris universa reddantur ablata, et (de) illata[e] nobis et ecclesie nostre iniuria congrue satisfiat, quodque per ipsos homines vestros et alios eorum complices talia gravamina in bonis episcopalibus de cetero nullatenus inferantur.

Fol. 17' č. 118, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 245. I v tomto listu pozorujeme podobnou shodu okolností se stížností pod čís. 29 jako v listu předcházejícím. Srov. pozn. pod čís. 117. V čís. 117 hrozí biskup již klatbou a interdiktem, zde obrací se k Zdislavovi z Šternberka prosebně a stěžuje si na lidi jeho ‚per vos locati in ..', že přepadli ‚cum aliis complicibus suis .. tale forense opidum nostrum et villas ad ipsum spectantes .... quamplures ibidem homines vulnerando'. O datování srov. úvod II 4.

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚nobili viro ut supra' Kap. J. — c) ‚.. loco' In. — d) ‚.. tale' In., ‚tale wen. tale for. op.' Kap. J. — e) ‚dilata' In.

119.

Biskup Tobiáš žádá dominikány, aby přiměli (Zdislava z Šternberka?) a (Dětřicha Švihovce?) k náhradě škody způsobené vpádem (z Orlíka?) (do Příbrami?) a okolí.

(1289).

Episcopus rogat predicatores, ut inducant baronem, ut bona episcopalia restituat.

Th(obias)[a] dei gratia etc. honestis et religiosis viris . .[b] priori, fratribus universis ordinis predicatorum in . ., amicis suis specialibus, salutem et sinceram in domino caritatem. Honestati et dileccioni vestre, que nostram non latent providenciam, cum gravi cordis nostri amaritudine intimamus, qualiter per illos viros maleficos, quos nobilis vir dominus (Zdeslaus?)[c] de (Sternberk?), patronus vester et noster amicus, in (Orlik?)[d] municione sua locavit, sit (Přibram?)[e] forense opidum nostrum cum villis ad ipsum spectantibus spoliatum, et quomodo sint ibidem quamplures homines vulnerati. Unde cum sciamus veraciter ab experto, quod nobis in hoc casu condolere et conpati debeatis, honestatis vestre providenciam fiducialiter exoramus, quatenus prefatum virum nobilem (Zdeslaum de Sternberk?)[f] et (Detricum Svihovcium?)[g] vestris piis et salubribus monitis, sicut de vobis confidimus, inducatis, quod ipsi[h] nobis et nostris hominibus ablata restitui faciant universa, super iniuriis et dampnis illatis satisfaccionem congruam impendendo et a talibus iniuriis et offensis se et suos ac eos, qui in eorum consistunt obsequio, de cetero cohercendo, alioquin propter honoris et salutis nostre dispendium nostras et ecclesie nostre iniurias[i] manifestas dissimulare aliquatenus non valentes, locum illum, ad quem spolia sunt deducta, cogemur ecclesiastico subicere interdicto et tam facientes quam consencientes ⟨ut supra in proximo⟩ (excomunicacionis sentencia innodare . . .)[j]. Datum etc.

Fol. 17' č. 119, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 245. Srovnáním s textem předcházejícího listu a listu č. 117 a se stížností pod čís. 29 uvedenou vysvítá pravděpodobná souvislost. Všude se jedná o to, že lidé vložení jakýmsi pánem do jakéhosi hradu zpustošili ještě s jinými spojeni biskupovo město a vesnice k němu náležející, mnoho lidí zabili a zranili a kořist odvlekli do hradu, odkudž učiněn výpad. To vše se hodí na loupežné přepadení Příbrami a vesnic k ní patřících lidmi Zdislavem z Šternberka vloženými na Orlík ve spojení s Dětřichem Švihovcem. Srov. též úvod II 4, kde také o chronologickém určení tohoto listu.

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚R' Kap. J. — c) ‚. . de . . loco' oba rk. — d) ‚tali' oba rk. — e) ‚tale' oba rk. — f) ‚talem' In., ‚B' Kap. J. — g) ‚talem' In. — h) ‚ipsi' In., ipse' Kap. J. — i) ‚iniuriis In., iniurias' Kap. J. — j) Doplněno z čís. 117.

120.

Biskup Tobiáš zakazuje všemu duchovenstvu církevně pohřbít zesnulého šlechtice (Zdislava z Šternberka?), exkomunikovaného pro násilí páchané na osobách a statcích církevních, a žádá dominikány a minority taktéž o odepření pohřbu.

(1289).

Episcopus mandat abbatibus, prepositis, archidiaconis, prioribus, decanis et universis plebanis, ut non reciperent ad sepulturam . . corpus excommunicati.

Th(obias)[a] dei gracia etc. universis abbatibus, abbatissis, prepositis, archidiaconis, prioribus, decanis ac universis aliis ecclesiarum rectoribus Pragensis civitatis et dyocesis salutem etc. Cum nobilis vir (Zdeslaus?)[b] de (Sternberk?) nunc viam universe carnis ingressus propter graves sue temeritatis excessus, quos in personas ecclesiasticas per inieccionem manuum temere violentam et ecclesias, bona[c] earum effringendo et hostiliter invadendo, per se et suos ausu sacrilego[d] exercuissse dignoscitur per rei evidenciam, que nulla potest tergiversacione celari, excomunicacionis sentenciam multipliciter incurrerit ipso facto, sicut hoc est publicum et omnibus manifestum, universis vobis et singulis in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis, quam exnunc in hiis scriptis contra inobedientes quoslibet proferimus et rebelles, mandamus firmiter et expresse, quatenus nullus vestrum eiusdem excommunicati corpus absque nostra licencia et mandato tradat aut tradi permittat aput suam ecclesiam sepulture ecclesiastice, nec eidem sepulture clericus aliquis audeat interesse religiosus[e] aut etiam secularis, si prefatam excomunicacionis penam[f] in se latam voluerit evitare. Fratres autem predicatores et minores et alios exemptos quoslibet attencius rogamus et requirimus in hiis scriptis, ut et ipsi corpus excomunicati predicti ad sepulturam ecclesiasticam aput suas ecclesias non recipiant nec recipi permittant absque nostra licencia speciali contra canonicas sancciones, ut pena unius aliis similia presumentibus transeat in exemplum. Datum etc.

Fol. 17' č. 120, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 252. O položení jména Zdislava z Šternberka do tohoto listu a o datování srov. úvod II 4 a listy 117—122.

---

a) ‚Jo. d. g. Prag. ep.' Kap. J. — b) ‚. . de . . loco' In., ‚C. de . .' Kap. J. — c) ‚ac bona' oba rk. — d) ‚sacrilegio' In., ‚sacrilego' Kap. J. — e) ‚religiosis' In., ‚religiosus' Kap. J. — f) ‚sentenciam seu penam' Kap. J.

121.

Biskup Tobiáš žádá dominikány, aby nepřijímali při svém kostele tělo zesnulého exkomunikovaného pustošitele církevních statků (Zdislava z Šternberka?).

(1289).

Ad idem episcopus predicatores rogat.

Th(obias)[a] etc. honestis et religiosis viris . .[b] priori et fratribus predicatoribus in . . sincere sibi in Christo dilectis[c] salutem etc Cum nobilis[d] . . ⟨usque ad illum locum precedentem post narracionem ‚universis vobis'[e]. Tunc dicatur:⟩ Honestatis vestre providenciam fiducialiter requirimus et rogamus, quatenus eiusdem excomunicati corpus apud ecclesiam vestram non tradatis nec tradi permittatis ecclesiastice sepulture contra canonicas sancciones, ut pena[f] etc. ⟨et postea dicatur:⟩ et nos suo loco et tempore in vestris et vestrorum agendis per hoc exsistamus non immerito prompciores. Datum etc.

Fol. 18. č. 121, též v rukopisu kapituly Pražské J 40[b] fol. 252'. O položení jména Zdislava ze Šternberka do tohoto listu a o datování srov. úvod II 4 a listy 117—122.

122.

Biskup Tobiáš zapovídá pod trestem klatby církevně pohřbít tělo exkomunikovaného šlechtice (Zdislava z Šternberka?).

(1289).

Episcopus mandat decanis, ut non permitterent corpus excomunicati lesoris bonorum episcopatus apud ecclesias sepelire ipsorum decanatuum.

Tho(bias)[g] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis universis decanis, qui vices archidyaconorum gerunt, ad quos pervenerit presens scriptum, salutem etc. Literas prohibicionis[h] nostre, per quas nobilis viri corpus (Zdeslai?)[i] de (Sternberk?) nunc viam universe carnis ingressi tradi ecclesiastice sepulture inhibemus, visis presentibus indilate effectui[j] curetis debito mancipare, alioquin excomunicacionis[k] sentenciam, quam nos in hiis scriptis proferimus, quilibet vestrum, qui mandatum nostrum non fecerit in hac parte, sicut debet, extunc prout exnunc se noverit incurisse.

Fol. 18 č. 122, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 253. O položení jména Zdislava ze Šternberka do tohoto listu a o datování srov. úvod II 4 a listy 117—121.

---

a) ‚Jo.' Kap. J. — b) ‚C' Kap. J. — c) ‚dilectis' doplněno v In. na okraji. — d) ‚nobilis vir' Kap. J. — e) Doplň. dle začátku předcházejícího listu. — f) Doplň dle zakončení předcházejícího listu. — g) ‚Jo' Kap. J. — h) ‚perhibicionis' In., ‚prohibicionis' Kap. J. — i) ‚. . de . . loco' In., ‚G. de . . ' Kap. J. — j) ‚effectum' In., ‚effectui' Kap. J. — k) ‚excusacionis' In., ‚excomunicacionis' Kap. J.

123.

Biskup Tobiáš nařizuje faráři v Mostě, aby stihal církevní censurou ty, kteří zadrželi odkazy věnované minoritům v Mostě.

(1279—1290?).

Episcopus mandat plebano, ut parochianos compelleret ad exsolvenda fratribus minoribus in testamento legata.

Th(obias)[a] etc. dilecto in Christo filio . . plebano in Ponte salutem etc. Cum testamentorum[b] exsecucio quorumlibet precipue in hiis, que ad pios usus religiosis personis et locis legantur, ad iurisdiccionis nostre spectet officium, propter salutis et animarum profectum ecclesiastica iusticia exigente discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus omnes illos et singulos, qui legata et in quocunque testamento relicta pietatis intuitu honestis et religiosis viris gardiano et fratribus minoribus de Ponte temere detinere presumunt, ut ea gardiano et fratribus ipsis sine dilacione et diminucione qualibet assignare non differant, per censuram ecclesiasticam compellere non obmittas, sicut cupis[c] penam excomunicacionis prehabitam evitare. Datum etc.

Fol. 18 č. 123, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 262. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

124.

Biskup Tobiáš nařizuje purkmistrovi a všem měšťanům v Mostě, aby pod trestem interdiktu do 8 dnů odvolali ustanovení, jímž zakázali věřícím dávat oféry na počátku mše.

(1279—1290?).

Episcopus mandat parochialibus, ut oblaciones in missarum principio facerent, ut antea fuerat eis consuetum.

Tho(bias)[d] etc. dilectis in Christo filiis . .[e] iudici et universis civibus in Ponte salutem etc. Honestus et religiosus vir frater[f] . ., plebanus vester de Ponte, sua humili nobis insinuacione monstravit, et hoc alias et ex relacione veridica nobis constat, quod vos minus sano ducti consilio oblaciones in missarum principiis fieri prohibetis per quoddam statutum vestrum, si statutum dici debeat, quod inter vos temere editum est de novo, in quo condempnacio certe pene sequitur illos, qui eius existerent in aliquo transgressores. Cum igitur statutum hoc et iamdicta prohibicio vestra devocionem non sinat augeri fidelium et profectum[g] salutis evidenter

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚testamenta quelibet precipue hec' Kap. J. — c) ‚si cupis Kap. J. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚C' Kap. J. — f) ‚N. plebanus' Kap. J. — g) ‚perfectum In.› profectum' Kap. J.

impediat animarum contra consuetudinem ecclesiasticam laudabilem et honestam, ad cuius observanciam fideles Christi cogi possunt et debent racionabiliter atque iuste, discrecionem vestram monemus et hortamur attente, in remissionem vestrorum vobis peccaminum districcius iniungentes, quatenus predictum statutum vetrum et prohibicionem superius nominatam, cum contra iusticiam et libertatem ecclesiasticam nulla honesta racione iuventur infra VIII dierum spacium a recepcione presencium per vos ipsos revocetis et revocari taliter faciatis, quod predicte oblaciones non impediantur fieri in missarum principiis, sed pocius permittantur, nec aliqua ecclesiasticorum iurium defalcacio toleretur iuxta salubrem consuetudinem iam predictam, alioquin vestrum tante temeritatis excessum sacrilegum et profanum propter salutis et honoris nostri dispendium dissimulare diucius non valentes, extunc vobis et universis vestris hominibus ac familiis divinum interdicemus officium et universa preter baptisma parvulorum et penitencias moriencium ecclesiastica sacramenta, ita quod nec mortuorum corpora in cimiteriis ecclesiasticis tumulentur. Hoc enim solum bene agitur, per quod vita hominum corrigatur. Datum etc.

Fol 18 č. 124, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 262. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

125.

Biskup Tobiáš vytýká purkmistrovi a měšťanům v Mostě nesprávný jich zákaz dávání ofěr při mši, jak je zvykem i v jiných kostelích diecése.

(1279—1290?).

Episcopus eidem scribit iudici et universis parochialibus, ut oblaciones facerent, sicut antea consueverant in principiis missarum et post evangelium.

Th(obias)[a] etc. dilectis in Christo filiis iudici, (iuratis)[b] et universis civibus in Ponte salutem etc. Super eo, quod vos, sicut in vestris ad nos missis literis continetur, ritum civitatis Pragensis et aliarum civitatum regni Boemie observantes, plebano vestro in suis iuribus etiam amplius cupitis deservire, discrecionis vestre providenciam, quantum[c] de iure possumus, commendantes, hoc in vobis approbari non possumus nec debemus, quod universitas vestra edere possit statuta aliqua contra libertatem ecclesiasticam et parrochialis ecclesie vestre laudabilem et longissimis observatam temporibus consuetudinem racionabilem et honestam. Illud namque, quod in principiis missarum fieri prima consuevit oblacio et secunda post evangelium, cum offertorium decantatur,[d] non solum in vestra parochiali

---

a) ,Jo' Kap. J. — b) Doplněno dle Kap. J. — c) ,quam' In., ,quantum' Kap. J. — d) ,decanitur' Kap. J.

ecclesia sed in nonnullis[a] aliis dyocesis nostre ecclesiis fieri est consuetum ad profectum salutis eterne, unde hanc[b] racionabilem consuetudinem in dei cultum editam et servatam nullus debet nec valet racionabiliter impedire, maxime sine domini episcopi loci dyocesani licencia et assensu. Datum etc.

Fol. 18' č. 125, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 262.' O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

126.

Biskup Tobiáš žádá nejmenovaného šlechtice, aby vrátil faráři kostel, který mu odňal.

(1279—1290?).

Episcopus monet et rogat quemdam nobilem, ut ecclesiam cuidam presbitero restitueret cum ablatis.

Th(obias)[c] etc. nobili viro domino . .[d] dicto de . . amico suo speciali salutem in domino. Monuimus vos et rogavimus amicabiliter per priores literas nostras et nunc etiam nobilitatem vestram rogamus presentibus et hortamur, in remissionem vestrorum vobis peccaminum iniungentes, quatenus . .[e] plebano de . . ecclesiam cum omnibus ablatis aliis restitui faciatis, scientes, quod per hoc nos obligabitis specialiter ad condigne vicissitudinis repensivam. Alioquin, si preces nostras et salubria monita etiam hac vice contempseritis, pro vestre facientes aliter libito voluntatis, predicto plebano non valentes[f] in suo iure deesse, contra vos exigente officii nostri debito, licet inviti, per censuram ecclesiasticam procedere nullatenus differemus. Datum etc.

Fol. 18' č. 126, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 257'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov úvod II 3.

127.

Biskup Tobiáš nařizuje faráři v Mostě, aby církevní censurou stihal věřící, kteří zadrželi odkazy svých předků minoritům.

(1279—1290?)

Episcopus mandat plebano, ut parochiales compelleret, quod testamenta facta fratribus minoribus exsolverent.

Th(obias)[g] etc. N.[h] plebano[i] salutem cum sincera in domino caritate. Sua nobis dilecti in Christo fratres minores in Ponte[j] commorantes querimonia detulerunt, quod quidam in eadem civitate tam viri quam

---

a) omnibus' Kap. J. — b) ,hoc ad' In, ,hanc' Kap. J. — c) ,Jo' Kap. J. — d) ,C· de tali loco' Kap. J. — e) ,B' Kap. J. — f) ,valentis' In., ,valentes' Kap. J. — g) ,Jo' Kap. J. — h) ,C' Kap. J. — i) ,pleb. in tali loco' Kap. J. — j) ,. .' Kap. J.

femine timore dei postposito testamenta suorum predecessorum legata publice dictis fratribus reddere denegant in suarum dispendium animarum. Nos igitur volentes fratrum ipsorum in huiusmodi commodo providere, ut (etiam)[a] ex hoc anime non negligantur testatorum,[b] discrecioni tue precipiendo districcius mandamus, quatenus, si ita est, universos et singulos, quos tales inveneris, monicione debita prehabita per artacionem ab ingressu ecclesie ipsos cogas dicta testamenta ex integro solvere, ut tenentur, quod, si aliqui ipsorum contumaces extiterint, extunc ipsos, donec satisfaciant, tamquam excomunicatos ab omnibus facias arcius evitari. Et[c] hoc idem facias, si opus fuerit, in . . loco et in aliis locis, ubi sepedictis fratribus a fidelibus legata denegantur. Datum etc.

Fol. 18' č. 127, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 262'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

128.

Biskup Tobiáš oznamuje faráři v Ústí, že k žádosti jeho ustanovil soudcem v jeho při opata Postoloprtského, radí mu však, aby při svou vedl v Praze, kde je dostatek zkušených právníků.

(1279—1290?).

Episcopus dat plebano auditores in causa sua.

Th(obias)[d] etc. dilecto in Christo filio . .[e] plebano in Wsk[f] [1]) salutem etc. Devocionis tue propter tue sinceritatis merita precibus inclinati honorabilem virum dominum . .[g] abbatem Porte Apostolorum discrecioni tue, ut petisti, dedimus auditorem, licet hoc negocium tuum[h] bona fide esse utile non credamus, quia abbas ipse, qui causam examinare debet, assessores iuris peritos, quibus indiget, preter Pragam habere non potest, nec credimus, quod propter illud negocium abbas ipse Pragam adire velit, vel alius iuris peritus extra Pragam ad suum monasterium aut ad locum alium declinare. Unde videtur nobis utilius et melius, quod negocium tuum tractetur Prage, ubi potest haberi iuris copia peritorum, et ubi etiam procuratorem ydoneum habere poteris loco tui ad causam tuam et iusticiam defendendam, et hoc tuo arbitrio duximus committendum. Datum etc.

Fol. 19 č. 128, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 278. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Ústí n. Labem.

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚eorum' Kap. J. — c) ‚Ex' In., ‚Et' Kap. J. — d) ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚R' Kap. J. — f) Schází v Kap. J. — g) ‚C' Kap. J. — h) ‚tuo' v obou rk.

129.

Biskup Tobiáš opětně radí faráři (v Ústí), aby při svou jen v tom místě vedl, kde lze míti dost zkušených právníků.

(1279—1290?).

Episcopus scribit plebano, ut Prage sibi eligeret auditores.

Thobias[a] dei gracia etc. dilecto in Christo filio etc.[b] Sicut per priores literas nostras sic et nunc discrecioni tue consulimus[c] bona fide, ut in loco illo accepto a nobis iudice, qui tuo proposito videbitur expedire, iniuriam tue irrogatam innocencie prosequaris, in quo haberi potest iuris copia peritorum. Nos enim honestatis tue sicut etiam cuiuslibet nostri devoti filii iniurie[d] condolentes, causam tuam, cuicunque petiveris, committemus et faciemus in hoc casu amore tui, quidquid cum deo et honore nostro fuerit faciendum. Datum etc.

Fol. 19 č. 129, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 278. Souvisí s listem předcházejícím. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

130.

Biskup Tobiáš posílá k papežskému penitenciáři B(entevengovi) biskupovi Albánskému za příčinou pokání Martina laika, který zabil svou manželku.

(1279—1290).

Episcopus mittit ad penitenciarium pape laycum pro absolucione.

Reverendo in Christo patri et domino, domino B(entevenge) dei gracia Albanensi[e] episcopo, sanctissime sedis apostolice penitenciario principali, Th(obias)[f] Pragensis episcopus omnimode subieccionis reverenciam et honorem. Martinum[g] laycum nostre dyocesis, latorem presencium, qui humani generis inimico instigante uxorem suam legittimam interemit, ad sedis apostolice misericordiam transmittentes, petimus confidenter, quatenus alicui viro ydoneo committere dignemini, ut ipse in casu premisso et aliis, que sibi per confessionem Martini[h] predicti fuerint patefacta, comissum sibi negocium taliter exequatur, quod eidem M[artino][i] proficiat ad salutem. Datum etc.

Fol. 19 č. 130, též v rukopise kapitulním J 40[b] fol. 240. List tento zde již podruhé. Poprvé s adressou a zakončením poněkud jiným pod čís. 44. Srov. úvod II 1. O datování srov. pozn. u č. 44.

---

a) ,Jo.' Kap. J. — b) ,C. plebano In.' Kap. J. — c) ,consolumus' In., ,consulimus, Kap. J. — d) ,in iure' In., ,nimie' Kap. J. — e) ,tali' Kap. J. — f) ,Jo.' Kap. J. — g) ,si' Kap. J. — h) ,N' Kap. J. — i) ,idem N.' Kap. J.

131.

Biskup Tobiáš odpovídá faráři v Teplé, že, kdo manželku svou zabil, musí za příčinou rozhřešení do Říma.

(1279—1290).

Super eiusdem negocio.[a]

Th(obias)[b] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[c] plebano Teplensi[1]) salutem etc. De consilio iuris peritorum in eo casu, quem nobis per tuas literas intimasti, sic discrecioni tue duximus rescribendum. Debet namque ille, qui uxorem suam occidit, ad Romanam curiam quam cito poterit cum nostris litteris proficisci ad absolucionis super eodem crimine beneficium obtinendum. Unde sic super statu salutis sue disponas, quod medio tempore talem agat penitenciam pro commissis, quod sibi proficiat ad salutem. Datum etc.

Fol. 19 č. 131, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 240'. Srov. číslo předcházející, s nímž list tento souvisí a o datování srov. pozn. u čís. 44.

[1]) Která Teplá zde míněna, nelze určiti.

132.

Biskup Tobiáš potvrzuje k žádosti krále Václava založení kláštera poustevníků sv. Augustina v Domažlicích, jimž král daroval místo, kde se usadili.

V Praze, (1288 leden 28).

Episcopus confirmat donacionem regis factam fratribus heremitarum, ut construerent monasterium.

Thobias[d] etc. universis presentes litteras inspecturis salutem in domino.[e] Pie postulacio[f] voluntatis effectu[g] debet prosequente compleri, ut et devocionis sinceritas laudabiliter enitescat et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter universitati vestre tenore presencium volumus esse notum, quod nos ad preces et devotam instanciam precordialis domini nostri, domini W(enceslai) illustris Bohemie regis et marchionis Moravie, donacionem eius legittimam et perfectam[h] de consensu nostro libero et expresso factam[i], quam ipse honestis et religiosis viris fratribus (heremitis) ordinis (s. Augustini)[j], exhibitoribus presencium, fecisse dignoscitur, conferendo eis et ipsorum successoribus universis ac[k] eorum

---

a) ‚negocii' In. — b) ‚Jo.' Kap. J. — c) ‚C' Kap. J. — d) ‚Tobias dei gracia Prag episcopus' cod. Th., ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚sempiternam' cod. Th. — f) ‚postulato' cod. Th. — g) ‚effectui' cod. Th. — h) ‚perfectam editam' cod. Th. — i) ‚factam' schází v cod. Th. — j) ‚fratribus ordinis . .' In. ‚f. o. talis' Kap. J., ‚Heremitis ord. s. Aug.' cod. Th. — k) ‚hac' In., ‚ac' cod. Th.

ordini supradicto locum illum, in quo ipsi se collocaverunt[a] et collocant[b] infra muros Tust[c] opidi forensis eiusdem domini nostri regis, pietatis intuitu ac pro suorum progenitorum et suo necnon excellentissime domine G(ute) coniugis sue, regine[d] Boemie et marchionisse Moravie, remedio peccatorum, ut ibidem ad honorem omnipotentis dei et sanctorum eius religiosa domus et ecclesia construatur, auctoritate qua fungimur salvo iure parochialis ecclesie opidi supradicti ex certa sciencia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre confirmacionis paginam infringere aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et sanctorum[e] eius patronorum nostre Pragensis ecclesie ipso facto se noverit incursurum. In cuius rei[f] etc. Actum et datum Prage etc.

Fol. 19 č. 132, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 239. Originální text zachoval se v kodexu sv. Tomášském f. 2 (Emler RB. II č. 1432, opisy českého diplomatáře).

133.

Biskup Tobiáš dává bratru řádu dominikánů jako zástupci svému plnou moc slyšení zpovědi a udělení rozhřešení nejmenovaným osobám.

(1279–1290?).

Dominus episcopus cuidam fratri predicatorum ordinis committit loco sui penitencias iniungere.

Thobias[g] dei gracia etc. honesto et religioso . . viro[h] . . fratri ordinis predicatorum in Praga domus sancti Clementis salutem et sinceram in domino caritatem. De circumspeccionis vestre providencia gerentes confidenciam pleniorem, tenore vobis presencium committimus et mandamus, quatenus audita confessione . . et . . in penitenciis iniungendis et in absolucionis eis beneficio in forma ecclesie inpendendo, circa eos vice nostri taliter vos geratis, quod eis proficiat ad salutem, rigorem, quantum cum deo poteritis, misericordia temperando. Datum etc.

Fol. 19' č. 133, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚locaverunt' cod. Th. — b) ‚collocant ad divini nominis cultum et salutis animarum profectum infra muros . . . .' cod. Th. — c) ‚talis' Kap. J. — d) ‚inclitae reginae' cod. Th. — e) ‚sanctorum Viti, Wenceslai atque Adalberti martirum patronorum . . . .' cod. Th. — f) ‚testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Actum et datum Pragae anno domini MCCLXXXVIII a nativitate ipsius computando, V Kal. Februarii, pontificatus nostri anno IX, indictionis primae' cod. Th. — g) ‚Jo' Kap. J. — h) ‚N' Kap. J.

134.

Biskup Tobiáš dává knězi, který se dopustil vraždy a v Římě odpuštění dosáhl, list, jímž žádá věřící, aby jej svou podporou chránili před žebrotou.

(1279—1290?).

Dominus episcopus populum rogat pro quodam presbitero, qui alium presbiterum interfecit, ut ei manus adiutrices porrigerent.

Thobias[a] dei gracia etc. universis presentes litteras inspecturis salutem in domino. Noveritis, quod H. presbiter, exhibitor presencium, qui per nos ad Romanam curiam propter homicidii reatum, quem ipse suadente humani generis inimico perpetravit, cum litteris nostris missus fuerat pro absolucione obtinenda, prout in litteris penitenciarii domini pape ad nos per ipsum reportatis vidimus contineri, absolucionis est beneficium assecutus, et nos ipsi, sicut decuit, penitenciam iniunximus salutarem. Ne autem presbiter ipse cogatur in cleri obproprium mendicare, rogamus universitatem vestram et hortamur in domino, in remissionem vobis vestrorum nichilominus peccaminum iniungentes, ut sibi amore dei[b] manus misericordie porrigatis, ipsum sicut condecet pertractantes. Datum etc.

Fol. 19' č. 134, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

135.

Biskup Tobiáš ustanovuje střídníka N. zástupcem faráře Bohuše v Lounech.

(1279—1290?).

Dominus episcopus recommendat civibus vicarium, mandans, ut ei obedirent.

Th(obias)[c] dei gracia etc. dilectis in Christo filiis, iudici[d] et civibus de Luna ac aliis Christi fidelibus universis ad ecclesiam parochialem de Luna[e] iure parochiali spectantibus salutem in omnium salvatore. Profectum salutis animarum vestrarum, prout ad nostrum spectat officium, efficaciter promovere volentes, honestum virum N.[f] presbiterum, exhibitorem presencium, vicarium Bohussii,[g] qui in prefata ecclesia de Luna[h] est rector canonice institutus, paterno vobis recommendamus affectu, hoc vobis tenore presencium intimantes, quod nos eidem vicario, viro provido et discreto, in iamdicta ecclesia, quamdiu vicarius fuerit ibidem, vestrarum curam et regimen pleno iure committimus animarum, ut vos eidem omnes

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚nostri' Kap. J. — c) ‚Johannes' Kap. J. — d) ‚C. iudici et universis civibus de . .' Kap. J. — e) Schází v Kap. J. — f) ‚Jo.' Kap J. — g) ‚Rohusii In., ‚T' Kap. J. — h) ‚. .' Kap. J.

et singuli in hiis, que ad eius spectant officium, tamquam vestro patri spirituali et plebano legittimo obediatis fideliter, ut debetis, scientes veraciter, quod hoc vobis proficiet[a] ad eterne vite premium[b] obtinendum. Datum etc.

Fol. 19' č. 135, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 241. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

136.

Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky nejmenovaných biskupů a arcibiskupů dané navštěvovatelům jakéhosi kláštera.

(1279—1290?).

Dominus episcopus confirmat indulgencias aliorum episcoporum datas monasterio cuidam.

Universis Christi fidelibus, ad quos presens scriptum pervenerit, nos Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. Noveritis nos vidisse litteras venerabilium dominorum videlicet talis et talis[d] de tali loco episcoporum et archiepiscoporum, qui Christi fidelibus causa devocionis venientibus ad tale monasterium in tali loco quilibet[e] singulis singulas dierum quadragenas de iniunctis eis penitenciis misericorditer in domino relaxaverunt . Nos autem cultum dei ampliare quam minui cupientes, predictam indulgenciam confirmamus nostrarum presencium testimonio litterarum et superaddimus XL dies vere confessis et contritis in festivitatibus supradictis. In cuius rei etc. Datum (Prage)[g] etc.

Fol. 19' č. 136, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 230. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

137.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnovi, aby vyřídil stížnost Fridrilma, jehož manželku, dceru zlatníka Otty z Brodu, chtějí dát jinému.

(1279—1290?).

Dominus episcopus mandat archidiacono, ut non permitteret, uxorem cuiusdam, pro qua conqueritur alter, sine probacione veridica tradi in uxorem.

Tho(bias)[h] dei gracia Pragensis episcopus dilecto in Christo filio . . archidiacono de tali loco salutem etc. Circa inhibicionem, quam Fridrilmus[i] iuvennis fieri postulat non iniuste de Genissa[j] filia Ottonis[k] aurifabri de

a) ‚proficiat' In., ‚proficiet' Kap. J. — b) ‚bravium' In, ‚premium' Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚M. et B'. Kap. J. — e) ‚quibus' In., ‚quilibet' Kap. J. — f) ‚relaxantur' In., ‚relaxaverunt' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ‚Jo'. Kap. J. — i) ‚C'. Kap. J. — j) ‚Martha' Kap. J. — k) Schází v Kap. J.

Brod,[a][1]) sponsa et uxore sua legittima, cum qua se proponit matrimonium, contractum legittime inter se et ipsam, carnali copula consumatum[b] (sic), ut ipsa G(enissa)[c] in eius preiudicium contra deum et iusticiam alteri non tradatur, archidiaconalis officii tui debitum sine more dispendio exequi non obmittas, contradictores quoslibet et rebelles excomunicacionis sentencia[d] percellendo. Datum etc.

Fol. 20 č. 137, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) O který Brod zde jde, nelze určiti.

138.

Biskup Tobiáš dovoluje knězi Jo. navštívit hrob sv. Jakuba v (Compostelle) a dává mu vysvědčení zachovalosti.

(1279—1290?).

Dominus episcopus dat litteras testimoniales cuidam plebano visitandi sepulchrum sancti Jacobi et licenciam.

Nos Th(obias)[e] dei gracia etc. notum (esse volumus)[f] etc., quod nos honesto viro domino Jo. presbitero, plebano de .. nostre dyocesis, exhibitori presencium, beati Jacobi apostoli sepulchrum et limina visitandi licenciam canonico modo dedimus, de honestate morum et bone[g] accionis sue meritis officio huius scripti testimonium perhibentes. Datum etc.

Fol. 20 č. 138, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 237'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

139.

Biskup Tobiáš ohlašuje, že k osobní žádosti opata (Racka) dovolil klášteru (Kladrubskému) osazovati faru (v Touškově) bratry téhož kláštera.

(V Praze, 1288 březen 12).

Dominus episcopus indulget abbati et monasterio aput ecclesiam ipsorum parochialem unum ad tempus ex fratribus ipsorum locare.

Thobias dei gracia Pragensis episcopus omnibus presentes litteras inspecturis salutem in domino sempiternam. Que nostris pie geruntur temporibus, firma debent et illibata consistere, et ne in recidive dissolucionis scrupulum (r)elabantur, litterarum ea convenit testimonio roborari. Noveritis igitur, quod, cum honestus vir et providus (Raczko)[h] abbas de (Cladrub)[h]

---

a) ‚..' Kap. J. — b) ‚confirmatum' Kap. J. — c) ‚M' Kap. J. — d) ‚sentencie' In., ‚sentencia' Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) ‚bene' In., ‚bone' Kap. J. — h) ‚..' In.

indigenciam nobis sui monasterii non modicam in persona propria humiliter et veraciter declarasset, nos tam sibi quam monasterio suo et ipsius monasterii conventui paterno in hac parte compacientes affectu, ut ipsi ecclesiam de (Tuscow)[a] forensi opido suo, in qua ipsi plenum ius obtinent patronatus, quamdiu predicta eorum indigencia duraverit, per aliquem ex fratribus suis ad hoc ydoneum in spiritualibus et temporalibus valeant procurare ac etiam gubernare, proventus ipsius ecclesie omnes ad utilitatem propriam convertentes, sustentacione dumtaxat illius fratris et monachi, qui eandem ecclesiam medio tempore de mandato ipsorum rexerit, congrua reservata, auctoritate sibi qua fungimur ex certa sciencia liberaliter ac misericorditer indulgemus. In cuius etc. Datum etc. (Prage a. d. MCCLXXXVIII° IV Idus Mart., pontif. a. X, indict. I.)

Fol. 20 č. 139. Srovnáním s čís. následujícím vidíme, že jest toto druhá listina v téže záležitosti a téhož data, kterouž biskup se obrací k veřejnosti, kdežto v privilegiu pod čís 140 mluví k opatovi a konventu. Dle následujícího čísla a listiny u Emlera (RB. II č 1438) doplněna 'ména a datum.

140.

Biskup Tobiáš dovoluje opatovi (Rackovi) a konventu kláštera Kladrubského, aby svými spolubratry osazovali faru v Touškově a brali z ní užitek po dobu nouze.

V Praze (1288 březen 12).

Ad idem episcopus episcopi predecessoris sui confirmacionem[a] ratificat.

Tho(bias)[b] etc. honorabilibus viris domino (Raczkoni)[c] abbati totique conventui monasterii Cladrubensis[d] salutem etc. Honestatis vestre precibus inclinati, ut hiis inpacatis temporibus propter indigencias et defectus multiplices, quos habetis, ecclesiam parochialem in Tuscow[e] forensi opido vestro, in qua ius patronatus plenarie ad vos spectat, quamdiu predicte vestre indigencie duraverint et defectus, per aliquem ex fratribus vestris ad hoc ydoneum in spiritualibus et temporalibus procurare possitis ac etiam gubernare, proventus ipsius ecclesie vestre ad utilitatem vestram omnes singulos convertentes, ipsius fratris et monachi, qui eandem ecclesiam de mandato vestro medio tempore rexerit, sustentacione congrua reservata, ad instar[f] Johannis bone memorie predecessoris nostri auctoritate vobis qua fungimur ex certa sciencia liberaliter ac misericorditer indulgemus salvis nostris et archidiaconorum nostrorum iuribus ac eo, quod plebanus legittimus sive rector de (Tuscow)[g] ecclesie supradicte, si quis nunc ibidem consistit,

a) ‚confirmacione' In. — b) ‚Johannes' Kap. J. — c) ‚B' Kap. J. — d) ‚c' Kap. J. — e) ‚..' Kap. J. — f) ‚de instar' In., ‚ad instar' Kap. J. — g) ‚..' In. i Kap. J.

in corporali possessione ipsius, quamdiu vixerit, nullam[a] prorsus violenciam paciatur. In cuius rei etc. Datum etc. (Prage a. d. MCCLXXXVIII°, IV Idus Mart., pontif. a. X, indict. I).

Fol. 20 č. 140, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 238. Listina tato je otištěna ve výtahu z kodexu dipl. kladrubského u Emlera (RB. II č. 1438), odtud doplněno datum.

141.

Biskup Tobiáš dovoluje Rackovi, opatu a klášteru Kladrubskému, zřídit při kostele v (Touškově) obydlí s libovolným počtem mnichů.

(V Praze, 1288 březen 12).

Episcopus indulget abbati, ut ecclesiam per monachum deservire valeat.[b]

Thobias[c] dei gracia etc. honorabili viro domino R(aczkoni)[d] abbati monasterii Cladrubensis salutem etc. Incumbit nobis ex debito pontificalis officii, ut iusta petencium desideriis audienciam cum efficacia prebeamus, presertim cum eorum vota effectum iusticie et salutis animarum producunt augmentum ad felicitatis perpetue gaudia promerenda. Hinc est, quod honestatis[e] vestre precibus inclinati, ut tam vos quam successores vestri omnes et singuli, quos abbaciam Cladrubensem[f] gubernare contigerit, apud ecclesiam parochialem de (Tuscow)[g] vestram et monasterii vestri cellam monasticam ad honorem dei et profectum ac meritum salutis eterne racionabiliter instaurare et regere pleno iure ac perpetuis temporibus in eternum in sui status vigore debito fovere et conservare possitis, monachos de monasterio vestro, quoscunque et quantoscunque volueritis et ad hoc aptos inveneritis, prout vobis secundum deum expedire videbitur, ibidem ad divinum obsequium collocantes, ita quod monachi illi vel alii viri[h] ydonei, qui ad hoc deputati fuerint, parrochiam ecclesie supradicte in divino procurabunt officio et aliis ecclesiasticis sacramentis, ad instar Johannis bone memorie predecessoris nostri ex certa nobis sciencia auctoritate qua fungimur indulgemus, sepedictam de (Tuscow)[i] ecclesiam parochialem celle[j] illi, que apud eam instaurabitur, cum omnibus suis pertinenciis connectentes et coniunccionem hanc presentis scripti patrocinio roborantes. Salvis ⟨ut supra[k] in proximo, usque:⟩ In cuius rei etc. Datum etc.

Fol. 20' čís. 141, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 237. Celý text a zvláště zakončení této listiny ukazuje, že zde jde jako v předešlé o Touškov. Tam dovolil biskup obsadit faru kladrubským mnichem, zde zřídit při faře filiální klášter. Nepochybně pochází i tato listina jako obě předcházející z téhož data.

---

a) ‚nullamque‘ In., ‚nullam‘ Kap. J. — b) ‚valeam‘ In. — c) ‚Johannes‘ Kap. J. — d) ‚R‘ Kap. J. — e) ‚honestati‘ In., ‚honestatis‘ Kap. J. — f) Schází v Kap. J. — g) ‚. .‘ oba rk. — h) ‚veri‘ In. — i) ‚. . loco‘ In., ‚tali loco‘ Kap. J. — j) ‚que celle‘ In. — k) Doplň z předcházejícího: ‚salvis nostris et archidiaconorum nostrorum iuribus‘ atd. až do konce.

142.

Biskup Tobiáš dovoluje klášteru cisterciackému v Mnichově Hradišti usadit při faře v Jablonném své mnichy a jimi faru spravovat s tou podmínkou, že tam budou míti s sebou světského kněze.

(1279—1290?).

Episcopus indulget, quod monasterium per monachum deserviat ecclesiam, ita tamen, quod semper monachus secum habeat presbyterum secularem.

Tho(bias)[a] dei gracia etc. universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in domino sempiternam. Attendentes, ymo pro certo tenentes, quod per viros religioni deditos et divino cultui diligenter intentos ac in supernorum contemplacione sagaciter elevatos populus christianus ad celestis vite desideria per verba pariter et exempla efficaciter provocari debeat et accendi, sicut per Moysen pristine legis latorem clarius edocemur, cui per dominum precipitur, ut in dei tabernaculo faciendo ad instar superni aspiciat exemplaris, ad universitatis vestre noticiam duximus deducendum, quod honestis et religiosis viris abbati et conventui ecclesie Gradicensis[b] nostre dyocesis ordinis cisterciensis de certa nostrorum fratrum sciencia et assensu concedimus, indulgemus et eis plenam auctoritatem perpetuo damus, ut parochialem ecclesiam in Gablona[c 1]) per fratres domus sue et ordinis libere administrarent, plebem eiusdem parochie docendo verbo pariter et exemplo, confessiones[d] audiendo, absolvendo pariter et ligando et omnia sacramenta in eadem ecclesia ritu ecclesiastico conferendo, hoc tamen ad nostre iurisdiccionis conservacionem excipientes, quod fratres illi, quibus ministerium huiusmodi commissum fuerit, secularem presbyterum ydoneum secum habeant, qui nobis et loci archidyacono in nostris et ipsius iuribus respondeat,[e] ad infirmos prefate parochie in decenti habitu deferendo sanctissimum eucaristie sacramentum. In cuius (rei testimonium)[f] etc. Datum etc.

Fol. 20' č. 142, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 238. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Jablonná při pomezí žitavském.

---

a) ‚Johannes' Kap. J. — b) ‚de . .' Kap. J. — c) ‚. .' Kap. J. — d) ‚confessionis, In., ‚confessiones' Kap. J. — e) ‚respondeant' In., ‚respondeat' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J.

143.

Opat kláštera cisterciackého v Mnichově Hradišti zavazuje se biskupovi Tobiášovi, že při faře v Jablonné, již biskup dovolil spravovati mnichy hradištskými, bude vždy také světský kněz.

(1279—1290).

Fratres, ordinantes et statuentes plebanum de ipsorum ordine apud ecclesiam parochialem, omnia iura sibi et archidyacono explere (promittunt).[a]

Nos frater H. abbas Gradicensis[b] ordinis cisterciensis Pragensis diocesis totusque conventus ibidem notum facimus universis presentem paginam inspecturis, quod, cum reverendus in Christo pater noster dominus Th(obias[c] Pragensis episcopus nobis et nostre ecclesie de speciali gracia indulserit, quod nostram parochialem ecclesiam in Gablona[d 1]) iure parochiali per fratres domus nostre et ordinis administrare libere valeamus, et ne ex dono nobis collato[e] eidem domino episcopo seu suis successoribus et eorum archidyaconis aliquid in parochialibus iuribus occasione nostre exempcionis preiudicium generetur, presentibus protestamur et ad hoc nos scripti presentis serie obligamus, quod cum eisdem fratribus nostris, quos ibidem instituerimus, semper ydoneum secularem presbyterum habebimus, qui de omnibus iuribus ad ipsum reverendum patrem nostrum et archidyaconum loci spectantibus legittime tenebitur respondere. In cuius rei testimonium et evidenciam certam presentem paginam nostri sigilli caractere communimus. Datum etc.

Fol. 21 č. 143, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 238'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Jablonná při pomezí žitavském.

144.

Biskup Tobiáš potvrzuje darovací listinu krále Václava II, kterou obnovuje privilegium Václava I a opět uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostely v Řevnicích a Václavicích.

(1287—1290?).

Episcopus confirmat ecclesias datas hospitali per regem et reginam.

In nomine domini amen. Nos Tho(bias)[f] dei gracia etc. omnibus imperpetuum. Cum a nobis petitur, quod iustum est, tam vigor iuris quam ordo postulat racionis, ut id ad exaudicionis graciam favorabiliter admittamus. Pie namque et iuste postulacio voluntatis effectu debet prosequente

a) Schází v In., ‚permittent' Kap. J. — b) ‚talis' Kap. J. — c) Tho[as]' Kap. J. — d) ‚. .' Kap. J. — e) ‚collata' In., ‚collato' Kap. J. — f) ‚Jo.' Kap. J.

compleri, ut et devocionis sinceritas laudabiliter enitescat et utilitas postulata vires indubitanter[a] assumat. Eapropter notum esse volumus universis tam presentibus quam futuris, quod nos ad preces et devotam instanciam precordialis domini nostri, domini W(enceslai) incliti regis Bohemie et marchionis Moravie, donacionem legittimam et perfectam, quam ipse honestis et religiosis viris priori, magistro et fratribus hospitalis sancti Francisci in pede pontis Pragensis cruciferis ordinis stellatorum pietatis intuitu de assensu nostro fecisse dignoscitur ex causa saluberrima et honesta, de Rewnicz[b] matricem ecclesiam et de Wodislawicz[b] [1]) ac Hodonicz[c] (!) ecclesias, eiusdem de Rewnicz[c] ecclesie filias, et ius patronatus ipsarum cum pascuis, pratis, agris, aquis, piscacionibus et omnibus iuribus et rebus aliis quibuscunque tam mobilibus quam immobilibus ad easdem ecclesias pertinentibus, pro suorum et felicis recordacionis (domini)[d] W(enceslai) avi sui, quondam regis Bohemie, peccatorum remedio conferendo et donacionem, quam in hoc casu idem avus suus hospitali fecit predicto suo proprio privilegio, innovando, ratihabicionem[e] quoque excellentissime domine G(ute)[c] regine Bohemie et marchionisse Moravie, coniugis predicti domini regis, per eam in hac donacione specialiter adhibitam de bona ipsius pia libera et spontanea voluntate, honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii)[f] decani totiusque Pragensis ecclesie nostre capituli comuni et unanimi accedente super hoc connivencia et assensu, auctoritate qua fungimur ex certa sciencia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, ita ut prefate ecclesie omnes et singule cum omnibus suis pertinenciis ad usus infirmorum et pauperum hospitali prehabito deputate, prout in privilegio regio super hoc confecto plenius continetur, ad priorem, magistrum et fratres predictos ac eorum hospitale iamdictum, salvo iure obediencie et aliis nostris et archidiaconorum nostrorum iuribus, que rectores ecclesiarum ipsarum nobis et ipsis exhibere tenentur, ac episcopalium decimarum nostrarum prestacione plenaria de quolibet fumo per VI denarios, perpetuis debent[g] temporibus pertinere, prefatis rectoribus ecclesiarum earumdem, qui pro tempore fuerint, sustentacione congrua reservata. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre confirmacionis paginam infringere aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Witi, Wenceslay, Adalberti martyrum ac aliorum sanctorum omnium se noverit incursurum et transeat cum Datan et Abyron et cum Iuda traditore domini ac cum eis, qui dixerunt domino deo: ‚recede a nobis, sentenciam tuarum nolumus viarum'. In cuius etc. Datum etc.

Fol. 21 č. 144, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 233 a v rk. wilherinském st. 69 (Palacký Formelbücher I st. 337). Listině této, při jejímž vydání jest zúčastněna

---

a) ‚addubitanter' In., ‚indubitanter' Kap. J. — b) ‚. .' Kap. J. — c) Schází v Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J. — e) ‚ratificacionem' Kap. J. — f) ‚C' Kap. J. — g) ‚debet' oba rk.

také královna Guta, dává první chronologickou hranici příchod její do Čech 4 července 1287. O druhé chronologické mezi srov. úvod II 3. Darování krále Václava II, které se zde potvrzuje, zachovalo se též v této sbírce pod č. 148. Tam dává král kostel v Řevnicích a filiální jeho kostely ve Václavicích a Živhošti, zde v Řevnicích, Václavicích a Hodonicích. Jméno Hodonice se dostalo do této listiny nějakým omylem, v okolí Řevnic nevyskytá se toto místo. Též darovací listina královny Kunhuty ze 14 října 1271 (RB II č. 2696) vykazuje jména Řevnic a filiálních kostelů Václavic (Wladizlawicz) a Živhoště (Sywohotz). Srov též darování Václava I témuž řádu potvrzené listinou biskupa Mikuláše 13 února 1257 (RB. II č. 140).

¹) Vladislavice nyní Václavice v Berounsku.

145.

Biskup Tobiáš potvrzuje darování krále Václava, jímž dává špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostel v Kynšperku v Loketsku s právem podacím a s příslušenstvím.

(1286 brzy po 20 červnu).

Episcopus ecclesiam confirmat hospitali datam per regem cum iure patronatus.

In nomine domini amen. Nos Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus omnibus in perpetuum. Incumbit nobis ex debito pontificalis officii, ut iusta petencium desideriis audienciam cum efficacia prebeamus, presertim cum eorum vota et puritas adiuvat et iuris explorati[b] veritas non relinquit. Eapropter notum esse volumus universis tenorem presencium inspecturis, quod nos ad preces et devotam instanciam precordialis domini nostri, domini W(enceslai) incliti regis Bohemie et marchionis Moravie, donacionem legittimam et perfectam, quam ipse honestis et religiosis viris priori et magistro ac fratribus hospitalis sancti Francisci in pede pontis Pragensis cruciferis ordinis stellatorum pietatis intuitu de assensu nostro fecisse dignoscitur ex causa saluberrima et honesta, ecclesiam de Gunsperch[c] ¹) civitate sua sita in provincia Cubitensi[d] et ius patronatus eiusdem cum omnibus suis pertinenciis divine remuneracionis intuitu et pro suorum peccatorum remedio[e] conferendo, ratam et gratam habentes, accedente ad hoc honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani totiusque Pragensis ecclesie nostre capituli communi connivencia et assensu, auctoritate qua fungimur ex certa sciencia confirmamus et presentis[f] scripti patrocinio communimus. Nulli ergo ⟨ut supra[g] usque: In cuius rei etc.⟩ Datum etc.

Fol. 21', č. 145, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 233' a v rk. wilherinském st. 69–71 (Palacký Formelbücher I st. 338). Darovací listina krále Václava pochází z 20 června 1286. (Srv. čís. 147.) Nepochybně následovalo brzy potom toto potvrzení biskupovo.

¹) Kynšperk u Falknova.

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚explorari' oba rk — c) ‚. .' Kap. J. — d) ‚tali' Kap. J. — e) ‚redremedio' In., ‚remedio Kap. J. — f) ‚presens' In. — g) Doplň z předcházející listiny.

146.

Biskup Tobiáš potvrzuje všechna darování krále Václava a jiných špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze.

(1279—1290?).

Episcopus confirmat ecclesias et ius patronatus earum hospitali datas per regem.

Tho(bias)[a] dei gracia Pragensis episcopus..[b] magistro priori et fratribus hospitalis sancti Francisci Pragensis etc. Dignum et congruum estimamus, equitas quoque racionis exposcit, quod piis votis et honestis petencium desideriis favore benivolo concurentes, prebeamus etiam nostre liberalitatis[c] assensum. Hinc est, quod ius patronatus et ipsas ecclesias, quas clare memorie[d] W(enceslaus) rex Boemie aliique nobiles seu fideles Pragensis dyocesis vobis et vestro hospitali ad usum et sustentacionem infirmorum eiusdem hospitalis cum omnibus redditibus et aliis pertinenciis contulerunt, vobis tenore presencium, salvo iure obediencie, quam tenentur rectores ipsarum ecclesiarum parrochialium nobis nostrisque archidiaconis exhibere in spiritualibus necnon etiam in temporalibus, imperpetuum confirmamus. Ecclesie autem iste sunt tales et tales[e] in tali loco et in tali. Hanc igitur donacionem[f], quam predictus rex aliique nobiles seu fideles ad usum infirmorum vestri hospitalis ac fratrum inibi serviencium pia devocione ordinarunt, ratam et firmam habentes, predictas ecclesias et capellas cum suis redditibus libera voluntate divine retribucionis intuitu, salvis decimis episcopalibus videlicet VI denariis, qui de quolibet fumo tam vestrorum[g] quam aliorum hominum, qui ad easdem parochias pertinere noscuntur, et per totum regnum colliguntur, tam in spiritualibus quam in temporalibus perpetuis temporibus vobis vestrisque fratribus confirmamus. In cuius rei augmentum presentem paginam conscribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Datum etc.

Fol. 21' č. 146, též v rk. kapituly Pražské fol. 234 a v rk. wilherinském st. 69—71 (Palacký Formelbücher I st. 338). O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

147.

Král Václav II. uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze k žádosti sestry své Kunhuty a tety Alžběty právo patronátní v Kynšperku.

(V Praze, 1286 červen 20).

Rex hospitali dat ius patronatus ecclesie in perpetuum.

W(enceslaus) dei gracia rex Bohemie et marchio Moravie omnibus imperpetuum. Licet honestate suadente illorum, qui nobis nature uniti

---

a) ‚Johannes' Kap. J. — b) ‚H' Kap. J. — c) ‚libertatis' oba rk. — d) ‚memoratus' In. — e) ‚celes et celes' In., správně Kap. J. — f) ‚predonacionem' In., ‚donacionem' Kap. J. — g) ‚nostrorum' In., ‚vestrorum' Kap. J.

sunt vinculis, iusta precamina grate suscipere et adimplere favorabiliter teneamur, illa tamen prompciori animo de benignitate solita favorabilius exaudimus, in quibus et petencium desiderio satisfacimus et opus prosequimur pietatis. Eapropter noverint universi et singuli tenorem presencium inspecturi, quod nos cupientes honorabilium dominarum (Chunegundis)[a] germane sororis et (Elyzabeth)[b] matertere nostrarum dilectarum, in monasterio sancti Francisci Prage domino famulancium, peticioni annuere et illi precipue toto mentis placere affectu, qui pro inpensis in persona sua pauperibus, debilibus et infirmis caritatis operibus eterna premia pollicetur[c], ius patronatus ecclesie et in ecclesia civitatis nostre (Chunegesperch)[d], site in provincia Cubitensi[e], cum omnibus redditibus et aliis iuribus ad ipsam de iure pertinentibus, pio et religioso loco, hospitali videlicet eiusdem sancti Francisci in pede pontis Pragensis, in quo pauperibus, debilibus et infirmis multa pietatis[f] opera exhibentur, de nostre liberalitatis[g] clemencia concedimus liberaliter et donamus, idem ius patronatus in hospitale predictum et in eiusdem hospitalis magistrum et fratres cruciferos cum stella ipsorumque successores exnunc tenore presencium ex certa nostra sciencia et liberali gracia transferentes. In cuius donacionis nostre testimonium et robur perpetuo duraturum presentes super hoc fieri et sigillis nostris iussimus communiri. Datum (Prage) per manus (mag. Welizlay prothonotarii regni nostri Pragensis, Olomucensis et Wissegradensis ecclesiarum canonici a. d. MCCLXXXVI°, XII Kal. Jul., indiccione XIV.)[h]

Fol. 22 č. 147, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 234. Originál této listiny se zachoval v archivu křižovníků v Praze (Emler RB. II č. 1386). Odtud doplněno datum a jména.

148.

Král Václav II. potvrzuje darování děda svého a znova uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostely v Řevnicích, Václavicích a Živhošti s právem patronátním a vším příslušenstvím.

(1287—1290?).

Rex confert hospitali III ecclesias iure perpetuo possidendas.

W(enceslaus) dei gracia rex Boemie et marchio Moravie omnibus imperpetuum. Opere precium fore dignoscimus tam ad extollendum gloriam[i] nominis quam partes iusticie fideliter adimplendum, ut anime quondam genitoris nostri domini (Ottacari)[j] incliti regis Boemie felicis memorie, per quem dei previa voluntate vite presentis exordia sumpsimus et terrarum ac principatuum, quorum dicioni presumus, heres et dominus

a) ‚..' In., ‚M' Kap. J. — b) ‚..' In., ‚Katherine' Kap. J. — c) ‚pollicentur' In., ‚pollicetur' Kap. J. — d) ‚..' In., schází v Kap. J. — e) ‚tali' Kap. J. — f) ‚pietas' In., ‚pietatis' Kap. J i orig. — g) ‚libertatis' In., ‚liberalitatis' Kap. J i orig. — h) Doplněno dle orig. — i) ‚ingloriam' In. i Kap. J. — j) ‚W' In., ‚O' Kap. J.

instituimur, provideamus liberaliter et ei[a], peccatorum forsitan gravate ponderibus, quibus fragilis mortalium condicio pollui consuevit, relevacionis[b] pio[c] suffragio succuramus. Per presens igitur privilegium noscat tam presens etas quam successura posteritas futurorum, quod nos pro remedio anime genitoris nostri prefati ratam habemus atque confirmamus donacionem seu concessionem ecclesie in Rewnicz matricis[d] et duarum ipsius ecclesie filiarum, unius site in villa Wadislawicz[e] [1]) et alterius in villa Ziuohostch[e] [2]) et rerum ac iurium ad easdem pertinencium, quam dominus olim rex W(enceslaus) avus noster fecit hospitali cruciferorum stelliferorum sancti Francisci ad pedem pontis Prage, et insuper de novo damus atque concedimus eidem hospitali et omnibus fratribus ibidem existentibus tam presentibus quam futuris prefatas ecclesias cum pascuis, pratis, agris, aquis, piscacionibus et omnibus iuribus ad easdem ecclesias racionabiliter spectantibus et ius patronatus, quod habemus in ecclesiis antedictis, transferentes exnunc ex certa nostra sciencia et gracia speciali omne jus et omnem potestatem, quod vel quam habuimus et habere potuimus in prefatis ecclesiis et rebus ac iuribus[f] quibuslibet pertinentibus[g] ad easdem in dictum hospitale et dictos fratres tam presentarios quam futuros, volentes, quod ipsi efficiantur dictarum ecclesiarum et iurium ad ipsas pertinencium veri domini et patroni, sicut nos fuimus vel esse potuimus qualibet racione, necnon et quod ipsi possideant et teneant ipsas ecclesias cum universis et singulis bonis et iuribus ad ipsas spectantibus et ius patronatus in ipsis obtineant licite, libere ac secure, contradiccione qualibet in posterum quiescente, quia, cum pro remedio anime quondam domini patris nostri prefatas ecclesias cum universis et singulis bonis et iuribus ad ipsas pertinentibus dicto hospitali et fratribus, quicunque ibidem pro tempore fuerint, duxerimus concedendas, nolumus penitus, quod ab aliquo dictum hospitale seu fratres in eodem commorantes super dictis ecclesiis atque bonis et iuribus earumdem inquietentur vel aliquatenus molestentur, sed uti eis libere ac secure perpetuo permittantur. In quarum ratificacionis, confirmacionis et donacionis atque concessionis nostrarum testimonium et robur perpetuo duraturum presens privilegium fieri et sigillis nostris iussimus communiri. Datum per manus notarii (regni Boemie)[h] etc.

Fol. 22 č. 148, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 234' a v rk. wilherinském st. 69—71 (Palacký Formelbücher I st. 338). O datování srv. pozn. u čís. 144, kde biskup Tobiáš potvrzuje toto darování. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Václavice v Berounsku. — [2]) Živhošť tamtéž.

---

a) ‚eis' In., ‚ei' Kap. J. — b) ‚revelavimus' In., ‚relevamus' Kap. J., ‚relevacionis' Wil. — c) ‚pii' In. a Kap. J., ‚pio' Wil. — d) ‚maritis' In., ‚Rewnicz matricis' schází v Kap. J. — e) ‚tali villa' Kap J. — f) ‚iuribus' dvakrát v In. — g) ‚pertinenciis' Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J.

149.

Biskup Tobiáš připojuje k pražskému děkanství ves Poleřady dle odkazu Bohuslava z Hory a nařizuje, aby děkan každoročně pořádal v den úmrtí téhož Bohuslava dle jeho přání slavnostní hostinu za jeho duši.

(V Praze, 1290 únor 12).

Episcopus de consensu capituli addit decanatui villam, ut quolibet anno in anniversario die nobilis R. prandium fratribus et pauperibus daret.

Que[a] decorem cuiuslibet domus dei et precipue sancte[b] Pragensis ecclesie nostre[c] respiciunt commodum et honorem, tanto efficacius providere volumus[d], quanto magis ea ad salutem pertinent animarum. Noverit igitur universitas vestra, quod nos[e] de comuni consensu et unanimi voluntate honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani ac totius eiusdem[f] Pragensis nostre ecclesie capituli villam Poludrat[k 1]), quam nobilis vir (Bohuslaus)[g] bone memorie quondam dictus de Hora,[k] sitam[h] prope et inter Zahorzie,[k] Pouoci,[k 2]) Leua,[k] Brazdim[k] villas provincie, que Moziryeche[k 3]) vulgariter appelatur, non longe de Costelecz[4]) atque Hradecz[5]) iamdicte Pragensis ecclesie, ad nostram instanciam in testamento suo reliquit cum omnibus suis pertinenciis et iuribus pietatis intuitu et donavit decanatui[i] ipsius Pragensis ecclesie, ut maioribus redditibus habundaret, et magister G(regorius) ad presens in eadem ecclesia decanus et quilibet successor suus, qui pro tempore fuerit, eo honestius et utilius eidem possit[l] ecclesie deservire, auctoritate a predictis preposito, decano et capitulo nobis concessa ac ea qua fungimur imperpetuum[m] annectentes et ipsius decanatus prioribus redditibus tenore presencium taliter unientes, quod videlicet predictus magister G(regorius) decanus[n] et quilibet successor eius, qui post ipsum fuerit, aniversarium diem memorati B(ohuslai)[o] dando solempne[p] prandium dominis et pauperibus[r] pro anima eius cum candelis et offer[torio] iuxta

a) ,Thobias, dei gracia Pragensis episcopus universis praes. litt. insp. salutem in domino sempiternam. Que . . . . . .' orig. — b) ,sancte' schází v orig. i v Kap. J. — c) ,matris et domine nostre' orig. — d) ,volentes' In. i orig., ,voluimus' Kap. J. — e) ,quod domini Wlricus prepositus, magister Gregorius decanus totumque Prag. ecclesie nostre capitulum ordinacionem et disposicionem nec non collacionem ville Polurad quam . . . . . .' orig. — f) ,eiusdem eiusdem' In. — g) ,R' In., ,Bohuslaus' orig., schází v Kap. J. — h) ,Hora site prope Hradek' orig., ostatní až po ,Hradecz' schází v orig. — i) ,donavit, per ipsum d. Wlricum prepositum et Iohannem scolasticum ex parte capituli ad hoc nuncios specialiter deputatos nostre voluntatis arbitrio commiserunt integraliter et ex toto. Nos autem condicionem decanatus ipsius Pragensis ecclesie volentes facere meliorem, ut maioribus redditibus habundaret magister Gregorius . . . . . .' orig. — k) Schází v Kap. J. — l) ,valeat' orig. — m) ,supradictam villam ipsi decanatui in perpetuum taliter duximus uniendum, quod videlicet . . . . . orig. — n) ,nunc decanus' orig. — o) ,R' In., ,Bohuslai' orig. — p) ,solempne' schází v orig. — r) ,dominis vicariis, pauperibus et servitoribus ecclesie' orig.

consuetudinem[a] ecclesie annis singulis eternaliter peragere teneatur, universos predicte ville redditus et proventus[b] ad alios usus proprios liberaliter convertendo. Ut autem hec nostra racionabilis ordinacio et salubris[c] facta modo legittimo atque iusto perpetuis temporibus inconvulse robur obtineat perpetue firmitatis, quodque prefatus aniversarius dies nobilis supradicti,[d] prout expressum est superius, in predicta Pragensi ecclesia quolibet anno in posterum, sicut decet,[e] efficaciter peragatur, contra magistrum G(regorium)[f] decanum nunc presentem in iamdicta Pragensi ecclesia et quemlibet successorem eius, si predicta cum effectu non curaverint adimplere, excomunicacionis sentenciam exnunc prout extunc proferimus in hiis scriptis.[g] In cuius etc.

Fol. 22' č. 149. Tato listina se změnami, jež ukazují na dvojí koncipování, zachovala se v orig. archivu kapitulního v Praze. (Emler RB. II č. 1491 z opisu musea čes.) S rukopisem inšpruckým celkem souhlasí text rukopisu kapituly Pražské J 40[b] fol. 271.

Thx [1]) Polerady u Brandýsa. — [2]) Popovice u Brandýsa. — [3]) T. j. Meziříčí, patrně krajina mezi dolním tokem Vltavy a Labem. — [4]) Kostelec n. L — [5]) V orig. Hrádek, t. j. Hrádek ~~Čelakov~~.

H u Brandýsa, nyní místečka města zvaná, Na Hrádku.
Srv. Prášek, Okres Brandýský n. L. I. S.

150.

Biskup Tobiáš udílí odpustky těm, kdož by almužnou přispěli slepému jáhnovi.

(1279—1290?).

Dominus episcopus dat illis X dies criminalium et XX venialium, qui dabunt elemosinam suam dyacono, qui lumen oculorum suorum per hostium insidias perdidit.

Thobias[h] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis salutem in domino sempiternam. Pauperum preces et miserabilium personarum libenter pro dei reverencia[i], cuius promoti sumus gracia, cuius munere sustentamur, favorabiliter exaudimus. Igitur ad supplicaciones humiles latoris presencium, . . dyaconi, qui lumen oculorum per hostium insidias perdidit sine causa, universitatem vestram monemus, hortamur et rogamus attente, quatenus eidem . . dyacono velitis divine pietatis intuitu piis elemosinis, cum ad vos venerit, de bonis vobis a deo collatis liberaliter providere. Nos enim omnibus Christi fidelibus,

---

a) ‚antiquam consuetudinem' orig. — b) ‚proventus, qui supererunt' orig. — c) ‚ordinacio racionabilis facta . . . .' orig. — d) ‚in exemplar aliorum fidelium, prout . . . .' orig. — e) ‚debet' orig. — f) ‚G' In., ‚Gregorium' orig. — g) ‚quam se, si predicta non adimpleverint, ipso facto noverint incurisse. In cuius rei testimonium presens scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Prage et actum anno domini M° CC° LXXX°, II Idus Februarii, pontificatus vero nostri anno undecimo, indiccionis tercie' orig. — h) ‚Thomas' Kap. J. Slova: ‚Thobias' ‚episcopus' ‚Christi' ‚presentes' ‚salutem' ‚sempiternam' a ‚miserabilium personarum' psána jsou v In. červeným inkoustem. — i) ‚reverenciam' oba rk.

qui eidem dyacono de facultatibus suis caritative subvenerint[a], dummodo vere contriti fuerint et confessi, de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum auctoritate necnon et beati Wencezlay martyris meritis, patroni nostri, confisi, x dies criminalium et xx venialium peccatorum in domino misericorditer relaxamus. Datum etc.

Fol. 23 č. 150, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 228. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

151.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnovi, aby oznámil duchovenstvu svého archidiakonátu, že synoda, která měla býti konána po sv. Vítě, pro nepokoje v zemi je odložena.

(1279—1290).

Episcopus mandat archydyacono, ut nunciaret abbatibus, decanis et plebanis, quod non venirent ad synodum ista vice.

Th(obias)[b] dei gracia etc. honorabili viro domino . . archidyacono salutem etc. Cum propter nondum pacatum statum regni Boemie et alia dispendia, que incumbunt hiis temporibus inpacatis, synodum nostram post festum proximum sancti Viti celebrare more sollito non valeamus,[c] providencie vestre mandamus, quatenus abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, plebanis et aliis ecclesiarum rectoribus intimetis archidyaconatus vestri, quod ipsi hac vice Pragam[d] ad nostram[e] synodum non accedant, ne aliqua in viis pericula paciantur, exceptis dumtaxat decimatoribus nostris,[f] qui si in festo prehabito sancti Viti decimas nostras Prage non solverint in nostram cameram, sicut debent, penam debitam pacientur. Unde hoc ipsum ex habun(dan)ti ipsis specialiter intimetis. Datum etc.

Fol. 23 č. 151, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 258. Slova ‚propter nondum pacatum statum regni Boemie' kladou rozkaz tento ještě do doby nepokojů v Čechách, které trvaly od nastoupení Tobiášova až do r. 1290.

---

a) ‚caritatem subvenerit' In. — b) ‚Gregorius d. g. Prag. ep' Kap. J. — c) ‚valentes' In., ‚valeamus' Kap. J. — d) ‚Pradam' In., ‚Pragam' Kap. J. — e) Původně ‚meam', pak nad řádkem a po kraji opraveno v ‚nostram'. — f) Podobně ‚meis' opraveno v ‚nostris'.

152.

Biskup Tobiáš dovoluje řádu rytířskému sv. Lazara Jerusalémského konat sbírky, ač po dobu vybírání příspěvků na novostavbu choru v kostele Pražském jiné sbírky zakázal.

(1287—1289).

Episcopus mandat clero[a] totius dyocesis, ut petitores reciperent milicie templi, non obstante inibicione sua prius facta.

Tho(bias)[b] dei gracia etc. universis abbatibus, prepositis, archidyaconis, prioribus, decanis etiam, qui archidiaconorum vices gerunt, plebanis et viceplebanis ac aliis ecclesiarum rectoribus[c] per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis, ad quos pervenerit presens scriptum, salutem in domino. Scire debetis, quod nos, non obstante prohibicione nostra, per quam tantummodo negocium pettitorum Pragensis ecclesie nostre super re[e]dificando ambitu suo admitti fecimus in vestris ecclesiis, omnibus aliis negociis consimilibus petitoriis prohibitis et remotis, sicut hoc in quibusdam aliis literis nostris plenius continetur, honestos viros procuratores ordinis milicie sancti Lazari Ierosolimitani tamdiu et eorum nuncios, exhibitores presencium, in promovendo suo negocio admittatis, donec aliud ex parte nostri vobis datum fuerit in preceptis. Datum etc.

Fol. 23 č. 152, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257. Listina tato a privilegium pod č. 271 udělené řádu Johannitů v téže věci doplňují jinou listinu, kterou nalezl J. Loserth (Das St. Pauler Formular st. 46—47), a v níž se udělují odpustky všem, kdož přispějí na stavbu choru v kostele Pražském. Též biskup Dětřich Olomoucký, Theoctist Adrianopolský, Jan z Mocessu a Philip Salernský přidávají po 40 dnech. Loserth klade správně listinu tuto do let 1287—1289, asi proto, že jen v těchto letech vyskytují se biskupové Theoctist a Jan v listinách pro země české. (Srov. v Loserthově edici st. 47 pozn. 1.) Exempce udělené rytířům sv. Lazara a Johannitům zachované v naší sbírce jsou v chronologické souvislosti s listinou Loserthem nalezenou. Za rok 1289, kdy nastala vřava domácí války v Čechách, těžko by se daly listiny tyto posunout.

153.

Biskup Tobiáš dává Jo. komendatorovi řádu sv. Jana Jerusalémského v Kladsku právo snímat klatbu s chudých, nemocných a starých, a jiných osob, které za příčinou absoluce se neposílají ke kurii.

(1279—1290?).

Dominus episcopus commendatori dat auctoritatem in provincia . . personas loco sui pro excessibus commissis absolvere.

Tho(bias)[d] dei gracia etc. viro provido et honesto fratri Io. commendatori in Kladczk[e] ordinis sancti Iohannis Ierosolimitani salutem in

a) ‚decanis, ut petitores promoveant s. Lazari' Kap. J, — b) ‚Jo.' Kap. J. — c) ‚rect. universis' Kap. J. — d) ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚Kladekh In., ‚. . ' Kap. J.

domino. Circa salutis animarum profectum pontificalis ministerii nostri officium, quantum[a] cum deo possumus, exerceri per nos et alios viros ydoneos cupientes, ut vos infirmos, pauperes atque senes et alias personas huiusmodi Gladcensis[b] provincie, que pro absolucionis beneficio obtinendo in casu quocunque ad sedem non sunt apostolicam transmittende, ab excommunicacionis sentencia, quam iidem ipso facto incurrerint aut hactenus incurrerunt, in forma ecclesie vice nostri, lesis[c] satisfaccione premissa, absolvere valeatis, salutares eis pro commissis penitencias iniungendo, auctoritate vobis qua fungimur tenore presencium indulgemus. Mandata namque celestia efficacius gerimus, si nostra cum aliis viris ad hoc aptis honera parciamur. Datum etc.

Fol. 23' č. 153, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 258. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

154.

Biskup Tobiáš ustanovuje ve při mezi farářem Her. a klerikem N. ještě jednoho soudce.

(1279—1290?).

Episcopus delegato iudici dat socium in causa.

Tho(bias)[d] dei etc. honorabili viro domino .. preposito salutem et sinceram etc. Honesto viro Her.[e] plebano de .., exhibitori presencium, non valentes in suo iure deesse ex officii nostri debito, in causa, quam contra ipsum N. clericus super ecclesia de .. movet et movere intendit in nostra presencia, ex delegacione nostra vobis commissa, ad eiusdem plebani devotam instanciam virum[f] providum, dominum Z.[g] plebanum ecclesie sancti Galli in .. vobis adiungimus socium et collegam, ut cum eo audiatis causam prehabitam iuxta priorum nostrarum ad vos directarum continenciam litterarum. Datum etc.

Fol 23' č. 154, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 257'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚quem' In., ‚quantum' Kap. J. — b) ‚talis' Kap. J. — c) ‚lesi' In., ‚lesis' Kap. J. — d) ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚H. preposito de' Kap. J. — f) ‚virium' In., ‚virum' Kap. J. — g) ‚C' Kap. J.

155.

Biskup Tobiáš dává právo (Bernardovi) biskupovi Pasovskému, aby sňal klatbu se služebníků svých, kterou nad nimi prohlásil biskup Tobiáš, protože jsouce ve službě vévody Rakouského dopustili se plenu a násilností u Počátek.

(1285—1290?).

Episcopus episcopo dat licenciam absolvendi suos dyocesanos, qui extra propriam dyocesim suos dyocesanos spoliis et incendiis devastarunt.

Reverendo in Christo patri, domino W(ernhardo) dei gracia Patawiensi episcopo Th(obias)[a] eadem gracia Pragensis episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. Votis paternitatis vestre, quantum cum deo possumus, annuere cupientes, ut circa familiares vestros, qui apud Pochatek,[b 1]) in domini ducis Austrie obsequio constituti, in nostra dyocesi[c] excessus (fecerunt), propter quos excomunicacionis incurrerunt sentenciam, absolucionis ministerium in forma ecclesie exercere possitis, tenore vobis presencium liberam tradimus facultatem. Datum etc.

Fol. 23' č. 155, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 255'. List tento nemůže se vztahovati k biskupovi Pasovskému Wichardovi, který panoval do r. 1282 listopad 22, poněvadž slova ‚ducis Austrie' nejsou možna, dokud Albrecht neobdržel Rakous v léno, a to se stalo před vánocemi 1282, nutno tedy písmenu W. doplnit jakožto Wernhardus, t. j. Bernhardus, který byl biskupem 1285–1313. Rok 1285 jest tedy první chronologickou hranicí; o druhé srov. úvod II 3.

[1]) Počátky v okr. hejtmanství Pelhřimovském.

156.

Biskup Tobiáš dává měšťanům v (Čes) Brodě 20 lánů a stanoví poplatky jich; Brodští se zavazují přestěhovat svá obydlí a celé město, kdyby si toho biskup přál.

(1279—1290?).

Episcopus locat civitatem suam sub condicionibus quibusdam.

In nomine domini amen. Nos Th(obias)[d] dei gracia Pragensis episcopus omnibus in perpetuum. Ne rerum gestarum memoria deperiret, inventum est scripture testimonium, per quam contractus legittimi ad cautelam presencium et futurorum memoriam, ut convenit, perhennentur. Noverit igitur tam presens etas quam successiva posteritas futurorum, quod nos xx[e] laneos agrorum spectancium ad Brod[f] forense opidum nostrum civibus eiusdem loci perpetuo sub annuo censu locavimus in hunc modum, videlicet quod de quolibet laneo cives ipsi annis singulis nobis

a) ‚Jo.' Kap. J. — b) ‚. .' Kap. J. — c) ‚nostram diocesim' In. — d) ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚x' Kap. J. — f) ‚. .' Kap. J.

et successori nostro, cuilibet Pragensi episcopo, solvent duas marcas boni et usualis argenti Pragensis ponderis et monete in festivitate sanctissimi martyris Wencezlay, et de qualibet thaberna, quotquot fuerint tunc, dabitur nobis porcus valens fertonem argenti, si argentum pro hoc non duxerimus acceptandum, XII (etiam)[a] maccellariorum loca carnes vendencium ibidem consistere debent[b] ad minus et de quolibet loco annuatim dabitur Pragam in curiam nostram pondus sepi, quod lapis vulgariter appelatur. Item XV subsides terram habentes solvent annuatim per fertonem argenti et alii subsides, quotquot[c] fuerint, non habentes terras dabunt in festo predicto per lotum argenti qualitatis et quantitatis superius nominate, aut quilibet eorum messis tempore metet xx[d] capecia annuatim. Quandocunque aut(em) laneos in loco eodem (de terris in posterum acquisitis aut de hiis),[e] quas habemus in alio loco quocunque, voluerimus augmentare, cives[f] predicti recipient augmentum eorum et recipere tenebuntur ex convencione istius contractus sub censu superius iam predicto. Ad hec cives ipsi pro se et successoribus suis quibuslibet promiserunt, quod, quandocunque nobis placuerit et videbitur expedire, habitaciones suas ad alium locum transferent et civitatem predictam Brod in eodem loco iuxta disposicionem et ordinacionem meam, prout melius poterint, collocabunt et locare sub prefatis condicionibus efficaciter tenebuntur,[g] super hoc et premissis omnibus et singulis premissorum attendendis[h] fideliter et inplendis nobis et Pragensi ecclesie nostre se et sua et successorum suorum quorumlibet suo et ipsorum successorum suorum nomine per stipulacionem legittimam obligantes. Datum etc.

Fol. 23' č. 156, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 271' (Palacký Formelbücher II st. 210). O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

157.

Biskup Tobiáš prodává nejmenovanému půl vsi Vítovic.

(1279—1290?).

Episcopus notificat, quod vendidit mediam partem ville cuidam ex assensu capituli hereditarie.

In nomine domini amen. Nos Th(obias)[i] dei gracia notum esse volumus universis presentes litteras inspecturis, quod nos de communi honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani ac tocius eiusdem ecclesie nostre capituli connivencia[j] et assensu, condicionem ipsius ecclesie nostre, nostram et successorum nostrorum omnium

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚debet' In., ‚debent' Kap. J. — c) ‚quocunque' In., ‚quotquot' Kap. J. — d) ‚x' Kap. J. — e) Doplněno dle Kap. J. v In. vazbou seříznuto. — f) ‚civis' In., ‚cives' Kap. J. — g) ‚tenebunt' In., ‚tenebuntur' Kap. J. — h) ‚attendentes' In. — i) ‚Jo.' Kap. J. — j) ‚conveniencia' In., ‚connivencia' Kap. J.

volentes facere meliorem, ville Witouic[a] [1]) episcopatus nostri mediam partem cum V agrorum laneis, domibus, areis et universis aliis pertinenciis[b] . . de tali loco, exhibitori[c] presencium, prout ipse nunc ea possidet, de mandato nostro in eorum corporalem possessionem inductus,[d] vendidimus pro marca boni et puri argenti Pragensis ponderis, ab eodem . . .[e] et cunctis ipsius heredibus ipsam hereditario iure perpetuo possidenda[m], eandem quantitatem pecunie, quam ab eo in Pragensi pondere integre recepimus, pro aliis possessionibus atque bonis episcopatui nostro et ecclesie Pragensi magis utilibus covertentes. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri, quod nostri et prefate Pragensis ecclesie sigillorum munimine roboratum ad cautelam presencium et futurorum memoriam eidem . . . fecimus liberaliter assignari. Actum et datum etc.

Fol. 24 č. 157, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 271. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Nejspíše Vítovice u Červ. Řečice.

158.

Biskup Tobiáš nařizuje R. děkanovi Kouřimskému, aby se ujal faráře, jemuž se klade za vinu zabití jakéhosi chlapce a jemuž patronové brání v držení kostela jeho.

(1279–1290?).

Episcopus mandat decano, ut non permitteret gravare plebanum quendam, cui occisio[f] ponitur cuiusdam pueri.

Tho(bias)[g] dei etc. dilecto in Christo filio R.[h] decano Curimensi[i] salutem in domino. Discrecioni tue mandamus sub pena canonica[j] firmiter et expresse, quatenus negocium . .[k] presbyteri plebani de . ., exhibitoris presencium, prout in nostris literis videris[l] contineri, in ecclesia de . . iam prehibita publicando, patronos ipsius ecclesie ex parte nostra flectere non obmittas, ut ipsi eundem presbyterum predictam ecclesiam permittant libere et pacifice possidere, in nullo eum penitus molestantes, fortuito casu, qui sibi obicitur super occisione[m] cuiusdam pueri, penitus non obstante, alioquin patronos eosdem ad id monicione premissa per censuram ecclesiasticam compellere non obmittas, si prefatam penam canonicam volueris evitare. Datum etc.

Fol. 24 č. 158, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 255′. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

a) ‚talis‘ Kap. J. — b) Za slovem ‚pertinenciis‘ v In. chybně opět ‚aliis,‘ buď četl písař špatně nějaké jméno. neb ‚tali‘. — c) ‚exhibitam‘ In., ‚exhibitori‘ Kap. J. — d) ‚inducimus‘ In., ‚inducti‘ Kap. J. — e) ‚ab eodem . . . pragensis ponderis‘ chybně přestaveno v In., správně v Kap J. — f) ‚occasio‘ In., — g) ‚Jo‘ Kap. J. — h) ‚B Kap. J. — i) Schází v Kap. J. — j) ‚excomunicacionis‘ Kap. J. — k) ‚Joh.‘ Kap. J. — l) ‚videres‘ In., videris Kap. J. — m) ‚occasione‘ Kap. J.

159.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnovi Hradeckému, aby prohlásil interdikt nad jakýmsi kostelem, jehož příslušníci nezaplatili biskupovi povinný poplatek v den vysvěcení chrámu.

(1279—1290?).

Episcopus mandat archidiacono, ut ecclesiam illam, quam consecravit, poneret sub interdicto pro eo, quod expensas non dederunt sibi in die consecracionis.

Tho(bias)[a] dei gracia etc. honorabili viro magistro . .[b] eiusdem (ecclesie) canonico et archidiacono ac plebano Gredcensi[c] [1]) salutem cum sincere caritatis affectu. Cum ecclesia[d] parochialis in . . reconciliata et altaria in eadem dedicata per nos (sunt) ad instanciam civium parochialium de . . ecclesie iam prefate, et ipsi, licet contra debitum, irreverenter et minus provide dissimulantes honorem et reverenciam quam debeant, in procuracionibus expensarum racione nostri officii et laborum nobis et familie nostre impendere minime curaverunt, quamquam hoc evidenter perpendere poterant, quod, qui altari servit, altaris servicio uti[e] debet, nos exigente iusticia temeritatis pertinaciam dissimulare aliquatenus non valentes, cum nos et episcopalis nostra veneranda dignitas offensa sit non modicum per tantam iniuriam et contemptum, ecclesiam ipsam parochialem auctoritate qua fungimur subicimus ecclesiastico interdicto, providencie vestre mandantes in virtute obediencie firmiter et expresse et fidei vestre in illa fide, quam nobis et ecclesie[f] tenemini, nichilominus iniungentes, quatenus fideliter et sollicite providere curetis, ut cives idem cum eorum familiis, mares et femine, universi in iamdicta parochiali ecclesia post octavas reconciliacionis eiusdem nostrae interdicto durante tam in ipsa ecclesia quam in aliis archidiaconatus vestri ecclesiis nullatenus[g] recipiantur penitus ad divina et ecclesiasticam sepulturam nec eis exhibeantur aliqua ecclesiastica sacramenta, excepta dumtaxat ultima penitencia moriencium et baptismate parvulorum, donec ipsi exsolutis nostris pignoribus, que pro[h] expensarum nostrarum procuracionibus predictis die dedicacionis eiusdem obligata existunt, pro contemptu[i] et iniuria huiusmodi temere irrogata, nobis satisfaciant, ut tenentur, ut pena unius sit metus aliorum. Datum etc.

Fol. 24' č. 159, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 252'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Hradec Králové.

a) ‚Jo'. Kap. J. - b) ‚B'. Kap. J. — c) ‚tali' Kap. J. — d) ‚ecclesiam parochialem In., ‚ecclesia parochialis' Kap. J. — e) ‚ut' In., ‚uti' Kap. J. — f) ‚ecclesie nostre Kap. J. — g) ‚nullas recipiant' In., ‚nullatenus recipiantur' Kap. J. — h) ‚per' In., ‚pro' Kap. J. — i) ‚conceptum' In , ‚contemptu' Kap. J.

160.

Královna Guta oznamuje biskupovi Tobiášovi šťastné narození syna.

(1288 květen 6).

Regina mittit episcopo literas significando se filium peperisse, pro nuncio partus[a] suum capellanum destinando.

Reverendo in Christo patri domino Th(obie)[b] venerabili Pragensi episcopo G(uta) dei gracia regina Boemie[c] et marchionissa Moravie paratam et sinceram in Christo ad ipsius beneplacita voluntatem. Certo coniecture experimento[d] didicimus, et id[e] ipsum indicia in nobis efferunt[f] mentis nostre, quod vestre honoracionis paternitas nostris[g] felicibus et iocundis eventibus debeat de cordis[h] intimo congaudere, nostra quevis felicia vestris singularibus successibus computando. Ecce enim gracia divina[i] favente in die ascensionis domini aurore nuncio sidera propulsante filium genuimus salvis nature viribus et illesis. Idcirco nova recentis partus vestre paternitati per nostrum dilectum capellanum . .[j] voluimus nunciare, spei gerentes[k] fiduciam, quod vestra reverencia[l] in eodem devoto nostro faciet clarere indiciis manifestis, quante iocunditatis aplausu nobis congaudeat vestra sinceritas in nostre nove prolis origine vel augmento.[m] Datum etc.

Fol. 24' č. 160, též v rukopise kapituly pražské J 40[b] fol. 275 (Palacký Formelbücher II st. 14, Emler RB. II č. 1442). Chronologicky je určen list tento narozením Přemysla Otakara, syna královny Guty. Že zde jde o prvorozence, tomu nasvědčuje hned následující odpověď biskupova. List tento a následující tři až po č. 163 pocházejí z péra neb školy Jindřicha z Isernie. Stačí jen srovnat listy tyto s listem ze sbírky Jindřichovy v Reg. Boh. II č. 760 uveřejněným, kde se mluví o narození Václava II, a kde také čteme »in a u r o r a diei dominici suo f e l i c i p a r t u e d i d i t« jako zde podobně »a u r o r e nuncio . . .« a jako v č 162 »r e c e n t i p a r t u nuper nos e d i d i s s e«. Též jiné obraty a frase v těchto listech se vyskytující, jako »iocunditatis aplausu«, »laudum preconio«, »exultacionis tripudio«, jakož i sloh ukazují k Jindřichovi z Isernie. Pak ovšem nemůžeme listy tyto považovat za authentické, nýbrž jen za slohová cvičení podle celkového rázu listů obsažených ve sbírce Jindřicha z Isernie. (Srv. můj článek »Tak zvaný Codex epistolaris Primislai Ottocari II« v Čes. čas. hist. ročn. IX č. 1.)

---

a) ‚panis' v obou rk. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚Boemie etc.' Kap. J. — d) ‚certe coniecture experimenta' In., správně Kap. J. — e) ‚ad' In., ‚id' Kap. J. — f) ‚asserunt Kap. J. — g) ‚meis' In., ‚nostris' Kap. J — h) ‚corde Kap. J — i) ‚dei' Kap. J. - j) ‚N' Kap. J. — k) ‚generantes' In., ‚gerentes Kap. J. — l) ‚vestram reverenciam' In., správně v Kap. J. — m) ‚aligmento' In., správně Kap. J.

161.

Biskup Tobiáš blahopřeje královně (Gutě) k šťastnému narození prvorozeného syna.

(1288 květen).

Episcopus congaudens regraciatur regine, quod cum tali misit nuncium intimacione.

Ex serie literarum vestre[a] precellencie duo mire digna laudum preconio suscepimus cum ingenti exultacionis tripudio cordis nostri, unum videlicet, quod primogeniti filii vestri karissimi nativitas prelucidam margaritam vestri precellentis nominis mirifice adornavit, et aliud, quod favente divina clemencia deposito gravedinis onere salvis et illesis nature viribus in persona vestra votiva perfruimini sospitate. Que cum tam decentis[b] tamque laudabilis universalis solacii nobis universaliter singulis et singulariter universis salutare bravium attulerint, altissimum in solio majestatis sedentem, qui nos superne virtutis sue gracia visitans, ad felicis status nostri reformacionem, sicut hoc non ambigimus, id efecit, devote ac sincere laudisonis vocibus collaudamus, celsitudinis vestre clemencie pro eo, quod nos nuncio vestro et literis in hiis consolari dignata estis, assurgentes non immerito ad graciarum plenas et uberes acciones. Datum etc.

Fol. 24' č. 161, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 275' (Palacký Formelbücher II st. 15, Emler RB. II č. 1443). Srov. pozn. u č. 160.

162.

Královna (Guta) oznamuje nejmenovanému šlechtici neb knížeti šťastné narození syna.

(1288 květen).

Ad id(em) regina pro nuncio partus[c] mittit ad baronem vel principem.

Quoniam nostra pro constanti gerit serenitas, vos nobis in nostrorum[d] eventu (prosperorum)[e] successuum congaudere, idcirco recenti partu nuper nos edidisse filium vobis ad gaudium duximus nunciandum, indubitate spei gerentes fiduciam, quod magnificencia vestra in eodem nuncio manifestis faciet[f] clarere indiciis, quante nobis iocunditatis congratuletur tripudio in nostre nove prolis origine vel augmento.

Fol. 25 č. 162, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 275'. Srovnáním s čís. 160 a 161 vidíme, že i zde jde o touž věc. Srov. pozn. u č. 160.

---

a) ‚vestrarum' In., ‚vestre' Kap. J. — b) ‚dicentis' In., ‚decentis' Kap. J. — c) ‚panis' In. — d) ‚nostrarum' In., ‚nostrorum' Mn. — e) Doplněno dle Mn. — f) ‚faciat' In., ‚faciet' Mn.

163.

Královna (Guta) oznamuje jakémusi poddanému šťastné narození syna.

(1288 květen).

Ad idem ad subditum.

Assumpte nobis de nove prolis ortu leticie devocionem tuam facere participem cupientes, ad te mittendum (talem)[a] duximus, nos nuper peperisse filium, relaturum, credentes[b] ambiguitate qualibet procul mota, quod nostro nuncio evidenter et honorifice tua declarabit devocio, quantum nobis congaudeat in recentis filii nativitate.[c] Datum etc.

Fol. 25 č. 163, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 275'. Srov. pozn. u č. 160.

164.

Biskup Tobiáš dává svým poddaným v Oujezdě u Bíliny $3^1/_2$ lánu právem německým.

1289 říjen 1.

Episcopus locat villam iure teutonico cum condicionibus.

In nomine domini amen. Nos Th(obias)[d] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes literas inspecturis, quod nos anno domini MCCLXXXIX°, Kalendas Octobris[e] hominibus nostris de loco sito ante Belynam[f] civitatem, qui vulgariter Wgezd[f] appelatur, III laneos et $^1/_2$ de terris episcopatus nostri ibidem consistentibus sub annuo censu iure teutonico locavimus in hunc modum, quod videlicet homines ipsi nobis et successoribus nostris de iamdictis III laneis et $^1/_2$ III marcas et $^1/_2$ in bono et puro argento cum X aucis pinguibus et LX[g] pullis bonis annuatim tenebuntur solvere, et persolvent medium eorum in festo sancti Georgii[h] et aliud medium in festivitate sancti Galli, hoc adiecto specialiter et expresse, quod ad tria iudicia comunia, que ter in anno fieri consueverunt, villicum nostrum et successorum nostrorum, qui pro tempore fuerit, aut alios nuncios nostros, quos[i] ad eos duxerimus destinandos,[j] debito modo recipient[k] et in expensis congruis comuniter procurabunt. Quandocunque autem aliquis ex ipsis hominibus de aliquo vicino suo conqueri debuerit, coram predicto villico nostro et nostrorum successorum et non coram alio prosequetur, advocando eum ad locum predictum, ut ibidem coram ipso querimonia proposita terminetur, ac in expensis debitis procurando. Adicimus insuper, quod, si quis (de) hominibus iam predictis in locis aliis ab aliquibus dominis vel supanis terras[l] vel terrarum laneos aut laneum sive

a) Doplněno dle Mn. — b) ‚reddentes' In., ‚credentes' Kap. J. — c) ‚novitate' In., ‚nativitate' Kap. J. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚anno d. M' etc. Kap. J. — f) ‚. .' Kap. J. — g) ‚L' Kap. J. — h) ‚Georii In., ‚Georgii' Kap. J. — i) ‚quas' In., ‚quos' Kap. J. — j) ‚destinandas' In., ‚destinandos' Kap. J. — k) ‚recipiant' In. — l) ‚terris' In.

quamcunque partem lanei sub annuo censu recipere voluerit, quod hoc sibi facere non liceat, nisi prius loco sui alium hominem in bonis nostris ydoneum locaverit et eidem vendiderit bona ipsa, ut idem nobis et successoribus nostris in predic:is iuribus nostris respondeat et eadem integraliter adimpleat, sicut debet.

Fol. 25 č. 164, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 271.

165.

Biskup Tobiáš potvrzuje smlouvu, jíž opat Jar. měštanu pražskému Al. pronajímá na 10 let vinici u Prahy.

(1279—1290?).

Episcopus contractum hereditatis factum inter abbatem et civem protestatur, suis literis ipsum roborando.

In nomine domini amen. Nos Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes literas inspecturis, quod inter viros providos et honestos, dominum videlicet Jar.[b] venerabilem abbatem de . . et Al.[c] civem Pragensem locacionis contractus in nostra presencia celebratus exstitit in hunc modum, quod[d] dominus abbas iamdictus vineam monasterii sui sitam in . . villa apud Pragam cum curia ibidem existente et vinitoribus eius ac universis terris, ortis, pratis et aliis pertinenciis suis omnibus predicto Al.[c] locavit sub annuo censu per X annorum spacium possidendam, ita videlicet, quod in quolibet anno infra tempus ipsius decennii idem Al.[c] solvet et solvere tenebitur duas marcas boni et puri argenti Pragensis ponderis in omni eventu domino abbati prefato aut nuncio ipsius eius nomine cum literis destinato et cuilibet successori suo, nisi[e] eum, quod absit, medio tempore de hac vita migrare contigerit, et hoc in festo sancti Galli.[f] Nec licebit eidem domino abbati aut alicui alteri suo et ipsius nomine, etiam si eius successor exstiterit, dictum Al. infra eosdem X annos, quamdiu ipse predictum censum in termino constituto fideliter et infallibiliter sine aliqua diminucione persolverit, a possessione dictorum locatorum sibi bonorum aut eorum aliquo aliquatenus removere. Post lapsum vero ipsorum decem annorum, vel si ante eundem, ut non optamus, nec hoc deo volente accidet, dictus Al. viam universe carnis ingressus fuerit, aut si solucionem prefatam census pretacti in termino sibi dato integraliter non solverit, sicut debet, vinea supradicta cum curiis et aliis scilicet pertinenciis predictis universis et melioracionibus, que ibidem facte fuerint, quibuslibet ad possessionem et dominium abbatis predicti et monasterii eius ipso facto protinus revertentur; non enim iuxta modum convencionis in locacione

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚Ja' Kap. J. — c) ‚A' Kap. J. — d) ‚quo' In. — e) ‚si' oba rk. — f) Zde vynechal písař asi: ‚unam marcam et alteram in festo s. Georgii' neb podobně.

premissa ab utraque parte habitum, si dictus Al. infra predictos X annos bona sibi locata possidere desierit, et etiam post lapsum X annorum ipsorum coniux eiusdem Al. aut aliquis alius possidere debet vineam et bona eadem loco sui, nisi super hiis de novo[a] aliquid ordinatum fuerit inter partes, sicut hec omnia et singula predictus abbas suo et conventus ac monasterii sui nomine et Al. prefatus pro parte sui attendere promiserunt fideliter et servare, super hoc se et suos[b] per stipulacionem legittimam obligando et nostre se iurisdiccioni ecclesiastice voluntarie submittendo. Solucio nunc superius nominata census predicti probari debet, quandocunque et quocienscunque facta fuerit, per literas patentes domini abbatis eiusdem sigilli munimine roboratas, aliter facta solucio habebitur pro non facta. In cuius rei testimonium[c] presentes literas pro prefato domino abbate et monasterio suo, nostro (et) civitatis Pragensis, pro prefato[d] autem Al. nostro etiam et ipsius et domini (abbatis)[e] ac conventus sui sigillorum (munimine)[f] fecimus roborari. Actum et datum.

Fol. 25' č. 165, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol 270'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

166.

Biskup Tobiáš nařizuje Her. děkanovi v Klatovech, aby na jeho místě založil špitál pro nemocné a chudé v Klatovech, na jehož zřízení daroval veškeré jmění své Konrád z Pomuku se svou manželkou.

(1288 před 8 říjnem).

Episcopus mandat decano, ut hospitale pro infirmis fundaret loco sui sine preiudicio ecclesie alterius.

Tho(bias)[g] dei gracia honesto et dilecto in Christo filio Her.[h] decano et plebano in Glatovia[i] salutem in domino. Sincere karitatis opera et quoslibet pie intencionis affectus, que multitudinem operiunt peccatorum, propter eterne vite premium feliciter obtinendum augeri pocius[j] quam minui cupientes, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie, quatenus ad requisicionem nuncii, exhibitoris presencium, honestorum et religiosorum virorum prioris[k], magistri et fratrum hospitalis sancti Francisci de capite pontis Pragensis ordinis stellatorum nec non ad preces et devotam instanciam viri providi Con(radi)[l] dicti de Pomuk civis Glatoviensis[m] ac

a) ,nova' In., ,novo' Kap. J. — b) ,suas' In. — c) ,testimonio' In, ,testimonium' Kap. J. — d) ,prefatus' In., ,prefato' Kap. J. — e) Doplněno dle Kap. J. — f) ,sigilli' In., ,sigillorum munimine' Kap. J. — g) ,Jo. Kap. J. — h) ,H' Kap. J. — i) ,tali . . ' Kap. J. — j) V In. pod touto poslední řádkou textu drobněji touž rukou připsány 2 řádky: ,Notabile. Tanto enim graviora sunt peccata, quanto diucius infelicem animam detinent obligatam, quia bonarum mencium est ibi culpam agnoscere, ubi culpa minime reperitur, qua propter etc.' — k) ,H. prioris' Kap. J. — l) ,C. de . . ' Kap. J. — m) ,talis' Kap. J.

ipsius[a] devotissime coniugis in ecclesia iamdicta Glatoviensi[b] hospitale ad usus infirmorum et pauperum sine preiudicio parochialis ecclesie loci eiusdem vice nostri fundare[c] non differas, quandocunque super hoc fueris requisitus, fidelibus Christi, qui ad eandem fundacionem[d] causa devocionis accesserint, C dies de iniuncta sibi penitencia misericorditer relaxando Con(radus)[e] namque et coniux eius predicti omnia bona sua mobilia et immobilia hospitali, quod fundabitur, ad usus infirmorum et pauperum, sicut nobis veraciter innotuit, contulerunt, habitum prefati ordinis suscepturi. Datum etc.

Fol. 25' č. 166, též v rk. kapituly Pražské J 40 fol. 261'. Srv. Emler RB. II č. 2726, kde listina krále Václava v této záležitosti z r. 1288 říj. 8.

167.

Biskup Tobiáš dává 40denní odpustky těm, kdož přispějí k vystavění špitálu v Ústí (n. L.).

(1279—1290?).

Episcopus dat indulgenciam, qui darent elemosinas suas ad construendum hospitale[f] et pauperibus in ipso egrotantibus.

Th(obias) dei gracia etc.[g] universis Christi etc. devocionem vestram etc. Omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad opus hospitalis, quod apud Wsk[h] [1]) construitur, et infirmorum ac pauperum sustentacionem, confluencium ad ipsum, manum porrexeritis adiutricem, XL dies iniuncte penitencie misericorditer relaxamus, ratas et gratas (insuper)[i] habentes indulgencias venerabilium in Christo patrum archiepiscoporum et episcoporum quorumlibet in hoc casu collatas et in posterum conferendas. Indulgemus insuper, ut in hospitali iamdicto super altare viaticum celebretur, synodalis prohibicionis[j] constitucione aliquatenus non obstante, presentibus post biennium minime valituris, quas mitti per[k] etc. si[l] secus etc. Datum etc.

Fol. 26 č. 167, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 228'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Ústí n. L., kde byl špitál křižovníků s červenou hvězdou, srv. RB III č. 1409 a č. 1588.

---

a), ipsius C.' Kap. J. — b) Schází v Kap. J — c) ‚ponendo primarium lapidem fundare' Kap. J. — d) ‚seu elemosinas suas ad id opus dederint vel in humilitate spiritus causa devocionis accesserint, C et XL dies' Kap. J. — e) ‚C' Kap. J. — f) ‚hospitalibus et pauperibus' In., ‚hospitale et pauperibus Kap. J. — g) ‚Veneracionem dei etc. ut supra' Kap. J. — h) Schází v Kap. J. — i) Doplněno dle Kap. J. — j) ‚perhibicionis' In., ‚prohibicionis' Kap. J. — k) Doplň dle č. 1. — l) ‚se' In.

168.

(Bavor ze Strakonic) žádá biskupa Tobiáše o příslušné nařízení děkanovi Bechyňskému, aby mohl založit v (Bavorově) kostel p. Marie.

(1279—1290?).

Baro rogat episcopum, ut committeret V.[a] decano loci, ut ecclesiam fundaret in bonis ipsius.

Venerabili in Christo patri et domino Th(obie)[b] dei gracia Pragensi episcopo (Bavor)[c] dictus de (Strakonicz) servicii sui continuum incrementum. Intendentes pro honore beate Marie virginis gloriose ecclesiam construere in nostra civitate (Bavarow), ad vestram paternitatem confugimus deposcentes, quatenus decano provincie Bechinensis[d] iniungere dignemini per vestras literas et mandare, ut ad fundacionem ipsius ecclesie se debeat adaptare, quam non in preiudicium alterius ecclesie edificare intendimus, sed pro honore sancte matris ecclesie ac beate virginis prius dicte, ut desiderium mentis nostre, quod diu optavimus, vestro annuente presidio possimus perducere ad effectum.

Fol. 26 č. 168, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 280' Jména doplněna z druhého textu téhož listu pod č. 241. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3

169.

Biskup Tobiáš dává děkanovi Bechyňskému plnomocenství k založení kostela p. Marie v (Bavorově), městě pana (Bavora ze Strakonic.)

(1279—1290?).

Episcopus mandat decano, ut fundaret ecclesiam ad requisicionem patroni illius loci.

Th(obias)[e] dei gracia etc. dilecto in Christo filio . .[f] decano Bechinensi salutem in domino. Sincere caritatis etc.[g] discrecioni tue mandamus, quatenus ecclesiam in civitate (Bavarov) nobilis viri dicti (Bavor) de (Strakonicz) in honore sancte Marie virginis gloriose, dummodo non in preiudicium vicine cuiuslibet alterius ecclesie construatur, vice nostri fundare debeas,[h] dum super hoc per predictum nobilem aut nuncium suum fueris requisitus, fidelibus Christi, qui ad eandem fundacionem causa devocionis[i] accesserint,[j] CXX[k] dies auctoritate nostra de iniuncta penitencia relaxando. Datum etc.

Fol. 26 č. 169, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 261'. Srovnáme-li listinu tuto s listem předcházejícím, vidíme, že zde jde o touž záležitost. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) Schází v Kap J. — b) ‚Jo' Kap. J. — c) ‚H' In., ‚B' Kap. J. — d) ‚talis' Kap. J. — e) ‚Jo. Kap. J. — f) ‚B' Kap. J. — g) ‚ut supra' Kap. J. — h) ‚debeas' ponendo lapidem primarium' Kap. J. — i) ‚devocionis vel in humilitate' Kap. J. — j) ‚accesserint seu elemosinas suas ad idem opus largiri curaverint' Kap. J. — k) ‚CXL' Kap. J.

170.

Biskup Tobiáš dává odpustky těm, kdož přispějí almužnou málomocným.

(1279—1290?).

Episcopus dat indulgenciam illis, qui darent elemosinas suas leprosis.

Tho(bias)[a] dei gracia etc. universis Christi fidelibus etc. Devocionem vestram etc. Omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad sustentacionem leprosorum apud . .[b] residencium de bonis a deo vobis collatis manum porrexeritis adiutricem, XL dies iniuncte penitencie misericorditer relaxamus presentibus etc.[c]

Fol. 26 č. 170, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 228'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

171.

Biskup Tobiáš zakazuje farářům provozovat symonii s olejem a křižmem a bránit věřícím v návštěvě kláštera v Pomuku a v pohřbívání u kostela P. Marie téhož kláštera.

(1279—1290?).

Episcopus mandat universis plebanis, ut pro sacris liquoribus[d] aliquid non recipiant.

Th(obias)[e] dei gracia etc. dilectis in Christo etc. Pervenit ad nos, quod vos liquores[f] sacros, crisma et oleum modo symoniaco venditis, nulli unccionem sacram contra statuta sacrorum canonum exhibentes, nisi vobis prius peccunia aut res alie in precium fuerint assignate, quodque parochianis vestris tam occulte quam publice prohibetis, ut nullus apud monasterium Pomucen[se][g] aut ecclesiam sancte Marie gloriose virginis in monte (supra)[h] iamdictum monasterium situatam[i] sepulturam eligere valeat non illectus, nec loca ipsa sanctissima causa devocionis precipue in diebus sollempnibus et festivis sine vestra licencia possit aliquatenus visitare, et quod etiam ab eisdem parochianis vestris contra consuetudinem patrie prediales decimas exigitis minus iuste, sepulturam eis ecclesiasticam et alia sacramenta perperam denegantes. Quare cum hoc sit temerarium et iniustum et saluti animarum vestrarum contrarium manifeste, nos id ex hac causa racionabili, cum omnium subditorum nostrorum ex officii nostri debito debeamus providere saluti, sine fame et anime nostre periculo dissimulare aliquatenus non valentes, discrecionem vestram monemus et ortamur attente in virtute

a) ‚A' Kap. J. — b) ‚nos' Kap. J. — c) ‚post etc. Datum' Kap. J. — d) ‚litoribus' In., ‚liquoribus' Kap. J. — e) ‚Jo' Kap. J. — f) ‚litores' In., ‚liquores' Kap. J. — g) Schází v Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J. — i) ‚situatum' In., ‚situatam' Kap. J.

obediencie,[a] mandantes firmiter et districte, quatenus a premissis temeritatibus omnibus et singulis vos omnino abstinere curetis, sicut vestrum commodum diligitis et honorem, alioquin scire debetis, quod nos honorabili viro, domino Johanni abbati Pomucensis[b] monasterii supradicti auctoritatem concessimus et plenariam potestatem vos ad id racione previa per censuram ecclesiasticam compellendi et ad nostram, clavibus ecclesiarum vestrarum receptis, presenciam transmittendi, digna pro meritis recepturos. Datum etc.

Fol 26' č. 171, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 258. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

172.

Biskup Tobiáš žádá biskupa (Olomouckého), aby děkanovi, do jehož právomoci patří Kojetín, nařídil založit tam kapli a při ní hřbitov, poněvadž dosavadní kostel a hřbitov musily být proměněny ve tvrz.

(1279—1288).

Episcopus rogat episcopum, ut decano loci committeret, qui oratorium fundaret et cimiterium, in quo sepelirentur corpora mortuorum.

Thobias[c] dei gracia etc. Cum in cimiterio ecclesie de Cogetin[d] propter incastellacionem ipsius et municionem, que ibidem consistit,[e] qua locus ipse adhuc carere non potest propter tempora[f] impacata, mortuorum corpora commode tumulari non possunt, nec eidem cimiterio et ipsius ecclesie iam predicte valet debita reverencia exhiberi propter tumultum hominum ibidem degencium et alia diversa incommoda, que (ibidem)[g] incumbunt in hoc temporis mali statu, paternitatis vestre clemenciam ex affectu requirimus et rogamus, quatenus decano provincie, ad quam Cogetin[h] spectat prehabitum, aut alteri, cui[i] paternitati vestre placuerit, committere dignemini, ut ipse in eodem Cogetin[h] in loco congruo preter ecclesiam supradictam fundet oratorium et disponat,[j] quod idem[k] oratorium[l] cimiterium habeat, in quo ardue[l] necessitatis tempore mortuorum valeant corpora sepeliri, scientes, quod in hoc affectum benivolencie vestre, si apud vos, prout speramus, fuerimus exauditi, condignis graciarum accionibus prosequemur, facturi in casu simili et maiori, quod paternitati vestre debeat complacere. Datum etc.

Fol. 26' č. 172, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 258'. Slova ‚propter tempora impacata' vztahují se k nepokojům v Čechách a na Moravě, které trvaly až

---

a) ‚sancte obed.' Kap J. — b) ‚talis loci' Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚. .' Kap. J. — e) ‚concessit' In., ‚consistit' Kap. J. — f) ‚corpora' In., ‚tempora' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ‚Rudnicz' Kap. J. — i) ‚civi' In., ‚cui' Kap. J. — j) ‚disponet' In. — k) ‚id' In., ‚idem' Kap. J. — l) ‚quod id oratorium — ardue' doplněno v In. na dolním okraji drobnějším písmem.

do r. 1290. Srovnáním se stížností kapituly Olomoucké pod č. 184 naší sbírky pozorujeme, že žádost tato biskupa Tobiáše je staršího data. Tam totiž si stěžuje kapitula Olomoucká na nepřátelský výpad Miloty bratra biskupova z Kojetína. Tobiášovi se v žalobě té činí výčitka, jako by byl nepřímým původcem škod způsobených. Jináče se aspoň nedají vyložit slova »qui occasionem dampni dat, dampnum dedisse videretur.« Není pravdě podobno, že by se byl Tobiáš v žádosti své, která má usnadnit pohodlnější proměnění kostela a hřbitova v Kojetíně v tvrz, nebyl omlouval ze škod a výpadu bratrem podniknutého, který by se byl stal již dříve. Situace jest tedy tato: Dříve žádá biskup kapitulu Olomouckou o založení nové kaple a hřbitova, aby mohl pohodlněji užívat dosavadního kostela s hřbitovem jakožto tvrze, později teprv učiní Milota bratr biskupův, jemuž biskup Kojetín zastavil, výpad proti okolním statkům biskupství Olomouckého. List č. 140 padá nejpozději do zač. r. 1289 (v létě t. r. je Milota již jmenován purkrabím), možno tedy žádost tuto položiti nejpozději do r. 1288, pravděpodobněji pochází však již z dřívějších let panování Tobiášova. Listy hned následující pocházejí z r. 1287.

173.

Biskup (Tobiáš) odpovídá k žádosti krále Václava, že, jsa stižen klatbou papežského legáta, nesmí práva svá biskupská přenésti na jakéhosi biskupa z řádu Dominikánů, aby vysvětil na Křivoklátě oltář.

(1287 duben).

Episcopus rescribit regi, quod stando in interdicto non potest dare auctoritatem suam alteri episcopo.

Excellentissimo et magnifico etc.[a] Preces, quas nobis vestra precellencia suis litteris destinavit, prout tenemur et debemus, recipimus pro mandatis. Sed pro eo, prout petivit a nobis vestri regalis culminis celsitudo, ut venerabili viro cuidam episcopo de ordine fratrum predicatorum vobiscum nunc manenti nostram pontificalem auctoritatem daremus et indulgeremus, quod altare unum in Purglino[b] castro vestro vice nostri dedicaret, scire dignetur vestra excellencia, quod hac vice nec nos ipsi per nos possumus aliqua iura nostra pontificalia in nostra dyocesi exercere, nec alicui episcopo alteri in nostra dyocesi dare possumus auctoritate nostra nec indulgere valemus ad prefata iura pontificalia vice nostri exercenda, propterea quod ab octava resurreccionis dominice proxime preterite sumus ligati sentenciis domini legati propter pecuniam, quam sibi solvere debuimus, que nostro nuncio, sicut hoc vestre magnificencie intimavimus, in ducatu Austrie per spolium est recepta. Quare a vestra illustri dominacione affectuose petimus excusari pro eo, quod preces vestras in hac parte, prout vellemus[c], non possumus ducere in effectum ligati sentenciis (domini)[d] legati supradicti.

Fol. 26' č. 173, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 258'. List tento psán byl brzy po prohlášení klatby nad biskupem, tedy brzy po velkonocích. Že to bylo r. 1287, o tom srv. čís. 59 a pak čís. 11, 21, 56.

---

a) ‚ut supra‘ Kap. J. — b) ‚tali loco vel castro‘ Kap. J — c) ‚valemus‘ In., vellemus‘ Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J.

174.

Biskup Tobiáš žádá provinciální kapitulu minoritů v Sandeči, aby modlitbou svojí přispěli k odvrácení protivenství od krále Václava, královny Guty a diecese Pražské.

(1287 červenec 4—1290).

Episcopus mittit literas fratribus minoribus ad ipsorum capitulum provinciale commendando regem et reginam, se, clerum et populum sibi commissum in orationes ipsorum.

Th(obias)[a] dei gracia etc. honestis et religiosis viris fratri W.[b] vicario et diffinitoribus ac universis fratribus minoribus apud Sandecz[c] [1]) in provinciali capitulo constitutis salutem et sinceram in domino caritatem. Confisi quam plurimum de vestre et totius ordinis vestri pie benignitatis insigniis, que in toto orbe terrarum, ubicunque christiana viget religio, iugiter et salubriter elucescunt, honestatis vestre clemenciam omni precum instancia qua possumus humiliter exoramus, quatenus considerato statu Pragensis civitatis et dyocesis, qui adhuc prochdolor in se ipso vacillat non modicum et contraria recipit incrementa, pro illustri et precordiali domino nostro W(enceslao) rege Bohemie et marchione Moravie, speciali amico ordinis vestri, ac generosa et precellenti domina nostra G(uta) ipsius coniuge et ipsorum fidelibus universis nec non pro bono statu terrarum, que in eorum consistunt dominio, pro nobis quoque, si fas est dicere, et ecclesia nostra et prefate dyocesis clero et populo ac pro habenda pace ipsorum et commodo, ut adversitates ab eis et nobis deus omnipotens removere dignetur, prospera et tranquilla tempora misericorditer concedendo, oracionum vestrarum suffragia clementer, sicut de vobis confidimus, dignemini adhibere, recommendacionem super hiis more salubri et solito in presenti sanctissime vestre congregacionis capitulo facientes, ut nos vobis et toti ordini vestro una cum domino nostro rege et regina predictis et universis eorum fidelibus ac prefato clero et populo universo nobis credito[d] per hec vestre clementis et sincere caritatis salubria beneficia in vestris et vestrorum necessitatibus simus propensius et specialius obligati. Datum etc.

Fol. 27 č. 174, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 245'. Královna Guta se zde již nazývá ‚domina nostra', psán tedy list tento jistě až po jejím příchodu do Čech (4 července 1287). Těmi ‚adversitates' se zde myslí asi nebezpečí od Záviše z Falkenštejna a jeho strany hrozící stejně biskupovi jako dvoru. Tím by dána byla také druhá chronologická mez, a to r. 1290, kterým toto nebezpečí pominulo. Podobný list viz pod č. 1[4].

[1]) Sandeč (Sącz) v Haliči.

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚th' Kap. J. — c) ‚. .' Kap. J. — d) ‚tradito' Kap. J.

175.

Biskup Tobiáš ospravedlňuje se arcibiskupovi Mohučskému Jindřichovi, že věřícím své diecese nezakázal navštěvovat klášter v Grünhainu tím, že je vyzval, aby ve svátky patronů českých raději navštěvovali kostel Pražský.

(1286 květen — 1288 březen).

Episcopus rescribit archiepiscopo suo domino,[a] quod non contradixerit dyocesanis suis, quod non deberent visitare domum sancti Nycolay in Grunthaym.[b]

Reverendo in Christo patri suo et domino H(enrico) dei gracia sancte Maguntine sedis archiepiscopo, sacri imperii per Germaniam archicancellario, Th(obias)[c] Pragensis episcopus omnimode subieccionis reverenciam et honorem. Reverende paternitatis vestre votis in eo, quod monasterium de Grunhaym[b 1]) et abbatem ac conventum eius tamquam pius pater et dominus propensius diligitis et fovetis, totum posse nostrum coaptare propter vestram et sancte Maguntine ecclesie reverenciam, matris nostre et domine, cupientes, profectum eiusdem monasterii non impedivimus nec volumus aliquatenus impedire, sed potius sibi prodesse volumus, ut debemus, licet, predecessorum nostrorum vestigiis inherentes, exhortacionem publicam more solito fecerimus et officii nostri debito faciamus, ut festivitatibus patronorum Pragensis ecclesie nostre pocius ecclesiam ipsam quam aliam in reverencia habentes debita fideles Christi congruis debeant honoribus frequentare. Unde si forte dominacioni vestre in hoc casu aliud est relatum, petimus confidenter, ut relatui huiusmodi fidem credulam vestra paternitas non adhibeat, quia non omni spiritui[d] est credendum.[e]

Fol. 27 č 175, též v rk. kapituly Pražské Kap. J 40[b] fol. 259 Chronologické meze dávají listu tomuto léta panování Jindřicha arcibiskupa Mohučského 1286 květen 15 — 1288 březen 17.

[1]) Grünhain v Sasku.

176.

Biskup Tobiáš doporučuje kardinálovi Latinovi, biskupovi v Ostii a Veletrech, mistra Rapotu jakožto svého splnomocněného zástupce.

(1287—1288).

Litera credencie ad cardinalem ex parte episcopi.

Reverendo in Christo patri suo et domino fratri Latino dei gracia Hostiensi et Welletrensi episcopo cardinali Th(obias) Pragensis episcopus omnimode subieccionis reverenciam tam debitam quam devotam. Honestum

a) ‚ddo' In. — b) Schází v Kap. J. — c) ‚Jo.' Kap. J. — d) ‚spui' In. — e) ‚credere' In., ‚credendum' Kap. J.

virum magistrum R(apotonem), nuncium et capellanum nostrum, exhibitorem presencium, ad vestre paternitatis clemenciam transmittentes, petimus confidenter, quatenus dictis eius in hiis, que ipse ex parte nostri in vestra proposuerit presencia viva voce, fidem credulam adhibere dignemini, preces nostras, quas per ipsum dominacioni vestre porrigimus, taliter exaudicionis gracie[a] admittentes, quod vobis regraciari non immerito valeamus. Datum etc.

Fol. 27' č. 176. ‚Magister R. nuncius et capellanus noster' není nikdo jiný než Rapota (srov. č. 21, 22 a 77). Poslání toto hodí se dobře do r. 1287 neb 1288, kdy biskup Tobiáš se obrací přímo ke kurii v záležitosti prokurace legáta Jana biskupa Tusculského. (Srov. též č. 61.)

177.

Biskup Tobiáš dává Janovi opatovi v Pomuku plnou moc zpovídat, udílet odpustky a v určitých případech snímat klatbu s exkomunikovaných.

(1279 — 1290?).

Episcopus abbati dat auctoritatem, quando solus celebrat missam, dare XL dies indulgencie, quandocunque celebrat.[b]

Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus universis Christi fidelibus nostre civitatis et dyocesis salutem in domino sempiternam. Honorabilis viri domini Johannis abbatis de Pomuk[d] nostre dyocesis peticionis instanciam affectu benivolo prosequentes, cuius personam dignis graciarum favoribus prosequi curam(us), cum ex peticionibus nobis porrectis ab eodem divini numinis cultus non diminui debeat sed augeri, auctoritate presencium sibi concedimus potestatem apud Christi fideles nostre dyocesis audiendi confessiones et penitencias iniungendi, nec non excommunicatos in casibus a iure concessis, senes, valitudinarios et debiles, tam mares quam feminas, qui ad nos recursum habere non potuerunt, secundum formam canonicam absolvendi. Ac etiam eidem[e] auctoritate qua fungimur indulgemus, quatenus in sollempnitatibus seu dedicacione sui monasterii, aut (etiam)[f] quocienscunque in predicacione (verbi)[f] divini salutis[g] pabulo refecerit populum christianum (ad predicacionem suam in humilitate spiritus concurrentem),[f] omnibus vere penitentibus et confessis XL dierum indulgenciam condonandi (habeat potestatem), aut si alium loco sui ordinaverit predicantem, extunc XX^{ti} dies auctoritate eadem valeat indulgere. Datum etc.

Fol. 27' č. 177, též v rukopise kapituly Pražské J 40^{b} fol. 259. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚graciam' In. — b) ‚[et] absolvere homines in quibusdam ca[sibus]' Kap. J. — c) ‚Jo.' Kap. J. — d) ‚. .' Kap. J. — e) ‚eadem' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J — g) ‚salis' In., ‚salutis' Kap. J.

178.

Biskup Tobiáš udílí a potvrzuje odpustky navštěvovatelům chrámu p. Marie řádu Johannitů u mostu v Praze.

(1279 — 1290?).

Episcopus ratificat indulgencias aliorum episcoporum.

Th(obias)[a] dei gracia etc. universis Christi etc. Sancta dei genitrix, gloriosissima et perpetua virgo Maria, tanto devocius ac frequencius est a Christi fidelibus veneranda, quanto efficacius apud deum omnipotentem, iamdictum filium eius, fideles Christi indigent ipsius meritis et precibus feliciter adiuvari. Cupientes igitur, ut ecclesia beate virginis eiusdem hospitalis suo nomini deputati ad pedem pontis Prage ordinis sancti Iohannis Ierosolimitani congruis honoribus frequentetur, omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad eandem ecclesiam in anniversario die dedicacionis ipsius et in diebus sollempnibus et festivis eiusdem virginis gloriose quater in anno, anunciacione videlicet etc., singulisque diebus sabbati, quando ibidem ad honorem dei et ipsius beatissime matris divina celebrantur sollempnia, causa devocionis accesseritis annuatim, XL dies iniuncte penitencie misericorditer relaxamus, ratam et gratam habentes venerabilium in Christo patrum, videlicet . . de . . et . . de . . dominorum archiepiscoporum et episcoporum indulgenciam, a singulis singulas quadragenas, collatam etiam in hoc casu, prout in ipsorum literis videmus contineri. In cuius etc.

Fol. 27' č. 178, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 230. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

179.

Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky nejmenovaných arcibiskupů a biskupů a přidává 40 dní.

(1279 — 1290?).

Similiter episcopus ratificat indulgencias episcoporum aliorum.

Tho(bias)[b] dei etc. universis Christi fidelibus. Salutem animarum vestrarum augeri pocius quam minui cupientes, indulgencias venerabilium in Christo patrum . . de . .[c] dominorum archiepiscoporum et episcoporum collatas fidelibus Christi in articulis illis licitis et honestis, prout in eorum literis super hoc confectis plenius continetur, ratas et gratas habentes, auctoritate qua fungimur confirmamus, XL dies nostre indulgencie huiusmodi remissionis gracie nichilominus coniungentes. In cuius. Datum etc.

Fol. 28 č. 179, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 230. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚O' Kap. J. — b) ‚O' Kap. J. — c) ‚C. D. V. de' Kap. J.

180.

Biskup Tobiáš žádá opata a konvent nejmenovaného kláštera, aby světského kněze Dětřicha přijali do řádu.

(1279 — 1290?).

Episcopus rogat abbatem et conventum eius, ut presbyterum ad preces suas reciperent in ordinem suum.

Tho(bias)[a] dei gracia Pragensis episcopus honorabilibus etc. Theodricus[b] presbyter, exhibitor presencium, ad melioris vite frugem desiderans convolare ad eterne vite premium obtinendum, in vestro cupit monasterio, quamdiu vixerit, sub regularis observancia discipline omnipotenti deo iugiter famulari. Quare honestatis vestre clemenciam cum plena fiducia affectuose requirimus et rogamus, quatenus presbyterum ipsum, qui de honestate morum et literarum sciencia commendandus habetur, divine remuneracionis et nostrarum precum intuitu in vestrum recipere dignemini monachum et confratrem, scientes, quod hec a vobis recipere volumus pro munere valde grato, per[c] quod vobis non immerito obligati erimus ad condigne vicissitudinis repensivam. Datum etc.

Fol. 28 č. 180, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 263. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

181.

Král Rudolf doporučuje rytířům Německým, Templářům a Johannitům Tobiáše z Benešova, rytíře krále Václava.

(1288 — 1290?)

Romanorum rex recommendando militem rogat magistrum hospitalis domus theutonice, ut sibi bonus esset in suis agendis.

R(udolphus) dei gracia Romanorum rex semper Augustus religioso, honorabili et devoto viro fratri . . , summo magistro hospitalis sancte Marie domus Teutonice, cum affectu sincero favorem, religioso, honorabili etc., summo (magistro)[d] domus milicie templi, cum affectu etc., honorabili etc., summo magistro et custodi pauperum hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani, favorem cum affectu benivolo et sincero. Zelus domus domini nostri cordis inherens penetralibus vehementer tanto fervencius in amorem et promocionem servorum ipsius regales accendit affectus, quanto eos[e] pro religione orthodoxe fidei res consideramus exponere ardencius et personas.[f] Et ecce Tho(bias)[g] de Benesow,[h] vir strenuus, miles generi nostri karissimi, domini W(enceslai) incliti regis Boemie, laudabili et salubri

a) ‚Jo.' Kap. J. — b) ‚Petrus' Kap. J. — c) ‚pro' In., ‚per' Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J. — e) ‚eas' In., ‚eos' Kap. J. — f) ‚personis' In., ‚personas' Kap. J. — g) ‚H. de . .' Kap. J. — h) ‚Benesew' In.

peregrinacionis assumpto proposito, altissimi se devote exponit serviciis, militaturus eidem in partibus transmarinis pro suorum remedio peccatorum. Eapropter de tue confisi sincerius exhuberancia caritatis, honestati tue regiarum precum offerimus libamina confidenter, quatenus ipsum amoris nostri affectu pio prosequi et benigno favore, consilio et auxilio promovere ac dirigere in eisdem serviciis et agendis ipsius amicabiliter tue circumspeccio[f] providencie non recuset. Datum etc.

Fol. 28 č. 181, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 263'. List tento a následující pochází pravděpodobně teprve z doby po pádu Záviše z Falkenštejna a jeho protihabsburské politiky. Biskup Tobiáš, hlavní opora rakouské politiky, uplatňuje zase svůj vliv u dvora a nezůstává jistě bez odměny krále Rudolfa. Přímluvu tuto ve prospěch biskupova synovce lze pokládat za takový průkaz milosti za nepopíratelné zásluhy biskupovy o rod Habsburský. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

182.

Biskup Tobiáš doporučuje velmistrovi Templářů synovce svého Tobiáše z Benešova.

(1288—1290?).

Episcopus rogat similiter pro milite magistrum milicie templi.

Religioso, honorabili et devoto viro fratri . .[b], summo domus milicie templi magistro, Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. Quos amor divinus ad bonorum operum exercicium provocat et inducit, tanto sunt hii in suo salubri proposito sincere caritatis benivolencia uberius confovendi, quanto magis per id maiestatis divine mitigatur offensa ad ipsius misericordem pro commissis veniam consequendam. Inde est, quod, cum nobilis vir dominus Thobias[d] dictus de Benesow[d], fratruelis noster et consanguineus dilectus, miles strenuus serenissimi domini nostri Wencezlay illustris regis Boemie et marchionis Moravie, exhibitor presencium, salubre peregrinacionis propositum assumpserit et devotum, altissim(i) se pie ac humiliter exponens obsequiis in partibus transmarinis ad strennuitatem milicie proprie pro ipsius nomine et suorum remedio peccatorum, quanto melius et utilius poterit, exercendam, honestatis vestre benivolenciam fiducialiter omni precum instancia qua possumus exoramus, quatenus eidem militi in suis et suorum agendis tam[e] felicibus atque piis per vos et vestros divine remuneracionis et nostrarum precum intuitu taliter adesse dignemini et prodesse auxi(li)o, consilio et favore, quod ipse apud vos preces nostras sibi senciat profuisse. Nosque vobis proinde cum graciarum accionibus et toti ordini vestro ac fratribus

---

a) ‚circumspecte' In., ‚circumspeccio' Kap. J. — b) ‚G' Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. d) Schází v Kap. J. — e) ‚tam se' In.

eiusdem ordinis precipue in nostra dyocesi universis specialis obligacionis astringemur[a] affectu ad condigne vicissitudinis repensivam. Datum etc.

Fol. 28 č. 182, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 263'. Srovnáním s předcházejícím je viděti, že zde jde o touž záležitost. Srov. pozn. u č. 181.

183.

Biskup (Tobiáš) žádá mistra špitálu Johannitů u mostu, aby služebník jeho Eliáš byl přijat do řádu spolubratří jich v Akkonu a pak zpět poslán do Prahy.

(1279—1290?).

Episcopus rogat magistrum hospitalis, ut famulum honestum reciperet in ordinem et ipsum Pragam dimitteret ad ordinem.

Religioso honorabili etc. Elias lator presencium, vir providus et honestus, civis Pragensis, pro suorum peccatorum remedio intendit visitare sepulchrum dominicum et ad frugem melioris vite cupit salubriter convolare ordinis vestri sanctissimi religiosum habitum assumendo. Et quia nos ipsius, precipue cum dilectus noster familiaris extiterit,[b] salutem, quantum cum deo possumus, procurare volumus et debemus, honestatis vestre benivolenciam exoramus humiliter et devote, quatenus eundem E(liam) in vestrorum fratrum consorcium in domo ac (conventu) Acconensi[c] in partibus transmarinis divine remuneracionis et nostrarum precum intuitu recipi facientes, ad domum eiusdem hospitalis sancte Marie ordinis vestri ad pedem pontis Prage in regno Boemie remittere dignemini favorabiliter et benigne, ut ibidem ipse, quamdiu vixerit, sub habitu et regula ipsius ordinis omnipotenti deo, prout desiderat, valeat famulari ad vite eterne gaudia promerenda. Nosque id apud vos et vestros teneamur condigna vicissitudine non inmerito promereri. Datum etc.

Fol. 28' č. 183, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 264. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

184.

Kapitula Olomoucká stěžuje si biskupovi Tobiášovi, že bratr jeho Milota učinil z Kojetína vpád do okolních vesnic patřících k biskupství Olomouckému a že půl jedné vsi zatopeno bylo strženim hráze u rybníka v Kojetině.

(1282—1289).

Prepositus et capitulum conqueruntur domino episcopo de fratre ipsius, qui bona ipsorum ledit.

Reverendo in Christo patri et domino suo karissimo, domino Th(obie) venerande ecclesie Pragensis episcopo, Cy(rus) prepositus . . , archi-

---

a) ‚astringamur' In., ‚astringemur' Kap. J. — b) ‚existerit' In., ‚extiterit' Kap. J. — c) ‚domo ac Acconensi' In., ‚domo ac conventu in part' Kap. J.

dyaconus totumque Olomucensis ecclesie capitulum devotas oraciones, obsequium, reverenciam et honorem continuos debitos et paratos. Quanto ampliorem circa proximorum incommoda sanctitatem paternitatis vestre congnovimus uberius gerere compassionem,[a] tanto confidencius ad vestre sinum recurrimus pietatis, lamentosam vobis et de vobis querimoniam deponentes ex eo, quod dominus Milota de . . , frater vester, a quo pocius proteccionis sperabamus presidium, de bonis ecclesie vestre sibi obligatis in Cogetyn nobis et ecclesie nostre in villis obedienciarum nostrarum, adiacentibus bonis vestris, incursu publico dampnum ad minus trecentarum marcarum hostiliter irrogavit et castra metatus in eis, easdem cum suis complicibus posuit fere penitus desolatas. Et quia, qui occasionem dampni dat, dampnum dedisse videretur, suplices et cernui devote, humiliter et instanter coram vestre genibus generose prosternimur pietatis, iugiter exorantes, quatenus nobis et ecclesie nostre innocenter afflictis misericorditer compati et cum fratre vestro predicto de preteritis restauracionem[b] gravaminibus atque dampnis et super futuris salubris remedii presidium graciosa vestre pietatis reverencia et reverenda dignetur gracia graciosius ordinare. Ad tantam siquidem egestatem devenimus, quod eadem dampna, licet vobis gratis[simi] fui[sse]mus[c] . . . . ., non sinimus[d] nec valemus sub dissimulacione aliquatenus pertransire. Ceterum elevacio aggeris piscine vestre in Cogetyn dimidiam nobis villam submersit et de manubiis ruriculas eiecit violenter, quod etiam supplicamus de magnificencie habundancia retractari, alias in eo compellemur iuris suffragia inplorare. Datum etc.

Fol. 28' č. 184. Chronologické meze dává tomuto listu jednak povýšení Cyrovo na proboštství (roku 1281 červc. 15 je ještě arcijáhnem, Emler RB. II č. 1243, r. 1282 červc. 29 se vyskytuje poprvé jako probošt, tamtéž č. 1279), jednak ustanovení Miloty purkrabím v Olomouci, což se stalo v létě r. 1289. Srov. č. 192 sbírky Tobiášovy. Dle tohoto listu purkrabím ještě není Srov. též č. 172.

185.

Biskup Tobiáš potvrzuje darování, jímž Jindřich z Rožmberka a Vojtěch ze Stropnic klášteru ve Vyšším Brodě dávají patronátní právo kostelů v Rožmberku a Stropnicích.

(1290 březen 20).

Dominus episcopus confirmat ecclesias in Rosmberk et in Stropnicz Ottoni abbati et conventui ac monasterio ipsorum in Alto Vado ordinis cisterciensis datas per dominum Henricum dictum de Rosenberk et per dominum Albertum dictum de Stropnicz.[e]

In nomine domini amen. Nos Th(obias) dei gracia Pragensis episcopus omnibus in perpetuum. Cum a nobis petitur, quod iustum est, tam

a) ‚regere compassivam' In. — b) ‚restaurum' In. — c) Pokračování této věty nahoře na okraji vazbou v délce $3^1/_2$ cm. seříznuto. — d) ‚sinimur' In. — e) Nadpis schází v orig.

vigor iuris quam ordo postulat racionis, ut id ad exaudicionis graciam favorabiliter admittamus. Pie namque et iuste postulacio voluntatis effectu debet prosequente compleri, ut et devocionis sinceritas laudabiliter enitescat et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter notum esse volumus universis tam presentibus quam futuris, quod nos ad preces et devotam instanciam nobilium virorum domini Henrici dicti de Rosenberk[a] et domini Alberti dicti de Stropnicz donacionem legittimam et[b] perfectam iuris patronatus ecclesiarum in Rosmberk et in Stropnicz,[c] in quibus ipsi ius plenum obtinebant patronatus, per eosdem nobiles rite et racionabiliter (factam)[d] honorabilibus viris domino Ottoni abbati et conventui ac monasterio ipsorum in Alto Vado ordinis cisterciensis nostre dyocesis pietatis intuitu et pro suorum remedio peccatorum ex[e] causa saluberrima et honesta auctoritate qua fungimur ex certa sciencia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, ita ut prefatarum ecclesiarum ius patronatus cum omnibus suis pertinenciis ad predictos dominum abbatem et conventum ac monasterium ipsorum iam predictum[f] in perpetuum inviolabiliter debeat pertinere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc confirmacionis[g] paginam infringere aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium attemptare presumpserit, indignacionem omnipotentis dei et beatorum Witi, Wencezlay atque Adalberti martirum ac aliorum sanctorum omnium se noverit incursurum. In cuius etc[h].

Tato listina zachovala se též v originale. 'Pangerl, Urkundenbuch v. Hohenfurt, Fontes rer. Aust., II, XXIII str. 39; Emler RB. II č. 1495.

186.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi Chýnovskému, aby církevní censurou přiměl bratry (Budivoje?) a (Jence?) k vydání vsí biskupských ‚Plan' a Lžina.

(1289).

Episcopus mandat decano, ut ecclesias vastatoris episcopatus Pragensis subponeret ecclesiastico interdicto.

Th(obias)[i] dei gracia etc. dilecto in Christo filio M. decano Chinocensi [1]) salutem etc. Cum (Budivoj?)[j] [2]) et J(enco?)[k] fratres dicti de . . Plan[l] [3]) et Lsin[m] [4]) villas episcopatus nostri iam dudum temere detineant occupatas, et nos id propter fame et salutis nostre dispendium dissimulare

---

a) ‚Rosmberch' orig. — b) ‚et' schází v orig. — c) ‚Stropnicz, per eosdem nobiles rite et racionabiliter in quibus ipsi ius plenum obtinebant patronatus, honorabilibus' In., správný slovosled v orig. — d) Doplněno podle orig. — e) ‚quod ex' In., ‚ex' orig. — f) ‚iam predictum et successores eorundem' orig. — g) ‚nostre confirmacionis' orig. — h) ‚rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Prage, anno domini M° CC° LXXXX, XIII° Kalendas Aprilis, pontificatus vero nostri anno duodecimo, indiccionis tercie' orig. — i) ‚Jo' Kap. J. — j) ‚R.' In — k) ‚C.' Kap. J. — l) Schází v Kap. J., ‚et Plan' In. — m) Schází v Kap. J.

diucius nullatenus debeamus, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie firmiter et expresse, quatenus prefatos viros temerarios, qui sacrilegi sunt censendi, assumptis duobus aut tribus sociis, moneas attencius verbo nostro, ut ipsi infra XIIII dierum spacium a predictarum villarum nostrarum occupacione et invasione sacrilega per se et alios totaliter desistentes, nobis et hominibus nostris super dampnis et iniuria irrogata condigne satisfaciant, sicut decet,[a] alioquin, si id infra eundem terminum ex toto non curaverint adimplere, extunc eorum ecclesias, si quas habent, ecclesiastico non differas subponere interdicto, ipsos et eorum homines ac familias eorumdem in omnibus decanatus tui ecclesiis, ubicunque expedire videbitur, a divino officio et sepultura ecclesiastica removendo. Quodsi nec sic prefati viri malefici a sua pertinacia curaverint resilire, nominatim eos tamdiu in omnibus decanatus tui ecclesiis sollempniter et publice denuncies et denunciari facias (excomunicacionis)[b] sentencie subiacere, pulsatis campanis et candellis extinctis, singulis diebus dominicis et festivis, ut ab universis (Christi fidelibus evitentur)[c] tam diu, donec a nobis aliud receperis in mandatis, plebanum quemlibet et viceplebanum, qui mandatis tuis, ymo nostris pocius non obediverit in hac parte, excomunicacionis[d] sentencia percellendo. Datum etc.

Fol. 29′ č. 186, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 253. Při srovnání s následujícími 7 listy, které vesměs spolu souvisí, jest pravděpodobno, že i zde se jedná o boj synů Hroznaty z Husic proti biskupovi. Srov. úvod II 4.

[1]) Děkanát Chýnovský. — [2]) V In chybně R. místo B., patrně zde jde o Budivoje a Jence syny Hroznaty z Husic. — [3]) Snad Planá mezi Soběslaví a Táborem neb Blánice u Vožice, která patřila k biskupství. — [4]) Lžín u Soběslavi.

187.

Biskup (Tobiáš) žaluje králi (Václavovi) na Zbislava z Třebouně, který se dopustil plenu v Příbrami a v okolních vesnicích.

(1289 červen 2—7).

Episcopus conqueritur regi de malefactoribus, qui bona sua spoliarunt.[e]

Incessanter spoliati in bonis Pragensis ecclesie, matris vestre, hostiliter et gravati, maiestatis vestre precellencie de hiis, qui nos et iamdictam offendunt ecclesiam, crebro crebrius fuimus querulati et nunc[f] etiam hoc ad vestram regalem magnificenciam, ad quam post deum primo et principaliter in omnibus nostris adversitatibus tamquam ad patronum et defensorem nostrum ac predicte Pragensis ecclesie recursum habere debemus, deferre cogimur conquerentes, quod Zbislaus dictus de Threbun[g] nunc de

a) ‚debent‘ Kap. J. — b) Doplněno podle Kap. J. — c) ‚etc‘ In. — d) ‚simili exc. sen.‘ Kap. J. — e) Kap. J má nadpis ‚De eodem‘. — f) ‚tunc‘ In., ‚nunc‘ Kap. J. — g) ‚C. dictus de . .‘ Kap. J.

novo feria V infra festivitatem Pentecostes, prioribus malis que nobis[a] intulit non contentus, Przibram[b] opidum nostrum cum villis adiacentibus animalibus tam magnis quam parvis et rebus aliis, que ibidem (fuerunt), presumpsit ausu sacrilego[c] spoliare, spolia hec ad sua castra, prout sibi placuit, deducendo. Quare dominacioni vestre more solito humiliter supplicamus, quatenus pio[d] nobis in hoc compacientes affectu, providere[e] dignemini, quod nobis et nostris universa restituantur ablata et quod de cetero nostra et nostrorum gravamina conquiescant, eos, qui atroces temeritates huiusmodi exercere presumunt, tamquam dominus, sicut vestram dominacionem condecet, corrigendo, ut ab oppressionibus et offensis, que patimur, aliquantulum respirare (possimus)[f] ad vestrum obsequium, gloriam et honorem.

Fol. 29' č. 187, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 242' a v rk. wilherinském str. 63 s nesprávnými změnami a vynecháním jmen (Palacký Formelbücher I st. 324, Emler RB. II č. 1992, 2). Zbislav z Třebouně stojí roku 1284 na straně Tobiáše z Bechyně, jak patrno z listiny z 24 května t. r. (Emler RB. II č. 1316), kdežto zde jej vidíme vystupovat nepřátelsky proti biskupovi. Srovnáme-li stížnost tuto s čís. 191, kde se jedná o odsouzení Zbislava z Třebouně, a s čís. 188, 189, 190 vidíme, že se všechny tyto kusy vztahují k nepřátelství mezi stranou Závišovou a biskupem roku 1289. Mínění to potvrzuje také pořadí, v jakém se listy tyto nacházejí; jistě již v kanceláři biskupské v první předloze byly pohromadě. Srov. též úvod II 4. Datum 2—7 června je určeno listem následujícím, kde se praví, že posel s listem o tomto plenu ještě snad ku králi nedošel a Zbislav se dopustil nového ve středu po sv. Trojici t. j. 8 června. Plenění Příbrami se stalo ve čtvrtek svatodušního týdne, tedy 2 června. Tudíž hranice časové jsou 2—7 června, 8 června byl již posel na cestě.

188.

Biskup (Tobiáš) žaluje opětně králi (Václavovi), že Zbislav z Třebouně se Švihovcem vyplenili vsi jeho Dušníky a Chrášťany.

(1289 brzy po 8 červnu).

Episcopus conqueritur de malefactoribus similiter.[g]

Cum Zbislaus dictus de Trebun[h] Przibram[i] opidum nostrum cum villis adiacentibus feria V ante festum sancte trinitatis animalibus tam magnis quam parvis et rebus aliis, que ibidem fuerunt, hostiliter et temere spoliasset, spolia ipsa ad castra sua deducendo, malis prioribus, que nobis et nostris multipliciter intullerat, non contentus, nosque super hoc maiestatis[j] vestre clemencie cum querela nostras literas misissemus, nuncio nostro, sicut credimus, nondum ad vestram presenciam veniente, Zbis[laus][k]

a) ‚vobis' In., ‚nobis' Kap. J. — b) Schází v Kap. J. — c) ‚temerario ac sacrilego' Kap. J. — d) ‚pro' In., ‚pio' Kap. J. — e) ‚dominacioni vestre — providere' doplněno v In. na okraji dole drobnějším písmem. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) Kap. J má nadpis ‚Ad idem'. — h) ‚B. dominus de . .' Kap. J. — i) ‚. . opidum' Kap. J. — j) ‚magnitudinis' Kap. J. — k) ‚B.' Kap. J.

ipse feria quarta[a] post iamdictam dominicam sancte trinitatis, septimo die videlicet spolii prius facti, cum Zwihowcone[b] et aliis suis perversis complicibus et iniquis irruens hostiliter ausu sacrilego super Disnik[1]), Cristan[c 2]) et alias villas episcopatus nostri sitas apud Pragam, greges, annonam, vestes, equos, iumenta, vaccas et quidquid ibidem invenire potuit sicut[d] prius ad castra sua abduxit temere et deduxit. Quare maiestatis vestre precellenciam sicut per priores litteras nostras sic et nunc humiliter deprecamur, quatenus propter deum et sancte Pragensis ecclesie, matris vestre, reverenciam et amorem ac nostrarum precum intuitu providere dignemini, quod nobis et nostris restituantur ablata, et de cetero tales nobis et nostris violencie nullatenus inferantur, ut, sicut prius scripsimus, ab oppressionibus et offensis aliquantulum respirare possimus ad vestrum obsequium, gloriam pariter et honorem.

Fol. 29' č. 188, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 243 a v rk. wilherinském st. 65 s nesprávnou změnou neb vynecháním jmen (Palacký Formelbücher I st. 325, Emler RB. II č. 1992, 3). O datování srov. poznámku u předcházejícího listu a úvod. List tento psán byl bezprostředně po tomto vyplenění biskupských vsí, tedy brzy po 8 červnu, poněvadž biskup praví, že prvý posel snad ještě ku králi nedorazil.

[1]) Dušníky mezi Prahou a Berounem. — [2]) Chrášťany tamtéž.

189.

Biskup (Tobiáš) stěžuje si králi (Václavovi), že Jenec a bratří jeho, synové Hroznaty (z Husic), přepadli poddané jeho jdoucí z Benešova na trh do Prahy, mnohé zranili a do Hradiště do zajetí odvlekli.

(1289).

Ad idem episcopus conqueritur regi (de hiis), qui suos homines captivaverunt et vulneraverunt.

Dominacioni vestre cum gemitu conquerimur et dolore, quod Jen(czo)[e] et fratres sui, filii H(roznate), cum suis complicibus sceleratis, non contenti[f] malis prioribus, affectantes nos et quoslibet alios fideles vestros debilitare et ad vestra obsequia reddere minus aptos, VI feria et sabbato in septimana proxime preterita quosdam servientes nostros ad nos procedentes in Pragam, cives etiam quamplures et alios homines nostros de Bensow[g] et circuitu ipsius Pragam ad forum et de foro peragrantes equis et aliis rebus quampluribus, quas habuerant, hostiliter spoliarunt, nonullos ex ipsis vulnerantes, in Gradiscz[g 1]) suum ad captivitatem crudeliter deducentes, eis, qui deduci non poterant, debilitati ex inflictis sibi vulneribus, semivivis in via pro mortuis derelictis. Quare cum in hiis et aliis ad vos

a) ‚V[ta]‘ Kap. J. — b) Schází v Kap. J. — c) ‚super h et alias‘ Kap. J. — d) ‚secum ad castra‘ Kap. J. — e) ‚Jo. et fratres sui B. cum suis complicibus‘ Kap. J. — f) ‚contempti‘ In. — g) ‚..‘ Kap. J.

post deum principaliter volumus et debemus habere recursum, maiestatis vestre benivolenciam exoramus humiliter et devote, quatenus attendentes perspicaciter, quod nostra et aliorum vestrorum fidelium debilitas evidencius dominii vestri atque regni, si fas est dicere, debilitatem inducit, super hiis oppressionibus nostris cottidianis et nostrorum hominum, ymo vestris, nobis, sicut de vestre magnificencie innata benignitate confidimus, taliter providere dignemini, quod vestre precellencie eminenti cedere valeat ad gloriam et honorem, nosque, ut deo teste vellemus, reddamur ad vestra servicia apciores. Datum etc.

Fol. 30 č. 189, též v rukopise kapituly Pražské Kap. J 40[b] fol. 243. Srovnáním s listinou z r. 1291 červ. 17 (Emler RB. II č. 2734) vidíme, že Jen. a bratří jeho, synové pana H., majitelé Hradiště, jsou totožní se syny Hroznaty z Husic Jenčem, Arnoštem a Budivojem, kteří r. 1289—90 v době zajetí Záviše z Falkenštejna pustoší hlavně statky biskupské. Jméno Budivojovo potvrzuje také písmeno ‚B' ve variantu rukopisu kapitulního J 40. Hradiště musilo být právě listinou z r. 1291 vydáno mezi jiným náhradou biskupovi Tobiášovi. Hned vedle Hradiště uvádí listina tato jména Kozojed a Malovid. Kozojedy u Rataj a Malovidy u Vlašimi, blízské sousedství s jedné strany Benešova, s druhé Štěpánova (srov. č. 193) ukazuje, že zde jde o Hradiště u Vlašimi. Srov. též úvod II 4.

[1]) Hradiště u Vlašimi.

190.

Biskup Tobiáš žádá protonotáře Jana, aby zabránil vydání listů královských k úředníkům zemským, které by byly v jeho neprospěch při soudu s H(roznatou z Husic?).

(1289).

Episcopus rogat prothonotarium regis, ut querimonias suas exponeret regi de malefactoribus episcopatus sui.

Th(obias)[a] dei (gracia) etc. honorabili viro magistro Io(hanni)[1]), prothonotario domini regis etc. Indesinencia mala, que patimur a (Hroznata)[b] de (Husicz), tollerare modo aliquo non valentes, cogimur etiam[c] hac vice domino nostro regi literas destinare. Quare sinceritatem vestram more sollito deprecamur, quatenus nobis et Pragensi ecclesie, matri vestre, gratum obsequium exhibentes, sua et nostra negocia, que etiam vos contingunt, apud iamdictum dominum regem taliter promovere dignemini, sicut de vestra confidimus plenius bonitate, precipue in hoc, si fieri potest, quod beneficiariis Pragensibus, per quos prefatum H(roznatam) ad terre iudicium fecimus evocari pro obtinendo apud eos iusticie complemento, in contrarium nulle regales litere destinentur. Datum etc.

Fol. 30 č. 190, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 243' (Palacký Formelbücher II st. 18, Emler RB. II č. 1993, 4). Že H. v tomto listu jmenovaný není nikdo

a) ‚Iohannes' Kap. J. — b) ‚N. de . .' Kap. J. — c) ‚in' Kap. J.

jiný než Hroznata z Husic, ukazuje pravděpodobně listina o výroku soudním ve sporu jeho s Tobiášem z r. 1291 (Emler RB. II č. 2734). O chronologii listu tohoto srov. úvod II 4.

[1]) Jan probošt v Sadské, protonotář pro záležitosti moravské (Emler Kanzlei st. 46).

191.

Biskup (Tobiáš) žádá krále (Václava) o příslušné rozkazy k úředníkům zemským za příčinou pohnání k soudu Zbislava z Třebouně, který statky biskupské pustoší.

(1289 v létě).

Episcopus conqueritur domino regi de lesoribus episcopatus sui.

Fatigati multipliciter et afflicti per Sbiz[laum][a] dictum de Trebon, qui, sicut regali precellencie vestre intimavimus conquerendo, episcopatus nostri bona apud Pragam et alias predari hostiliter et invadere ausu sacrilego non desistit, confisi de vestre maiestatis clemencia, quam unicuiqe agravato sine culpa sua exhibere dignemini misericorditer et benigne, predicta mala, que patimur a prefato Sbiz[lao][b], tolerare diucius non valentes, ad terre eum iudicium fecimus evocari. Quare celsitudinis vestre benivolenciam omni precum instancia qua possumus exhoramus, quatenus nobis et Pragensi ecclesie ac ipsius episcopatui vestro[c] pio, sicut de vobis confidimus, compacientes affectu, beneficiariis Pragensibus vestris dare dignemini apertis litteris in mandatis, ut ipsi contra predictum Sbiz(laum)[d] nostra et nostrorum audita querela nobis et iamdicte[e] Pragensi ecclesie ac nostris et ipsius hominibus gravatis multipliciter et attritis exhibeant iusticie complementum, non obstante, quodsi que ex parte vestri per oblivionem aut excusacionem[f] aliquam vestre eis in contrarium litere fuerint destinate, quia nonnulli iusticiam et iudicium subterfugere cupientes, licet vestris obsequiis non instant,[g] literas, per quas iudicium et iusticia differantur, nonnumquam consueverunt veritate tacita impetrare in iuris preiudicium alieni. Datum etc.

Fol. 30' č. 191, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 243'. O chronologickém určení listu tohoto a souvislosti s předcházejícím srov. úvod II 4.

a) ‚C. dominum de . .' Kap J. — b) Schází v Kap. J. — c) ‚atque vestro' In. — d) ‚C.' Kap J. — e) ‚in indicte' In., ‚iamdicte' Kap. J. — f) ‚occupacionem' Kap. J. — g) ‚obsequiis insistant' Kap. J.

192.

Biskup (Tobiáš) blahopřeje králi (Václavovi) k úspěchům v Polsku, děkuje mu za jmenování bratra svého Miloty purkrabím v Olomouci a stěžuje si, že druhý bratr jeho Čeněk z Kamenice byl zajat Vítkem, bratrem Záviše z Falkenštejna, a odveden do Budějovic.

(1289 po 15 srpnu).

Episcopus congaudendo de sanitate regis et prosperitate conqueritur sibi de captivitate fratris sui.

Ex intimis precordiorum nostrorum affectibus pura fide iocundamur quam plurimum et gaudemus ex eo, quod divine dispensacionis gracia non solum maiestatis vestre precellenciam dignatur sanam et incolumem conservare, verum etiam successus vestros per viam prosperam dirigendo, tam duces Polonie quam alios principes, cum quibus colloquium habuistis in Oppavia[a] in festo assumpcionis virginis gloriose, ad vestra efficaciter dignatur[b] inclinare beneplacita et mandata, dominacionis vestre precellencie, quia nos vestris visitare dignamini literis, ea, que honoris vestri pariunt incrementa, ad augendam gaudiorum nostrorum materiam tamquam pius noster, naturalis et benivolus dominus intimando, graciarum quascunque possumus referentes[c] illares et uberes acciones. Regraciamur[d] insuper regalis celsitudinis vestre clemencie humiliter et devote, quod regie maiestatis affectum, quem ad nos et nostros amicos et consanguineos geritis, multipliciter augmentantes, Milotony[e] fratri nostro burcraviatus Olomucensis[f] castri beneficium contulistis, alia sibi bona plurima favorabiliter inpendendo.[g] Ad hoc licet inviti dolorem gaudiis cumulando, dominacioni vestre intimamus, quod Chonko[h] frater noster dictus de Kamnicz,[i] miles vester fidelis, per hominum Witkonis[k] fratris Zawissii fraudulenter deceptus insidias, captus per ipsos, ad eundem Witkonem[l] in Budiuogouich est deductus et ibidem graviter detinetur. Quare pie dominacioni vestre devotissime supplicamus, quatenus super hoc taliter providere dignemini, quod vobis cedat ad gloriam et honorem, ut captivus[m] de captivitate, qua sine culpa sua premitur, valeat liberari. Datum etc.

Fol. 30' č. 192, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 243' (Palacký Formelbücher II st. 15, Emler RB. II č. 1991). List tento možno položiti jen do roku 1289, jistě pochází z doby domácí války se stranou Závišovou; 1290 v srpnu je Vítek obležen na Hluboké (24 srpna Záviš sťat), kdežto dle tohoto listu nalézá se v Budějovicích a vystupuje výbojně, tedy rok 1290 jest nemožný, roku 1291 v létě jest již se stranou Závišovou dávno zúčtováno (Šusta ČČH. I st. 338—392), zbývá tudíž jen rok 1289. Král Václav toho roku 23 srpna datuje v Olomouci (Emler RB. II č. 1478) patrně na cestě z Opavy, listina tam vydaná týká se slezských záležitostí.

a) Schází v Kap. J. — b) ‚dignata est' Kap. J. — c) ‚conferimus' Kap. J. — d) ‚regraciarum' In. — e) ‚Martino' Kap. J. — f) ‚talis' Kap. J. — g) ‚impendentes' Kap. J. — h) ‚C.' Kap J. — i) ‚. .' Kap. J. — k) ‚C. fratris fraudulenter' Kap. J. — l) ‚M' est deductus' Kap. J. — m) ‚captivis' In.

193.

Biskup Tobiáš stěžuje si králi Václavovi, že Budivoj syn purkrabí Pražského (Hroznaty z Husic) z Hradiště pustoší statky biskupské, že zet téhož purkrabí Ondřej z Říčan vyplenil Liblice a že též lidé Zdislava ze Šternberka se dopouštějí na statcích biskupských násilností.

(1289).

Litera querimonialis ad regem ex parte episcopi pro lesionibus episcopatus sui.

Excellentissimo et precordialiter dilectissimo domino suo, domino W(enceslao) dei gracia regi Boemie et marchioni Moravie Th(obias)[a] Pragensis episcopus cum sincera[b] fidei et devocionis constancia promptam ad ipsius beneplacita voluntatem. Super atrocibus nostris et ecclesie nostre Pragensis iniuriis multiplicibus et pressuris maiestati vestre defferentes, querelas lamentabiliter cogimur cumulare. Nuperrime namque conquesti vobis sumus per nostras literas, cum essetis in Grecz,[c] [1]) quod B(udivoj) filius purgravii vestri Pragensis cum hominibus suis, qui coll(oc)ati sunt in Gradist[d] [2]) municione ipsorum, episcopatus nostri villas meliores, quas apud Stepanow[e] [3]) habuimus, vastaverunt totaliter per spolia et rapinas; et nunc etiam dominacioni vestre conquerimur, quod extunc idem B(udivoj)[f] cum hominibus prefati purgravii,[g] patris sui, in bonis nostris episcopalibus peiora mala prioribus facere non desistunt. Querulamur insuper precellencie vestre tamquam nostro et Pragensis ecclesie advocato ac domino speciali, quod An(dreas)[h] de Rychan,[h] [4]) gener eiusdem purgravii, apud Lublicz[i] [5]) de nostris et hominum nostrorum araturis in campis quam plurimos equos cum gregibus abduxit et abstulit violenter, que omnino reddere contradicit, se facturum peiora et magis atrocia comminando, sicut et homines Zde[slai][k] de Sternberk[l] in bonis nostris episcopalibus, ubi volunt, mala faciunt incessanter. Quare, cum post deum in hiis et aliis nostris et prefate Pragensis ecclesie nostre, spiritualis matris vestre, manifestis iniuriis et offensis ad nullum alium preter vos refugium habeamus, supplicamus serenitatis vestre clemencie humiliter et devote, quatenus propter deum et iamdicte ecclesie reverenciam et amorem providere et mandare dignemini, quod restitutis ablatis in bonis nostris episcopalibus de cetero rapine et spolia conquiescant et malefici debitam recipiant ulcionem. Datum etc.

Fol. 31 č. 193, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 244. (Palacký Formelbücher II st. 17, Emler RB. II č. 1993, 2). I zde jako v č. 189 jedná se o boj Hroznaty z Husic s biskupem po pádu Záviše z Falkenštejna. Srov. pozn. při čís. 189 a úvod II 4.

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚sincere' Kap. J. — c) ‚in . . quod C. filius Quassate cum hom. suis' Kap. J. — d) , . . ' Kap. J. — e) ‚Stepawo' In., ‚castrum' Kap. J. — f) ‚C.' Kap. J. — g) ‚Quassate prefati' Kap. J. — h) ‚An. de Bychan' In., ‚Andreas gener eiusdem Quasate' Kap. J. — i) ‚Lubnicz' In., schází v Kap. J. — k) , . . et . . ' Kap. J. — l) ‚Sterberb' In.

[1]) Nejspíše Hradec u Opavy. Dle čís. 192 byl král Václav 1289 v srpnu v Opavě — [2]) Hradiště u Vlašimi. — [3]) Štěpánov u Vlašimi. — [4]) ‚de Bychan‘ v rk. místo ‚de Rychan‘ (Říčan); ‚R‘ za ‚B‘ často zaměněno v tomto rk., i ‚ch‘ se v něm. vyskytuje na místě ‚č‘. —. [5]) Liblice u Čes. Brodu, které patřily k biskupství.

194.

Biskup Tobiáš pověřuje příbuzného svého Z. jakožto svého důvěrného posla ku králi (Václavovi).

(1289).

Litera credencie ad regem ex parte episcopi.

Precordiali et magnifico domino suo domino (Wenceslao)[a] dei gracia illustri Boemie regi et marchioni Moravie Th(obias)[b] Pragensis episcopus cum sincera devocionis et fidei (constancia)[c] promptam apud ipsius beneplacita voluntatem. Z.[d] nepotem nostrum, servientem vestrum devotissimum et fidelem, ad vestre magnificencie precellenciam fiducialiter transmittentes, petimus confidenter, quatenus dictis eius, que ipse ex parte nostri in vestre regie maiestatis presencia proposuerit oraculo vive vocis, fidem credulam dignemini adhibere. Datum etc.

Fol. 31 č. 194, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 265. O chronologii srov. úvod II 4.

195.

Biskup Tobiáš pověřuje Jaroslava opata Vilémovského jakožto svého plnomocného posla k patriarchovi Cařihradskému.

(1279—1290?).

Litera credencie ad patriarcham ex parte episcopi.

Venerabili in Christo patri domino . .[e] dei gracia patriarche Constantinopolitano Th(obias)[f] eadem gracia Pragensis episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. De vestre paternitatis clemencia plenam in domino confidenciam obtinentes, petimus confidenter, quatenus honorabili viro domino Jar(oslao)[g] venerabili abbati de Wilamow[h] ordinis sancti Benedicti nostre dyocesis, exhibitori presencium, (fratri)[i] et consanguineo nostro carissimo, in hiis, que ipse in vestre paternitatis presencia proposuerit oraculo vive vocis, fidem credulam dignemini adhibere. Datum etc.

Fol. 31 č. 195, též v rk kapituly Pražské J 40[b] fol. 270. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚. . ‘ In., ‚Wen.‘ Kap. J. — b) ‚Jo‘ Kap. J. — c) Doplněno dle Kap. J. — d) ‚Petrum‘ Kap J. — e) ‚G‘ Kap. J. — f) ‚Jo‘ Kap. J. — g) ‚Jo.‘ Kap. J. — h) ‚. . ‘ Kap. J — i) Doplněno dle Kap. J.

196.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnům, aby vyšetřili jakési místo u Prahy, kde prý se dějí zázraky, aby zakázali lidem tam putovat, je-li to jen klam, a aby nedopouštěli poškozovat práv biskupských.

(1279 — 1290?).

Episcopus mandat archidyaconis, ut accedentes ad locum viderent, utrum ibi sepulchrum sit alicuius sancti, aut est decepcio, quam destruerent.

Th(obias) dei gracia etc. honorabilibus viris etc. In quodam loco inter . . et . . villas, non longe ab Praga flumine (!), eo, quod ibidem terra dicitur tumescere et alia signa apparere dinoscuntur, que ibidem alicuius sancti ossa sive reliquias indicare videntur, confluit non modica populi multitudo, et quia nonnunqam in hoc casu et similibus populus multipliciter est deceptus per illusionum insidias varias[a] et diversas humani generis inimici, eapropter providencie vestre mandamus in virtute obediencie, quatenus assumptis vobiscum honestis viris domino preposito de . . et magistro . ., qui de mandato nostro vos associare debent, ad locum predictum[b] proxima die dominica post festum beati Egidii personaliter accedentes, utrum ea, que ibidem geruntur, ex deo procedant aut ex illusione dyabolica, que continue conatur decipere animas christianas, inquiratis factis et verbis diligencius veritatem. Et si hoc, quod ibidem fieri dicitur, ex virtute procedat divina, nobis id, quantocius poteritis, intimetis, ut de hoc officio nostro quod conveniens fuerit faciamus. alioquin locum ipsum per vos et alios, qua(ntu)m poteritis, anulletis auctoritate nostra, inhibentes tam laycis quam clericis quibuscunque religiosis et etiam secularibus, ut ad locum eundem pro veneracione alicuius sancti sine nostra speciali licencia de cetero accedere non presumant. Nos enim contra omnes et singulos, qui contra inhibicionem vestram iamdictam, ymo nostram pocius locum ipsum presumpserint[c] visitare, excomunicacionis in hiis scriptis sentenciam proferimus, quam per vos principaliter volumus publicari iusticia exigente. Mandamus insuper, quod eis, qui offertorium[d] in denariis et aliis rebus, quod ibidem fieri dicitur, presumunt recipere in nostrum preiudicium et contemptum,[e] iniungatis firmiter verbo nostro, ut ipsi offertorium[d] illud totum ex integro in denariis, cera, caseis et rebus aliis quibuscunque viro provido magistro Iar. predicto nostro nomine non differant assignare. Quod si non fecerint infra VIII dierum spacium, extunc ipsi etiam excomunicacionis percellantur sentencia et denuncientur sollempniter nominatim et publice eidem excomunicacionis usque ad satisfaccionem condignam sentencie subiacere. Datum etc.

Fol. 31 č. 196. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚verias' In. — b) ‚qui de mandato — predictum' doplněno v In. drobnějším písmem nahoře na okraji. — c) ‚presumpserit' In. — d) ‚officium' In. — e) ‚conceptum' In.

197.

Biskup Tobiáš volá k zodpovídání komendátora Kladského, který absolucemi exkomunikovaných a udílením odpustků zasahá do právomoci biskupské.

(1279 — 1290?).

Episcopus resciens commendatorem pontificale officium exercere in penitenciis iniungendis et aliis, citat ipsum ad suam presenciam.

Th(obias) dei gracia etc. religioso viro fratri Io. plebano et commendatori in Kladczk salutem in domino. Pervenit ad nos, quod tu minus sano ductus consilio ad ea plebanatus tui extendis officium, absolvendo excomunicatos, introducendo penitentes et eis penitencias iniungendo ac alias huiusmodi exercendo, que ad nostrum pontificale ministerium pertinere specialiter dignoscuntur iuxta sacrorum canonum instituta. Quare, cum hoc non debeamus nec possumus aliquatenus tollerare, cum sit temerarium et indignum, discrecioni tue mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et districte, quatenus infra octavam epiphanie domini proxime venturam a prefate temeritatis excessu, coram nobis comparens, si potes, racionabiliter te excuses, alioquin extunc prefatam excomunicacionis penam ipso facto te noveris incurrisse. Datum etc.

Fol. 31' č. 197. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

198.

Biskup Tobiáš nařizuje farářům, aby vyzvali výběrči desátků pod trestem klatby do 14 dní odvést do biskupské komory vybrané desátky.

(1279 — 1290?).

Episcopus mandat plebanis, ut monerent decimatores[a] pro decimis[b] sub termino et postmodum ipsos[c] denunciarent, si non persolverent.

Th(obias)[d] dei etc. dilectis in Christo plebanis . .[e] de . . et . . de . . salutem etc. Discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus talem decanum et tales decimatores nostros moneatis indilate verbo nostro, quod ipsi decimas nostras, quas nondum solverunt, infra quatuordecim dierum spacium Prage in cameram nostram cum usuris accrescentibus non differant assignare, alioquin extunc vos eos sollempniter et publice in omnibus decanatuum eorumdem ecclesiis denuncietis et denunciari faciatis excomunicacionis, quam extunc contra eos proferimus in hiis scriptis, sentencie subiacere

a) ‚decimatorem' In., ‚decanum' Kap. J. — b) ‚dictis' In., ‚decimis' Kap. J. — c) ‚ipsum' In. — d) ‚Jo.' Kap. J. — e) ‚C. de . . sal. in domino' Kap. J. — f) ‚. . plebanis sal.' In.

pulsatis campanis et candellis extinctis etc., donec ipsi a nobis in forma ecclesie fuerint absoluti, et vos a nobis aliud receperitis in mandatis. Datum etc.

Fol. 31' č. 198, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 261. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

199.

Král Václav presentuje biskupovi Tobiáši kněze H. na uprázdněnou faru.

(1279 — 1290?).

Rex presentat quendam presbiterum ad ecclesiam.

Venerabili[a] in Christo patri domino Th(obie)[b] Pragensi episcopo W(enceslaus) dei gracia rex Boemie et marchio Moravie sinceram ad eius beneplacita voluntatem. H. presbiterum, exhibitorem presencium, paternitati vestre ad ecclesiam in Corow[c] [1]) vacantem vobis[d] duximus presentandum affectuose petentes, quatenus eum in eadem instituere dignemini misericorditer rectorem[e] et concessa seu commissa sibi animarum cura canonice confirmare. Datum (Prage)[f] etc.

Fol. 32 č. 199, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 235. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Buď nějaké zaniklé místo neb zkomolené jméno.

200.

Biskup Tobiáš zaručuje k žádosti královĕ Vítkovi z Hluboké a bratřím jeho, Hroznatovi z Husic a synům jeho bezpečný průvod ku králi do Prahy a zpět.

(1289 ku konci roku).

Episcopus pro domino rege et suis fidelibus dat baronibus quibusdam suas literas securitatis ad regem veniendi, standi cum ipso et recedendi.

Nos Th(obias)[g] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes[h] literas inspecturis, quod nos precordialis domini nostri domini W(enceslai) illustris Boemie regis et marchionis Moravie parere, sicut debemus, beneplacitis cupientes, nobilem virum Witkonem[i] dictum de Vroberk[j] [1]) cum fratribus suis, Hroznatam[k] [2]) cum filiis nec non amicis

---

a) Před ‚venerabili' stojí v In. ‚W. dei gracia etc.', což mimo ‚W' protrženo. — b) ‚Jo.' Kap. J. — c) ‚. .' Kap. J. — d) ‚nobis' In., ‚vobis' Kap. J. — e) ‚ecclesia' In., ‚rectorem' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) ‚Joh.' Kap. J. — h) ‚presentibus' In., ‚presentes' Kap. J. — i) ‚dominum C. dictum de . .' Kap. J. — j) ‚Woberk' In. — k) ‚Hornatam' In., ‚. .' Kap. J.

et hominibus omnique comitiva ipsorum pro ipso domino nostro rege et pro omnibus suis fidelibus, qui pro ipso faciunt et dimittunt, assecurantes bona fide usque ad civitatem Pragensem, in curiam vero prefati domini nostri regis et civitatem Pragensem, ab eodem domino nostro rege et generaliter suis fidelibus universis reddentes securos, veniendi ad ipsum dominum nostrum regem moramque ibidem trahendi et redeundi[a] ad propria salvis personis et rebus sub eadem assecuracione nostra (a) data presenti(um) usque ad octavam Epifanie domini proximam duratura plenam et liberam concedimus facultatem. In cuius assecuracionis nostre testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum etc.

Fol. 32 č. 200, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 256. O chronologickém určení srov. úvod II 4.

[1]) Hluboká (Frauenberg, Vroberk). — [2]) Hroznata z Husic.

201.

Přemysl Otokar II stěžuje si markrabatům Míšenským na zradu Jindřicha vévody Bavorského, který odpadl k straně Rudolfově.

(1276).

Rex conqueritur de ducis infidelitate, compatris sui, aliis principibus.

Enormes excessus nobilis viri ducis Bavarie — — — Datum Prage anno domini MCCLXXXIX°.

Fol. 32—33 č. 201. List tento pochází ze sbírky Jindřicha z Isernie a vydán je u Dollinera, Cod. epistolaris Primislai Ottocari II st. 44 a u Emlera RB. II č. 1045. Pro kritiku naší sbírky je důležito datum, které se k listu nehodí a nepochází z předlohy nýbrž od autora sbírky Tobiášovy. Srov. úvod II 3.

202.

Milenec vychvaluje krásu své milenky.

Laudatur dilecta a dilecto.

Flori florum et rose pre aliis floribus renitenti — — — Veni, veni et noli tardare.

Fol. 33 č. 202. Svým slohem i svým erotickým obsahem řadí se list tento, patrně stilistické cvičení, k jiným podobným ve sbírce Jindřicha z Isernie.

---

a) ‚ibi faciendi, trahendi et redeundi‘ Kap. J, ‚reddendi‘ In.

203.

Dětřich opat Waldsasský přijímá na žádost krále Václava duši Jaroslava ze Šternberka na modlitby.

(1287 prosinec — 1290?).

Abbas et conventus recipiunt militem interfectum et animam eius in ipsorum fraternitatem.

Noverint universi presentes literas inspecturi, quod nos Theo(dericus)[a] divina miseracione abbas monasterii Walesassensis[b] de communi conventus nostri conivencia et assensu, nobilis viri (The. de . . strennui militis excellentissimi)[c] domini nostri domini W(enceslai) incliti Boemie regis et marchionis Moravie devotissimarum precum instanciam optato effectui[d] pie et favorabiliter mancipantes pietatis intuitu, ut eo ipse facilius veniam delictorum[e] suorum valeat obtinere, Iarosium[f] bone memorie, quondam generosum virum et nobilem, dictum de Stermberk[g] et animam eius pietatis intuitu etc. statuimus, prout[h] etc., ipsum in con(fratrem etc.)[i] omnium oracionum et quorumlibet spiritualium beneficiorum, que in missis et quibuslibet horis aliis die noctuque aguntur et agentur in ecclesia monasterii nostri iam predicti, perpetuis temporibus statuimus participem et collegam, ipsum in confraternitatem nostram et predicti conventus nostri favorabiliter admittentes. In cuius rei etc.

Fol. 33' č. 203, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 280. Jaroslav ze Šternberka objevuje se naposled r. 1287 pros. 4 mezi živými v listině, jejíž německý překlad podává J. Tanner, Gesch. der Helden von . . . Sternberg, st. 133. Pozdní opis latinského textu této listiny, jež v Reg. Boh. schází, nalezl K. Krofta v archivu Šternberském v Častolovicích.

204.

Biskup (Tobiáš) zakazuje, aby důchody farní nebyly při osazování far zkracovány, a nařizuje, aby vikáři dostávali dostatečnou část požitků.

(1279—1290?).

Episcopus mandat rectoribus ecclesiarum, ut vic[ariis] (suis bonam porcionem debeant assignare, alioquin ipsos faciet spoliare)[i]. In nomine domini amen. Cum beneficia ecclesiastica sine diminucione confirmari debeant, quidam ecclesiarum patroni personis ydoneis pretermissis tales ad eas presentant, qui quantalibet porcione debeant esse contenti, reliquum[j] suis usib[us] totaliter applicando, unde ad huius mali perniciem exstirpandam statuimus, quod si tales clerici se porcione debita

---

a) ‚P‘ Kap. J. — b) ‚talis‘ Kap. J. — c) Doplněno dle Kap. J — d) ‚affectu‘ In. — e) ‚dilectorum‘ In., ‚delictorum‘ Kap. J. — f) ‚Jo‘ Kap. J. — g) Schází v Kap. J. — h) ‚per ti t‘‘ In., ‚prout etc.‘ Kap. J. — i) V In. na okraji vazbou seříznuto a doplněno dle Kap. J. — j) ‚relicum‘ In, ‚reliquum‘ Kap. J.

spoliari videntes ad episcopum suum querelam non deferant, ipso iure sint suspensi et nichilominus eisdem ecclesiis per episcopum sp[o]-lientur, sin autem ad ipsum detulerint questionem, ipse patronum per censuram ecclesiasticam ab huiusmodi molestacione compescat, quod, si patronus ecclesie (in) pertinacia perstiterit, ad presentacionem talis ecclesie[a], cum proximo vacaverit, nullatenus admittatur. Et quia rectores ecclesiarum vicariis suis adeo relinquunt exiguam porcionem, quod exinde[b] congrue sustentari non possunt, generali concilio inhibente[c] statuimus, ut ipsis vicariis sufficiens et honesta porcio de porcionibus ecclesie assignetur, alioquin ipsos rectores suis ecclesiis decernimus spoliandos.

Fol. 34 č. 204, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 261. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

205.

Biskup Tobiáš nařizuje děkanům a farářům, by dovolili minoritům ze Žitavy zastávat bohoslužebné úkony.

(1279—1290?).

Episcopus mandat decanis et plebanis, ut permitterent fratres minores predicatores in suis ecclesiis confessiones audire et missas celebrare.

Th(obias)[d] dei etc. dilectis etc. decanis, plebanis et viceplebanis per Pragensem civitatem etc. Honestos et religiosos viros gardianum et fratres minores de Zitavia[e] pio vobis, sicut debemus, recommendantes affectu, discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena canonica firmiter et expresse, quatenus gardianum et fratres eosdem, cum ad vos et ecclesias vestras declinaverint, caritatis officio pertractetis, predicare, confessiones audire, missas legere et alia, que salutem animarum promovent, exercere libere more solito permittentes et vestras eis elemosinas misericorditer tribuentes, archidiaconi sive decani vestri prohibicione qualibet non obstante; obedire namque tenemini prelatis vestris tantum in licitis et honestis. Datum etc.

Fol. 34 č. 205, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 238'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚pertinacia—ecclesie' doplněno v In. na okraji. — b) ‚extra' In. — c) ‚inhibentes' In. — d) ‚Johannes' Kap. J. — e) ‚..' Kap. J.

206.

Bentevenga biskup Albánský a papežský penitenciář posílá k biskupu (Tobiášovi) Slávu, který zabil komendátora Templářů a u kurie dosáhl absoluce, aby mu uložil pokání.

(1279—1290).

Penitenciarius domini pape mittit ad episcopum laycum sue dyocesis pro homicidio absolutum, ut sibi pro illo crimine penitenciam iniungeret.

Venerabili in Christo patri (Thobie)[a] dei gracia episcopo Pragensi frater Bentevenga miseracione divina episcopus Albanensis salutem et sinceram in domino caritatem. Slauam conversum ordinis templariorum, qui, ut asserit, non valens iniurias sibi illatas a magistro suo pacienti animo tollerare, abiecto habitu regulari iracundie furore accensus[b] commendatorem suum ausu sacrilego interfecit, ab excomunicacione, quam propter hoc incurrit, et ipsius homicidii reatu auctoritate domini pape, cuius penitenciarie curam gerimus, ad vos transmittimus absolutum, vos autem, confessione audita et culpa considerata diligenter ipsius, iniungatis ei penitenciam secundum sui ordinis instituta in suo monasterio peragendam et alia, que (et) prout secundum deum anime sue saluti videritis expedire. Datum Rome etc.

Fol. 34 čís. 206. Rok 1290 břez. 12, do kterého jest Bentevenga biskupem Albánským, dává listu tomuto časovou hranici.

207.

Biskup Tobiáš potvrzuje ustanovení předchůdce svého biskupa Jana, jímž v nejmenovaném městě dána fara jakémusi C.

(1279—1290?).

Episcopus renovando predecessoris sui confirmacionem, ipsam confirmat iterato.

Nos Th(obias)[c] etc. notum esse etc., quod nos ius plebanatus, quod acquisitum est honesto viro C. plebano de . . opido episcopatus nostri ex institucione et confirmacione Johannis bone memorie proximi[d] predecessoris nostri, in suo vigore debito inconvulse observari volentes, super institucione et confirmacione predictis literas prefati predecessoris nostri super hoc sibi datas favorabiliter ex certa nostra sciencia tenore presencium innovamus et vigorem volumus perpetuum obtinere, ita quod prefatus C. plebanus ecclesiam de . . superius nominatam cum omnibus suis perti-

---

a) ‚. .' In. — b) ‚accessus' In. — c) ‚Johannes' Kap. J. — d) ‚Christi' In., ‚proximi' Kap. J.

nenciis et iuribus quibuscunque sine inquietacione et diminucione qualibet, quamdiu vixerit, possideat pacifice et quiete. In cuius (rei testimonium)[a] etc. Datum etc.

Fol. 34' č. 207, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 235'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

208.

Biskup Tobiáš obnovuje listinu předchůdce svého biskupa Jana, jíž kdosi jmenován farářem a která uložena byla v klášteře minoritů v Chebu a při požáru kláštera a celého města zničena.

(1279—1290?).

Episcopus renovat literas confirmacionis, que .. plebano a predecessore suo date fuerant et combuste sunt sibi et hoc ad testimonium.

Nos Th(obias)[b] etc. notum esse volumus etc., quod cum honestus vir et providus .. plebanus de[c] .., exhibitor presencium, per Iohannem bone memorie predecessorem nostrum in eadem ecclesia ad peticionem et presentacionem honorabilis viri domini Io. tunc abbatis de .. talis ordinis nostre dyocesis canonice institutus fuerit ac etiam confirmatus, et ipsius institucionis et confirmacionis litere, olim per iamdictum predecessorem nostrum super hoc sibi date, quadam die mensis Iulii proxime preteriti in ecclesia honestorum et religiosorum virorum gardiani et fratrum minorum de Egra[d], ubi racionabiliter conservate fuerant, tota domo[e] ipsa et iamdicta civitate Egrensi[f] a casu fortuito redactis in cinerem et favillam, per ignis incendium totaliter sint combuste, sicut hoc totum per ipsorum gardiani et fratrum patentes literas veraciter constat nobis, nos igitur ex officii nostri debito[g] providere volentes, qua(ntu)m cum deo possumus, quod ius, quod acquisitum est plebano iamdicto ex institucione et confirmacione superius nominatis in ecclesia de .. supra dicta, non valeat aliquatenus deperire, prefatas confirmatorias literas tenore presencium innovamus et per hoc ius prehibitum plebano premisso illesum auctoritate qua fungimur conservamus, has innovacionis et conservacionis nostre literas ad eternam huius rei memoriam facientes sigilli nostri munimine roborari.

Fol. 34' č. 208. Též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 235'. Požár Chebu, o kterém listina tato mluví, nemůže být totožný s požárem Chebu a kláštera minoritů r. 1270 dub. 16 (Gradl, Geschichte des Egerlandes Bd. I st. 101), poněvadž ještě 9 let schází do nastoupení Tobiášova, který zde mluví o ohni v právě minulém červenci. Že by v počátečních písmenách ‚Th.' mohl být omyl, jest v tomto případě vyloučeno, ježto se mluví se vší určitostí o zesnulém předchůdci biskupově Janovi. Dlužno tedy za to mít, že město Cheb i klášter minoritů byly v době biskupování Tobiášova stiženy novou katastrofou. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚Io.' Kap. J. — c) ‚P. de' Kap. J. — d) ‚. .' Kap. J. e) ‚domus' oba rk. — f) Schází v Kap. J. — g) Poznámkou ‚require inferius' končí Kap. J.

209.

Biskup Tobiáš opětně potvrzuje při jakémsi kostele dvou měšťanů pražských faráře, jenž potvrzovací listinu ztratil.

(1279—1290?).

Episcopus presbyterum prius confirmatum ad ecclesiam iterum ad peticionem patronorum et testimonium super hoc, quod ipse literas perdidit confirmacionis[a], iterum confirmat.

Nós Th(obias)[b] dei gracia etc., notum esse volumus universis etc., quod, licet nondum exciderit a nostra memoria, quod honestus vir . . rector ecclesie de . ., exhibitor presencium, ecclesiam ipsam cum omnibus suis pertinenciis iam dudum per nos modo canonico habeat confirmatam, rector in ea institutus legittimus et plebanus, prout in literis confirmacionis super hoc sibi datis, quas ipse a casu fortuito deperdidit, continebatur veraciter et expresse, verumtamen quia . . et . . cives Pragenses, nunc ipsi[c] duo veri patroni de . . ecclesie iam predicte, eundem . .[d] plebanum nunc de novo ad eandem ecclesiam personaliter presentare curarunt, nos eidem plebano, nc ius, quod ei ex confirmacione prehibita competebat, propter literas confirmacionis ipsius deperditas posset in aliquo vacillare, volentes, prout ad nostrum spectat officium, providere, ipsam sibi de . . ecclesiam cum universis suis pertinenciis ad cautelam habundantem, ut malicia hominum perversorum iuste et racionabiliter reprimatur, iterato duximus confirmandam, confirmacionem sibi prefatam, quam ipse a nobis prius receperat tenore presencium innovantes. In cuius etc. Datum etc.

Fol. 34' č. 209, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 236. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

210.

Biskup Tobiáš obnovuje nejmenovanému poškozenou listinu potvrzení za faráře.

(1279—1290?).

Episcopus videns ruptum sigillum litere confirmacionis, facit sibi innovari iterato.

Nos Th(obias)[e] etc. notum esse volumus universis etc., quod honestus vir . .[f] plebanus de . . nobis humiliter suplicare curavit, institucionis et confirmacionis sue literas in eadem ecclesia per nos sibi datas, quarum sigillum hiis guerrarum temporibus a casu fortuito quasi totaliter compressum et confractum fuerat, demonstrando, ut nos ei de solita paternitatis nostre clemencia providere super hoc misericorditer dignaremur. Nos

---

a) ‚confirmatoris‘ In. — b) ‚Iohannes‘ Kap. J. — c) ‚c̄m ipsi‘ In. — d) ‚C‘ Kap. J. — e) ‚Jo.‘ Kap. J. — f) ‚C‘ Kap. J.

vero iustis ipsius supplicacionibus inclinati predictam literam confirmatoriam ad iuris sui, quod in prefata ecclesia sibi competit, conservacionem perpetuam innovari et sigillum eius, quod confractum fuerat modo prehabito, prout potuimus, fecimus reformari, tenorem ipsius de verbo ad verbum qui talis est presentibus includendo: ‚Th(obias)[b] dei. notum esse, quod nos ad peticionem etc. In cuius (rei testimonium)[a] etc. Datum etc.' Ut autem hec nostra innovacio et reformacio perpetue valitudinis obtineat robur suum, presentes literas sibi fieri fecimus nostri sigilli munimine roboratas. In cuius etc. Datum etc.

Fol. 35 č. 210, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 236. Rokem 1290 končí za biskupování Tobiášova domácí války v Čechách, jest tedy rok tento terminem ad quem. Slova ‚guerrarum temporibus' vztahují se buď na bouře za Otty Braniborského v létech 1283—1284 aneb na válku se stranou Závišovou 1289.

211.

Biskup Tobiáš obnovuje nejmenovanému ztracenou listinu, kterou byl tento předchůdcem jeho Janem stvrzen za faráře.

(1279—1290).

Episcopus ad testimonium proborum virorum renovat literas plebano confirmacionis, quas ipse a casu fortuito deperdidit, a predecessore suo prius obtentas.

Nos Th(obias)[b] etc. notum esse etc., quod, cum honestus vir . . presbyter plebanus de . .[c] olim per Iohannem bone memorie predecessorem nostrum in eadem ecclesia canonice institutus fuerit ac etiam confirmatus ⟨si placebit, dicatur: ac per eundem predecessorem nostrum tamquam per verum patronum ecclesie eiusdem ipsam fuerit ecclesiam assecutus⟩ et iamdictas confirmacionis, institucionis et donacionis literas per ipsum predecessorem nostrum super hoc sibi datas, in loco securo depositas, proxime precedentis guerre temporibus sine culpa sua perdiderit cum aliis rebus suis, sicut hoc nobis ex honestorum virorum tam religiosorum quam etiam secularium constat testimonio fide digno, nos ex officii nostri etc. ⟨Ante invenies in quarto dictamine⟩.[d]

Fol. 35 č. 211. Též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 236'. Slova ‚proxime precedentis guerre' vztahují se k některé válce před r. 1290 srov. též pozn. u č. 210.

---

a) Doplněno dle Kap. J. — b) ‚Io.' Kap. J. — c) ‚presbyter C.' Kap. J. — d) Doplň dle č. 208; Kap. J nemá poznámka ‚Ante invenies . . .' nýbrž pokračuje v textu dále až do konce.

212.

Biskup Tobiáš obnovuje listinu shořelou při požáru domu biskupského notáře Petra, jíž předchůdce jeho Jan jmenuje faráře při kterémsi kostele na žádost opata Zlatokorunského.

(1279—1290?).

Episcopus ad testimonium notarii sui renovat confirmacionis literas plebano.

Th(obias)[a] dei gracia etc. universis presentem literam inspecturis salutem in domino sempiternam. Noveritis, quod cum nobis constet veraciter ex parte Petri[b] notarii nostri et aliorum ydoneorum virorum relatu veridico et fideli, quod honestus vir . .[c] nunc plebanus ecclesie sancti Nycolai[d] de . ., in ecclesia ipsa[e] . . olim ad peticionem et presentacionem honorabilium virorum . . abbatis eo tempore de sancta Corona ac tocius conventus eiusdem monasterii, patronorum ipsius ecclesie in . . cisterciensis ordinis nostre dyocesis, per venerabilem patrem Jo(hannem) bone memorie, proximum predecessorem nostrum, cum omnibus villis et iuribus ex antiquo ad eandem ecclesiam pertinentibus fuerit canonice institutus ac etiam confirmatus, sicut hoc nichilominus per patentes literas presentatorias dictorum abbatis et conventus eidem . .[f] collatas in hoc facto promocionis sue clare patet, quas nos vidimus et legimus non cancellatas nec in aliqua sui parte suspectas cum vero sigillo domini . . abbatis superius nominati, quod litere confirmatorię prefati predecessoris nostri dicto . .[c] collate cum domo et rebus notarii nostri supradicti in civitate Pragensi per ignis incendium a casu fortuito deperdite extiterunt et consumpte, nos eidem . .[g] plebano in hoc casu, ne ius suum, quod habet in prefata ecclesia de . . et pertinenciis eius cunctis, propter huiusmodi casum fortuitum, qui previderi non potuit, aliquatenus vacillare valeat aut per malivolenciam aliquam ullo umquam tempore inpediri, subvenire ex officii nostri debito cupientes, ut iusticia per iniuriam (minime)[h] deprimatur, prefatas confirmatorias literas modo pretacto deperditas, prout iustum est et racioni consonum, innovantes, per tenorem eas istius litere auctoritate qua fungimur restauramus, ita quod ipsa innovacio ad plenum eundem vigorem obtineat, quem litere confirmatorie, antequam deperdite fuissent per pretactum ignis incendium, obtinebant. Ut igitur hec nostra innovacio ac[i] instauracio sic[j] perpetue robur obtineat firmitatis, (presentes)[h] literas prefato . .[g] plebano ex certa nostra sciencia concessimus ad perhennem huius rei memoriam, veritatis testimonium et ipsius . .[g] cautelam sigilli nostri munimine roboratas. Datum etc.

Fol. 35 č. 212, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 236'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚Nos Io' Kap. J. — b) ‚P.' Kap. J. — c) ‚H.' Kap. J. — d) Schází v Kap. J. — e) ‚de ipso' In. — f) ‚C.' Kap. J. — g) ‚H' Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J. — i) ‚hac' In., ‚ac' Kap. J. — j) sic In.

213.

Biskup Tobiáš píše jakýmsi šlechticům, aby nezabraňovali svým poddaným platit církevní desátek.

(1279—1290?).

Episcopus scribit baroni, ut non interdiceret pauperibus solucionem decimarum, sine qua solucione nullus salvari potest.

Th(obias)[a] dei gracia etc. nobilibus viris etc. Scire debetis, quod sine solucione decimarum, que omnipotenti deo in signum universalis debentur dominii et sunt tributa egencium animarum, salutis eterne profectus haberi non potest, quia sine solucione decimarum nullus salvatur, prout ipsius dei et sanctorum patrum continent instituta. Quare nobilitatem vestram requirimus ex affectu, quatenus homines spectantes ad castrum, quod in vestra consistit custodia, ut nobis decimas nostras sine difficultate exhibeant sicut debent non prohibeatis, sicut de vobis confidimus, aliqua racione, ymo eos ad id pocius inducatis, scientes, quod nec castri Pragensis homines nec aliqui alii ab[b] huiusmodi salutifero honere sunt exempti, in aliis vero, ubi periculum non vertitur animarum, ad preces vestras faciemus prompto animo, quod fuerit faciendum ad vestrum commodum et honorem.

Fol. 35' č. 213, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 275'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

214.

Biskup Tobiáš potvrzuje k žádosti šlechtice Em. kněze Ja. za faráře.

(1279—1290?).

Litera confirmacionis ad ecclesiam ad presentacionem nobilis cuiusdam.

Nos Th(obias)[c] dei gracia etc. notum esse volumus universis presentes[d] literas inspecturis, quod nos ad peticionem et presentacionem nobilis viri Em.[e] dicti de . . ecclesiam de . . villa, in qua idem nobilis modo legittimo ius obtinet patronatus, Ja.[f] clerico de Praga, exhibitori presencium, auctoritate qua fungimur confirmanus et eandem confirmacionem nostram presentis scripti patrocinio communimus, quod eidem Ja.[g] in testimonium huius rei et evidenciam manifestam dari fecimus sigilli nostri munimine roboratum. Datum (Prage)[h] etc.

Fol. 35' č. 214, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 235' dvakrát za sebou. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ,Io.' Kap. J. — b) ,ad' In., ,ab' Kap. J. — c) ,Jo' Kap. J. — d) ,presentibus' In., ,presentes' Kap. J. — e) ,civis de' Kap. J, ,C de . .' Kap. J opis druhý. — f) ,J.' Kap. J. — g) ,Jo'. Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J.

215.

Biskup Tobiáš žádá Pardusa probošta a celou kapitulu v Staré Boleslavi, aby prebendu smrtí faráře u sv. Havla v Praze uprázdněnou udělili kanovníkovi svému Wl.

(1279—1290?).

Episcopus rogat prepositum, decanum et totum capitulum, ut concanonico ipsorum prebendam vacantem porrigerent sui causa.

Th(obias)[a] dei etc. honorabilibus viris magistro P(ardo) preposito domino M(artino)[b] decano totique Boleslaviensis ecclesie capitulo salutem et sinceram in domino caritatem. Honestatis vestre providenciam, de qua confidenciam gerimus pleniorem, ex affectu requirimus et rogamus, quatenus Wl. clerico, confratri et concanonico vestro, qui diucius prebendale beneficium in vestra ecclesia prestolatur, nunc prebendam vacantem ecclesie vestre per mortem Zi.[c] bone memorie quondam plebani ecclesie sancti Galli[d] Pragensis, super cuius obitu dolemus et vobis compatimur bona fide, ne ipse Wl. gerat nomen vacuum ulterius canonie, nostre intervencionis intuitu dignemini assignare, in corporalem eum possessionem ipsius prebende induci per vestrum nuncium, sicut de vobis confidimus, facientes, scituri, quod hoc apud vos specialiter grata vicissitudine curabimus conpensare. Datum etc.

Fol. 36 č. 215, též v rukopise kapituly Pražské J 40ᵇ fol. 262'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

216.

Biskup Tobiáš doporučuje biskupovi Vratislavskému kněze N. vracejícího se zpět pro přílišné nepokoje v Čechách.

(1279—1290).

Episcopus episcopo recommendat presbyterum ad ipsum iterum revertentem.

Reverendo in Christo patri domino episcopo[e] Wratislauiensi Th(obias) eadem gracia Pragensis episcopus salutem etc. Cum N. presbyter, lator presencium, ad sinum vestre paterne clemencie revertatur propter nostre Pragensis dyocesis tempora nimium inpacata, nos eum vobis sincero recommendantes affectu, cum (ipse)[f] vir bone opinionis[g] et honeste conversacionis existat, petimus confidenter, quatenus sic eundem N. ad vestram dyocesim revertentem benigne recipere, divine remuneracionis ac nostrarum

a) ‚Jo.‘ Kap. J. — b) ‚C‘ Kap. J. — c) Schází v Kap. J. — d) ‚ecclesie P. de . .‘ Kap. J. — e) ‚Jo. episcopo eadem gracia Pragensi episcopo sal.‘ Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) ‚operacionis‘ Kap. J.

precum intuitu caritatis officio pertractare dignemini, quod ipse apud vos preces nostras sibi senciat profuisse, nosque pie paternitati vestre per hoc specialiter obligemur in casu simili et maiori ad condigne vicissitudinis repensivam. Datum etc.

Fol. 36 č. 216, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 264. Rok 1290, do kterého trvaly bouře v Čechách, tvoří terminus ad quem. Srov. též pozn. u č. 210.

217.

Biskup Tobiáš dovoluje faráři S., aby po dobu nepokojů se dal zastupovat na své faře vikářem.

(1279—1290).

Episcopus propter inimicorum insidias licenciat plebano vero per vicarium ecclesiam suam deservire.

Th(obias)[a] dei gracia etc. universis presentes literas inspecturis salutem in domino. Cum propter capitales inimicicias et metum, qui potest cadere in constantem, honestus vir S.[a] presbyter, plebanus ecclesie de . ., in eadem ecclesia personaliter, sicut vellet, non valeat deservire, universitati vestre tenore presencium volumus esse notum, quod nos ex causa iamdicta, racionabili atque iusta plebano iamdicto, ut in prefata ecclesia de . ., in qua iam dudum per nos canonice dignoscitur institutus, per vicarium deservire valeat durante hostilitatis periculo supradicto, auctoritate sibi qua fungimur indulgemus, proviso, quod premissa de . . ecclesia medio tempore debitis non fraudetur obsequiis et animarum cura ibidem nullatenus negligatur. In cuius etc. Datum etc.

Fol. 36. č. 217, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 237'. O chronologickém určení srov. pozn. u č. předcházejícího.

218.

Biskup Tobiáš dovoluje H. faráři kostela všech svatých v Litoměřicích dlít tři léta za příčinou studií mimo faru.

(1279—1290?).

Episcopus dat licenciam plebano absentandi per triennium ab ecclesia et standi in studio.

Th(obias) dei gracia etc. dilecto in Christo filio H. plebano ecclesie omnium sanctorum in Lutomericz salutem in domino. Devocionis tue precibus inclinati, ut tu infra trium annorum spacium libere ab ecclesia tua te absentare valeas, dedens[b] (te) literarum studio, ubicunque tibi videbitur expedire, auctoritate tibi qua fungimur favorabiliter indulgemus, in predicta

a) Schází v Kap. J. — b) ‚dedimus' In.

omnium sanctorum ecclesia per vicarium ydoneum serviendo, proviso, quod eadem ecclesia medio tempore debito non fraudetur officio et animarum cura ibidem nullatenus negligatur. In cuius rei etc.

Fol. 36 č. 218. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

219.

Biskup Tobiáš ustanovuje faráře při nejmenovaném kostele.

(1279—1290?).

Episcopus dat et confirmat ecclesiam plebano in bonis episcopalibus.

Nos Th(obias)[a] etc. notum esse volumus etc., quod nos ecclesiam de . . villa episcopatus nostri, in qua plenum ius patronatus habemus, honesto viro . .[b] presbytero, exhibitori presencium, propter deum favorabiliter contulimus pleno iure, ipsam sibi cum omnibus suis pertinenciis auctoritate qua fungimur confirmantes et curam ei animarum ibidem, prout ad nostrum spectat officium, committentes. In cuius rei etc. Datum etc.

Fol. 36' č. 219, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 235'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

220.

Biskup Tobiáš dosvědčuje, že nejmenovaný byl vysvěcen na kněžství.

(1279—1290?)

Forma super ordines presbytero data.

Nos Th(obias)[c] etc. notum esse volumus etc., quod nos divini numinis cultum augeri pocius quam minui cupientes, N.[d] presbytero, exhibitori presencium, ipsum presbyteratus ordinem et omnes inferiores ordines tam sacros quam alios per manus inposicionem, servatis intersticiis temporum, in Pragensi ecclesia nostra rite contulimus spiritus sancti gracia invocata. In cuius etc. Datum.

Fol. 36' č. 220, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 232. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

---

a) ‚Jo. Kap. J. — b) ‚C‘ Kap. J. — c) ‚Jo‘ Kap. J. — d) ‚Ni‘ Kap. J.

221.

Biskup Tobiáš zakazuje jakémusi šlechtici stavět tvrz na místě patřícím bratřím kláštera křižovníků v Orlici.

(1279—1290?).

(Episcopus reprehendit nobilem, qui municionem sive castrum proponit construere loco monasterii.)[a]

Th(obias)[b] dei gracia etc. nobili viro domino ..[c] dicto de .. promptam etc. Exposuerunt nobis honesti et religiosi viri prior et fratres de domo sancte crucis ordinis beatorum martyrum humiliter et devote, quod vos minus sano ducti consilio in quodam loco spectante ad eorum monasterium de Orlicz[d] [1]) municionem sive[e] castrum edificatis et edificare intenditis vel nitimini timore[f] dei postposito in eorum non modicum preiudicium et gravamen. Et quia invasores bonorum ecclesie sacrilegi sunt censendi iusticia exigente, nobilitatis vestre providenciam rogamus attencius et hortamur, quatenus ab occupacione loci predicti et construccione castri prehabiti sive municionis, ne divinam incurratis offensam, taliter sine more dispendio desistatis omnino, quod exinde nobilitatem vestram dignis possimus in domino laudibus commendare. Alioquin scire debetis, quod nos propter salutis et honoris nostri dispendium, dissimulare aliquatenus non valentes tante temeritatis excessum, contra vos et vestros, licet inviti, per censuram ecclesiasticam procedemus officii nostri debito exigente. Datum etc.

Fol. 36' č. 221, též v rukopise kapituly Pražské J 40' fol. 264'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3. Že rozřešení zkomoleného jména ,Horlicz' v ,de Orlicz' je správné, ukazuje obdobná písařská chyba v č. 28, kde místo správného ,de Orlik' stojí ,Horlik'.

[1]) Orlice u Žamberka.

222.

Biskup Tobiáš nařizuje arcijáhnovi, aby přiměl ty, kdož zadrželi odkazy učiněné dominikánům u sv. Klimenta v Praze, k vydání jich.

(1279—1290?)

Episcopus mandat archidiacono, ut compelleret (ad solvendum)[g] illos, qui fratribus predicatorum legaverunt in testamentis relicta.

Th(obias)[h] dei gracia etc. honorabili viro domino ..[i] archidiacono .. salutem etc. Discrecioni vestre mandamus in virtute obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter et expresse, quatenus omnes illos et sin-

a) Nadpis ten je dle Kap. J., poněvadž v In. je nesprávně ,Ep. commendat nobilem, qui monasterium fundare proponit pro religiosis.' — b) ,Jo.' Kap. J. — c) ,H' Kap. J. — d) ,Horlicz' In., schází v Kap. J. — e) ,sue' In. — f) ,et more' In., ,timore' Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ,Jo' Kap. J. — i) ,R. decano' Kap. J.

gulos tam mares quam feminas, cuiuscunque status et condicionis existant, ut ipsi vestes, equos, pecunie summam et res alias qualescunque, pietatis intuitu legatas, honestis et religiosis viris . .[a] priori et fratribus predicatoribus de domo Pragensi sancti Clementis integraliter assignent sicut debent, quas apud se hucusque detinuerunt minus iuste, per censuram ecclesiasticam compellatis. Datum etc.

Fol. 36' č. 222, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 263. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

223.

Biskup Tobiáš schvaluje úmysl jakéhosi šlechtice založit klášter.

(1279—1290?).

Episcopus commendat nobilem, qui fundare intendit domum religiosam.

Th(obias)[b] dei etc. nobili viro etc. Cum ex quibusdam caritatis operibus et specialiter ex hoc, quod[c] ad augendum divini numinis cultum et profectum salutis eterne religiosarum domorum sit fundacio et dotacio possibilis earundem, perpetui honoris et salutis certo cercius proveniat incrementum, nobilitatis vestre providenciam circumspectam in hoc, quod in . . possessione et hereditate vestra religiosam domum ordinis beatorum martyrum pro vestro et vestrorum predecessorum remedio peccatorum ad honorem dei et sanctorum eius locare intenditis et fundare, dignis in domino laudibus commendantes, graciarum vobis quascunque possumus referimus uberes acciones et petimus confidenter, quatenus pium et salubre propositum vestrum in hac parte effectui debito dignemini mancipare, scientes, quod nos et fratres predicti omnes et singuli cunctis nobilitatis vestre beneplacitis se quolibet tempore coaptabunt, oracionum suarum remedia pro vobis et vestris[d] iugiter exsolventes ad salutis profectum, animarum commodum et honorem. Datum etc.

Fol. 37 č. 223, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 264'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov úvod II 3.

224.

Biskup Tobiáš žádá opata, aby odpustil mnichovi a jej zpět přijal do řádu.

(1279 — 1290?).

Episcopus rogat abbatem, ut monachum suum iterato reciperet in consorcium conventus.

Th(obias)[e] dei etc. honorabili viro[f] etc. Petimus confidenter, quatenus fratrem . .[g] monachum vestre domus, exhibitorem presencium, in

a) ‚C‘ Kap. J. — b) ‚Jo.‘ Kap. J. — c) ‚qn‘ In. — d) ‚vestris amicis‘ Kap. J. — e) ‚Jo.‘ Kap. J. — f) ‚honorabilibus‘ In., ‚honorabili viro‘ Kap. J. — g) ‚G‘ Kap. J.

conventus vestri consorcium recipiatis nostri causa, salva vestri ordinis disciplina. Quilibet namque abbas, cuiuscunque[a] ordinis et professionis existat, apostatas[b] suos revocare tenetur iuxta[c] statuta concilii generalis, ita quod in hoc casu, sicut decet, rigor misericordia[d] temperetur; leniter namque castigatus reverenciam exhibet castiganti, asperitatis autem nimia increpacio nec correccionem recipit[e] nec salutem. Datum etc.

Fol. 37 č. 224, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 264'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

225.

Biskup Tobiáš dovoluje klášteru Benediktinů v (Ostrově?) volit si opata ze svého sboru.

(1289 na začátku roku?).

Episcopus condolendo de morte abbatis dat eis auctoritatem eligendi abbatem de gremio ecclesie ipsorum.

Th(obias)[f] dei etc. dilectis in Christo filiis C. priori et conventui... ordinis[g] sancti Benedicti salutem et paternam in domino caritatem. Super obitu cari nostri et vestri abbatis ..[h] bone memorie non tam[i] vobis quam nobis pio ex intimis precordiis nostris compacientes affectu, liberam, sicut petistis[j], eligendi in abbatem personam ydoneam de gremio ecclesie vestre, que vobis et vestro monasterio utiliter preesse valeat et prodesse, concedimus facultatem, tenore vobis presencium iniungentes, ut pro ipso et ipsius anima sic continue omnipotentis dei misericordiam exoretis, quod sibi proficiat ad salutem, eum, quem vivum dilexistis, etiam mortuum diligendo. Datum etc.

Fol. 37 č. 225, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 264'. V č. 229 jedná se o vysvěcení nově zvoleného opata Ostrovského. Pravděpodobně souvisí tato čísla nejen blízkou polohou ve sbírce, ale i obsahově. Pak bychom musili ovšem dovolení toto položit do začátku roku 1289 Srov. pozn. u č. 229.

226.

Biskup Tobiáš žádá nejmenovanou kapitulu, aby někomu udělila prebendu uprázdněnou smrtí kanovníka Jar.

(1279 — 1290?).

Episcopus condolendo de morte canonici rogat eos, ut nulli alteri prebendam suam darent quam illi, quem contingit.

Th(obias)[k] dei etc. honorabilibus viris domino C. preposito totique capitulo in .. salutem cum sincera in domino caritate. Super obitu magistri

---

a) ‚cultumque' In. — b) ‚apostas' In. — c) ‚iusta' In., ‚iuxta' Kap J. — d) ‚misericordie, In. — e) ‚exhibet' Kap. J. — f) ‚Jo.' Kap. J. — g) ‚in ordinis' In. — h) ‚C' Kap. J. — i) ‚tamquam nobis vobis' Kap. J. — j) ‚potestis' In., ‚petistis' Kap. J. — k) ‚Jo.' Kap. J.

Jar.[a] bone memorie canonici et confratris vestri ex intimis precordiis nostris sincero vobis condolentes et compacientes affectu, honestatis vestre providenciam ex affectu requirimus et rogamus, quatenus prebendam in ecclesia vestra per mortem ipsius vacantem ei, cui de iure debetur, iusticie et nostrarum precum intuitu conferatis, ut exinde circumspeccionis vestre sinceritas apud deum et homines valeat non immerito commendari. Datum etc.

Fol. 37 č. 226, též v rukopise kapituly Pražské J 40^b.fol. 264'. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

227.

Biskup Tobiáš povolává nově zvoleného opata kláštera v Teplé do Prahy k posvěcení.

(1279 — 1290?).

Episcopus electo premonstratensis ordinis mandat, ut veniret ad benedriccionem recipiendam.

Th(obias) dei etc. honorabili viro domino L.[1]) electo Teplensis monasterii salutem et sinceram in domino caritatem. Super promocione vestra et honoris vestri amplitudine spiritualis iocunditatis gaudio quam plurimum ex intimis precordiis nostris illarati, preces vestras, prout petistis, racionabiles et honestas in die pasce proxime nunc venturo effectui[b] debito favorabiliter divina mediante clemencia volumus mancipare ad vestrum perpetuum commodum et honorem. Unde ad hoc vos, qua(ntu)m cum dei auxilio poteritis, preparetis, Pragam ad predictum terminum accedentes.[c] Datum etc.

Fol. 37' č. 227. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

[1]) Roku 1293 srp. 7 se vyskytuje opat Lypardus (Emler RB. II č. 1625).

228.

Biskup Tobiáš udílí odpustky všem, kdož dají almužnu pokřtěné židovce Ka.

(1279 — 1290?).

Episcopus dat illis indulgenciam, qui Iudee baptizate darent elemosinas.

Th(obias)[d] dei gracia etc. universis Christi fidelibus etc. De nove sobolis nova nativitate, quam regeneracio baptismatis fecundo partu adopcionis germinavit gracia, in domino plurimum exultantes, Ka.[e] exhibitorem presencium, a veteris legis vetustate spiritualis privilegio gracie

---

a) ‚Jo.' Kap. J. — b) ‚affectui' In. — c) ‚attendentes' In. — d) ‚G' Kap. J. — e) ‚M' Kap. J.

redeuntem ad Christi culturam, sancte crucis insignitam signaculo et dotibus baptismatis preditam, ad vestre devocionis remittimus caritatem, vos in domino hortantes studiosius et monentes, quatenus eidem K.,[a] que fervore christiane fidei cuncta que possidet non dubitavit relinquere, pias elemosinas et grata subportamenta dei intuitu debeatis inpendere caritatis, pro caducis stabilia, pro terrenis celestia et pro temporalibus recepturi cum fructu multiplici premia sempiterna, ut vestris adiuta subsidiis temporalibus eterna fervencius concupiscat. Nos enim omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui eidem (Ka)[a] manum porrexeritis adiutricem, XL dies iniuncte penitencie auctoritate qua fungimur misericorditer relaxamus, presentibus post tale tempus minime[b] valituris. Datum etc.

Fol. 37' č. 228, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 228. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

229.

Biskup Tobiáš povolává nově zvoleného opata kláštera Ostrovského do Prahy k posvěcení.

(1289 nedlouho před 10 dubnem).

Episcopus dat terminum abbati, ut veniret ad benedicendum.

Th(obias)[c] dei etc. honorabili viro domino H.[d] electo confirmato Insule monasterii sancti Iohannis Baptiste ordinis sancti Benedicti salutem cum sincere caritatis affectu. Devocionis vestre precibus inclinati benedictionis vobis munus[e] in crastino festi paschalis proxime nunc venturo, prout petistis, inpendere deo propicio volumus graciose. Unde ad (hoc) vos taliter disponatis cum[f] timore divino, quod vobis et vestro monasterio cedat ad commodum et honorem, Pragam ad eundem terminum, sicut expedit, accedentes.[g] Datum etc.

Fol. 37' č. 229, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 241. Opat Otto kláštera Ostrovského se vyskytuje naposled roku 1288 září 14 (RB. II č. 1460); byl již dříve opatem, než se stal Tobiáš biskupem. Nutno tedy toto posvěcení nového opata položit za uvedené datum. Listy po tomto čísle následující pocházejí z r. 1289. Dle celkového charakteru sbírky, která obsahuje vždy celé skupiny z jednoho roku a dle data, kdy naposled se vyskytuje opat Otto, můžeme téměř s jistotou usoudit, že i tento list patří do r. 1289. Pak jej ovšem musíme položit nedlouho před velkonoce »proxime nunc venturo«, tedy brzy před 10 duben.

---

a) ‚M' Kap. J. — b) ‚mineme, In., ‚minime' Kap. J. — c) ‚Jo.' Kap. J. — d) ‚B. confirmato Insule' Kap. J. — e) ‚minus' In., ‚munus' Kap. J. — f) ‚ut cum' Kap. J. — g) ‚accedatis' Kap. J.

230.

Biskup (Tobiáš) blahopřeje (králi Václavovi) k úspěchům, přeje mu šťastný návrat a děkuje za psaní.

(1289 po 15 srpnu).

Episcopus congaudendo de sanitate et prosperitate regis conqueritur de captivitate fratris sui.

Ex intimis[a] precordiorum nostrorum affectibus pura fide iocundamur quam plurimum et gaudemus ex eo, quod divine dispensacionis gracia non solum maiestatis vestre precellenciam dignatur sanam et incolumem[b] conservare, verum etiam successus vestros per viam prosperam dirigendo[c] ad vestra efficaciter dignatur beneplacita inclinare, in quibus tam salute quam[d] prosperitate excellencie vestre nostra et aliorum omnium fidelium in regno vestro commorancium salus, pax et prosperitas consistunt. Nos enim cum clero nostre dyocesis universo nocte dieque dei omnipotentis clemenciam exoramus, ut tenemur, ut vestre maiestatis magnificenciam[e] in votivo et pleno statu sanitatis ad nos et subditos vestros cum prosperitate[f] reducat. Et quia nos vestris visitare dignamini literis, ea, que honoris vestri pariunt incrementa, ad augendam gaudiorum nostrorum materiam tamquam pius noster naturalis et benivolus dominus intimando, graciarum proinde, quascunque possumus, referimus hylares et uberes acciones, scientes, quod nos vestris mandatis in hiis, que in literis recepimus vestre magnificencie nobis missis, et aliis omnibus toto tempore vite nostre volumus et desideramus fervencius complacere.

Fol. 37 č. 230. Srovnáním s listem č. 192 vidíme nápadnou shodu, jest to vlastně týž list poněkud jináče stilisovaný. Zde jsou vynechány některé věcné části listu č. 192 jako o knížatech polských a zejména o zajetí bratra biskupova, ač nadpis k tomu poukazuje. Máme zde patrně dvojí koncipování v kanceláři. Není myslitelno při všeobecné povaze této sbírky, že by její sestavovatel teprvé těchto změn se dopustil. Nalezl asi oba koncepty v kanceláři a oba do sbírky opsal.

231.

Biskup T(obiáš) uzavírá s Konrádem purkmistrem, Křišťanem a Jindřichem radními města Pelhřimova smlouvu o osazení města lidmi a obehnání hradbami a příkopem.

(1289).

Episcopus dat libertatem hominibus suum opidum muniendi.

Th(obias)[g] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes literas inspecturis, quod volentes condicionem nostram et Pragensis ecclesie nostre facere meliorem, attendentes etiam, quod pauperes

a) ‚nimio' In. — b) ‚incolomem' In. — c) ‚derigendo' In. — d) ‚tam' In. — e) ‚munificencia' In. — f) ‚prospitate' In. — g) ‚Jo' Kap. J.

nostri a multis retroactis temporibus per insultus inimicorum hactenus[a] diversimode sunt opressi, futuris cupientes precavere periculis, civibus de Palgrimow[b] opido forensi episcopatus nostri a festo beati Georii proxime preterito per quatuor annorum spacium in hunc modum dedimus et concessimus libertatem, ita videlicet, quod Conradus[c] iudex, Cristanus, Henricus iurati ipsius civitatis promiserunt nobis eandem civitatem infra idem tempus bonis hominibus locare et ipsam plancis circumdare et fossato propriis sumptibus operarios eiusdem operis conducendo, verum etiam, quod nos eos in vectura blancorum et effossione fossati per pauperes eiusdem circuitus nostri velimus, in quantum poterimus, adiuvare, ab eisdem nullum censum[d] infra eosdem IIII^or^ annos exigendo, excepta collecta generali domini[e] nostri regis, quam nec ipsis nec aliis civibus seu pauperibus quibuslibet episcopatus nostri valemus nec possumus indulgere. Ad hoc iidem iudex, iurati cum civibus predicti opidi, quocunque tempore ad ipsos in Pilgrimow[f] venerimus semel in anno in predictis IIII^or^ annis, nos et nostram familiam in prandio, cena, pernoctacione et pabulo equorum procurabunt, sicut hoc facere promiserunt. In cuius rei testimonium istud scriptum fieri et sigilli nostri munimine roborari (fecimus). Datum etc.

Fol. 38 č. 231, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 270. (Palacký Formelbücher II st. 211, Čelakovský Privil. II st. 140). Toto nové osazení a opevnění Pelhřimova jest v souvislosti s vypleněním a vypálením téhož města v bojích s Hroznatou z Husic a jeho syny r. 1289 (srov. č. sbírky 235). Slova listiny ‚pauperes nostri a multis retroactis temporibus per insultus inimicorum hactenus diversimode sunt opressi' ukazují, že vydána byla ještě před ukončením nepřátelství a že útisky tyto již trvají od mnoha let. To vše se hodí na válku r. 1289. List předcházející č. 230 pochází též z této války a brzy na to následuje stížnost na vypálení Pelhřimova pod č. 235, takže s velkou pravděpodobností možno i tuto listinu a následující s ní souvisící položit do r. 1289.

232.

Konrád purkmistr a rada města Pelhřimova zavazují se biskupovi Tobiášovi, že osadí město lidmi a obeženou hradbami a příkopem do 4 let.

(1289).

Iudex cum civibus promittunt tale opidum munire.

Nos Conradus[g] iudex, Cristanus, Hen[ricus], Fri., Hermannus, Petrus iurati de Pilgrimow opido forensi episcopatus Pragensis notum esse volumus universis tenorem presencium inspecturis, quod nos attendentes, quod (per)[h] insultus inimicorum varios et diversos a multis temporibus sumus quam plurimum molestati, volentes futuris precavere periculis, domino nostro,

a) ‚accensus' In., ‚hactenus' Kap. J. — b) ‚..' Kap. J. — c) ‚C. iudex et R. C. iurati' Kap. J. — d) ‚census' In., ‚censum' Kap. J. — e) ‚domino' In., ‚domini' Kap. J. — f) ‚..' Kap. J. — g) ‚C. iudex, A. B. C. iurati de tali opido' Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J.

domino Thobie[a] episcopo Pragensi promisimus bona et spontanea voluntate civitatem Pilgrimow,[b] in qua residemus, infra IIII^{or} annorum spacium a festo beati Georgii proxime preterito bonis hominibus locare et eandem infra idem spacium plancis circumdare et fossato, operarios eiusdem operis propriis sumptibus conducendo; cuius operis racione perficiendi idem dominus noster, dominus Tho(bias)[a] Pragensis episcopus, ab eodem festo beati Georgii proxime preterito per IIII^{or} annorum spacium prefatorum nobis contulit libertatem; ad quod opus supradictum prefate civitatis consumandum nos presentis scripti serie obligamus, sigillo proprio carentes, presens scriptum sigillo civitatis Pragensis obtinuimus sigillari, prefato domino nostro domino Tho(bie)[a] Pragensi episcopo in testimonium evidens promissionis et adimplecionis nostre assignantes. Datum etc.

Fol. 38 č. 232, též v rukopise kapituly Pražské J 40^{b} fol. 270. O chronologickém určení srov. pozn. u č. předcházejícího.

233.

Biskup To(biáš) prodává Bohuslavovi purkrabí na Zvíkově statky biskupské ve vsi Slatině a ‚Na poli'.

(1284—1288).

Episcopus vendit bona episcopalia convertendo in meliora.

In nomine domini amen. Nos Tho(bias)[c] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis presentes literas inspecturis, quod nos condicionem bonorum episcopatus nostri, que per diversa loca in minutas sparsa senciuntur[d] particulas, volentes facere meliorem, de consensu honorabilium virorum dominorum Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani totiusque capituli nostre Pragensis ecclesie, confratrum nostrorum dilectorum, quedam bona episcopatus nostri in villa Slatina[e] [1]) ad tres araturas et in villa Na poli[e] [2]) (!) de agris ad duas curias rusticanas pro centum[f] et septuaginta marcis argenti nobili viro domino Bohuslao[g] purgravio in Clinberk[e] dicto de . . vendidimus iure hereditario perpetuo possidenda, pro qua scilicet summa pecunie magis utilia bona nobis et ecclesie nostre de prudencium[h] consilio duximus comparanda. In cuius vendicionis nostre testimonium et robur perpetuo duraturum[i] presentes prefato domino Buhuslao[e] damus literas, sigillorum tam nostri[j] quam predicti nostri capituli munimine roboratas. Datum etc.

Fol. 38' č. 233, též v rukopise kapituly Pražské J 40^{b} fol. 269'. Prvou chronologickou mez dává listu tomuto nastoupení probošta Oldřicha cca. 1284. Roku 1283

a) ‚Io' Kap. J. — b) Schází v Kap. J. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚senciantur' In. ‚fuerunt' Kap. J. — e) Schází v Kap. J. — f) ‚C. marcis' Kap. J. — g) ‚C' Kap. J. — h) ‚pundent' In., ‚prudencium' Kap. J. — i) ‚duranum' In., ‚duraturum' Kap. J. — j) ‚nostro' In.

květ. 28 se vyskytuje naposledy ‚Gotfridus prepositus Pragensis' (Emler RB. II č. 1293) roku 1285 červc. 29 poprvé ‚Ulricus' (Emler RB. II č. 1353). Terminem ad quem je rok 1289 leden 10, od které doby trvale je purkrabím na Zvíkově Bavor ze Strakonic. (Emler, RB. II č. 1466).

[1]) O kterou Slatinu v Čechách zde jde, nebylo možno zjistiti. — [2]) Zda je to zkomolenina písařská neb nějaká zaniklá obec toho jména, nelze určiti.

234.

Biskup T(obiáš) dává jakémusi kazateli právo udělovat 40denní odpustky.

(1279—1290?).

Hic episcopus dat auctoritatem alicui fratri dandi XL dies, ubicunque et quandocunque predicaverit.

Th(obias)[a] dei etc. Ut oblata munera ad audiendam salutiferam verbi dei doctrinam animos alliciant auditorum, ex eo, quod libenti animo confovemus gracie nostre munere graciosos, et ut[b] vos ipsi graciosiores haberi possitis, si vobis per nos benefaciendi auctoritas confirmatur, vobis, ut quocienscunque et ubicunque in nostra dyocesi predicaveritis, omnibus vere penitentibus et confessis, a vobis verbum dei salutiferum audientibus, XL dies de iniuncta sibi penitencia relaxare possitis, auctoritate qua fungimur concedimus facultatem, presentes vobis literas in huius rei testimonium concedentes.

Fol. 38' č. 234, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 229. O chronologickém omezení rokem 1290 srov. úvod II 3.

235.

Biskup T(obiáš) žaluje králi Václavovi, že Vítek bratr Záviše (z Falkenštejna) se syny Hroznaty z (Husic) vyplenili a spálili Pelhřimov, Týn n/Vltavou a 7 vsí, a že kořist a zajatce odvlekli do Budějovic.

(1289).

Episcopus conqueritur de lesoribus episcopatus sui et ecclesie sue[c].

Excellenti etc. Th(obias)[d] Pragensis episcopus etc. Super atrocibus[e] nostris et ecclesie nostre Pragensis, spiritualis matris vestre, iniuriis[f] cottidianis multiplicibus et pressuris maiestati vestre deferentes[g], querelas lamentabiliter cogimur cumulare. Nuperrime namque excellencie vestre sumus conquesti per Z.[h] nepotem nostrum, quem ad vos transmisimus, quod Witko[h] frater Zauisyi[h] cum filiis Hroznate[h] et suis complicibus sceleratis non contentus[i] malis prioribus, que nobis in Pilgrimow[h] opido

---

a) ‚Jo. Kap. J. — b) ‚in' In., ‚ut' Kap. J. — c) ‚De eodem' Kap. J. — d) ‚Jo' Kap. J. — e) ‚aggravacionibus' Kap. J. — f) ‚et iniuriis' Kap. J. — g) ‚deferendas' In., ‚deferentes' Kap. J. — h) Schází v Kap. J. — i) ‚contemptus' In.

forensi episcopatus nostri exercuerunt per ignis incendium et rapinas, demum vero idem Wit[ko][a] cum suis complicibus cum spolio Pilgrimoviensi in Budiuogeuicz[a] redeundo Thin[a 1]) etiam forense opidum episcopatus nostri in provincia Behinensi[a] et septem villas, quas circa ipsum Thin[a] adhuc meliores habebamus, spoliavit et spoliis ablatis totaliter combussit, prefata spolia cum pauperibus ibidem captivatis quam pluribus secum in Budiuogouicz[a] deducendo. Quare vestre dominacioni devotissime supplicamus, quatenus super hoc nobis et prefate Pragensi ecclesie, spirituali matri[b] vestre, taliter providere dignemini, quod vobis cedat ad gloriam et honorem. Datum etc.

Fol. 38' č. 235, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 244'.

[1]) Týn nad Vltavou.

236.

Biskup T(obiáš) odpovídá královně Gutě k jejímu rozkazu, aby soud za příčinou neoprávněného vystavení kostela na statku jejího služebníka byl odložen do příchodu králova, že soud se může konati hned, poněvadž věc spadá pod právomoc biskupskou.

(1289).

Episcopus mandat regine, quod adventum regis nollet[c] prestolari in quadam causa discutienda, quod quidam ecclesiam construxit in alterius hereditate.

Excellenti et magnifice domine[d] regine Boemie etc. Th(obias)[e] Pragensis episcopus oraciones assiduas in domino humiles et devotas. Mandatum litterale precellencie vestre cum ea qua decuit reverencia recepimus et honore, per quod intelleximus, quod iudicium pro ecclesia . ., quam . . et . . dicti de tali loco in hereditate . . vestri servitoris ac in ipsius preiudicium construxerunt, usque ad adventum precordialis domini nostri, domini W(enceslai) illustris Boemie regis et marchionis Moravie, mariti vestri karissimi, in Bohemiam, quem sincero optamus affectu, protrahere deberemus; et cum in hoc casu spirituale iudicium sit, ad nostrum spectans examen et non ad iudicium domini regis, rogamus excellenciam vestram, ut illum, qui vos ad hoc induxit, nullatenus attendatis, quia predicto . . servitori vestro parati sumus, dum nos requisitos habuerit, ad querimoniam in casu spirituali huiusmodi exhibere iusticie complementum, Datum etc.

Fol. 39 č. 236, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 278'. Slova ‚ad adventum domini . . . regis . . . in Bohemiam, quem sincero optamus affectu' se hodí velmi dobře k situaci r. 1289, kdy Václav byl na Moravě a ve Slezsku a kdy jej

a) Schází v Kap. J. — b) ‚matris' In. — c) ‚vellet' In. — d) ‚domine C' Kap. J. — e) ‚Jo.' Kap. J.

biskup, v Čechách se všech stran od nepřátel stísněný, toužebně domů očekával. (Srov. úvod II 4.) List předcházející č. 235 jest žaloba na pustošení biskupských statků z r. 1289, druhý list následující č. 238 mluví již radostným tónem o návratu královĕ r. 1289. Možno tedy i tento dopis téměř s jistotou položit do r. 1289.

237.

Biskup Tobiáš zakazuje kterémusi krajskému soudci soudit jakéhosi opata a nutit k přísaze a vůbec někoho z kleru volat před svůj soud.

(1279—1296).

Episcopus mandat cuidam iudici, ut abbatem et alium clericum[a] ad iurandum non compelleret.

Th(obias)[b] dei dei gracia etc. honesto viro et discreto . .[c] iudici talis provincie salutem. Miramur de vestre discrecionis providencia, quod, cum ubique terrarum, ubicunque christiana viget religio, clerici tam religiosi quam seculares et maxime domini abbates et prelati quilibet a suis episcopis et non ab aliis iudicentur, exempti penitus a iudicio seculari, vos tamen honestum et religiosum virum, dominum . . abbatem de . . iudicare contra libertatem ecclesiasticam temere presumpsistis et adhuc compellitis ad iurandum. Quare cum hoc sit sacrilegum et iniustum, nos ex officii nostri debito propter salutis et honoris nostri dispendium id dissimulare aliquatenus non valentes, discrecionem vestram monemus presentibus et hortamur, auctoritate vobis pontificali qua fungimur firmiter iniungentes, quatenus dominum abbatem . . predictum ad iurandum in vestra presencia nullatenus compellatis et quemlibet alium prelatum seu clericum presumatis[d] de cetero iudicare, alioquin contra vos ac universos complices et homines vestros, licet inviti, iure ecclesiastico procedemus. Datum etc.

Fol 39 č. 237, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 263.

238.

Biskup Tobiáš oznamuje králi (Václavovi), že se již uzdravil, děkuje mu, že se ho chce ujmouti proti nepřátelům, píše, že s dětmi jeho, jež dle rozkazu královského navštěvuje, očekává příchod králův do Prahy.

(1289 po 6 říjnu).

Episcopus scribit regi, quod iuxta mandatum eius vult eum prestolari iuxta pueros suos.

Super compassione infirmitatis nostre[e] ac eiusdem convalescencie gratulacione excellencie vestre ad graciarum uberrimas acciones asurgentes,

---

a) ‚clerum' In. — b) ‚Jo.' Kap. J. — c) ‚C.' Kap. J. — d) ‚presumentes' In. — e) ‚nunc' In., ‚nostre' Kap. J.

vobis tenore presencium intimamus, quod divina nobis assistente clemencia plena mentis et corporis perfruimur sospitate et licet de vestris prosperis successibus sine intermissione qualibet gaudeamus, tamen, cum vestris literis nostris auribus inculcantur, plus solito gratulamur. Quod autem dampna ac iniurias nobis illatas intercipere intenditis in proximo adventu vestro, maiestati vestre regie quam plurimum inclinamur[a] (intimantes), quod in Praga iuxta pueros vestros, eosdem fideliter visitando iuxta mandatum per vos nobis traditum, libenti animo volumus prestolari,[b] semper in hiis ac aliis vestris mandatis atque beneplacitis pro viribus complacentes. ⟨Vel sic:⟩ Si status vestri qualitas, prosperitatis sospitatisque vestri corporis valitudo votorum nostrorum desideriis se conformat, ex eo quam plurimum iocundamur.

Fol. 39 č. 238, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 278'. O chronologickém určení listu tohoto srov. úvod II 4.

239.

Jakýsi šlechtic slibuje nejmenovanému vévodovi, že k jeho rozkazu dá rozbořit hrad a doufá, že mu bude později zas dovoleno jej znovu vystavět.

(?—1296).

Baro ad peticionem ducis destruit civitatem.

Excellentissimo et magnifico domino suo . .[c] inclito duci de . . N. dictus . . devotum sue possibilitatis obsequium et fidele. Dominacionis vestre beneplacitis nos toto posse nostro coaptare volentes, H. purgravio et aliis nostris hominibus in tali loco iniunximus per nostras literas, ut ipsi ad mandatum vestrum iamdictam civitatem nostram . . destruant iuxta vestre beneplacita voluntatis. Scimus namque veraciter et sic de vestre precellencie benignitate confidimus, quod nisi vestra et terre vestre ardua necessitas exigeret, quam nobis serenitas vestra innotescere non dignatur ad presens ex causa racionabili et condigna, destruccionem predicte civitatis nostre fieri nullatenus optaretis, quoniam nos honoris vestri semper optamus augmentum, ad vestra semper beneplacita preparati. Civitatem autem ipsam destrui facimus ad mandatum precellencie vestre, confisi quam plurimum de promisso dominacionis vestre, quod in vestris ad nos directis literis continetur, quod videlicet post non magni temporis intervallum reedificari permittetis[d] et facietis eandem, sicut vestram condecet honestatem ad vestre celsitudinis gloriam et honorem. Ad hoc petimus humiliter et devote, quatenus H.[e] purgravio et aliis prefatis nostris hominibus clementer indulgere dignemini, vestre eos gracie et favoris vestri

a) ‚inclinamus' In., ‚intimamus' Kap. J. — b) ‚postulari' In., ‚prestolari' Kap. J. — c) ‚W' Kap. J. — d) ‚redificari sat permittatis' In., ‚reedificari permittetis' Mn. — e) Schází v Kap. J.

clemencie misericorditer et plenarie reformantes, quod ipsi nobis non requisitis destruccionem civitatis nostre non presumpserunt facere supradictam, quia, et si hoc ipsi fecissent sine scitu nostro, vobis, sicut bona fide credimus, displiceret propter publice iusticiam honestatis.[a]

Fol. 39' č. 239, též v mnichovském rk. fol. 126' č. 66 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 114 č. XXIX) a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 279'. Tímto číslem začíná poslední skupina naší sbírky. Zde autor již jen v kanceláři paběrkoval srov. II 3. Častěji tu nalézáme kusy ze starší doby, proto je těžko určit první chronologickou mez. Rok smrti Tobiášovy 1296 omezuje všechen materiál i této části, neboť v celé sbírce není ani jednoho listu, o kterém by se dalo dokázat, že pochází z doby po roku 1296.

240.

Opat N. žádá šlechtice S., aby zakázal správci svému B. pronásledovat jeho poddané.

(?—1296).

Nobili viro et honesto domino S. dicto de . . N. abbas monasterii . . oraciones devotissimas cum obsequiosa ad beneplacita voluntate.

Cum ad id toto nostre mentis conamine hactenus laboremus, ut vestri beneplaciti desiderium pro viribus expleamus, speramus etiam, quod vestra nobilitas in aliquibus, que digna sunt exaudiri, annuat preci nostre. ⟨Vel sic:⟩ Quoniam vestre dominacionis benignitas nobis ac ecclesie nostre semper fuit actenus graciosa, ad vestram presumimus recurrere probitatem querulantes,[b] quod B. villicus vester pauperibus nostris gravis est nimium et infestus, nuper enim cuidam pauperi nostro de . . equum abduxit nulla prorsus iusticia mediante. Quare nobilitati vestre humiliter supplicamus, quatenus ipsum a persecucione pauperum nostrorum desistere iubeatis, quia sibi de pauperibus nostris libentissime iusticiam faciemus, dummodo coram nobis, si quid iuris habet, iudicialiter[c] prosequatur.

Fol. 39' č. 240. O chronologickém určení srov. pozn. u předcházejícího čísla.

---

a) ‚iusticie honestatem' Kap. J. - b) ‚querelantes' In. — c) ‚iusticialiter' In.

241.

Bavor ze Strakonic žádá biskupa Tobiáše o příslušné nařízení děkanovi Bechyňskému, aby mohl založit v Bavorově kostel panny Marie.

(1279—1290?).

Petit licenciam ab episcopo ecclesiam fundandi in nullius preiudicium ecclesie.

Venerabili in Christo patri et domino ac compatri suo Th(obie)[a] dei gracia Pragensi episcopo B(avor)[b] de Strakonicz servicii sui continuum incrementum. Intendentes pro honore[c] beate virginis Marie gloriose ecclesiam construere in nostra civitate Bavarow[d], ad vestram paternitatem confugimus deposcentes, quatenus decano provincie Bechinensis[e] iniungere velitis, ut ad fundacionem ipsius ecclesie, quam nec in preiudicium alterius ecclesie edificare intendimus, sed pro honore sancte matris ecclesie ac beate virginis priusdicte, se debeat adaptare, ut desiderium mentis nostre, quod diu compegimus[f] vel concepimus, vestro annuente presidio valeat adimpleri.

Fol. 39' č. 241, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 280. O chronologickém určení srov. poznámku u č. 168.

242.

Biskup Tobiáš žádá probošta Oldřicha, aby co nejdřív přišel do Prahy, poněvadž se vrátil od papežského legáta posel Jan.

(1287 začátek října).

Episcopus scribit preposito, ut statim (visis presentibus)[g] ad ipsum veniret.

Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus honorabili viro domino Wl(rico)[i] preposito eiusdem ecclesie salutem et sinceram in domino caritatem. Super negocio, quod Johannes[j] nuncius noster nobis a domino legato sedis apostolice reportavit, vestro et aliorum prelatorum consilio indigentes, petimus confidenter, quatenus ad nos Pragam visis presentibus, quantocius poteritis, accedatis, in hoc nobis gratum obsequium exhibentes.

Fol. 40 č. 242, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 261'. Pro chronologické určení tohoto dopisu jsou důležita 2 data. Roku 1287 květ. 31 dává biskup Tobiáš svému poslovi Janovi plnou moc k jednání s legátem Janem o snětí klatby (srov. č. 56). Jiným dopisem pod týmž datem oznamuje biskup Rapotovi o tomto poslání Janově

---

a) ‚Jo‘ Kap. J. — b) ‚B. dictus de . .‘ Kap. J. — c) ‚quod honore‘ In., ‚pro honore‘ Kap. J. — d) Schází v Kap. J. — e) talis Kap. J. — f) ‚compepegimus‘ In., ‚compegimus‘ Kap. J. — g) Doplněno dle Kap. J. — h) ‚Jo.‘ Kap. J. — i) ‚N‘ Kap. J. — j) ‚C‘ Kap. J.

k legátovi, po případě k stolici papežské, aby vymohl sproštění klatby (srov. č. 21). Roku 1287 říj. 12 snímá opat Strahovský jménem legáta Jana klatbu s biskupa Tobiáše (srov. č. 59). Se snětím exkomunikace se jistě dlouho neotálelo, na spěch ukazuje i tento list, a můžeme jej tedy položit brzy před datum proklamace Strahovského opata, asi na začátek října.

243.

Král Václav píše biskupu Tobiášovi, že čeleď královny (Guty) nemá být od ní odstraněna, jak dříve rozkázal, nýbrž má s ní přijít do Kadaně, kde ji král bude očekávat.

(1287 červen — začátek července).

Rex episcopo scribit, ut mandatum ipsius faceret priori non obstante mandato.

Reverendo in Christo patri domino Th(obie)[a] venerabili episcopo Pragensi W(enceslaus) dei gracia rex Boemie et marchio Moravie cum sincero dileccionis affectu promptam[b] ad eius beneplacita voluntatem Petimus, ut de eo, quod mandavimus de familia domine regine consortis nostre, ut amoveretur ab ipsa, penitus taceatur et admittatur, ut eadem familia cum ipsa domina regina accedat ad nos et veniat in Cadanum,[c] ubi nos etiam dante domino in adventu eiusdem domine nostre erimus personaliter constituti. Ibi namque id quod videbitur de ipsa familia, utrum videlicet habenda vel remmittenda fuerit, faciemus. Datum etc.

Fol. 40 č. 243, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 269'. V listě tomto se jedná patrně o příchod královny Guty do Čech. Výborně charakterisováno je tu kolísání Václavovo r. 1287. Kdo asi radil králi, aby odstranil od přicházející královny její německé komonstvo a ji tím pokud možná isoloval od vlivu dvora Rudolfova? Asi nikdo jiný než Záviš z Falkenštejna. Srov. Redlich, Reg. Imp. č. 2089 a Šusta, ČČH. I st. 297. Královna přibyla do Prahy 4 července 1287, dle znění listu tohoto není ještě v Kadani. Pochází tedy list tento z konce června neb začátku července.

244.

Dětřich, biskup Olomoucký, dává odpustky těm, kdož přispějí na znovuzřízení chrámu sv. Jiří v nejmenovaném místě.

(1281 — 1296).

Littera indulgencie.

Th(eodericus)[d] dei gracia Olomucensis episcopus universis Christi fidelibus, ad quos presentes litere devenerint, salutem in domino sempiternam. Cum nihil habeat viriditatis ramus boni operis, si non in radice manserit caritatis, et ecclesia sancti Georgii . .[e] adeo est destructa incendio,

---

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚prompta .... voluntate' In., ‚promptam' Kap. J. — c) ‚ . .' Kap. J. — d) ‚E. d. g. Prag. ep.' Kap. J. — e) ‚Iohannis' Kap. J.

spoliis et rapinis, quod de propriis non potest nec sufficit facultatibus reformari, dileccionem vestram monemus, rogamus et hortamur in domino, in remissionem vestrorum peccaminum iniungentes, quatenus de bonis a deo vobis collatis[a] ad reedificacionem et reformacionem predicte . . ecclesie et rerum inibi destructarum pias elemosinas et grata dignemini caritatis subsidia liberaliter erogare. Nos enim omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad opus et reformacionem prefate ecclesie manum porrigere curaverint adiutricem, de iniuncta eis penitencia XL dies in domino misericorditer relaxamus, accedente dumtaxat episcopi dyocesani consensu, presentibus post triennium minime valituris.

Fol. 40 č. 244, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 230 a v mnichovském rk. fol. 127' č. 72. První chronologickou hranici dává nastoupení Dětřicha biskupa Olomouckého, o druhé srov. pozn. u č. 239.

245.

Biskup Tobiáš žádá R. preceptora Templářů v Německu a »Slavii«, aby byl shovívavým k Slávovi, který za těžký zločin činí pokání.

(1279 — 1290).

Episcopus conversum mittit ad preceptorem pro absolucione.

Tho(bias) dei gracia etc. venerabili et religioso viro R. preceptori domorum milicie templi per Alamaniam et Slauiam salutem et sinceram ad sua beneplacita voluntatem. Cum inter opera caritatis non sit minimum errantes ab erroris revocare semita, Slaua lator presencium ad cor reversus tamquam vere penitens pro commisso reatu et facinore satis gravi, quod inimico humani generis prochdolor instigante peregit, regulari correccioni se subiciens humiliter et devote, cum proximi superioris sui literis est ad vestre clemencie misericordiam destinatus. Et quia nonnumquam lenitas correcionis mollitiva dignoscitur mencium perversarum, eapropter honestatis vestre providenciam fiducialiter requirimus et rogamus, quatenus circa correccionem[b] ipsius, quam credere potestis, rigorem misericordia[c] temperantes, peticionis nostre et divine remuneracionis intuitu sic circa eum officii vestri debitum exercere dignemini, quod sibi proficiat ad salutem et quod ipse preces nostras apud vos sibi senciat profuisse. Datum etc.

Fol. 40 č. 245. Srovnáním s č. 206 vidíme, že tu jde o touž záležitost, proto i zde chronologické omezení rokem 1290, časový rozdíl mezi oběma listy není veliký. Č. 206 psáno bylo v Římě a č. 245 asi hned po návratu Slávově do Prahy.

---

a) ‚a deo vobis bonis collatis‘ In. — b) ‚correpcionem‘ In. — c) ‚misericordie‘ In.

246.

Rychtář a měšťané pražští oznamují králi Václavovi II, že při prostředkování míru mezi biskupem Tobiášem a Hynkem ml. z Lichtenburka, který s Dětřichem Švihovcem statky biskupské pustošil, Hynek s vyhrožováním ještě horších násilností Prahu opustil.

(V Praze, 1288 brzy po 14 lednu).

Iudex cum civibus Pragensibus, qui ordinati fuerant, ut accederent ad H(inconem) et ipsum inducerent, quod cessaret a vastacione bonorum episcopatus, per(h)ibent testimonium, quod ipsum plus ledere promittit.[a]

Glorioso et precellentissimo domino suo domino W(enceslao) dei gracia regi Boemie et marchioni Moraviae iudex[b] et cives Pragenses[c] devoti et fideles ipsius omnimode subieccionis sue obsequium tam debitum quam paratum. Scire dignetur maiestatis vestre precellencia, quod nos super providenda pace in vestra[d] absencia venerabili in Christo patri et domino Th(obie)[e] Pragensi episcopo suique episcopatus hominibus specialiter a Hinkone iuniore[f] et Theoderico dicto Swihowcone[g] ac eorum complicibus, receptis dominacionis vestre literis et mandato quam plures feria quarta[h] post octavam Epyfanie[i] proximam accessimus ad Hinkonem iuniorem in hospicium eius in civitate suburbii castri Pragensis, coram generoso viro patre ipsius Hinkone de Luchtnburk[k] et cum eius auxilio ipsum, quantum potuimus, inducentes, ut ipse cessaret omnino ab invasione bonorum episcopalium et a molestacione prefati venerabilis patris domini Th(obie)[l] Pragensis episcopi, super iniuriis sibi illatis satisfaccionem sibi congruam impendendo. Qui inter alia dixit, se fecisse spolia et rapinas in bonis episcopalibus supradictis et quod contra eumdem dominum episcopum et homines eius multo graviora prioribus comittere non cessaret. Et hiis dictis de Praga recessit. Hec vestre magnificencie precellenti, prout vidimus et audivimus, intimamus,[m] ut super hoc memorato domino episcopo et Pragensi ecclesie, que sub vestra una nobiscum et cum eodem domino episcopo speciali proteccione consistit, taliter providere dignemini in hoc casu, sicut vestre regali magnificencie competit et honori.

Fol. 40 č. 246, též v mnichovském rukopise fol. 127 č. 67 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 115 č. XXX) a v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol 279' s nesprávnými změnami jmen (Palacký Formelbücher II st. 19, Emler RB. II č. 1993, 5) O chronologickém určení tohoto osvědčení srov. úvod II 4.

---

a) Nadpis schází v Mn. — b) ‚richterius' Mn. — c) ‚civitatis Pragensis cives' Mn. — d) ‚vestri' In., ‚vestra' Kap. J. — e) ‚Jo.' Kap. J. — f) ‚Heyninione' Kap. J. — g) ‚Tho. dicto de . .' Kap. J. — h) ‚quinta' Mn. ‚V[a]' Kap J. — i) ‚ascensionis domini' Kap. J. — k) ‚. .' Kap. J. — l) ‚Jo.' Kap. J. — m) ‚exponentes vestram magnificenciam exoramus instancius et attente ut supramemorato ep.' Kap. J.

247.

Minorité Jan guardián u sv. Jakuba v Praze a Tomáš potvrzují proboštovi Vyšehradskému Petrovi, že marně jménem jeho žádali biskupa Jana o smír.

(1266—1278).

Instrumentum pacis et concordie.

In nomine domini amen. Nos Johannes[a] gardianus loci sancti Jacobi in Praga et Thomas fratres ordinis minorum presenti scripto in veri disposicione testimonii duximus declarandum, quod vir providus et discretus dominus P(etrus) Wissegradensis prepositus. Pragensis archid[iaconus], reverendus et eggregius regni Boemie cancellarius, affectuosius nos rogavit, ut, cum inter venerabilem patrem (nostrum)[b] dominum Johannem[c] Pragensem episcopum et ipsum instigante fraudis actore dudum esset zizanie ac discordie lolium seminatum, ad decidendam cuiuslibet materiam scandali et omnis omnino causam litigii seu dissensionis cuiuslibet abolendam inter ipsum et dominum episcopum prelibatum, quod[d] estuantibus desideriis affectabat, salubre consilium prestaremus. Nos autem patentibus videntes indiciis, dictum dominum prepositum zelare[e] pacem et anhelis aspirare spiritibus ad concordie unionem, quod suppliciter et devote graciam atque pacem a dicto domino episcopo postularet, consilium eidem preposito exhibuimus, qui non lente, non segniter hoc attendens, duxit nos attencius deprecandos, quod nos pro parte sua mente pura et intencione non ficta cum omni devocione, omni spiritus humilitate et sinceritate cordis,[f] quam idem prepositus coram nobis evidentissime pretendebat, sibi graciam et pacem a domino episcopo precaremur. Considerantes igitur tam honestam quam[g] congruam peticionem ex humiliato spiritu, corde contrito et animo procedere discretivo,[h] quia nos semper operam piis erogamus operibus et diligenciam inpendimus efficacem tamquam illi, qui virtutem colimus, vicium profligamus, huic honeri humeros nostros submisimus et episcopum adivimus prelibatum, verba et voluntatem ipsius prepositi coram ipso episcopo exprimentes humiliter et devote, ut ipse videlicet graciam impartiri et pacem dicto preposito dignaretur, eundem dominum episcopum suppliciter exhorando, ut composicionis formam ostenderet et eius tenore concordia effectui debito mandaretur,[i] vel si placeret nostre forme stare, parati eramus sibi ostendere formam nostram. Qui dominus episcopus neutrum voluit acceptare, sicque pax non venit ad exitum, nec concordia fine[k] debito est posita. Ad cuius rei (evidenciam vel)[l] cautelam presens scriptum duximus confirmandum sigilli nostri munimine roboratum.

---

a) ‚G.‘ Kap. J. — b) Doplněno dle Kap. J. — c) ‚Jo‘ Kap. J. — d) ‚quidem‘ In., ‚quod‘ Kap. J. — e) ‚zelari‘ In., ‚zelare‘ Kap. J. — f) ‚ordinis‘ In., ‚cordis‘ Kap. J. — g) ‚tam‘ In., ‚quam‘ Kap. J. — h) ‚districtivo‘ In., ‚discretivo‘ Kap. J. — i) ‚manciparetur‘ Kap. J. — k) ‚sine‘ In. — l) Doplněno dle Kap. J.

Fol. 40' č. 247, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 276. Chronologické meze dává listu tomuto ustanovení mistra Petra proboštem Vyšehradským a kancléřem r. 1266 a smrt biskupa Jana III z Dražic 1278 říj. 21.

248.

Královna Kunhuta vrací řádu Johannitů panny Marie u mostu hrad Svádov.

(1278 na podzim).

Regina castrum cum hereditatibus restituit monasterio, quod eis rex in vita existens abstulerat.

Chunigundis[a] dei gracia regina Boemie etc., iuxta divine voluntatis arbitrium quondam illustris regis Boemie, mariti olim nostri karissimi, conubiali consorcio viduata,[b] illud mente provida nobis esse censemus agendum, quod ad superni iudicis laudem cultumque iusticie noverimus[c] pertinere, ut sic, dum deo placitura fecerimus, dum unicuique curaverimus reddere iura sua, salutiferi opem sufragii,[d] ad quod anhelis desudamus[e] spiritibus, predicti quondam nostri coniugis anime procuremus ac reddamus proinde filios nostros, quos ab eodem suscepimus, regi celesti et hominibus universis amabiles, nosque preconantis fame claritate fiamus celebres, ubi nostra serenitas maritalis dileccionis iudicari non poterit immemor, sed consortem nostrum, quasi vivum corde gerentes, fovere pocius reputabimur pectoris in conclavi. Huius igitur provide consideracionis instinctu, istaque[f] nec[g] irracionabiliter commoniti racione, castrum Suadov cum omnibus possessionibus, agris cultis et incultis, silvis, pascuis, pratis, aquis, piscacionibus[h] ceterisque iuribus et attinenciis suis, quod ad fratres hospita[lis] sancte Marie ad pedem pontis Pragensis pleno iure spectare novimus, de hoc sufficientibus documentis instructe, cum credamus firmiter, id deo placidum, racioni consentaneum et in subvencionis remedialis opitulum anime quondam dicti mariti nostri[i] non ambigamus penitus affuturum, quamvis idem castrum prefatus quondam maritus noster in vita sua possederit, prenotatis tamen fratribus plene planeque restituimus de certa nostra sciencia, consilio baronum regni Boemie, iure atque gracia speciali[k], volentes, ut deinde dicti fratres ipsorumque successores, quicunque in prefato hospitali pro tempore fuerint, dictum castrum teneant, habeant et possideant cum omnibus possessionibus, iuribus et attinenciis suis, ut prescriptum est, pacifice et quiete, promittentes eis vera fide contra istam dicti castri restitucionem nunquam venire per nos vel interpositam personam de iure vel de facto, sed ratam et firmam semper habere atque diligentem dare operam, ut eadem restitucio firma et stabilis perseveret,

---

a) ‚[C]vnchundis' Mn. — b) ‚consortem viduate' In., ‚consorcio viduate' Mn. — c) ‚noveritis' In., ‚noverimus' Mn. — d) ‚auxilii' Mn. — e) ‚dusudamus' In., ‚desudamus, Mn. — f) ‚itaque' Mn. — g) ‚non' Mn. — h) ‚pascacionibus' In., ‚piscacionibus' Mn. — i) ‚nostre' In., ‚nostri' Mn. — k) ‚spirituali' In., ‚spitali' Mn.

non obstante, quod dictus quondam maritus noster idem castrum, ut diximus, possedit, vel aliqua alia racione vel causa, per quam dicta restitucio possit aliquatenus irritari.

Fol. 41 č. 248, též v mnichovském rukopise fol. 122' č. 49 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 101 č. XVI). Listina tato souvisí obsahově s potvrzením privilegia, jímž dává Soběslav témuž řádu ves Svádov. Královna Kunhuta potvrdila toto privilegium 1278 říj. 9 (RB. II č. 2800). Listina o vrácení hradu Svádova pochází nejspíše z téhož data, aspoň daleko od 9 října r. 1278 datum její neleží.

249.

Začátek královské listiny, jíž se uzavírá jakýsi mír mezi poddanými.

(? - 1296).

Instrumentum compromissi ad firmandam pacem.

Non sine grandi consilio et deliberacione perpensa, postquam de corruptibilis nature gremio frequencia emergebant litigia, scripturarum remedia caucionum prudens adinvenit antlquitas, ut pacis cultus vigeret in populis, dum cautela premuniens iurgiorum precedit materiam, ad nocendum proclivis detestabilis abrogatur calumpnia, et dum labilem redingravant[a] literarum monumenta memoriam, omnis omnino nequicie aditus precludatur. Hac igitur racione commoniti, qui de regie dignitatis officio mollia salutifere[b] pacis ocia nostris libenter subditis procuramus, ne protestaciones vel confessiones,[c] que causa conservande pacis atque concordie coram nobis aguntur, ab ipsis vel per calumpnie nequiciam vel per caligose oblivionis segniciem rescindi seu aliquatenus inmutari contingat, sicque per consequens ab eisdem pax et concordia relegetur, presentis tenore pagine manifestum fieri volumus tam presentibus quam futuris, quod etc. ⟨ponatur totus contractus, si[d] fuerit necesse⟩.

Fol. 41' č. 249, též v mnichovském rk. fol. 123 č. 50. O chronologickém určení srov. pozn. u č. 239.

250.

Měšťan pražský Engbert za souhlasu purkmistra a rady městské žádají Jindřicha z Isernie, aby založil městské kontraktní knihy na způsob královských register.

(1279—1280).

Engberdus civis Pragensis cum iuratis subsequentibus rogant magistrum Henricum Italicum, ut scriberet contractus.

Transcursis fervide iuventutis limitibus postquam in etatem virilitatis evasi, que durum vergens in senium, suadet hominibus cuncta iudicio

---

a) ‚redingravit‘ In. i Mn. — b) ‚facultifere‘ In., ‚salutifere‘ Mn. — c) ‚confexiones‘ In. — d) ‚secundum‘ In., ‚si‘ Mn.

discrecionis discutere, leves mores exuere, induere graviores, provide(re)[a] futura, ordinare presencia, preterita recordari, ego Engberdus vidi perspicue ac diligenter adverti, quod civitas Pragensis multiplicium discordiarum tumultibus estuans, mole molestiarum quam plurium graviter attrita fatiscit, vidi, quin eciam et intellectu claro percepi, quod est res optima publice rei cura, et in ea civis quilibet suum tenetur animum studiosius exercere, ut non infructuosus imo pocius utilis appareat civitati. Unde cum sim civis, habitator et iuratus prefate civitatis Pragensis, revera et compellor ex debito et instinctu racionis inducor civitatis ipsius profectum, ne ociosus aut sterilis civis censear, curiosius procurare,[b] mentis itaque studiose scrutinio singula[c] perlustranti nihil occurit aliud, quod adeo nostram rem publicam fovere valeat ipsiusque cedere utilitatibus et honori, quam pacis alumpna concordia, qua mediatrice non solum nectuntur et gubernantur hec infima, quin eciam celestia perpetuo confederacionis glutino firmata servantur. Quare postpositis ceteris, que civitati fortasse minus videbantur accommoda, summo studio summaque diligencia conor et sum conatus eandem serena[d] letificare leticia[e] et concordi pacificique lenitate flammis, quibus inpellitur, procellarum spiritum tranquillare. Sed quoniam concordia suas operaciones suasque vires non nisi iusticie ministerio producere potest in actum et iusticia non nisi per potentes, qui possint et audeant pena transgressores opprimere debita, valet in suis singulis partibus exerceri, omnimodam non inducam civitati concordiam, cum deficiente possibilitatis peroptate valencia nequeam iusticiam partesque iusticie actualis ope ministerii execucioni totaliter mancipare, sed in tantum circa hoc operari sufficiat, in quantum se facultas ostendit opificis, satisque reputetur possibile peregisse. Sane vel antiquorum negligencia vel ignorancia pocius vel huius patrie plantacione novella segniter priscis a temporibus est obmissum, quod obligaciones sive contractus, quibus plerumque mutuis alternisque ligaminibus homines adinvicem vinciuntur,[f] in civitate Pragensi scripture vel memorie non mandantur,[g] sed, dum placet cuilibet sua simpliciter tractare negocia et laudat unusquisque causam superficialiter expedisse, alcioris dampni se multiplicitatibus inplicat et, solempnitatem cautelarum fugiens, reddit se vehemencius impeditum, fit ei persepius, ut,[h] testibus vel fati necessitatem pacientibus vel superstitibus fortassis adhuc et recusantibus testimonium perhibere, oblivionis excusacione(m) vel alterius cause cuiuslibet pretendendo, in probacionibus actores deficiant atque rei, sicque multociens iustus opprimitur, et iniquus, qui opprimendus fuerat, relevatur, reseraturque[i] via nocentibus, ut audeant uberius malignari, quia, dum falsitati obice[j] veritatis, autentico[k] testimonio, non obsistitur, calumpniator[l] falsum ut verum asserere non veretur, cum, ubi veri non speratur posse

---

a) ‚provide' In. i Mn. — b) ‚procuravi' In. i Mn. — c) ‚in singula' In., ‚singula' Mn. — d) ‚serene' In. — e) ‚leticie' In. i Mn. — f) ‚vincuntur' In., ‚vinciuntur' Mn. — g) ‚mandatur' In. i Mn. — h) ‚vel' oba rk. — i) ‚resereturque' In. i Mn. — j) ‚obicere' In., ‚obice' Mn. — k) ‚autentice' oba rk. — l) ‚calumpniatorum' In. i Mn.

clarere sinceritas, equipolleat mendax veridico, nec pauciores fautores inveniat is, qui nequiter iniustam causam foverit, quam qui iustam. Istius eciam cause occasione false proferuntur sentencie, rerum proprietas perditur et ingenuitas, quod est deterius, venenatur, cum filiis, quandoque non potentibus legittimas matrimonii probare nupcias, vel concubinatus illecebre vel adulterii scelerata commercia vel incestus detestanda sacrilegia opponantur, unde insultantibus iniuriis iura prosternuntur,[a] invalescente nequiciarum turbine naufragatur equitas, pacis relegatur tranquillitas, casusque formidabilis nec inmerito redditur civitatis. Ergo sequens mearum modestiam virium, qui non possum in omnibus, in hoc saltem, ut prefatus deffectus in civitate Pragensi defficiat, profectum rei publice procuravi et istos quaternos contractuum vel obligacionum regalium registrorum ad instar de certa consciencia, voluntate spontanea communique consensu proborum et discretorum virorum Wrovini iudicis, Hyltmari Wridingeris, (Cunradi Longi, Theodrici Welulini)[b] civium et iuratorum civitatis prefate tociusque universitatis eiusdem, in hoc congessi volumine, quod in eis obligaciones, pacta conventa, sponsalia, nupcie, empciones, vendiciones, locaciones, conductiones et demum omnes contractus, quocunque nomine censeantur, qui vel que in predicta civitate fient, fideliter conscribantur et recte in futurorum memoriam et testimonium veritatis. Sic enim falsitatis expirabit duplicitas, et que nunc quasi mortua delitescit, inviolata rectitudo resurget, atque cause, que discordes nunc faciunt homines, exulabunt extra predicte civitatis limites, cogenturque servare concordiam, qui vellent per maliciam discordare. Ceterum ne de prefatorum civium et iuratorum consciencia, voluntate atque consensu suprascripte rei adhibitis atque prestitis in posterum dubietas oriatur, Henricum Italicum notarium quondam dicti domini regis rogaverunt unanimiter et instanter, ut prelibata quaternis in istis conscriberet et contractus vel obligaciones per differencias distin(g)ueret tytulorum. Que quidem omnia, sicut superius denotata sunt, ego supranominatus Henricus rogatus a prefatis civibus in ipsa civitate Pragensi propria manu scripsi et meo signo signavi ad veram et publicam noticiam posterorum.

Fol. 41' č. 250, též v rukopise mnichovském fol. 123 č. 51 (Tadra, Věstník kr. čes. spol. nauk 1889 st. 102—104 č. XVII, částečně Čelakovský, O domácích a cizích reg. st. 29). V pojednání uvedeném (st. 89) klade Tadra listinu tuto do začátku r. 1280, poněvadž následující listina z 1280 listopad 19 mluví již o zápisech do těchto kontraktních knih. Ovšem není vyloučeno, že knihy tyto byly založeny ještě o něco dříve, jistě však po pádu Přemysla Otokara II, čemuž nasvědčují slova vztahující se k bouřím v Praze po jeho smrti: ‚civitas Pragensis multiplicium discordiarum tumultibus estuans'.

---

a) ‚prostrantur' In. — b) Doplněno dle Mn.

251.

Přiznání Oldřicha Babice, měštana pražského, že pozemek vedle svého domu má od opata Strahovského právem emfyteutickým s ročním poplatkem 16 denárů.

1280 listopad 19.

Civis recipit aream a monasterio tali condicione, quod quolibet anno solvet sibi duos solidos.

Anno domini MCCLXXX, in die beate Elizabeth, none indiccionis, cum quedam dubietas orta foret inter dominos (Siffridum)[a] [1]) venerabilem abbatem et conventum Strahoviensis monasterii ex parte una et Ulricum Babic[b] civem Pragensem ex parte altera super censu seu pensione vel redditu cuiusdam aree dicti monasterii site in civitate Pragensi in parrochia beati Egidii iuxta domum predicti Ulrici et iuxta curiam domini episcopi Olomucensis et iuxta domiculam Jacobi filii fibulatoris, idem Ulricus Babic[b] in presencia Engberti, Cunradi[c] apotecarii, (Vlrici Ploserii)[d] civium Pragensium et mei Henrici Italici notarii quondam domini O(ttacari)[e] illustris olim regis Bohemie bona grata et spontanea voluntate, non coactus, ad requisicionem et interrogacionem domini Theodrici custodis monasterii pretaxati, ab abbate et conventu prefatis ad hoc specialiter de dicto monasterio in civitate Pragensi destinati, confessus est et asseruit, se dictam aream tenere, habere ac possidere a prefato Strahoviensi[f] monasterio iure emphiteotico ad annuum censum sedecim denariorum Pragensium, qui eo tempore current, in assumpcione beate Marie virginis ab ipso Ulrico vel suis successoribus anno quolibet dicto monasterio solvendorum, unde ad cautelam dicti monasterii tam dictus Ulricus quam[g] dictus dominus Theodricus me rogaverunt, ut hanc confessionem seu assercionem in quaternis contractuum dicte civitatis deberem conscribere et ut deinceps super dicto censu nulla lis, contencio vel dubitacio oriretur, que omnia, sicut prescripta sunt, ego Henricus rogatus a prefatis Ulrico Babic[h] et domino Theodrico in[i] hiis quaternis et in civitate Pragensi ad cautelam dicti monasterii propria manu scripsi.

Fol. 42' č. 251, též v mnichovském rk. fol. 123' č. 52 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 104 č. XVIII).

[1]) Začáteční písmena W., kterou mají oba rukopisy, je nemožna. R. 1280 by opatem Strahovským Siffrid (1267—1282). Na Strahově vůbec žádný opat W. v té době nebyl. Patrně je to zde libovolná záměna nebo písařská chyba.

---

a) ‚W' oba rk. — b) ‚Babicz' Mn. — c) ‚Conradi' Mn. — d) Doplněno dle Mn. — e) ‚W' In., ‚O' Mn. — f) ‚Stragowiensi' Mn. — g) ‚tam' In., ‚quam' Mn. — h) ‚Babicz' Mn. — i) ‚in — cautelam' schází v Mn.

252.

Narovnání měšťana pražského Sypoty s měšťany Lipardem a Jindřichem, jimž ručil za dluh Pertolda Vigoloes.

1280 listopad 26.

Instrumentum fideiussionis.

Anno domini MCCLXXX,[1]) VI kalendas Decembris, none indictionis. Quia Sypoto[a] civis Pragensis inficiatus fuerat, se fideiussisse[b] vel fideiussorem esse pro Pertoldo Vigoloes apud Lipardum[c] generum Rachebonis[d] et socium eius Henricum dictum Paternoster, civem Pragensem, in novem marcis argenti et dimidia, ipsis Lipardo[e] et Henrico multociens eundem Sypotonem requirentibus et habentibus commonitum super eodem, dictus Lipardus[c] tam pro parte sua quam[f] pro parte et nomine dicti socii eius ordinavit, procuravit et fecit dictum Sypotonem citari ad iudicium coram iudice civitatis Pragensis, ut audiret probaciones et testes, quibus idem Lipardus et socius eius parati erant probare et probare intendebant atque volebant, quod dictus Pertoldus obligaverat eis et posuerat loco pignoris pro novem marcis et dimidia argenti, in quibus idem Pertoldus tenebatur eisdem, quandam domum suam sitam in dicta civitate in parochia sancti Leonardi iuxta domum Wlastei et iuxta domum Nicolai Rudmanni et insuper statuerat eis fideiussorem pro eadem pecunia predictum Sypotonem, si in domo, que posita eis erat pignore[g] pro prefatis marcis, ut dictum est, obtinere non possent vel rehabere IX marcas et $^1/_2$ pretaxatas, ut supleret per Sipotonem[h] eis precium vel debitum, quod deficeret eis in domo sive in toto sive in parte; pretactus autem Sipoto,[i] postquam ad iudicium pervenerat, noluit, ut testes deponerent, sed plane Lipardi et socii eius predictorum gracie se commisit. Dicti vero Lipardus et socius eius agentes graciosius cum eodem, ad deposicionem testium non[j] processerunt, et tunc eodem[k] Lipardo et socio eius interrogantibus et requirentibus eundem Sipotonem super causa prefate fideiussionis in presencia Engberti et Alberti (Rechczerii)[l] iuratorum civitatis Pragensis, Pertholdi apothecarii et ceterorum multorum, dictus Sipoto confessus fuit, asseruit ac recognovit, se fideiussisse et fideiussorem esse pro prefato Pertholdo Wigaloes aput dictos Lipardum et socium eius pro[m] novem marcis et dimidia argenti, si forte dicti Lipardus et socius eius non possent easdem marcas obtinere in domo, quam sibi pro pignore dictus Pertoldus (posuerat); sed si dicti Lipardus et socius possent rehabere dictas IX marcas et $^1/_2$ de dicta domo vel a dicto Pertholdo, tunc dictus Sipoto habetur a fideiussionis ligamine absolutus. Quare dictus Sipoto coram prefatis testibus cum dictis

a) ‚Zypoto' Mn. — b) ‚fideiusse' In., ‚fideiussisse' Mn. — c) ‚Lipand.' In. i Mn. — d) ‚Rachebanis' Mn. — e) ‚Libando' In., ‚Lipando' Mn. — f) ‚tam' In. i Mn. — g) pignera' In. i Mn. — h) ‚Zipotonem' Mn. — i) ‚Zypoto' Mn. zde i v násl. — j) ‚non' schází v Mn. — k) ‚eidem' oba rk. — l) Doplněno dle Mn. — m) ‚in' Mn.

Lipardo et socio eius taliter convenit, quod dicti Lipardus et socius eius iuvabuntur, in quantum possunt, dictum Sipotonem, ut reacquirant dictas IX marcas et $^1/_2$ super domo vel super predicto Pertholdo, et tunc, si dicti Lipardus et socius eius rehabuerint dictas marcas a dicto Pertholdo vel de domo prefata, prenominatus Sipoto erit a fideiussione solutus et liber, sed si dicti Lipardus et socius eius dictam pecuniam non rehabebunt vel rehabere poterint a dicto Pertoldo et domo eius, tunc dictus Sipoto tamquam verus eorum fideiussor eisdem Lipardo et socio eius tenebitur solvere dictas IX marcas et $^1/_2$ argenti ex nunc usque ad festum beati Jacobi primitus affuturum.

Fol. 42' č. 252, též v mnichovském rk. fol. 123' č. 53 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 105 č. XIX).

[1]) U Tadry nesprávně spojeno ‚anno d. MCCLXXXVI', s tím by se neshodovala indikce devátá hodící se k datu 1280 list. 26.

253.

Karel král Sicilský děkuje králi Českému Přemyslu Otokarovi za ochotu s ním uzavřít přátelství, jež mu navzájem slibuje.

(*1268*).

Excellenti et magnifico principi karissimo amico suo O(ttacaro)[a] dei gracia illustri regi Bohemie Karolus[b] dei gracia rex Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue, Andegauis provincie et (Fulcalquerii)[c] comes salutem et prosperitatis augmentum. Patentibus nobis (est notum indiciis)[d] et ipsa[e] operum evidencia[f] manifestum, quod inviolabilis magnitudinis vestre sinceritas antiquam redolens caritatem, qua invicem iungebamur, ad[g] ea se preparat, ad ea sua vota conformat, que votiva sint meis affectibus et que incrementa respiciant status nostri, super quibus celsitudini vestre ad graciarum acciones multiplices assurgentes et recognoscentes nos vobis pro tanta gratitudine totaliter obligatos, rogamus et petimus, quatenus nos ad vestra beneplacita dispositos et paratos in hiis, que grata cordi vestro resideant,[h] fiducialiter requiratis, in quibus procul dubio affectum nostrum exhibebimus pro viribus per effectum. Datum etc.

Fol. 43' č. 253, též v mnichovském rukopise fol. 124 č. 54 (Tadra, Věstník spol. nauk 1889 st. 106 č. XX) a též v rukopise kapituly Pražské J 40^b fol. 279'. Listem z r. 1268 dub. 3 projevuje papež Kliment IV králi Českému svoje potěšení nad úmyslem jeho uzavřít s králem Sicilským přátelství (RB. II č. 609). List tento krále Karla se obsahově úplně kryje s listem papežovým a datum jeho neleží asi daleko od data projevu Klimentova.

---

a) ‚W' Kap. J. — b) ‚Karulus' In., ‚Karolus' Mn. i Kap. J. — c) ‚Falch.' Mn., ‚Solch' In., ‚G' Kap. J. — d) Doplněno dle Mn. a Kap. J. — e) ‚ipsi' In., ‚ipsa' Mn. i Kap. J. — f) ‚et evidencia' In., bez ‚et' Mn. i Kap. J. — g) ‚et ad' In., bez ‚et' Mn. — h) ‚residerant' In., ‚residerent' Mn. a Kap. J.

254.

Biskup Tobiáš žádá biskupa Řezenského Jindřicha, aby ve své diecesi dovolil vybírat příspěvky na znovuvystavění kláštera (Magdalenitek) u sv. Havla v Praze.

(1288—1290).

Episcopus rogat alium episcopum, ut sororibus[a] ipsius dyocesis permittat, ut elemosinam petant in ipsius[b] diocesi.

Reverendo in Christo patri domino H(enrico) dei gracia Ratisponensi[c] episcopo Th(obias) eadem gracia Pragensis[d] episcopus salutem et sinceram in domino caritatem. Cum monasterium sancti Galli[e] sororum penitencium apud Pragam nostre dyocesis sit per vetustatem a casu fortuito omnimode dirutum ac etiam demolitum, quod nisi Christi fidelium elemosinis adiuvetur, non potest aliquatenus reformari, eisdem indulsimus, ut de nostra dyocesi pro restauracione eiusdem monasterii a Christi fidelibus elemosinas petere valeant, prout decet. Sed quia nostra dyocesis per guerras et alias multiplices oppressiones, que a multis retroactis temporibus hucusque viguerunt et adhuc proch dolor invalescunt, adeo est destructa, quod ad construccionem monasterii iamdicti sororibus prefatis elemosine pauperum sufficere nequeunt ullo modo, et cum officii nostri debito teneamur pauperum inopiis providere, quare paternitatem vestram, de qua plenam obtinemus confidentiam, duximus presentibus exorandam, (ut)[f] in vestra dyocesi sorores predictas divine remuneracionis intuitu et nostrarum precum interventu, exhibitrices presencium, admittere dignemini petere elemosinas pro restauracione monasterii iam predicti, scientes, quod hoc apud vestram paternitatem grata vicissitudine volumus promereri.

Fol. 43' č. 254, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 232. Slova této listiny vztahující se k válkám a bouřím ‚que a multis retroactis temporibus hucusque viguerunt et adhuc proch dolor invalescunt' ukazují již k pozdější době panování Tobiášova a to nejspíše k domácí válce 1288—1290. Rok 1290 je terminem ad quem; po něm byl již v Čechách mír. O klášteře tomto je jediná zmínka r. 1282 (Emler RB. II č. 1287) a také tam je označení ‚apud st. Gallum iuxta Pragam' jako zde ‚apud Pragam'. Tomek (Děj. města Prahy I druhé vyd. st. 262) to vykládá jakožto upomínku na zvláštní Nové město vedle vlastního města Pražského.

---

a) ‚sorores' In. — b) ‚propriis' In., ‚ipsius' Kap. J. — c) ‚tali' Kap. J. — d) ‚talis' Kap. J. — e) ‚C' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J.

255.

Biskup Tobiáš uzavírá s Konrádem Eniklem měšťanem lounským smlouvu o osazení vsí biskupských Veltěže a Obory a stanoví povinnosti jeho a nových osadníků.

(1284 — 1296).

Episcopus locat bona episcopatus sub condicione quibusdam.

Nos Th(obias)[a] dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus universis etc., quod nos condicionem nostram et episcopatus nostri volentes facere meliorem, villas duas episcopatus nostri[b] dictas vulgariter Welcz,[c1]) in qua[d] sunt mensurati XXIIII[e] lanei, quilibet[f] eorum continens LX[g] iugera strichonum, et Obora,[h2]) que continet[i] XVII laneos similem mensuram habentes, de honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani, totiusque capituli eiusdem nostre Pragensis ecclesie connivencia et assensu Conrado[k] dicto Enikel civi de Lwn locavimus iure theutonico, quod purchret vulgariter appellatur, sub pactis seu condicionibus infrascriptis, hiis videlicet, ut idem Cunradus[l] unum laneum pro iudicio, quamdiu nobis et episcopatui obtemperaverit, a solucione qualibet libere teneat[m] et quiete; si vero, quod absit, nobis ac pauperibus predictarum villarum propter culpam suam aliquam, quod non credimus, in aliquo displiceret,[n] extunc eidem vendendi laneum eundem alteri sub onere solucionis concedimus liberam facultatem. De hiis[o] vero XL laneis pauperes nostri in eisdem residentes annis singulis de quolibet laneo per unam marcam argenti puri pragensis ponderis census nomine nobis et nostris successoribus videlicet in festo beati Georgii medietatem et aliam in festo beati Galli exsolvere tenebuntur et per III strichones tritici, III[p] siliginis et IIII avene, VI pullos, LX[q] ova, agnellum aut XII denarios, II caseos vel IIII denarios in nostra episcopali curia assignabunt, hoc adiecto, quod, si propter nostram ingruentem necessitatem nostrorumque successorum subsidium a pauperibus episcopatus nostri nos recipere oporteret, iidem pauperes nobis et nostris successoribus dare teneantur, sicut ab aliis laneis pauperum episcopatus memorati duxerimus requirendum. Adicimus insuper, ut tam Con[radus][r] iudex predictus quam alii pauperes in laneis eisdem villarum predictarum et non alibi teneantur residenciam facere personalem, et quod quilibet eorum non plus[s] quam duos laneos tenere et excolere teneatur. Promisit[t] insuper iudex prefatus villarum iamdictarum laneos infra unius anni spacium numerandum a dominica quadra-

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚volentes — nostri' doplněno v In. dole na okraji. — c) ‚. . ' Kap. J. — d) ‚in qua harum una' Kap. J. — e) ‚X' Kap. J. — f) ‚quililibet' In., ‚quelibet' Kap. J. – g) ‚XV' Kap. J. — h) ‚Obera' In., ‚. . alia' Kap. J. — i) ‚continent' In., ‚continet' Kap. J. — k) ‚G. dicto civi de . .' Kap. J. — l) ‚C' Kap. J. — m) ‚tenet' In., ‚teneat' Kap. J. — n) ‚dispiceret' In. — o) ‚aliis vero X' Kap. J. — p) ‚et IIII siliginis avene' Kap. J. — q) ‚VI. L' Kap. J. — r) Schází v Kap. J. — s) ‚plures' In., ‚plus' Kap. J. — t) ‚premisit' In., ‚promisit' Kap. J.

gesime, qua cantatur ‚Letare'[a], proxime preterita bonis hominibus collocare. Ad hoc statuimus, ut idem iudex de culpis ab eisdem pauperibus in causis criminalibus seu civilibus tercium[b] denarium recipiat, alios duos nostre camere assignando. Preterea volumus, ut idem iudex de nostris piscacionibus, venacionibus, insulis atque silvis villarum earundem se intromittere non debeat absque nostra et nostrorum successorum licencia speciali. In cuius rei etc. datum etc.

Fol. 43' č. 255, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 269. Prvé chronologické omezení dává rok nastoupení probošta Oldřicha. Poprvé vyskytuje se Oldřich r. 1285 července 29 (Emler RB. II č. 1353), probošt Gotfríd naposledy se objevuje v listinách 1283 květ. 28 (Emler RB. II č. 1293), tedy asi do r. 1284 neb na začátek r. 1285 možno položit nastoupení Oldřichovo.

[1]) Veltěž u Loun. — [2]) Obora u Loun.

256.

Biskup Tobiáš vysazuje nejmenovanou ves právem německým.

(1279—1296).

Episcopus locat villam suam iure teutonico.

Nos Th(obias)[c] etc. notum esse volumus etc., quod nos condicionem ⟨etc. ut supra⟩[d], pauperibus episcopatus nostri in villa dicta vulgariter . . XVI[e] laneos agrorum, unum quemque laneum continentem LX iugera strichonum, sub annuo censu iure theutonico locavimus in hunc modum videlicet, quod iidem pauperes nobis et successoribus nostris de quolibet laneo agrorum ipsorum per $^1/_2$ marcam argenti puri Pragensis ponderis cum agnello, aut pro ipso XII denarios, aucam pinguem[f], VI pullos[g] (cum) LX ovis[h] et duobus caseis aut IIII denarios annuatim tenebuntur solvere et persolvent, medietatem census in festo sancti Georgii et aliam in festo beati Galli nostre camere assignantes, hoc adiecto, quod, si propter nostram ingruentem necessitatem nostrorumque successorum subsidium a pauperibus episcopatus nostri nos recipere oporteret, iidem pauperes nobis et nostris successoribus dare teneantur, sicut ab aliis laneis pauperum episcopatus nostri memorati duxerimus requirendum. In cuius rei etc. Datum etc.

Fol. 44 č. 256, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 269.

---

a) ‚Oculi mei' Kap. J. — b) ‚IIII[m]' Kap. J. — c) ‚Joh.' Kap. J. — d) Doplň z předcházející listiny. — e) ‚X' Kap. J. — f) ‚auca inpiguata' In., ‚aucam pinguem' Kap. J. — g) ‚VI pullis' In., ‚et duos pullos' Kap. J. — h) ‚LX ovis' In., ‚cum L ovis' Kap. J.

257.

Biskup Tobiáš prodává panu Al. z . . statky biskupské ve dvou vsích.

(1284—1296).

Episcopus vendit bona pro aliis convertendo.

Nos Th(obias)[a] dei gracia etc. notum esse volumus etc., quod nos condicionem etc., in villis dictis vulgariter . . et . . bona episcopatus nostri particularia, de quibus minimum[b] pro nobis ac episcopatu nostro fructum seu utilitatem facere poteramus, cum agris cultis et incultis, pratis, rubetis et aliis ad ipsa pertinentibus de honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani, tociusque nostre Pragensis ecclesie capituli connivencia et assensu nobili viro domino Al. dicto de . . suisque heredibus vendidimus pro LX[c] marcis (puri)[d] argenti Pragensis ponderis iure hereditario perpetuo possidenda, quas marcas pro aliis possessionibus magis utilibus et nostro episcopatui adiacentibus duximus convertendas. Ne igitur de huiusmodi vendicione nostra posset in posterum aliqua dubietas suboriri, in predicti domini Al.[e] et suorum heredum securitatem et cautelam presens scriptum fieri et sigillorum tam nostri[f] quam predicti nostri capituli munimine, ut tenebamur, procuravimus roborari. Actum et datum etc. pontificatus ut supra.

Fol. 44' č. 257, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 268'. O chronologickém omezení rokem 1284 srov. pozn. u č. 255.

258.

Biskup Tobiáš prodává Benešovi a Janovi v nejmenované vsi statky biskupské.

(1284—1296).

Ad idem.

Nos Th(obias)[g] etc. notum etc., quod nos condicionem etc., in villa dicta . . IIII curias, continentes LXXVI[h] jugera agrorum hereditariorum, (cum) pratis, rubetis et allis ad ipsas pertinentibus de honorabilium virorum ⟨etc. ut supra usque et assensu⟩[i] Benesio[j] et Johanni genero ipsius ac ipsorum heredibus, de quibus minimam propter distanciam ipsorum ab aliis bonis episcopatus nostri utilitatem seu fructum habere poteramus, pro XXIX[k] marcis (argenti puri)[l] pragensis ponderis vendidimus iure hereditario perpetuo possidendas, quas marcas pro aliis possessionibus magis utilibus et nostro episcopatui adiacentibus duximus convertendas. Ne igitur de huiusmodi vendicione ⟨ut supra usque ad finem⟩.

Fol. 44' č. 258, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 268'. Doplníme-li listinu tuto podle předcházející, jak toho vyžadují poznámky ‚ut supra', musíme ji také omezit rokem 1284, prvým to možným rokem vlády proboštа Oldřicha.

a) ‚O.' Kap. J. — b) ‚nimium quod' In., ‚minimum pro' Kap. J. — c) ‚C' Kap. J. — d) Doplněno dle Kap. J. — e) ‚N' a nad tím ‚An' Kap. J. — f) ‚nostro' In. — g) ‚Jo.' Kap. J. — h) ‚L' Kap. J. — i) Doplň z předcházející listiny. — j) ‚B. Jo. genero' Kap. J. — k) ‚L' Kap. J. — l) Doplněno dle Kap. J.

259.

Biskup Tobiáš prodává v nejmenovaném městě 8 domů, mlýn a užitek z každého desátého trhu jakémusi šlechtici.

(1284—1296).

Ad idem.

Nos Th(obias)[a] etc. notum etc., quod nos condicionem etc., in loco forensi dicto vulgariter .. VIII[b] domus subsidum absque terris, molendinum solvens in censu XXXV[c] denarios annuatim et forum decimum, ad episcopatum nostrum ab antiquo pertinencia, de quibus minimam pro nobis ac episcopatu nostro utilitatem seu fructum habere aut facere poteramus propter distanciam ab aliis bonis episcopatus memorati, nobili viro domino ..[d] dicto de .. suisque heredibus de honorabilium virorum <ut supra usque et assensu>[e] vendidimus iure hereditario perpetuo possidenda, quas marcas pro aliis etc. Ne igitur <etc. usque ad finem prout supra>[e].

Fol. 44' č. 259, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 268'. O chronologickém omezení platí při této listině totéž, co o předcházející.

260.

Anna abatyše a konvent kláštera sv. Jiří v Praze pronajímají doživotně Tobiášovi z Kamenice podkomoří královskému a purkrabí Bechyňskému vsi Lidmovice, Podhoří a Lužice (?).

(1291—1296).

Abbatissa vendit bona monasterii sub condicione.

In nomine domini amen. Ne rerum gestarum memoria per lapsum temporis propter fragilitatem hominum deperiret, sapientum introduxit auctoritas et laudabilis consuetudo approbavit, ea que geruntur scripturarum testimonio perhennari. Noscat igitur tam presens etas quam successura posteritas futurorum, quod nos Anna abbatissa totusque conventus monasterii sancti Georgii castri Pragensis, volentes nostram et monasterii nostri condicionem facere meliorem, bona iamdicti monasterii nostri in villis dictis vulgariter Lybnovicz,[f] Podhorie et Lusin,[1]) sita in provincia Netolicensi,[f] de quibus propter ipsorum distanciam ac pravorum[g] vicinorum maliciam pro nobis et monasterio nostro a multis retroactis temporibus nulla penitus utilitas poterat provenire,[h] nobili viro domino Thobie[i] subcamerario regni Boemie, purcravio Bechinensi, dicto de Kamenicz, locavimus, quoad vixerit, possidenda de serenissimi domini nostri, domini

a) ‚Jo' Kap. J. — b) ‚septem' Kap. J. — c) ‚LX' Kap. J. — d) ‚C' Kap. J. — e) Doplň dle č. 257. — f) Jména schází v Kap. J. — g) ‚parvorum' In., ‚pravorum' Kap. J. — h) ‚promovere' In. — i) ‚C. dicto de .. locavimus' Ka.p J.

W(enceslai) dei gracia illustris regis Boemie, ducis Cracovie[a] et marchionis[b] Moravie ac reverendi in Christo patris domini Th(obie)[c] Pragensis episcopi connivencia et assensu, ita videlicet, quod idem dominus Th(obias)[c] post trium annorum spacium a festo beati Georgii nunc preterito continuo numerandum, quibus eidem libertatem concessimus, viginti marcas argenti puri Pragensis ponderis in festo beati Georgii nobis et nostro monasterio Prage annis singulis census nomine integraliter assignabit. Predicto vero domino Th(obia)[c] universe carnis debitum persolvente, iamdicta bona cum informacionibus araturarum, satorum ac aliarum rerum mobilium ac immobilium sine contradiccione heredum suorum seu aliorum quorumlibet ad nos et monasterium nostrum libere revertantur.[d] In cuius locacionis nostre testimonium atque robur presens scriptum fieri et sigillorum tam serenissimi domini nostri regis[e] quam reverendi in Christo patris, domini Th(obie)[c] Pragensis episcopi ac conventus nostri munimine procuravimus roborari. Actum et datum etc.

Fol. 44' č. 260, též v rk. kapituly Pražské Kap. J 40[b] fol. 268. Listinu tuto nelze položit před r. 1291, poněvadž teprvé od 10. dubna t. r. užívá Václav titulu ‚dux Cracovie' (Emler RB. II č. 1539).

[1]) Lidmovice u Vodňan, Podhoří (dnes již neexistující) v Prachensku a Lužice (?) u Netolic. Srv. Tomek, Děj. Prahy III, st. 444.

261.

T(obiáš) z Kamenice podkomoří královský béře v doživotní nájem od Anny abatyše a konventu kláštera sv. Jiří v Praze vsi Lidmovice, (Podhoří) a (Lužice?).

(1291 - 1296).

Ad idem.

In nomine domini amen. Ne rerum gestarum etc.[f], noscat etc.,[f] quod nos Th(obias)[g] subcamerarius regni etc. ab honorabilibus ac religiosis dominabus et sororibus Anna abatissa totoque[h] conventu monasterii sancti Georgii castri Pragensis bona in villis dictis vulgariter Libnovic[i] etc.[f] sita in provincia Netolicensi,[j] ad ipsorum monasterium pertinencia, de quibus propter[k] ipsorum distanciam ac pravorum[l] vicinorum maliciam pro ipsis ac monasterio ipsarum a multis retroactis temporibus nulla penitus utilitas poterat provenire, sub annuo censu recepimus, quoad vixerimus, possidenda de serenissimi regis etc.,[f] ita videlicet, quod post trium annorum spacium, quibus (nobis)[m] libertatem predicte domine concesserunt, annis singulis in festo beati Georgii XX[n] marcas argenti puri Pragensis ponderis in ipsarum

---

a) ‚ducis Crac.' schází v Kap. J. — b) ‚et marchionisque' In. — c) ‚Jo' Kap. J. — d) ‚revertentur' Kap. J. — e) ‚regis Bohemie' Kap. J. — f) Doplň dle předcházející listiny. — g) ‚Jo, dictus de ta. lo.' Kap. J. — h) ‚totuque' oba rk. — i) ‚. .' Kap. J. — j) Schází v Kap. J. — k) ‚propter propter' In. — l) ‚parvorum' In., ‚pravorum' Kap. J. — m) Doplněno dle Kap. J. — n) ‚X' Kap. J.

monasterio abbatisse, que pro tempore fuerit, census nomine integraliter persolvemus. Postquam vero de hoc mundo permissione[a] divina nos contingeret emigrare, predicta bona cum omnibus melioracionibus, araturis, satis ac (aliis)[b] rebus mobilibus et immobilibus, que ibidem informaverimus, pro nostro nostrorumque remedio peccatorum ad prefatum monasterium sine contradiccione[c] ac inpedimento heredum nostrorum seu alterius cuiuslibet libere revertantur.[d] Et hec omnia et singula sine fraude et dolo bona fide promittimus adimplere. In quorum[e] omnium testimonium ac predicti monasterii cautelam presens scriptum fieri et sigillorum tam serenissimi domini nostri regis quam reverendi in Christo patris domini Th(obie)[f] Pragensis episcopi ac nostri[g] munimine procuravimus roborari. Actum etc. ut supra.

Fol. 45 č. 261, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 268. O datování platí totéž, co o listině předcházející.

262.

Biskup Tobiáš prodává Bohuslavovi statky biskupské v nejmenované vsi u Labe.

(1284—1296).

Episcopus vendit bona, illa in meliora convertendo.

Nos Th(obias)[h] dei gracia etc. notum etc., quod nos condicionem etc., de honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani totiusque capituli eiusdem nostre Pragensis ecclesie connivencia et assensu in villa dicta . . XXXV[i] iugera culta circa Albeam et XC[j] de rubetis et montibus, que nobis et episcopatui nostro minus utilia existebant, nec in posterum propter ipsorum agrorum sterilitatem ac malorum vicinorum pravitatem et distanciam ab aliis bonis episcopalibus nos nec successores nostri fructum aliquem percipere valeremus, cum piscacionibus et aliis pertinenciis et iuribus universis honesto viro . .[k] dicto de . . et suis heredibus pro XVI[l] marcis argenti vendidimus iure hereditario[m] possidenda, quas pro alia hereditate episcopatui nostro magis utili duximus convertendas. Ne igitur de huiusmodi vendicione in posterum posset aliqua dubietas suboriri, presens scriptum fieri et sigillis tam nostro quam prefati nostri capituli fecimus comuniri ad predicti Buslay[n] suorumque heredum maiorem certitudinem et cautelam.

Fol. 45' č. 262, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 267'. O datování srov. pozn. u č. 255.

---

a) ‚promissione' In. — b) Doplněno dle Kap. J. — c) ‚condicione' In. — d) ‚revertentur' Kap. J. — e) ‚eorum' In., ‚quorum' Kap. J. — f) ‚Jo' Kap. J. — g) ‚nostro' In. — h) ‚Jo.' Kap. J. — i) ‚XL' Kap. J. — j) ‚X' Kap. J. — k) ‚R' Kap. J. — l) ‚X' Kap. J. — m) ‚theutonico et hereditario' Kap. J. — n) ‚B' Kap. J.

263.

Biskup Tobiáš vysazuje nejmenované město a vsi právem německým, stanoví povinnosti poddaných.

(1284—1296).

Episcopus locat quoddam opidum et villas sub quadam condicione.

Nos. Th(obias)[a] etc. notum etc., quod nos [con]dicionem <etc. ut supra>, locum forense dictum vulgariter . . et villas dictas . . et . ., in quibus villis excepto loco forensi predicto . . XLV[b] lanei habentur, ex quibus quilibet continent LX[c] iugera strichonum, et de quolibet marca argenti puri Pragensis ponderis census nomine annuatim exsolvetur, de honorabilium virorum domini Wl(rici) prepositi, magistri G(regorii) decani totiusque capituli nostre Pragensis ecclesie connivencia et assensu . . .[d] iudici ceterisque pauperibus in predictis locis residentibus locavimus iure theutonico, quod (purkrecht)[e] vulgariter appellatur, sub pactis seu conditionibus infrascriptis, hiis videlicet, quod idem . .[f] unum laneum in . . et alium in . . pro iudicio, quam(diu)[e] nobis et episcopatui obtemperaverit, absque solucione qualibet libere teneat et quiete. Si vero, quod absit, nobis ac pauperibus locorum iamdictorum propter culpam suam aliquam, quod non credimus, in aliquo displiceret, extunc eidem vendendi laneos eosdem aliis sub honere solucionis concedimus liberam facultatem. De aliis vero XLIIII[g] laneis pauperes nostri in eisdem residentes annis singulis de quolibet laneo per 1 marcam argenti puri Pragensis ponderis census nomine nobis et nostris successoribus, videlicet in festo beati Georgii medietatem et aliam medietatem in festo Galli a festo beati Georgii nunc preterito de . . elapso dimidio altero anno et de villis predictis duobus annis elapsis, et per III strichones siliginis et III avenė, sex pullos,[h] LX ova, agnellum aut XII denarios, II caseos aut IIII denarios exsolvere tenebuntur, hoc adiecto, quod, si propter nostram ingruentem necessitatem nostrorumque successorum subsidium a pauperibus episcopatus nostri nos recipere oporteret, iidem pauperes nobis et nostris successoribus dare teneantur, sicut ab aliis laneis pauperum episcopatus memorati duxerimus requirendum. Adicimus insuper, ut tam . .[i] iudex quam alii pauperes in laneis locorum predictorum et non alibi teneantur residenciam facere personalem, et quod quilibet eorum non plus[j] quam duos laneos tenere et excollere teneatur. Statuimus deinde, [ut] idem[k] iudex de culpis ab eisdem pauperibus in causis criminalibus seu civilibus tercium denarium recipiat, alios duos nostre camere assignando. In cuius rei etc. Pontificatus nostri etc.

---

a) ‚Joh.' Kap. J. — b) ‚X' Kap. J. — c) ‚XL' Kap. J. — d) ‚B' Kap J. — e) Doplněno dle Kap. J. — f) ‚et iidem . .' In., ‚quod idem R' Kap. J. — g) ‚XL' Kap. J. — h) ‚sex pullos — exsolvere' schází v Kap. J. — i) ‚R' Kap. J. — j) ‚plures' In., ‚plus' Kap. J. — k) ‚iidem' In., ‚idem' Kap. J.

Fol. 45' č. 263, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 267'. Doplníme-li listinu tuto podle předcházející, jak toho vyžaduje poznámka ‚ut supra', musíme ji také omezit r. 1284, prvým to možným rokem vlády proboštа Oldřicha.

264.

Biskup Tobiáš vysazuje nejmenované místo právem německým.

(1284?—1296).

Episcopus locat episcopalia ad idem bona convertendo[a] condiciona[liter].

Nos Th(obias)[b] dei gracia Pragensis episcopus notum etc., quod nos condicionem etc., locum forense dictum vulgariter . ., in quo quadraginta et unus[c] laneus habentur, quilibet continens LX iugera strichonum . .[d], iudici, exhibitori presencium, iure theutonico locavimus, quod (purkrecht)[e] vulgariter appellatur, sub pactis et condicionibus infrascriptis, hiis videlicet, quod idem iudex[d] ad iudicium duos laneos, stubam balnearem, unum macellum carnium et aliud panis ac molendinum, si fieri potest in ripa rivuli ibidem, per se et suos heredes absque aliqua solucione census libere possidebunt, ac[f] eosdem laneos cum prefatis balneo ac ceteris, si aliquo infortunio vel eventu nobis et episcopatui nostro, quod non credimus, displiceret, sibi eodem iure ac libertate vendendi nobis aut successoribus nostris ad taxacionem iuratorum eiusdem loci, si nobis et nostris successoribus placuerit, si non, extunc, cui sibi placuerit, bono homini, qui episcopatui congruus habebitur, habeat licenciam.[g] De aliis vero triginta novem[h] laneis, ex quibus duo lanei inter quadraginta duos subsides dividi debent[i] per duo iugera pro quolibet, de quolibet fertonem argenti et item[j] de thaberna qualibet, quotquot[k] ibidem habebuntur, fertonem[l] argenti aut porcum pro fertone persolvent census nomine annuatim. De triginta duobus[m] etiam laneis de quolibet marcam argenti puri, medietatem eius in festo beati Georgii et aliam in festo beati Galli, cum decem strichonibus puri tritici post elapsum duorum annorum spacium a festo beati Georgii proxime nunc venturo, quibus libertatem habere volumus, nostre camere assignabunt et triticum propria vectura et sumptibus (propriis)[n] Pragam ad curiam episcopalem nostram adducere tenebuntur. Promisit insuper iudex predictus infra duorum annorum spacium a festo beati Georgii proxime nunc venturo predictum locum forense . . bonis colonis et hominibus forensibus collocare. Si vero, quod absit, infra spacium predictorum duorum annorum ipsum premori contingeret, extunc fratres sui . .

a) V In. přetrženo. — b) ‚Jo.' Kap. J. — c) ‚XLII' Kap. J. — d) ‚C.' Kap. J. — e) Doplněno dle Kap. J. — f) ‚ad' In., ‚ac' Kap. J. — g) ‚liberam' In., ‚vendendi habebit licenciam' Kap. J. — h) ‚XL' Kap. J. — i) ‚debet' In., ‚debent' Kap. J. — j) ‚idem' In. — k) ‚qucquot' In. — l) ‚ferto' In. — m) ‚X' Kap. J. — n) Doplněno dle Kap. J.

aut . . vel heredes sui predicta adimplebunt integraliter et ex toto, cum quibus in eodem loco forensi et non alibi preterquam in bonis hereditariis ac propriis tenebuntur residenciam facere personalem; hoc adiecto, quod si propter nostram ingruentem necessitatem nostrorumque successorum subsidium a pauperibus episcopatus nostri nos recipere oporteret,[a] iidem pauperes nobis et nostris successoribus dare teneantur, sicut ab aliis laneis pauperum episcopatus memorati duxerimus requirendum. Statuimus insuper, ut idem iudex de culpis tercium denarium pro se recipiat, alios duos nostre camere assignando, exceptis dumtaxat tribus culpis criminalibus, quas iuxta terre consuetudinem nostro iudicio ac camere reservamus. In cuius rei testimonium presens scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum etc. Pontificatus etc.

Fol. 46 č. 264, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 267. (Palacký Formelbücher II st. 209, Čelakovský Privil. II st. 138). Obě listiny předcházející a listiny č. 255, 257—259 týkající se také prodeje a osazení biskupských vsí a statků ukazují k jednotnému plánu hospodářských reforem a nepocházejí z doby před r. 1284. Totéž chronologické omezení platí pravděpodobně i pro tuto listinu.

265.

Biskup Tobiáš dává nejmenovaným bratrům část dědictví svého v jakémsi místě s tou podmínkou, že den výroční úmrtí strýce jeho probošta Tobiáše, a až on zemře, den jeho úmrtí oslaví mší, almužnou a hoštěním kněží a chudých.

(1279—1296).

Episcopus confert quedam bona, ut elemosina in anniversario cuiusdam tribuatur.

Tho(bias)[b] dei gracia Pragensis episcopus universis presentes literas inspecturis salutem in domino. Licet in officiis caritatis[c] omnibus generaliter teneamur esse obnoxii, precipue tamen illis, qui totum suum[d] tempus in nostris et nostrorum serviciis impenderunt. Noscat igitur tam presens etas quam successura posteritas futurorum, quod nos . . et . .[e] fratribus, dilectis fidelibus nostris, filiis . . dicti de . ., qui nobis et nostris progenitoribus cum tota ipsorum progenie cunctis vite sue temporibus fideliter servierunt, serviunt ad presens et servient in futurum, volentes ipsorum serviciis grata vicissitudine dignis premiorum retribucionibus respondere, partem patrimonii nostri, quam in loco forensi vulgariter dicto . . habuimus, (cum) foro tercie ferie, cum iure patronatus ecclesie ibidem site, tabernis, agris cultis et incultis,[f] pratis, pascuis, silvis, rubetis, aquis, aquarum decursibus, piscacionibus, molendinis ac aliis iuribus et pertinenciis universis ac heredibus eorumdem dedimus, donavimus ac tradidimus liberaliter iure

a) ‚oportet‘ In., ‚oporteret‘ Kap. J. — b) Jo‘ Kap. J. — c) ‚carito caritatis‘ In., ‚caritatis‘ Kap. J. — d) ‚sue‘ In., suum‘ Kap. J. — e) H. et B.‘ Kap. J. — f) ‚inscultis‘ In., ‚incultis‘ Kap. J.

hereditario perpetuo possidendam, hoc adiecto, quod iidem .. et ..[a] ac eorum heredes de bonis predictis, quamdiu nos vixerimus, in die aniversario felicis recordacionis domini Th(obie)[1]) quondam patrui nostri, Pragensis prepositi, memoriam eiusdem patrui nostri ac aliorum omnium progenitorum nostrorum in missis, refeccionibus sacerdotum et pauperum ac aliis elemosinarum largicionibus annis singulis peragere tenebuntur. Postquam vero de hac luce migraverimus, extunc predicta omnia in nostro anniversario per ipsos fideliter peragantur. Testes autem, qui circuicioni secundum approbatam terre consuetudinem de speciali voluntate et mandato nostro per .. dictum[b] de .. militem et purcravium nostrum in Benessew[c] facte[d] interfuerunt, sunt hii: dominus Al.[e] cum filio suo[f] et .. et .. et .. et alii quam plures fidedigni. In quorum omnium testimonium atque robur presens scriptum fieri et sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum etc. Pontificatus etc.

Fol. 46 č. 265, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 265.

[1]) Tobiáš z Benešova, probošt Pražský 1241—1260. (Tomek, Děj. m. Prahy I st. 613.)

266.

Biskup Tobiáš uzavírá s rychtářem Přemyslem smlouvu o vysazení města Příbrami a vsí Brodu, Žežic, Lazu, Oseče a Konětop právem německým a o osazení 26 lánů novými osadníky.

(1290—1291).

Episcopus locat episcopalia.

Nos Th(obias,[g] etc. notum esse volumus universis (presentem paginam inspecturis)[h], quod nos condicionem etc., locum forense dictum Pribram[i], in quo XXVIII[j] lanei habentur censuales et X lanei, qui per mensuram accreverunt, et in villa Brod[k] [1]) III$^1/_2$ lanei, in Zezicz[l] III$^1/_2$[m] lanei, item[n] in Laz IIII lanei et quartale, in Ossecz IIII et[o] in Conotop III quartalia, quorum numerus laneorum ad LIIII[p] laneos se extendit, quilibet eorum continens LX iugera strichonum, Premissloni[q] iudici nostro ibidem iure teutonico locavimus, quod purchret vulgariter appellatur, sub pactis et condicionibus infrascriptis, ita videlicet, quod idem iudex duas marcas auri, unam in festo beati Georgii[r] proximo et aliam in festo beati Galli pro emcione iuris teutunici, quod podaczye[s] nuncupatur, nostre camere tenebitur[t]

a) ‚H. et B.' Kap. J. — b) ‚dominum B. dictum de . .' Kap. J. — c) Schází v Kap. J. — d) ‚factam' In. — e) ‚N.' Kap. J. — f) ‚dicto de .. et alii quam plurimi p. d. et B. de . ., qui circuicionem ipsam fecit, item filius G. predicti de .. et alii quamplures fide digni' Kap. J. — g) ‚Jo.' Kap. J. — h) Doplněno dle Kap. J. — i) ‚de . .' Kap. J. — j) ‚XL sint lanei, quorum decem habentur censuales' Kap. J. — k) ‚tali quatuor' Kap. J. — l) ‚. .' Kap. J. — m) ‚quatuor' Kap. J. — n) ‚item — quartalia' schází v Kap. J. — o) ‚hac' In. — p) ‚XCVI' Kap. J. — q) ‚Centum' Kap. J. — r) ‚s. Jacobi' Kap. J. — s) ‚purkrecht' Kap. J. — t) ‚tenebuntur' In., ‚tenebitur' Kap. J.

assignare, de laneo vero quolibet nobis et successoribus nostris de dictis[a] XXVIII laneis ad presens censualibus, elapsis vero tribus annis a festo beati Georgii[b] proxime nunc venturo, quibus libertatem habere volumus, $^1/_2$[c] marcam argenti, medietatem eius in festo beati Georgii et aliam in festo beati Galli census nomine assignabunt; preterea de qualibet thaberna, quotquot ibidem habebuntur, fertonem argenti aut porcum valens fertonem, quod in nostra opcione consistit, in festo beati Galli assignabit[d]; hoc adiecto, quod domus quelibet, que in circulo fori sita fuerit, seu habeat tabernam seu non, annis singulis fertonem argenti aut porcum pro fertone reddet similiter et exsolvet. Volumus etiam, ut iudex idem pro iudicio, quamdiu nobis et episcopatui obtemperaverit, II laneos absque solucione qualibet libere teneat et quiete. Si vero, quod absit, nobis ac pauperibus locorum iamdictorum propter culpam suam aliquam, quod non credimus, in aliquo displiceret[e] aut nollet in eisdem personaliter residere, extunc eidem vendendi laneos eosdem aliis sub honere census concedimus liberam facultatem. Adicimus insuper, quod de XII maccellis[f] carnium, excepto tredecimo[g] iudicis, quod[h] libere possidebit, pro quolibet lapis sepi colati nostre camere in festo beati Galli debeat presentari. Promisit etiam iudex antedictus manuali super hoc prestito iuramento, quod[i] XXVI laneos superius nominatos locabit bonis hominibus infra spacium trium annorum predictorum; quod si forsan, quod non credimus, adimplere non curaret, extunc nobis VI marcas auri nomine pene sine contradiccione qualibet assignabit, pro quibus idem iudex in duabus marcis auri et[j] Gregorius in marca auri cives Pribramenses se tamquam fideiussores cum bonis mobilibus et immobilibus presentibus obligarunt. In cuius rei etc. Pontificatus etc.

Fol. 47 č. 266, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 265' (Palacký, Formelbücher II st. 208). Toto osazení Příbrami a okolních vesnic novými osadníky jest asi následek války r. 1289 (srov. č. 29 a 187), kdy Příbram s okolím nepřátelskými vpády mnoho obyvatelstva ztratila. Jest pravděpodobno, že tato reforma se stala brzy potom, když nastaly opět klidné poměry, tedy snad 1290 neb 1291.

[1]) Brod a následující vsi všechny v okolí Příbrami.

---

a) ‚ductibus' In., ‚ductis' Kap. J. — b) ‚Johannis' Kap. J. — c) ‚mediam' Kap. J. — d) ‚assignabitur' Kap. J. — e) ‚dispiceret' In. — f) ‚laneis maccelis' In., ‚laneis' schází v Kap. J. — g) ‚creditivo' In., ‚XIIIo' Kap. J. — h) ‚quem' In. — i) ‚quod quod' In., ‚quod XXXVIII' Kap. J. — j) ‚Pe. in marca, Petrus et alii cives tamquam' Kap. J.

267.

Kapitula Pražská dává biskupovi Tobiášovi plnou moc odlehlé a osamocené statky biskupské prodat neb vyměnit.

(1279—1283).

Assensus totius capituli datus episcopo.

In nomine domini amen. Nos Gotfridus prepositus Pragensis, magister G(regorius) decanus[a] totumque Pragensis ecclesie capitulum notum esse volumus universis (presentem) literam[b] inspecturis, quod cum reverendus in Christo pater noster et dominus Th(obias)[c] dei gracia Pragensis episcopus, debita animadversione considerans, sollicite ac provide perpendiss[et], quod possessiones et bona episcopatus sui et ecclesie Pragensis particularem situm habentia in diversis provinciis regni Boemie temporibus guerrarum precipue deffendi non possunt sine nimium immoderatis expensis et gravi expensarum et rerum dispendio, ut de ipsis utilitas posset[d] haberi debita, immo frequenter et quasi continue propter invasionem violentam et avariciam vicinorum ac eorum ab aliis bonis episcopalibus nimiam distanciam nullus usus debitus convenienter extrahi potest ab ipsis, condicionem ecclesie Pragensis, suam et episcopatus sui intendens pro suis viribus facere meliorem, nostrum super hoc requisivit assensum, ut ipse de prefatis possessionibus et bonis predictis per vendicionis, empcionis, permutacionis et locacionis contractus necessario racionabiliter et utiliter faciendos cum quibuscunque personis disponeret, faceret ac etiam ordinaret, quod ecclesie Pragensi et episcopatui ac suo cuilibet successori bona fide crederet profuturum. Nos vero perspicaciter attendentes, quod idem pater noster et dominus in talibus ordinandis negociis esset sufficienter providus ac etiam circumspectus, de nostra communi et unanimi voluntate, ut ipse de eisdem et quibuslibet aliis episcopatus sui possessionibus atque bonis vendendo, emendo, locando, permutando et alio quovis modo uniendo ea et congregando in unum, meliora prospiciens, ordinet, faciat et disponat, quidquid sibi iuxta discrecionem et industriam a deo sibi concessam expedire videbitur, assensum communem dedimus unanimem, liberum et expressum, ratum gratum et firmum perpetuis temporibus habituri, quidquid per ipsum et alium aut alios loco sui factum et ordinatum fuerit in[e] premissis omnibus et singulis premissorum. In cuius rei (testimonium et maioris roboris firmitatem)[f] etc. Datum etc.

Fol. 47 č. 267, též v rukopise kapituly Pražské J 40 fol. 266. Chronologické meze dává tomuto listu doba, po kterou byl Bohumír proboštem Pražským (1279–1283) R. 1283 květ. 28 se vyskytuje probošt Bohumír naposledy (Emler RB. II č. 1293).

---

a) ‚Nos prepositus G., magister C. decanus' Kap. J. — b) ‚literas' In., ‚pres. literam' Kap. J. — c) ‚Jo.' Kap. J. — d) ‚potest' In. — e) ‚et' In., ‚in' Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J.

268.

Biskup Tobiáš ustanovuje v nejmenovaném místě rychtáře a stanoví jeho povinnosti.

(1279—1296).

Episcopus locat episcopalia sub condicionibus quibusdam.

Nos Th(obias)[a] dei etc. notum etc., quod nos condicionem etc., locum forense dictum vulgariter . ., in quo XLIII[b] lanei habentur, quilibet continens LX[c] iugera strichonum, videlicet triginta tres[d] lanei de terra plana et aratili et X lanei, qui de rubis extirpari debent, . .[e] iudici, exhibitori presencium, iure theutonico, quod purkrecht vulgariter appellatur, (locamus)[f] sub pactis et condicionibus infrascriptis, hiis videlicet, quod idem . .[e] iudex ad iudicium II laneos, stubam balnealem, unum maccellum carnium et aliud panis ac molendinum, si fieri potest in ripa rivuli ibidem, per se (et)[f] suos heredes absque aliqua solucione census libere possidebit ac eosdem laneos cum prefatis balneo ac ceteris, si aliquo infortunio vel eventu nobis et episcopatui nostro, quod non credimus, displiceret[g], sibi eodem iure ac libertate vendendi nobis aut successoribus nostris ad taxacionem iuratorum eiusdem loci, si nobis (aut)[f] successoribus (nostris)[f] emere placuerit, etc.[h] Si non, extunc ⟨etc, ut superius⟩.[i]

Fol. 47′ č. 268, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 266′.

269.

Arcijáhen Mladoboleslavský pronajímá po dobu svého života 3 lány v Žerčicích měšťanu pražskému Bet.

(? — 1296).

Archidiaconus locat bona sua sub quibusdam condicionibus.

Noverint universi presentes literas inspecturi, quod nos[j] divina miseracione archidiaconus Boleslaviensis,[k] condicionem nostram et archidiaconatus Boleslauensis volentes facere meliorem, hereditatem ad predictum archidiaconatum nostrum spectantem in villa vulgariter dicta Zercicz,[k] [1]) que se ad III laneos, quorum (qui)libet LXXII[l] iugera strichonum continet, extendit,[m] de assensu et speciali licencia reverendi in Christo patris nostri et domini domini Th(obie)[n] dei gracia Pragensis episcopi honesto viro Bet.[o] civi Pragensi ad tempora vite nostre sub annuo censu locavimus in

a) ‚Jo.‘ Kap. J. — b) ‚XX‘ Kap. J. — c) ‚XL‘ Kap. J. — d) ‚XL‘ Kap. J. — e) ‚B.‘ Kap. J. — f) Doplněno dle Kap. J. — g) ‚dispiceret‘ In. — h) Od ‚etc.‘ až do konce v In. jinou rukou později připsáno. Dopl̇ň: ‚concedimus liberam facultatem‘ jako v č. 263. — i) Doplň: ‚cui sibi placuerit bono homini, qui episcopatui congruus habebitur‘ jako v č. 264. — j) ‚nos N‘ Kap. J. — k) Schází v Kap. J. — l) ‚XL‘ Kap. J. — m) ‚continent et extendunt‘ In., ‚continet et se extendit‘ Kap. J. — n) ‚Jo‘ Kap. J. — o) ‚B‘ Kap. J.

hunc modum videlicet, quod idem Bet.[b] aut sui heredes de predictis III laneis IIII marcas et fertonem argenti puri Pragensis ponderis, medietatem eius in festo beati Georgii et aliam medietatem in festo beati Galli, exceptis III casibus fortuitis, qui previderi non possunt, scilicet[a] igne, grandine et terre discordia generali, nobis solvat census nomine annuatim. Preterea quecunque edificia idem Bet.[b] in eadem hereditate construxerit aut edificaverit ipse aut sui heredes, iuxta estimacionem proborum virorum vendendi eadem habeat liberam facultatem. Adicimus insuper, quod nos de iamdictis III laneis censum duorum annorum a festo beati Galli proxime futuro a predicto Bet.[b] recepimus sub hoc pacto, quod, (si)[c] nos infra eosdem II annos divina vocacione ab hoc seculo migrare contingeret, extunc omnes fructus et proventus prebende nostre[d] Saccensis[d] ecclesie,[d] qui habentur et haberi potuerint sub anno gracie, racione debiti eiusdem census a sepedicto Bet.[b] iam recepti sibi et suis heredibus obligamus. In cuius rei testimonium presens[e] scriptum fieri et sigillorum tam predicti domini nostri episcopi quam[f] nostri[g] munimine procuravimus roborari. Datum etc. Pontificatus etc.

Fol. 48 č. 269, též v rukopise kapituly Pražské J 40[b] fol. 266'. O chronologickém určení srovn. pozn. u č. 239.

[1]) Žerčice u Ml. Boleslavi.

270.

Biskup Tobiáš dovoluje k rozkazu kurie a arcibiskupa Mohučského poslům špitálu sv. Antonína vybírat almužnu, snímá s míst, kam přijdou, interdikt a klatbu, uděluje odpustky všem, kdož jim dají příspěvky.

1281.

Littera pro nunciis hospitalis sancti Anthonii, qualiter episcopus precipit plebanis, ut benigne suscipiantur circa ecclesias suas.

Th(obias)[h] dei gracia Pragensis episcopus dilectis in Christo abbatibus, prepositis, archidiaconis, plebanis, viceplebanis ceterisque ecclesiarum rectoribus et capellarum tam regularibus quam secularibus, exemptis et non exemptis, per nostram civitatem et dyocesim Pragensem constitutis, salutem in domino sempiternam. Cum salus animarum et remissio peccatorum in elemosinarum largicione et indulgenciarum largitate plerumque consistat et, ut testatur auctoritas, elemosinarum largicio[i] et indulgenciarum largitas non solum peccatorum solvit sarcinas, sed tocius doloris radices exstirpat, et inter cetera karitatis opera in hoc peregrinacionis nostre stadio[j] ad eterne karitatis sabbatim[k] sit profutura[l], hinc est, quod nos

a) ‚sclilicet‘ In., ‚scilicet‘ Kap. J. — b) ‚B‘ Kap. J. — c) Doplněno dle Kap. J. — d) Schází v Kap. J. — e) ‚presens‘ a pokračování schází v Kap. J. — f) ‚quamquam‘ In. — g) ‚nostro‘ In. — h) ‚F‘ Kap. J. — i) ‚largio‘ In, ‚largicio‘ Kap. J. — j) ‚studio‘ In. — k) ‚sabbatissimi . i. sanctissimi‘ In., ‚sabbatim sanctissimi‘ Kap. J. — l) ‚profitura‘ In, ‚proficua‘ Kap. J.

preces et mandatum sedis apostolice ac domini nostri Maguntini[a] recepimus speciales, ut negocium et nuncios sancti Anthonii per nostram dyocesim pro fidelium elemosinis colligendis admitteremus (et) promoveremus. Nos attendentes preces et mandatum sedis apostolice ac domini nostri Maguntini[b] predicti, de bonorum consilio virorum predictos nuncios duximus admittendos et hos[c] per nos et amicos nostros fideliter promovendos. Quare vobis singulis ac universis in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis et suspensionis officii vestri auctoritate apostolica atque nostra firmiter et districte precipimus et mandamus, quatenus predictum negocium per terminum, quem vobis magister Wl.[d] procurator dicti negocii, exhibitor presencium, proposuerit et assignaverit, promovendum, omnibus aliis negociis et peticionibus, cuiuscunque[e] condicionis et auctoritatis existant, isto durante negocio cessantibus et postpositis, seu literas nostras habeant vel habuerint, quas[f] penitus etiam totaliter revocamus et deponimus per presentes, dominicis diebus et festivis in predicacionibus et in visitacionibus infirmorum, in confessionibus audiendis[g] et aliis modis, quam[h] melius poteritis, iuxta vestram bonam conscienciam vestris subditis exponatis et exponi per alios, quando necesse fuerit, procuretis. Si quas etiam ecclesias vel capellas auctoritate nostra vel archidiaconorum vel decanorum[i] nostrorum aut aliorum nostre iurisdiccionis habueritis[j] interdictas seu clausas, excomunicatis[k] et nominatim interdictis exclusis,[l] diebus dominicis et festivis durante negocio vos ipsi sacerdotes divina officia sollempniter celebretis et negocium predictum populo vestro fideliter exponatis. Indulgencias predicti hospitalis, secundum quod in literis apostolicis et aliorum prelatorum videbitis contineri, in nostra dyocesi confirmamus et etiam esse concedimus valituras. Nos enim de omnipotentis dei misericordia ac ea, quam nobis indulsit dominus, potestate, omnibus, qui elemosinas suas ad dictum negocium seu hospitale dederint vel manum porrexerint adiutricem, XL dies criminalium et annum venialium misericorditer indulgemus, preterea peccata oblita, vota fracta, offensas patrum et matrum sine manuum inieccione violenta, etiam de usuris et rapinis et aliis rebus male acquisitis, si nesciatur, cui[m] sint redende et ad dictum negocium vel hospitale (tradite fuerint), eos[n] misericorditer reddimus absolutos[o]. Insuper carenas iniunctas vel iniungendas de oppressione puerorum aut de incendariis ocultis aut sortilegiis[r] aut homicidia in secreto contracta, si de consilio plebani loci et procuratoris dicti negocii redimere voluerint, eos in nomine domini reddimus absolutos.

---

a) ‚Magutini' In, ‚Maguntini' Kap. J. — b) ‚Magutini' In., ‚Maguntini' Kap. J. — c) ‚nos' In., ‚hos' Kap. J. — d) ‚Wilhelmus' Kap. J. — e) ‚quibuscunque' In., ‚cuiuscunque' Kap. J. — f) ‚quia' In. — g) ‚audiendibus' In., ‚audiendis' Kap. J. — h) ‚quibus' In. — i) ‚subdecanorum' In., ‚diaconorum' Kap. J. — j) ‚habentis' In., ‚habueritis' Kap. J. — k) ‚excomunicacionis' In. — l) ‚exclusio' In., ‚exclusis' Kap. J. — m) ‚nesciantur ter' In., ‚nesciatur cuius' Kap. J. — n) ‚eas' In. — o) ‚absolutas In., — r) ‚sacrilegiis' Kap. J.

Insuper damus dicto procuratori auctoritatem nostram excomunicandi et suspensos denunciandi omnes rebelles, inobedientes et detentores elemosinarum tam clericos quam laycos, quousque condignam satisfaccionem fecerint et emendam, sentencias, quas obinde tulerit, ratas et gratas habentes, eas auctore domino faciemus inviolabiliter observari, neutras relaxaturi[a] sentencias, donec idem procurator eas duxerit revocandas. Item precipimus et mandamus sub pena predicta, ut quilibet vestrum prima die promocionis istius negocii unum virum vel duos fide dignos in sua ecclesia vel capella constituat, qui elemosinas durante negocio colligant et reservent usque ad diem reportacionis.[b] Et tunc ipsi sacerdotes ipsas elemosinas ad diem, locum et horam, quem vobis lator presencium assignaverit, cum testimonio collectorum predictorum[c] integraliter reportetis,[d] et quia elemosina est vita pauperum, et qui eam defraudabit, est vir sacrilegus,[e] ideo de predictis elemosinis nihil retine(a)tis omnino nec aliquid extorquere a predicto magistro vel suis nunciis presumatis, nisi quod ex bona voluntate vobis dederint[f] et libenter; et quicunque secus fecerint,[g] illos vel illum, seu clerici vel layci fuerint, tenore presencium excomunicacionis vinculis innodamus, vobis etiam sacerdotibus et clericis, qui istud negocium fideliter et diligenter promoverit, quidquid in horis canonicis et divinis officiis neglexerint, eis misericorditer indulgemus. Datum anno domini MCC,[h] pontificatus vero nostri anno III etc.

Fol. 48 č. 270, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 230'—231.

271.

Biskup Tobiáš vyjímá prokurátory Johannitů ze zákazu svého, že se smí vybírat almužna jen na stavbu choru v kostele Pražském.

(1287—1289).

Episcopus mandat decanis suis, ut petitores promoveant.

Th(obias)[i] dei gracia Pragensis episcopus universis abbatibus, prepositis, archidiaconis, prioribus, decanis et qui archidiaconorum vices gerunt, plebanis et viceplebanis ac aliis ecclesiarum rectoribus universis per Pragensem civitatem et dyocesim constitutis, ad quos pervenerit presens scriptum, salutem in domino. Scire debetis, quod nos, non obstante prohibicione[j] nostra, per quam tantummodo negocium petitorum Pragensis ecclesie nostre super reedificando[k] ambitu suo admitti fecimus in ecclesiis

a) ‚relaxatu' In., ‚relaxaturi' Kap. J. — b) ‚repartacionis' In., ‚reportacionis' Kap. J. — c) ‚collectarum personarum' In. — d) ‚repartetis' In., ‚reportetis' Kap. J. — e) ‚sagrinum' In., ‚sanguinum' Kap. J. — f) ‚dederit' In., ‚dederint' Kap. J. — g) ‚fecerit' In., ‚fecerint' Kap. J. — h) ‚MCCC, pontificatus vero nostri anno III etc.' Kap. J. — i) ‚K' Kap. J. — j) ‚perhibicione' In., ‚prohibicione' Kap. J. — k) ‚reedificiendo' In., ‚reedificando' Kap. J.

vestris, omnibus aliis negociis consimilibus petitoriis prohibitis et remotis, sicut hoc in quibusdam aliis literis continetur, honestos viros procuratores milicie sancti Iohannis Ierosolimitani tamdiu et eorum nuncios, exhibitores presencium, in promovendo suo negocio admittatis, donec aliud ex parte nostri vobis datum fuerit in preceptis.

Fol. 49 č. 271, též v rk. kapituly Pražské J 40[b] fol. 231'. Srov. poznámku u čís. 152, kde totéž privilegium se udílí řádu rytířů sv. Lazara Jerusalémského.

DOPLŇKY Z MNICHOVSKÉHO RUKOPISU.

272.

Biskup Tobiáš žádá vévodu (Jindřicha) Bavorského o průvodní list ke koncilu do Würzburku.

(1287 začátek roku).

Excellentissimo et magnifico principi domino (Henrico)[a] [1]) dei gracia inclito Bavarie duci Th(obias) Pragensis episcopus se ipsum cum perpetue felicitatis augmento. Ad reverendi in Christo patris nostri domini Johannis Tuschulani episcopi, apostolice sedis legati,[b] publice evocacionis mandatum apud Herbipolim in hac proxime ventura quadragesima ipsius debemus concilio, quod ibidem celebrabitur, interesse. Et quia ad locum ipsum nos aut nuncios nostros ydoneos per terrarum vestrarum dominia transitum facere opportebit, innatam vobis celsitudinis vestre benivolenciam, de qua plene confidimus, omni precum instancia, qua possumus, exoramus, quatenus nobis et predictis nunciis nostris, si eos loco nostri ad predictum concilium duxerimus destinandos, per tocius ducatus vestri dominium, ubicunque personaliter transitum fecerimus aut nostri nuncii supradicti, de securo conductu per fideles vestros et vestre magnificencie litteras patentes latori presencium graciose et favorabiliter assignandas taliter providere dignemini nostrarum precum intuitu, quod in eundo, redeundo et stando eciam, si opus fuerit, in prefato ducatu vestro in personis et rebus nostris et tocius comitive nostre felici vestra mediante tutela nullum dispendium paciamur, scientes, quod hoc vobis et vestris cedet perpetuo ad gloriam et honorem, nosque dominacioni vestre proinde specialiter servire tenebimur et placere.

Mn. rk. fol. 125 č. 59 (Tadra, Věstník kr. čes. spol. nauk 1889 st. 111 č. XXIV). Koncil ve Würzburku byl legátem Janem svolán na 9 břez. 1287 (Redlich, Regesta Imperii VI, I st. 449). Pochází tedy list tento asi ze začátku r. 1287.

[1]) Rukopis má nesprávně ‚W', roku 1287 je vévodou Dolnobavorským — a o toho zde jde — Jindřich.

---

a) ‚W' Mn. – b) ‚legato' Mn.

273.

Biskup Tobiáš potvrzuje udělení odpustků nejmenovaných biskupů, určené pro navštěvovatele kostela panny Marie v Kladrubech.

(1279—1296).

Thobias dei gracia etc. universis Christi (fidelibus) etc. Que mentes fidelium ad devocionis inducunt affectum et omnipotentis dei ac sanctorum eius pariunt reverenciam et honorem, tanto sunt diligencius et liberalius promovenda, quanto efficacius ad salutem proficiunt animarum. Eapropter, dilecti in domino filii, universitati vestre tenore[a] presencium volumus esse notum, quod nos indulgencias venerabilium in Christo patrum . . de . . et . . de . . dominorum episcoporum, devocionem vestram quasi per premia salubriter ad merita invitari volentes,[b] a quolibet eorum per XL dies collatas omnibus vere penitentibus et confessis, qui ad ecclesiam sancte Marie virginis gloriose monasterii Cladrubensis in anniversario die dedicacionis ipsius et in festivitatibus eiusdem virginis gloriose quater in anno et in aliis festis talibus causa devocionis accesserint annuatim, prout in ipsorum litteris vidimus contineri, ratas et gratas habentes ac eas actoritate qua fungimur confirmantes, quadraginta dies auctoritatis nostre in hoc casu salutifero huiusmodi remissionis gracie favorabiliter annectentes, misericorditer relaxamus testimonio huius scripti. Datum anno etc.

Mn. rk. fol. 128' č. 79 (Tadra, Věstník kr. čes. spol. nauk 1889 st. 116 č. XXXI).

274.

Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky nejmenovaných biskupů určené pro ty, kdož navštíví kostel sv. Petra v Bílině neb k jeho ozdobě přispějí, a pro ty, kdož se zúčastní mší sloužených královským kaplanem Adolfem.

(cca 1287?).

Th(obias) dei gracia etc. universis Christi fidelibus per Pragensem civitatem et diocesim constitutis salutem. Devocionem vestram quasi per premia salubriter ad merita invitari volentes, ut per hoc salutis animarum vestrarum propensius augeatur effectus ad vite eterne gaudia promerenda, venerabilium patrum in Christo . . et . . dominorum archiepiscoporum et episcoporum indulgencias, quas quilibet ipsorum omnibus vere penitentibus et confessis, qui ad parrochialem ecclesiam sancti Petri apostoli in Belyn in festis subscriptis, videlicet in festivitatibus nativitatis domini, resurrectionis, ascensionis et pentecostes et in singulis festis beate Marie virginis gloriose ac beati Petri principis apostolorum

a) ‚tenorem‘ Mn. — b) ‚valentes‘ Mn.

atque per octavas predictorum festorum causa devocionis accesserint, vel ad ornamenta eiusdem ecclesie seu luminaria manus porrexerint adiutrices, aut in extremis laborantes quicquam facultatum suarum legaverint ad eandem, sive presbiterum de prefata ecclesia infirmum cum corpore Christi visitantem secuti fuerint pia mente, vel qui accesserint cum devocione et reverencia ad ecclesiam seu locum quemcunque, ubi dilectus in Christo Adolphus dictus de Belyn capellanus incliti regis Bohemie missam sollempnem celebraverit aut dixerit verbum dei, XL dies iniuncte penitencie misericorditer dignoscitur contulisse, hoc adiecto, quod . . et . . domini episcopi supradicti de gracia ipsorum speciali omnibus eis, qui altare sancti Wenceslai in eadem ecclesia de (Belyn) singulis diebus dominicis et in ipso die sancti Wenceslai martiris visitaverint cum ea, qua decet, reverencia et honore, uterque[a] eorum XL dierum indulgenciam contulit liberaliter, prout in eorum litteris super hoc confectis non viciatis, non cancellatis nec in aliqua parte sui abolitis, cum veris ipsorum sigillis, quas nos vidimus et legimus, plenius continetur, ratas et gratas habentes ac eas auctoritate qua fungimur confirmantes, XL dies auctoritatis nostre vobis eciam omnibus vere penitentibus et confessis, qui in festivitatibus supradictis ad prefatam ecclesiam in (Belyn) causa devocionis accesseritis annuatim et ea sectantes feceritis, de quibus in litteris predictorum patrum superius est expressum, de omnipotentis dei misericordia et sanctorum eius meritis et intercessionibus confidentes, misericorditer duximus annectendas testimonio huius scripti. Datum anno etc.

Mn. rk. fol. 129 č. 80 (Tadra, Věstník kr. čes. spol. nauk 1889 st. 116 č. XXXII). Srovnáme-li listinu tuto s č. 19, pozorujeme, že tam jde také o královského kaplana Adolfa a odpustky udílené těm, kdož se zúčastní mší jím sloužených. Jest pravděpodobno, že obě ty listiny ani datem nejsou daleko od sebe.

a) ‚utrique' Mn.

REJSTŘÍK.

I.

CHRONOLOGICKÝ SEZNAM REGEST.

(1266—1278). Minorité Jan guardián u sv. Jakuba v Praze a Tomáš potvrzují proboštovi Vyšehradskému Petrovi, že marně jménem jeho žádali biskupa Jana o smír. (Č. 247).

(1268). Karel král Sicilský děkuje králi Českému Přemyslu Otokarovi za ochotu s ním uzavříti přátelství, jež mu navzájem slibuje. (Č. 253).

(1269 konec roku — 1276 listopad 22). Přemysl Otokar II. žádá (Boleslava) knížete Krakovského, aby dal poslům tatarským a jeho bezpečný průvod ku knížeti Ruskému Lvovi. (Č. 47).

(cca. 1271). Jindřich z Isernie žádá kancléře českého o přijetí do služby. (Č. 113).

1275 únor 28. Biskup Jan dovoluje dle usnesení koncilu lyonského dominikánům svobodně kázati, zpovídati, pokání ukládati a almužnu bráti. Rozkazuje všemu kněžstvu, aby je k úkonům těm připustili. (Č. 35).

(1276). Přemysl Otokar II. stěžuje si markrabatům Míšenským na zradu Jindřicha vévody Bavorského, který odpadl k straně Rudolfově. (Č. 201).

(1278 na podzim). Královna Kunhuta vrací řádu Johannitů panny Marie u mostu hrad Svádov. (Č. 248).

(1279). Biskup Tobiáš potvrzuje privilegium dané dominikánům od biskupa Jana r. 1275 února 28. (Č. 34).

(1279—1280). Měšťan pražský Engbert za souhlasu rychtáře a rady městské žádají Jindřicha z Isernie, aby založil městské kontraktní knihy na způsob královských register. (Č. 250).

(1279—1283). Kapitula Pražská dává biskupovi Tobiášovi plnou moc odlehlé a osamocené statky biskupské prodat neb vyměnit. (Č. 267).

(1279—1288). Biskup Tobiáš dovoluje knězi H., faráři v Neustupově a kaplanu probošta Vyšehradského P(etra), dlíti rok mimo faru. (Č. 13).

(1279—1288). Biskup Tobiáš žádá biskupa (Olomouckého), aby děkanovi, do jehož právomoci patří Kojetín, nařídil založit tam kapli a při ní hřbitov, poněvadž dosavadní kostel a hřbitov musily být proměněny ve tvrz. (Č. 172).

(1280 červenec 9). Kanovník Dominik zastavuje měšťanu pražskému Horoldovi na tři léta jedno popluží a 3 dvory ve 30 hřivnách stříbra. (Č. 46).

1280 listopad 19. Přiznání Oldřicha Babice, měšťana pražského, že pozemek vedle svého domu má od opata Strahovského právem emfyteutickým s ročním poplatkem 16 denárů. (Č. 251).

1280 listopad 26. Narovnání měšťana pražského Sypoty s měšťany Lipardem a Jindřichem, jimž ručil za dluh Pertolda Vigoloes. (Č. 252).

1281. Biskup Tobiáš dovoluje k rozkazu kurie a arcibiskupa Mohučského poslům špitálu sv. Antonína vybírat almužnu, snímá s míst, kam přijdou, interdikt a klatbu, uděluje odpustky všem, kdož jim dají příspěvky. (Č. 270).

(1281—1290?). Biskup Tobiáš žádá biskupa Olomouckého Dětřicha jménem svým a opata Želivského, aby udělil jakýsi kostel akolytovi N. dle presentace probošta Kounického. (Č. 38).

(1281—1296). Dětřich biskup Olomoucký dává odpustky těm, kdož přispějí na znovuzřízení chrámu sv. Jiří v nejmenovaném místě. (Č. 244).

(1282—1289). Kapitula Olomoucká stěžuje si biskupovi Tobiášovi, že bratr jeho Milota učinil z Kojetína vpád do okolních vesnic patřících k biskupství Olomouckému, a že půl jedné vsi zatopeno bylo stržením hráze u rybníka v Kojetíně. (Č. 184).

(1283 květen—1290?). Biskup Tobiáš ustanovuje H. klerika na přímluvu krále Václava farářem v Kozlanech. (Č. 2).

(1283—1290?). Oldřich probošt, Řehoř děkan a kapitula Pražská nařizují S. děkanovi u sv. Jiljí, aby prohlásil klatbu nad křižovníky špitálu sv. Františka, protože staví jez na Vltavě od hořejší strany mostu na škodu biskupových mlýnů pod ‚Ostrovem'. (Č. 49).

(1283—1290?). S. děkan u sv. Jiljí prohlašuje jménem Oldřicha probošta, Řehoře děkana a vší kapituly Pražské klatbu nad křižovníky špitálu sv. Františka, protože nechtějí upustiti od stavby jezu na Vltavě od hořejší strany mostu na škodu biskupových mlýnů pod ‚Ostrovem'. (Č. 50).

(1283—1290?). Mistr N., převor Konrad a celá kolej křižovníků špitálu sv. Františka u mostu slibují biskupovi, že upustí od stavby jezu na Vltavě. (Č. 51).

(1283—1290?). Křižovníci špitálu sv. Františka se zavazují, že upustí od stavby jezu na Vltavě. (Č. 52).

(1284 duben). Příměří mezi králem V(áclavem), (Závišem z Falkenštejna), O(jířem z Lomnice), J(indřichem z Rožmberka) a jich přáteli s jedné a T(obiášem z Bechyně), T(obiášem ze Zvíkova) a jich přáteli s druhé strany. (Č. 96).

(1284 duben). Král (Václav, Záviš z Falkenštejna) a jeho strana dávají až do vypršení příměří straně (Tobiáše z Bechyně) průvodní list k svobodným cestám po celé zemi. (Č. 97).

(1284 duben). (Záviš z Falkenštejna) dává jménem krále Václava bratru biskupa Tobiáše průvodní list na cestu ke dvoru a k jednání s králem. (Č. 99).

(1284 duben). Biskup Tobiáš dává nejmenovanému pánovi průvodní list na cestu a k jednání s králem Václavem. (Č. 100).

(1284—1287). (Oldřich) probošt Pražský omlouvá se biskupovi (Tobiášovi), že dřívější jeho zpráva ode dvora královského, kde vše, co se děje, je nejisté, zakládala se na mylné pověsti. (Č. 115).

(1284—1288). Biskup To(biáš) prodává Bohuslavovi purkrabí na Zvíkově statky biskupské ve vsi Slatině a ‚Na poli'. (Č. 233).

1285 (po 15 červnu). Prokurátor kanovníka Pražského Diviše pronajímá na 5 let komorníkovi biskupovu kterýsi dvůr. (Č. 45).

1285 Tobiáš Mikuláši Opav. průvodní list na cestu do Prahy. (Č. 10)

(1285—1290?). Biskup Tobiáš dává právo (Bernardovi) biskupovi Pasovskému, aby sňal klatbu se služebníků svých, kterou nad nimi prohlásil biskup Tobiáš, protože jsouce ve službě vévody Rakouského dopustili se plenu a násilností u Počátek. (Č. 155).

(1286 červen 20). Král Václav II. uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze k žádosti sestry své Kunhuty a tety Alžběty právo patronátní v Kynšperku. (Č. 147).

(1286 brzy po 20 červnu). Biskup Tobiáš potvrzuje darování krále Václava, jímž dává špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostel v Kynšperku v Loketsku s právem podacím a s příslušenstvím. (Č. 145).

1286 září 20. Biskup Tobiáš potvrzuje, že vysvětlil na přímluvu královského kaplana Alberta, faráře na Bezdězi, klerika Jakuba na podjáhenství. (Č. 4).

(1286)? Biskup Tobiáš stěžuje si králi Václavovi II. na Beneše z Kostomlat, který zpustošil klášter na Zderaze. (Č. 58).

(1286 květen — 1288 březen). Biskup Tobiáš ospravedlňuje se arcibiskupovi Mohučskému Jindřichovi, že věřícím své diecese nezakázal navštěvovat klášter v Grünhainu tím, že je vyzval, aby ve svátky patronů českých raději navštěvovali kostel Pražský. (Č. 175).

(1286—1290?). Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky Giselberta arcibiskupa Brémského Dětřicha biskupa Olomouckého, Jindřicha Řezenského, Bernarda Pasovského, Emicha Frisinského, Jindřicha Merseburského a Brunona Naumburského, dané kostelu ve Vysoké. (Č. 8).

(1287 začátek roku). Biskup Tobiáš žádá vévodu (Jindřicha) Bavorského o průvodní list ke koncilu do Würzburku. (Č. 272).

15 1287 ~~leden 1 — duben 1~~. Biskup Tobiáš zabezpečuje na žádost Václava II. jménem královým i svým vévodovi Mikuláši Opavskému svobodnou cestu do Prahy ku králi i návrat. (Č. 10).

1287 březen 23. Biskup Tobiáš žádá věřící o podporu na opravu kostelů p. Marie, sv. Krištofa a sv. Jakuba v Týně nad Vltavou, které byly v době válek zpustošeny, a slibuje odpustky. (Č. 1).

1287 duben 8. Biskup Tobiáš uděluje odpustky všem, kdož navštíví kostel v nejmenovaném místě v den přenesení ostatků a v jistých svátcích a přidává odpustky Dětřicha biskupa Olomouckého. (Č. 37).

1287 duben 13. Biskup Tobiáš uděluje 40denní odpustky všem, kdož se zúčastní slavnostního přenesení ostatků darovaných Václavem II. patronovi kostela P. v nejmenovaném místě a kdož za určitých podmínek kostel ten navštíví. Potvrzuje přidání odpustků Dětřicha biskupa Olomouckého. (Č. 36).

1287 duben 30. Biskup Tobiáš žádá věřící o příspěvky na stavbu kostela P. Marie v Razicích a slibuje odpustky. (Č. 5).

(1287 duben). Biskup (Tobiáš) odpovídá k žádosti krále Václava, že, jsa stižen klatbou papežského legáta, nesmí práva svá biskupská přenésti na jakéhosi biskupa z řádu Dominikánů, aby vysvětil na Křivoklátě oltář. (Č. 173).

1287 květen 20. Biskup Tobiáš žádá věřící o příspěvky na znovuzřízení ohněm poškozeného kostela sv. Petra v Načeradci a slibuje odpustky. (Č. 7).

1287 květen 23. Biskup Tobiáš vypůjčuje si od nejmenovaného pražského žida 120 hřiven stříbra, aby mohl splatit peníze vypůjčené na cestu ku koncilu ve Würzburku a zastavuje mu stříbrný kalich. (Č. 57).

1287 květen 24. Pražský probošt Oldřich a probošt v Sadské Jan vynášejí rozsudek jakožto rozhodčí ve sporu biskupa Tobiáše s arcijáhnem Bílinským

Havlem, vedoucím svou při před opatem kláštera Škotského ve Vídni, jejž ustanovila kurie, aby provedl restituci statků arcijáhnovi Havlovi odňatých. (Č. 15).

1287 květen 31. Biskup Tobiáš ustanovuje Martina kanovníka Pražského, Bartoloměje z Anagni a Tomáše de Ponte Curvo za své prokurátory u kurie, aby dosáhli zrušení klatby, kterou nad ním prohlásil papežský legát Jan biskup Tusculský pro nedoplacení prokurace. (Č. 11).

(1287 květen 31). Biskup (Tobiáš) nařizuje mistru R(apotovi), oloupenému o peníze, které nesl papežskému legatovi (Janovi biskupu Tusculskému), aby jej vyhledal, je-li dosud v Německu, a peníze, dobude-li jich zpět, odevzdal, aneb si určitý obnos od měšťanů řezenských vypůjčil. Odejel-li již legát do Říma, má peníze uložit v Řezně. Posílá k němu svého prokurátora J(ana), aby mu R(apoto) dal informaci, jak si má počínat v Německu, aby dosáhl uloupených peněz a jak má jednat v Římě stran sproštění klatby. (Č. 21).

1287 květen 31. Biskup Tobiáš dává svému prokurátorovi Janovi plnou moc k jednání s papežským legátem Janem biskupem Tusculským o snětí klatby, v níž upadl pro nedoplacení prokurace legátovi. (Č. 56).

(1287 květen). Oldřich probošt Pražský a Jan probošt v Sadské přijímají úřad rozhodčích ve sporu biskupa Tobiáše s arcijáhnem Bílinským Havlem. (Č. 16).

(1287 květen — červen). Biskup Tobiáš ustanovuje mistra Tomáše de Ponte Curvo za svého generálního prokurátora při kurii. (Č. 12).

1287 červen 19. Biskup Tobiáš dává na žádosť (Jakuba), Hen. a Her., purkrabí v Hrad(išti), knězi Petrovi duchovní správu fary v Hrad(išti) a filiálních kostelů v Ullersdorfu a Šanově, jež uprázdněny resignací faráře H. a jichž temporalie od jmenovaných purkrabí z rozkazu bratra jich Otty knězi Petrovi již odevzdány byly. (Č. 26).

(1287 červen — začátek července). Král Václav píše biskupu Tobiášovi, že čeleď královny (Guty) nemá být od ní odstraněna, jak dříve rozkázal, nýbrž má s ní přijít do Kadaně, kde ji král bude očekávat. (Č. 243).

(1287 brzy po 4 červenci). Biskup Tobiáš žádá poustevníky sv. Augustina na provinciální kapitule u Mohuče, aby do svých modliteb pojali krále, královnu a církev českou. (Č. 14).

(1287 brzy po 4 červenci). Zlomek listu, jímž (král Václav) projevuje radost nad příchodem (královny Guty) do Čech. (Č. 23).

1287 červenec 23. (Biskup Tobiáš) nařizuje duchovenstvu, aby podporovalo prokurátory, kteří mají vybírat příspěvky na stavbu nejmenovaného kostela. (Č. 6).

(1287 v létě). Biskup Tobiáš oznamuje papežskému legátovi Janovi biskupu Tusculskému, že mistr R(apoto), k němu s penězi poslaný, v Řezenské diecési byl oloupen P(aulstorfem), poddaným falckrabí Rýnského, a žádá za odvolání klatby. (Č. 22).

(1287 začátek října). Biskup Tobiáš žádá probošta Oldřicha, aby co nejdříve přišel do Prahy, poněvadž se vrátil od papežského legáta posel Jan. (Č. 242).

1287 říjen 8. Matouš z Kouřimi s matkou Ludou a bratry Konrádem a Jindřichem prodávají biskupovi Tobiášovi 2 lány v Nové vsi u Čes. Brodu, které měli právem německým. (Č. 39).

1287 říjen 12. Jo(rdan) opat Strahovský snímá jménem legáta papežského Jana s biskupa Pražského klatbu, v niž upadl pro nezaplacení prokurace. (Č. 59).

(1287). Arnold biskup Bamberský udílí odpustky všem, kteří putují ke chrámům panny Marie, sv. Jakuba a sv. Krištofa v Týně nad Vltavou aneb tyto chrámy podporují almužnou. (Č. 18).

(1287). Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky Romana biskupa Crojského, Egidia Turtibulánského, Tomáše Acerrského, Valdebruna Avlonského a Leotheria Verulánského, dané všem, kteří kapli královskou na hradě Pražském za určitých podmínek navštíví. (Č. 19).

(1287). Biskup Tobiáš vyzývá věřící k návštěvě kaple královské na hradě Pražském a potvrzuje odpustky týchž biskupů dané za týchž okolností jako v listině předcházející. (Č. 20).

(1287)? Biskup Tobiáš uděluje odpustky těm, kteří putují ku chrámu p. Marie v Košicích, vsi to pana Magna z Mlekovic. (Č. 17).

(cca 1287?). Biskup Tobiáš potvrzuje odpustky nejmenovaných biskupů určené pro ty, kdož navštíví kostel sv. Petra v Bílině neb k jeho ozdobě přispějí, a pro ty, kdož se zúčastní mší sloužených královským kaplanem Adolfem. (Č. 274).

(1287 září 24 — 1288 září 23). Biskup Tobiáš ustanovuje děkana N. výběrčím desátků a nařizuje farářům, aby ho poslouchali. (Č. 104).

(1287 říjen 23 — 1288 únor 20). Biskup Tobiáš ustanovuje faráře N. výběrčím desátků a nařizuje věřícím, aby ho poslouchali. (Č. 107).

(1287—1288). Biskup Tobiáš žádá nejmenovaného pána, aby dal mistru R(apotovi) bezpečný průvod do Rakous. (Č. 77).

(1287—1288). Biskup Tobiáš doporučuje kardinálovi Latinovi, biskupovi v Ostii a Veletrech, mistra Rapotu jakožto svého splnomocněného zástupce. (Č. 176).

(1287—1289). Biskup Tobiáš dovoluje řádu rytířskému sv. Lazara Jerusalémského konat sbírky, ač po dobu vybírání příspěvků na novostavbu choru v kostele Pražském jiné sbírky zakázal. (Č. 152).

(1287—1289). Biskup Tobiáš vyjímá prokurátory Johannitů ze zákazu svého, že se smí vybírat almužna jen na stavbu choru v kostele Pražském. (Č. 271).

(1287 červenec 4 — 1290). Biskup Tobiáš žádá provinciální kapitulu minoritů v Sandeči, aby modlitbou svojí přispěli k odvrácení protivenství od krále Václava, královny Guty a diecese Pražské. (Č. 174).

(1287 prosinec — 1290?). Dětřich opat Waldsasský přijímá na žádost krále Václava duši Jaroslava ze Šternberka na modlitby. (Č. 203).

(1287 -1290?). Biskup Tobiáš ustanovuje na žádost krále Václava, královny Guty a věřících nejmenované obce kněze P. farářem při tamním kostele. (Č. 105).

(1287—1290?). Král Václav II. potvrzuje darování děda svého a znova uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostely v Řevnicích, Václavicích a Živhošti s právem patronátním a vším příslušenstvím. (Č. 148).

(1287—1290?). Biskup Tobiáš potvrzuje darovací listinu krále Václava II., kterou obnovuje privilegium Václava I. a opět uděluje špitálu křižovníků sv. Františka u mostu v Praze kostely v Řevnicích a Václavicích. (Č. 144).

(1288 brzy po 14 lednu). Rychtář a měšťané pražští oznamují králi Václavovi II., že při prostředkování míru mezi biskupem Tobiášem a Hynkem ml. z Lichtenburka, který s Dětřichem Švihovcem statky biskupské pustošil, Hynek s vyhrožováním ještě horších násilností Prahu opustil. (Č. 246).

(1288 brzy po 14 lednu). Biskup (Tobiáš) dovolává se pomoci (Václava II.) proti Hynkovi (ml. z Lichtenburka) purkrabí na Tetíně, který s Dětřichem

Švihovcem a Orlickými statky biskupské pustoší, a s nímž mír marně prostředkovali H(roznata) purkrabí Pražský, Th(eodericus) podkomoří královský a starší města Prahy za přítomnosti otce jeho Hynka. (Č. 28).

(1288 leden 28). Biskup Tobiáš potvrzuje k žádosti krále Václava založení kláštera poustevníků sv. Augustina v Domažlicích, jimž král daroval místo, kde se usadili. (Č. 132).

(1288 březen 1—6). Biskup Tobiáš odpovídá Jindřichovi arcibiskupovi Mohučskému k rozkazu jeho o placení prokurace legátovi. Statky církevní že trpí domácí válkou, klerus že je v tísni již následkem placení prokurace minulého roku. (Č. 62).

1288 březen 7. Oldřich probošt, Řehoř děkan a celá kapitula Pražská prohlašují, že biskup Tobiáš vyhlásil klatbu nad nejmenovanými osobami. (Č. 69).

(1288 začátek března). Biskup (Tobiáš) odvolává se z rozkazu legáta papežského a arcibiskupa Mohučského o placení prokurace k stolici papežské. (Č. 60).

(1288 začátek března). Biskup Tobiáš odvolává se z rozkazu legáta papežského a arcibiskupa Mohučského Jindřicha o placení prokurace k stolici papežské. (Č. 61).

(1288 březen 12). Biskup Tobiáš ohlašuje, že k osobní žádosti opata (Racka) dovolil klášteru (Kladrubskému) osazovati faru (v Touškově) bratry téhož kláštera. (Č. 139).

(1288 březen 12). Biskup Tobiáš dovoluje opatovi (Rackovi) a konventu kláštera Kladrubského, aby svými spolubratry osazovali faru v Touškově a brali z ní užitek po dobu nouze. (Č. 140).

(1288 březen 12). Biskup Tobiáš dovoluje Rackovi, opatu a klášteru Kladrubskému, zříditi při kostele v (Touškově) obydlí s libovolným počtem mnichů. (Č. 141).

(1288 krátce před 21 březnem). Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému, již exkomunikovanému opatovi interdiktem, nezaplatí-li obnos mu uložený na prokuraci papežského legáta (Jana biskupa Tusculského). (Č. 71).

(1288 březen). Biskup Tobiáš nařizuje nejmenovanému opatovi, aby zaplatil určitý obnos na prokuraci druhého roku papežského legáta Jana biskupa Tusculského. (Č. 63).

(1288 březen). Biskup Tobiáš nařizuje nejmenovanému arcijáhnovi, aby dal do klatby každého děkana a faráře, který by se vzpíral placení kontribuce na prokuraci papežského legáta Jana biskupa Tusculského. (Č. 64).

(1288 březen). Biskup Tobiáš nařizuje duchovenstvu v nejmenovaném archidiakonátu, aby pod trestem klatby zaplatilo obnosy na ně rozvržené kontribuce pro legáta papežského (Jana biskupa Tusculského) na prokuraci druhého roku. (Č. 65).

(1288 březen). Arcijáhen nařizuje děkanovi, aby zaplatil obnos naň připadající na prokuraci druhého roku papežského legáta (Jana biskupa Tusculského). (Č. 66).

(1288 březen). Biskup Tobiáš nařizuje abatyši, aby zaplatila obnos na ni připadající na prokuraci druhého roku papežského legáta (Jana biskupa Tusculského). (Č. 67).

(1288 březen). Biskup Tobiáš nařizuje duchovenstvu nejmenovaného dekanátu, aby platilo bez odporu na prokuraci papežského legáta (Jana biskupa Tusculského). (Č. 68).

(1288 březen). Biskup (Tobiáš) hrozí klatbou každému duchovnímu, který by nezaplatil obnos naň připadající na prokuraci legáta J(ana biskupa Tusculského). (Č. 70).

(1288 květen 6). Královna Guta oznamuje biskupovi Tobiášovi šťastné narození syna. (Č. 160).

(1288 květen). Biskup Tobiáš blahopřeje královně (Gutě) k šťastnému narození prvorozeného syna. (Č. 161).

(1288 květen). Královna (Guta) oznamuje nejmenovanému šlechtici neb knížeti šťastné narození syna. (Č. 162).

(1288 květen). Královna (Guta) oznamuje jakémusi poddanému šťastné narození syna. (Č. 163).

(1288 před 25 červencem). Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému opatovi veřejným prohlášením klatby a interdiktem, nezaplatí-li uloženou kontribuci. (Č. 75).

(1288 před 8 říjnem). Biskup Tobiáš nařizuje Her. děkanovi v Klatovech, aby na jeho místě založil špitál pro nemocné a chudé v Klatovech, na jehož zřízení daroval veškeré jmění své Konrád z Pomuku se svou manželkou. (Č. 166).

(1288) listopad 22. Biskup Tobiáš nařizuje Jo. faráři v Kouřimi, aby přebýval na své faře a sám zastával bohoslužbu (Č. 80).

(1288 prosinec). Biskup Tobiáš hrozí nejmenovanému arcijáhnovi veřejným ohlášením klatby na synodě a interdiktem pro nezaplacení 5 hřiven stříbra. (Č. 73).

(1288). Biskup Tobiáš žaluje opětně Václavovi II. na H(ynka) ml. z Lichtenburka, který statky biskupské nepřátelskými vpády pustoší, a prosí o pomoc, jíž se marně domáhal u podkomoří královského, u purkrabí Pražského a obce Pražské. (Č. 27).

(1288). Biskup Tobiáš nařizuje děkanům, aby prohlásili interdikt nad kostely nejmenovaných opatů, kteří dosud, ač do klatby dáni, nezaplatili na prokuraci papežského legáta. (Č. 72).

(1288). Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi, aby u poddaných nejmenovaného opata, který dosud nezaplatil na prokuraci papežského legáta, zastavil výkon veškerých bohoslužebných obřadů, zamezil církevní pohřby a nad kostely náležejícími opatovi prohlásil interdikt. (Č. 74).

(1288). Biskup Tobiáš nařizuje podpřevorovi, aby sňal klatbu z opata, v niž upadl pro nezaplacení kontribuce na prokuraci papežského legáta Jana. (Č. 76).

(1288). (Štěpán z Meisova) maršálek Rakouský žádá pány H. a N., aby mu ustanovili den k uzavření příměří s nejmenovaným s nimi spřáteleným rušitelem míru. Projevuje potěšení, že oni neměli účastenství na škodách učiněných v Rakousích. (Č. 111).

(1288). (Albrecht) vévoda Rakouský žádá pány N. a B., aby neznepokojovali jeho zemi. (Č. 112).

(1288 prosinec — 1289 leden). Biskup Tobiáš prodlužuje faráři Kouřimskému lhůtu k přestěhování se na faru o 2 měsíce. (Č. 81).

(1288—1290). Biskup Tobiáš žádá biskupa Řezenského Jindřicha, aby ve své diecesi dovolil vybírat příspěvky na znovuvystavění kláštera (Magdalenitek) u sv. Havla v Praze. (Č. 254).

(1288—1290?). Král Rudolf doporučuje rytířům Německým, Templářům a Johannitům Tobiáše z Benešova, rytíře krále Václava. (Č. 181).

(1288—1290?). Biskup Tobiáš doporučuje velmistrovi Templářů synovce svého Tobiáše z Benešova. (Č. 182).

(1289 na začátku roku?). Biskup Tobiáš dovoluje klášteru Benediktinů v (Ostrově?) volit si opata ze svého sboru. (Č. 225).

1289 duben 1. Biskup (Tobiáš) prodlužuje faráři Kouřimskému lhůtu k přestěhování se na faru o další 3 měsíce. (Č. 82).

(1289 nedlouho před 10 dubnem). Biskup Tobiáš povolává nově zvoleného opata kláštera Ostrovského do Prahy k posvěcení. (Č. 229).

(1289 brzy po 10 dubnu). (Biskup Tobiáš) stěžuje si (Václavovi II.), že (Dětřich) Švihovec a maršálek Zdislava ze Šternberka s posádkou, již Zdislav vložil na Orlík, zpustošili Příbram a 13 vesnic k ní patřících, mnoho lidí pobili a jiné zajaté na Orlík odvlekli. Biskup prosí o pomoc. (Č. 29).

(1289 červen 2—7). Biskup (Tobiáš) žaluje králi (Václavovi) na Zbislava z Třebouně, který se dopustil plenu v Příbrami a v okolních vesnicích. (Č. 187)

(1289 brzy po 8 červnu). Biskup (Tobiáš) žaluje opětně králi (Václavovi), že Zbislav z Třebouně se Švihovcem vyplenili vsi jeho Dušníky a Chrášťany. (Č. 188).

(1289 po 15 srpnu). Biskup (Tobiáš) blahopřeje králi (Václavovi) k úspěchu v Polsku, děkuje mu za jmenování bratra svého Miloty purkrabím v Olomouci a stěžuje si, že druhý bratr jeho Čeněk z Kamenice byl zajat Vítkem, bratrem Záviše z Falkenštejna, a odveden do Budějovic. (Č. 192).

(1289 po 15 srpnu). Biskup (Tobiáš) blahopřeje (králi Václavovi) k úspěchům, přeje mu šťastný návrat a děkuje za psaní. (Č. 230).

(1289 v létě). Biskup (Tobiáš) žádá krále (Václava) o příslušné rozkazy k úředníkům zemským za příčinou pohnání k soudu Zbislava z Třebouně, který statky biskupské pustoší. (Č. 191).

1289 říjen 1. Biskup Tobiáš dává svým poddaným v Oujezdě u Bíliny 3½ lánu právem německým. (Č. 164).

(1289 po 6 říjnu). Biskup Tobiáš oznamuje králi (Václavovi), že se již uzdravil, děkuje mu, že se ho chce ujmouti proti nepřátelům, píše, že s dětmi jeho, jež dle rozkazu královského navštěvuje, očekává příchod králův do Prahy. (Č. 238).

(1289 ku konci roku). Biskup Tobiáš zaručuje k žádosti královĕ Vítkovi z Hluboké a bratřím jeho, Hroznatovi z Husic a synům jeho bezpečný průvod ku králi do Prahy a zpět. (Č. 200).

(1289). Biskup Tobiáš nařizuje M., arcijáhnovi Bechyňskému, aby prohlásil interdikt nad kostely pana H(roznaty) z (Husic), který zpustošil biskupské město Chýnov a z kostelův svých dělá tvrze proti usnesení synody. (Č. 89).

(1289). Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi (Chýnovskému), aby nad kostely a lidmi pana B(udivoje), který nechce zadost učinit škodám na statcích biskupských spáchaným, prohlásil interdikt. (Č. 90).

(1289). Biskup Tobiáš nařizuje děkanovi Chýnovskému, aby církevní censurou přiměl bratry (Budivoje?) a (Jence?) k vydání vsí biskupských ‚Plan' a Lžína. (Č. 186).

(1289) Biskup (Tobiáš) stěžuje si králi (Václavovi), že Jenec a bratří jeho, synové Hroznaty (z Husic), přepadli poddané jeho jdoucí z Benešova na trh do Prahy, mnohé zranili a do Hradiště do zajetí odvlekli. (Č. 189).

(1289). Biskup T(obiáš) žaluje králi Václavovi, že Vítek bratr Záviše (z Falkenštejna) se syny Hroznaty z (Husic) vyplenili a spálili Pelhřimov, Týn n./Vltavou a 7 vsí, a že kořist a zajatce odvlekli do Budějovic. (Č. 235).

(1289). Biskup Tobiáš stěžuje si králi Václavovi, že Budivoj syn purkrabí Pražského (Hroznaty z Husic) z Hradiště pustoší statky biskupské, že zeť téhož purkrabí Ondřej z Říčan vyplenil Liblice a že též lidé Zdislava ze Šternberka se dopouštějí na statcích biskupských násilností. (Č. 193).

(1289). Biskup Tobiáš žaluje V(áclavovi II.), že Kon(rád) a (Jindřich) z Altenburka, kteří mu uloupili mnoho koní v Kyjích, zpustošili Liblice a jiné 2 vsi a město jeho Čes. Brod vypálili; žádá o pomoc. (Č. 30).

(1289). Biskup Tobiáš žádá (Zdislava z Šternberka?) o dostiučinění škodám způsobeným posádkou jeho (z Orlíka?) při pustošení (Příbrami?) a okolí. (Č. 118).

(1289). Biskup Tobiáš hrozí klatbou a interdiktem (Zdislavovi z Šternberka?), jehož lidé (Příbram a okolí?) zpustošili, a kořist (na Orlík?) odvlékli, nezastaví-li tyto násilnosti a nenahradí-li škody. (Č. 117).

(1289). Biskup Tobiáš žádá dominikány, aby přiměli (Zdislava z Šternberka?) a (Dětřicha Švihovce?) k náhradě škody způsobené vpádem (z Orlíka?) (do Příbrami?) a okolí. (Č. 119).

(1289). Biskup Tobiáš zakazuje všemu duchovenstvu církevně pohřbít zesnulého šlechtice (Zdislava z Šternberka?), exkomunikovaného pro násilí páchané na osobách a statcích církevních, a žádá dominikány a minority taktéž o odepření pohřbu. (Č. 120).

(1289). Biskup Tobiáš žádá dominikány, aby nepřijímali při svém kostele tělo zesnulého exkomunikovaného pustošitele církevních statků (Zdislava z Šternberka?). (Č. 121).

(1289). Biskup Tobiáš zapovídá pod trestem klatby církevně pohřbít tělo exkomunikovaného šlechtice (Zdislava z Šternberka?). (Č. 122).

(1289). Biskup Tobiáš žádá protonotáře Jana, aby zabránil vydání listů královských k úředníkům zemským, které by byly v jeho neprospěch při soudu s H(roznatou z Husic?). (Č. 190).

(1289). Biskup Tobiáš pověřuje příbuzného svého Z. jakožto svého důvěrného posla ku králi (Václavovi). (Č. 194).

(1289). Biskup T(obiáš) uzavírá s Konrádem rychtářem, Křišťanem a Jindřichem radními města Pelhřimova smlouvu o osazení města lidmi a obehnání hradbami a příkopem. (Č. 231).

(1289). Konrád rychtář a rada města Pelhřimova zavazují se biskupovi Tobiášovi, že osadí město lidmi a obeženou hradbami a příkopem do 4 let. (Č. 232).

(1289). Biskup T(obiáš) odpovídá královně Gutě k jejímu rozkazu, aby soud za příčinou neoprávněného vystavění kostela na statku jejího služebníka byl odložen do příchodu králova, že soud se může konati hned, poněvadž věc spadá pod právomoc biskupskou. (Č. 236).

(1290 únor 12). Biskup Tobiáš připojuje k pražskému děkanství ves Polehrady dle odkazu Bohuslava z Hory a nařizuje, aby děkan každoročně pořádal v den úmrtí téhož Bohuslava dle jeho přání slavnostní hostinu za jeho duši (Č. 149).

(1290 březen 20). Biskup Tobiáš potvrzuje darování, jímž Jindřich z Rožmberka a Vojtěch ze Stropnic klášteru ve Vyšším Brodě dávají patronátní právo kostelů v Rožmberku a Stropnicích. (Č. 185).

(1290—1291). Biskup Tobiáš uzavírá s rychtářem Přemyslem smlouvu o vysazení města Příbrami a vsí Brodu, Žežic, Lazu, Oseče a Konětop právem německým a o osazení 26 lánů novými osadníky. (Č. 266).

(1291—1296). Anna abatyše a konvent klaštera sv. Jiří v Praze pronajímají doživotně Tobiášovi z Kamenice podkomoří královskému a purkrabí Bechyňskému vsi Lidmovice, Podhoří a Lužice (?). (Č. 260).

(1291—1296). T(obiáš) z Kamenice podkomoří královský béře v doživotní nájem od Anny abatyše a konventu kláštera sv. Jiří v Praze vsi Lidmovice, (Podhoří) a (Lužice?). (Č. 261).

Celá řada listin dala se omezit jen širší časovou hranicí. Mezi léta 1279—1290 patří čísla: 3, 9, 24, 25, 31, 32, 33, 40, 41, 43, 44, 48, 53, 54, 78, 83—88, 91—95, 98, 101, 102, 103, 106, 108, 123—131, 133—138, 142, 143, 146, 150 151, 153, 154, 156—159, 165, 167—171, 177—180, 183, 195—199, 204—224, 226—228, 234, 241, 245.

Před rok 1290 s neurčitou první chronologickou hranicí patří čísla: 42, 55, 79, 110, 114.

Mezi léta 1279—1296 patří čísla: 237, 256, 265, 268, 273.

Mezi léta 1284—1296 patří čísla: 255, 257, 258, 259, 262, 263, 264.

Před rok 1296 s neurčitou první chronologickou hranicí patří čísla: 239, 240, 249, 269.

Bez chronologického omezení jsou čísla: 109, 116, 202.

II.

ABECEDNÍ UKAZATEL ZAČÁTKŮ LISTIN A LISTŮ.*)

*) Za hesla abecedního pořádku v tomto rejstříku byla při každé listině volena ona slova, která následují po protokollu listiny, tedy, kde je arenga, slova, jimiž začíná. Tam, kde intitulace, patřící do protokollu, souvisí přímo s vlastním textem listiny, vzata byla právě ona slova, která následují po zakončení titulu, tedy na př. při listině začínající slovy »Thobias dei gracia Pragensis episcopus notum esse volumus atd.« za heslo bylo voleno »notum esse.« Poněvadž velmi mnoho listin začíná podobně a často stejně, bylo nutno k rozeznání jich uvésti také několik slov z konce listiny. Eschatokoll ovšem pominut, jelikož velmi často má stejné znění. Volena byla všude ona slova, jimiž vlastní text končí před formulí korroborační, která obyčejně začíná slovy »In cuius rei«, a kde tato schází, před datováním. Nemá-li listina neb dopis žádné z těchto formulí na začátku a na konci, byla ovšem volena slova první a poslední.

III.

UKAZATEL JMEN OSOBNÍCH A MÍSTNÍCH.

H u Brandýsa

IV.

UKAZATEL VĚCNÝ.

OPRAVY.

Na str. 38 v č. 42 v 2. řádce textu místo »Christo[d]« čti: »Christo«.

» » 38 v 2. řádce pod čarou místo »d) ‚in Christo filiis' Kap. J« čti: »d) Doplněno dle Kap. J«.

» » 100 v č. 124 v 1. řádce a na str. 101 v č. 125 v 1. řádce místo »purkmistrovi« čti: »rychtáři«.

» » 112 v 2. řádce místo »Jablonném« čti: »Jablonné«.

» » 175 v č. 231 v 1. řádce místo »purkmistrem« čti: »rychtářem«.

» » 176 v č. 232 v 1. řádce místo »purkmistr« čti: »rychtář«.

» » 189 v č. 250 v 1. řádce místo »purkmistra« čti: »rychtáře«.